www.Ghaemiyeh.com
www.Ghaemiyeh.org
www.Ghaemiyeh.net
www.Ghaemiyeh.ir

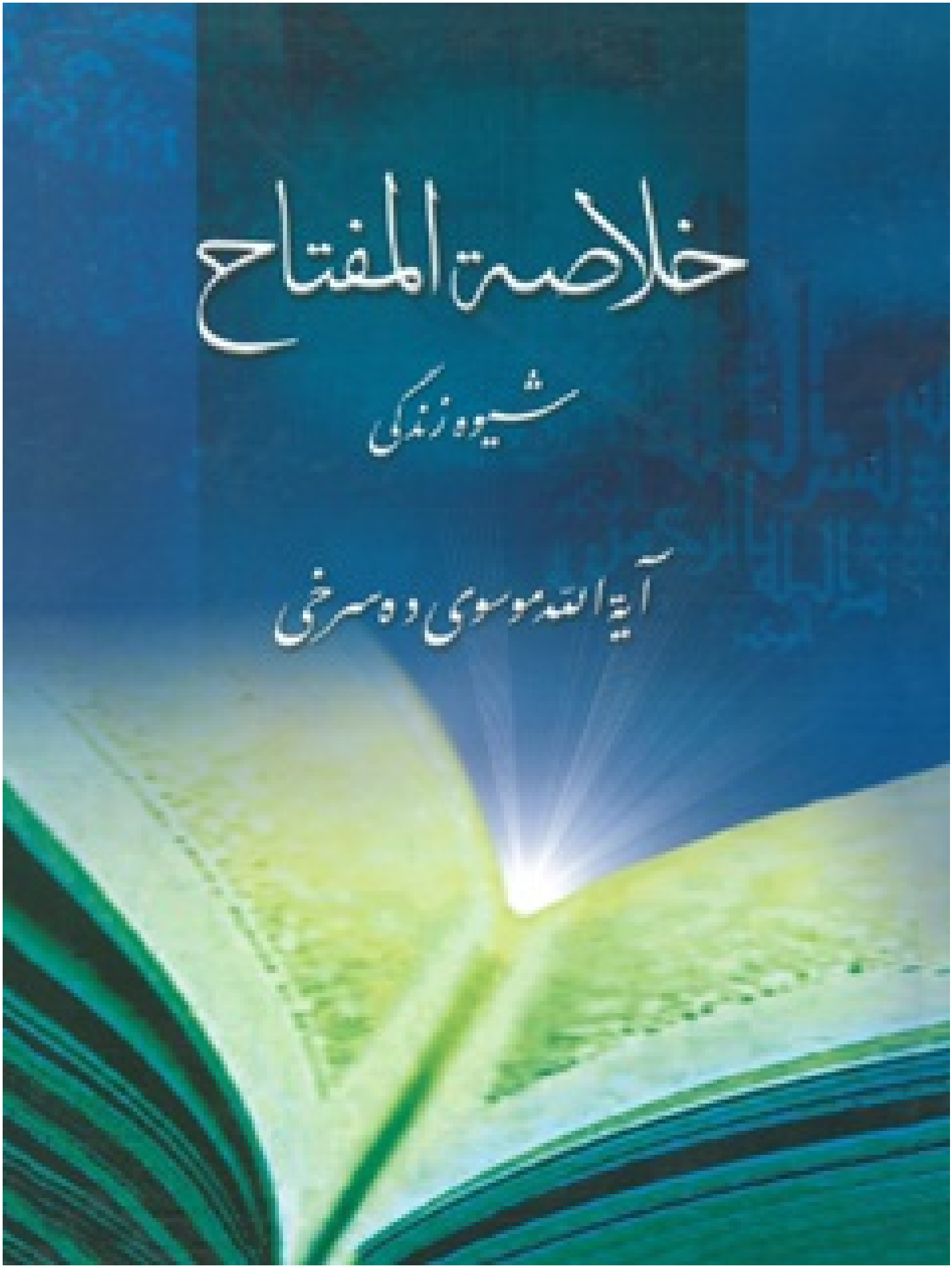
خلاصة المفتاح
شیوه زندگی
آیة الله موسوی دوسرخی

بسم الله الرحمن الرحیم

خلاصة المفتاح

نويسنده:

محمود موسوي دهسرخي اصفهاني

ناشر چاپي:

ميرفتاح

ناشر ديجيتالي:

مركز تحقيقات رايانه‌اي قائميه اصفهان

فهرست

فهرست ----- ۵

خلاصه المفتاح ----- ۱۷

مشخصات کتاب ----- ۱۷

اشاره ----- ۱۷

فهرست موضوعات ----- ۲۱

مقدمه ----- ۳۶

ابراهیمعلیه السّلام ----- ۳۷

إبط ----- ۴۰

ابله ----- ۴۰

إبلیس ----- ۴۱

إتباع الهوی ----- ۴۱

أُترج ----- ۴۲

الاجابه ----- ۴۲

اجلال الکبیر ----- ۴۳

اجیر ----- ۴۴

احتجاج ----- ۴۵

احتکار ----- ۴۶

أذان ----- ۴۹

اربع ----- ۵۱

اسراف ----- ۵۲

الاسلام ----- ۵۳

اسم أعظم ----- ۵۴

اطعام طعام ----- ۵۴

اطفال ----- ۵۵

اقتصاد ---- ۵۶
اکل ---- ۵۷
إکرام ---- ۵۷
أمانت ---- ۵۸
امتحان ---- ۵۹
بذاء ---- ۶۰
بلاء ---- ۶۰
تجارت ---- ۶۱
تذاکر الإخوان ---- ۶۲
تزویج ---- ۶۳
تسبیح فاطمه زهراء علیها التلام ---- ۶۴
تشییع جنازه ---- ۶۵
التعجّب ---- ۶۵
التعزیه ---- ۶۶
التعصّب ---- ۶۶
التعقیب ---- ۶۷
التعویذ ---- ۶۸
التعییر ---- ۶۹
التفریج ---- ۶۹
التفکّر ---- ۶۹
التقیّه ---- ۷۰
التواضع ---- ۷۱
التوکّل ---- ۷۲
التهلیل ---- ۷۳
التهمه ---- ۷۴
الثلاثه ---- ۷۴

جار ---- ۷۶
جریده ---- ۷۷
جعفر بن ابیطالب علیه السّلام ---- ۷۸
جعفر بن محمد الصادق علیه السّلام ---- ۷۸
جفر ---- ۸۱
جلّال ---- ۸۲
جلد ---- ۸۳
جلوس ---- ۸۳
جماع ---- ۸۴
جماعت ---- ۸۴
حاجت ---- ۸۶
الحُبّ ---- ۸۷
حبارا ---- ۸۸
حجّ ---- ۸۸
حلال ---- ۹۱
الخُبز ---- ۹۲
خلال ---- ۹۳
الخلّ ---- ۹۴
الخلاء ---- ۹۶
الخمر ---- ۹۷
دعاء ---- ۹۹
الدُعابه والضحک ---- ۱۰۱
دَیْن ---- ۱۰۵
[illegible]ین ---- ۱۰۶
ذکر ---- ۱۰۷
ذنب ---- ۱۰۸

ذوالفقار ---------- ۱۱۰
ریاست ---------- ۱۱۱
الرؤیا ---------- ۱۱۲
ربا ---------- ۱۱۳
رَحْم ---------- ۱۱۴
رَحِم ---------- ۱۱۴
رزق ---------- ۱۱۷
رفق ---------- ۱۱۹
الزَکاه ---------- ۱۲۳
زمان ---------- ۱۲۴
زَمْزَمْ ---------- ۱۲۴
الزّنا ---------- ۱۲۵
زیتون ---------- ۱۲۸
سئوال ---------- ۱۲۹
سؤر ---------- ۱۳۰
سبت ---------- ۱۳۰
ستّه ---------- ۱۳۱
سخاوت ---------- ۱۳۲
سدر ---------- ۱۳۴
سرّ ---------- ۱۳۴
سراج ---------- ۱۳۵
سعادت ---------- ۱۳۵
سعتر ---------- ۱۳۶
سِعْر ---------- ۱۳۶
سَعْی ---------- ۱۳۸
سفر ---------- ۱۳۸

سفرجل ---------- ۱۳۹
سَفَه و سفیه ---------- ۱۴۰
سقی ---------- ۱۴۱
سکّر ---------- ۱۴۲
سکوت ---------- ۱۴۳
سلام ---------- ۱۴۷
سِلْق ---------- ۱۴۹
سمک ---------- ۱۵۰
سَمْن ---------- ۱۵۲
السُنّه ---------- ۱۵۳
سواک ---------- ۱۵۴
سوء الخُلق ---------- ۱۵۶
شاه ---------- ۱۵۷
شَتْم ---------- ۱۵۸
الشجاعه ---------- ۱۵۹
شحم ---------- ۱۵۹
شرّ ---------- ۱۶۰
شرب ---------- ۱۶۲
شَعْر ---------- ۱۶۴
شفاء ---------- ۱۶۵
شفاعت ---------- ۱۶۶
شُکر ---------- ۱۶۶
شوم ---------- ۱۶۸
شهید ---------- ۱۶۹
الشیعه ---------- ۱۷۰
صاعقه ---------- ۱۷۱

صبر ---- ۱۷۲
صبیان ---- ۱۷۴
صدق ---- ۱۷۶
صدقه ---- ۱۷۷
صدیق ---- ۱۸۲
صلاه ---- ۱۸۲
صلاه علی النبی صلّی الله علیه وآله وسلّم ---- ۱۸۵
صلح ---- ۱۸۸
صمد ---- ۱۸۸
صُنّاع ---- ۱۸۹
صوم ---- ۱۹۰
ضالّ و ضالّه ---- ۱۹۱
ضجر ---- ۱۹۲
ضحک ---- ۱۹۲
الضیف ---- ۱۹۲
طاعون ---- ۱۹۴
طاعت ---- ۱۹۵
طاووس ---- ۱۹۶
طریق ---- ۱۹۷
طعام ---- ۱۹۷
طلب رزق ---- ۲۰۰
طمع ---- ۲۰۵
طیب ---- ۲۰۶
طین ---- ۲۰۹
الظلم ---- ۲۱۰
العباده ---- ۲۱۲

العدالت ---- ۲۱۴
عدس ---- ۲۱۶
عدل ---- ۲۱۶
عِرض ---- ۲۱۷
عروه ---- ۲۱۸
عزّاب ---- ۲۱۹
عسل ---- ۲۲۰
عِشرت ---- ۲۲۱
عصا ---- ۲۲۵
عطاس ---- ۲۲۶
عظام ---- ۲۳۰
العفو ---- ۲۳۱
العفه ---- ۲۳۲
عقار ---- ۲۳۲
عقل ---- ۲۳۳
عقوق ---- ۲۳۵
عقیق ---- ۲۳۶
عقیقه ---- ۲۳۸
علامات ظهور ---- ۲۴۵
العِلْم ---- ۲۴۵
عیادت ---- ۲۴۹
عیال ---- ۲۵۱
عیب ---- ۲۵۴
عیش ---- ۲۵۵
عین ---- ۲۵۶
غراب ---- ۲۵۷

غریب ---------- ۲۵۷
غشّ ---------- ۲۵۸
غضب ---------- ۲۵۹
غناء ---------- ۲۶۱
غیرت ---------- ۲۶۴
فاخته ---------- ۲۶۵
فاسق ---------- ۲۶۶
فجل ---------- ۲۶۷
فرات ---------- ۲۶۷
فطره ---------- ۲۶۹
فقر ---------- ۲۷۰
فقرا ---------- ۲۷۲
فقیر ---------- ۲۷۶
فیروزج ---------- ۲۷۶
قائم عجّل الله تعالی فرجه الشریف ---------- ۲۷۸
قرآن ---------- ۲۷۹
قنوت ---------- ۲۸۲
قوت ---------- ۲۸۳
کباب ---------- ۲۸۴
الکبر ---------- ۲۸۵
کتاب الله ---------- ۲۸۸
کتمان ---------- ۲۸۹
الکحل ---------- ۲۹۱
کذب ---------- ۲۹۳
کرّاث ---------- ۲۹۵
الکراهه ---------- ۲۹۷

کربلاء ---- ۲۹۹
کرفس ---- ۳۰۱
کعبه ---- ۳۰۱
الکفاف ---- ۳۰۳
الکفاله ---- ۳۰۴
کُفر ---- ۳۰۵
کفن ---- ۳۰۷
کلاب ---- ۳۰۸
کلام ---- ۳۰۹
الکمثری ---- ۳۱۰
کوفه ---- ۳۱۱
کیل ---- ۳۱۲
لباس ---- ۳۱۲
لبن ---- ۳۱۴
لحوم ---- ۳۱۶
لحیه ---- ۳۱۸
لسان ---- ۳۱۹
لص ---- ۳۱۹
لعن ---- ۳۲۰
لقمان ---- ۳۲۰
ماء ---- ۳۲۲
مائده ---- ۳۲۴
ماست ---- ۳۲۷
ماش ---- ۳۲۸
مال ---- ۳۲۸
مؤذن ---- ۳۳۰

مؤمن ---- ۳۳۱
مراء ---- ۳۴۰
مرأه ---- ۳۴۲
مرض ---- ۳۴۴
مروت ---- ۳۴۵
مریض ---- ۳۴۷
مساجد ---- ۳۴۸
مسافر ---- ۳۴۹
مسجد ---- ۳۵۰
مسجدالنبی صلّی الله علیه و آله ---- ۳۵۱
مسلم ---- ۳۵۲
مسلمون ---- ۳۵۳
المصیبه ---- ۳۵۴
معاش ---- ۳۵۶
معروف ---- ۳۵۷
مکارم الاخلاق ---- ۳۶۰
مکاسب ---- ۳۶۱
ملائکه ---- ۳۶۴
ملح ---- ۳۶۵
ملک الموت ---- ۳۶۶
المماسکه ---- ۳۶۷
موت ---- ۳۶۸
میت ---- ۳۷۲
میته ---- ۳۷۳
نار ---- ۳۷۴
نارباجه ---- ۳۷۵

الناس ---- ۳۷۵
نجف ---- ۳۷۸
نجوم ---- ۳۷۹
النساء ---- ۳۸۱
النظر ---- ۳۸۴
نعال ---- ۳۸۶
نعش ---- ۳۸۷
نعمت ---- ۳۸۸
نفس ---- ۳۹۰
النمیمه ---- ۳۹۱
النوره ---- ۳۹۱
النوم ---- ۳۹۳
نیت ---- ۳۹۵
وادی السلام ---- ۳۹۶
والدان ---- ۳۹۷
ورع ---- ۴۰۰
وسوسه ---- ۴۰۱
ولایت ---- ۴۰۳
الولد ---- ۴۰۵
ولیمه ---- ۴۰۷
الهدیه ---- ۴۰۹
یتیم ---- ۴۱۰
یقین ---- ۴۱۱
یمین ---- ۴۱۲
الآثار المطبوعه من المؤلف ---- ۴۱۴
نجف اشرف دروازه علم حضرت محمد مصطفی صلّی الله علیه وآله وسلّم ---- ۴۲۴

خلاصه المفتاح

مشخصات کتاب

سرشناسه : موسوی دهسرخی اصفهانی، محمود، 1305-

عنوان و نام پدیدآور : خلاصه المفتاح/ محمود موسوی ده سرخی.

مشخصات نشر : [قم]: میرفتاح، 1385.

مشخصات ظاهری : 392ص.

شابک : 978-964-8489-17-0

یادداشت : پشت جلد به انگلیسی: Musavi dehsorkhi. Kolastol meftah.

یادداشت : عنوان روی جلد: خلاصه المفتاح: شیوه زندگی.

یادداشت : کتابنانه به صورت زیرنویس.

عنوان روی جلد : خلاصه المفتاح: شیوه زندگی.

موضوع : احادیث شیعه -- قرن 14

احادیث اخلاقی

رده بندی کنگره : BP136/9/م84خ8 1385

رده بندی دیویی : 297/212

شماره کتابشناسی ملی : 1172381

ص: 1

اشاره

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ص: 2

کتابخانه عمومی حضرت آیت الله ده سرخی (رحمه الله علیه) .

همراه: 09123519832

تلفن: 025-37745149

آدرس: قم - خیابان معلم - کوچه 12 - پلاک 46

خلاصه المفتاح مؤلف: سید محمود بن سید مهدی موسوی ده سرخی

ناشر: میرفتاح

لیتوگرافی و چاپ: ظهور

نوبت چاپ: اول 1385

تیراژ 1000 نسخه

شابک:3- 17- 8489- 964

www.Dehsorkhi.net

فهرست موضوعات

ابراهيم(عليه السّلام) 14

إبط 17

ابله.....17

إبليس .... 18.....

اتباع الهوى .... 18.....

أُترج.....19

الإجابه .... 19.....

إجلال الكبير ..... 20.....

اجير.....21

احتجاج .... 22.....

احتكار .... 23.....

اَذان.....26

اربع..... ..... 28.....

إسراف ..... 29.....

الاسلام.....30

اسم أعظم.....31

اطعام طعام ..... 31.....

اطفال ..... 32.....

اقتصاد ..... 33.....

اكل.....34

إكرام 34

أمانت 35

امتحان 36

بذاء.....37

بلاء.....37

تجارت 38

تذاكر الإخوان 39

تزويج 40

تسبيح فاطمه زهراء (عليها السّلام).....41

تشييع جنازه 42

التعجّب 42

التعزیه.....43

التعصّب.....43

التعقیب 44

التعویذ. 45

التعییر 46

التفریج.....46

التفکّر 46

التقیّه 47

التواضع ... .48

التوکّل ... .49

التهلیل.....50

التهمه.... 51

الثلاثه.....51

جار 53

جریده 54

جعفر بن ابیطالب 55

جعفر بن محمد الصادق (علیه السّلام).....55

جفر.....58

جلّال.....59

جلد.....60

جلوس.....60

جماع.....61

جماعت.....61

حاجت.....63

الحُبّ.....64

جبارا. 65

حجّ.....65

حلال.....68

الخُبز 69

خلال 70

الخلّ.....71

الخلاء.....73

الخمر 74

دعاء 76

الدُعابه والضحات 78

دنيا 79

دَين 82

دين.....83

ذكر.....84

ذنب 85

ذوالفقار 87

رياست..... 88

الرؤيا.....89

ربا.....90

رَحم.....91

رَحِم.....91

رزق.....94

رفق.....96

رفيق.....97

رياء.....97

الزراعه.....98

الزّكاه 100

زمان.....101

زَمزَم.....101

الزّنا.....102

الزّهد.....104

زياره الاخوان 104

زيتون.....105

سئوال.....106

سور..... 107

سبت 107

ستّه..... 108

سخاوت..... 109

سدر..... 111

سرّ..... 111

سراج..... 112

سعادت..... 112

سعتر..... 113

سِعر..... 113

سَعی..... 115

سفر..... 115

سفرجل..... 116

سَفَه و سفیه..... 117

سقی..... 118

سکّر..... 119

سکوت..... 120

سلام..... 124

سِلق..... 126

سمک..... 127

سَمن.....129

السُنّه.....130

سواک.....131

سوء الخُلق 133

شاه.....134

شَتم.....135

الشجاعه.....136

شحم.....136

شرّ.....137

شرب.....139

شَعر.....141

شفاء.....142

شفاعت.....143

شُکر.....143

شوم.....145

شهید.....146

الشیعه.....147

صاعقه.....148

صبر.....149

صبیان.....151

صدق 153

صدقه.....154

صدیق.....159

صلاه 159

صلاه علی النبی(صلّی الله علیه وآله).....162

صلح 165

صمد 165

صُنّاع 166

صوم.....167

ضالّ و ضالّه 168

ضجر.....169

ضحک 169

الضیف 169

طاعون.....171

طاعت 172

طاووس 173

طریق 174

طعام..... 174

طلب رزق..... 177

طمع 182

طیب 183

طین 186

الظلم..... 187

العباده 189

العدالت..... 191

عدس 193

عدل..... 193

عِرض..... 194

عروه 195

عزّاب..... 196

عسل..... 197

عِشرت..... 198

عصا..... 202

عطاس..... 203

عظام..... 207

العفو..... 208

العفه..... 209

عقار..... 209

عقل..... 210

عقوق..... 212

عقیق..... 213

عقیقه.....215

علامات ظهور.....222

العِلم.....222

عیادت.....226

عیال.....228

عیب.....231

عیش.....232

عین.....233

غراب.....234

غریب.....234

غشّ.....235

غضب.....236

غناء.....238

غیرت.....241

فاخته.....242

فاسق.....243

فجل.....244

فرات.....244

فطره.....246

فقر.....247

فقرا.....249

فقیر.....253

فیروزج.....253

قائم.....255

قرآن.....256

قنوت.....259

قوت.....260

کباب.....261

الکبر.....262

کتاب الله.....265

کتمان.....266

الکحل.....268

کذب.....270

کرّات.....272

الکراهه.....274

کربلاء.....276

کرفس.....278

کعبه.....278

الکفاف.....280

الکفاله.....281

کُفر.....282

کفن.....284

کلاب.....285

کلام.....286

الکمثری.....287

کوفه.....288

کیل.....289

لباس.....289

لبن.....291

لحوم.....293

لحیه.....295

لسان.....296

لص.....296

لعن.....297

لقمان.....297

ماء.....299

مائده.....301

ماست.....304

ماش.....305

مال.....305

مؤذن.....307

مؤمن.....308

مراء.....317

مرأه.....319

مرض.....321

مروت.....322

مريض.....324

مساجد.....325

مسافر.....326

مسجد.....327

مسجد النبی(صلّی الله علیه وآله). 328

مسلم.....329

مسلمون.....330

المصیبه.....331

معاش.....333

معروف.....334

مکارم الخلاق.....337

مکاسب.....338

ملائکه.....341

ملح.....342

ملک الموت.....343

المماسکه.....344

موت.....345

میت.....349

میته.....350

نار.....351

نار باجه.....352

الناس.....352

نجف.....355

نجوم.....356

النساء.....358

النظر.....361

نعال.....363

نعش.....364

نعمت.....365

نفس.....367

النمیمه.....368

النوره.....368

النوم.....370

نیت.....372

وادی السلام.....373

والدان 374

ورع.....377

وسوسه.....378

ولایت.....380

الولد.....382

ولیمه 384

الهدیه.....386

یتیم.....387

یقین.....388

یمین.....389

مقدمه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد لله رب العالمين والصلوه والسلام على خير خلقه محمد و آله الطاهرين واللعن الدائم علىٰ أعدائهم إلى يوم الدين

وبعد چنين گويد : اين حقير فقير محمود بنسيد مهدى موسوى ده سرخى اصفهانى كه به نظرم آمد در اين اواخر عمر كه دارد نفس تمام مى شود بـد نيست اگر توفيق شامل حال شود ، كتاب « مفتاح الكتب الأربعه » را كه عربى است ، و در 38 جلد پانزده سال قبل ، از چاپ آن فارغ شدم ، تلخيصى از آن به زبان فارسى بنويسم كه برادران فارس زبان از آن بهره مند شوند .

اميدوارم خداوند قبول فرمايد بحق محمد وآله ، و ناميدم آن را

به «خلاصه المفتاح» 29 ربيع الثانى 1427 هجرى 1385/3/6

شمسى

ص: 13

ابراهیمعلیه السّلام

در حدیثی دارد که حضرت ابراهیم (علیه السّلام) از بد خُلقی زنش ساره شکایت بخدا کرد ، پس خداوند وحی فرمود که مَثَل زن مَثَل دندهٔ کج است اگر بخواهی صافش کنی می شکند ، و اگر بحال خود واگذاری نفع خواهی بُرد ، پس صبر کن ، و با او سازش کن (1).

در حدیث دیگر دارد که حضرت ابراهیم (علیه السّلام) محل تولدش در حوالی کوفه بوده که آن را (گوئی ریّا) می گویند ، و بعد از آنکه نمرود هر چه کرد نتوانست ابراهیم را از بین ببرد حتی در آتش انداخت و نسوخت ، تصمیم گرفت او را از بلاد خود دور سازد ، لذا حضرت ابراهیم هر چه که داشت از گوسفند ، و مال برداشته و صندوقی ساخته ، و زن خود را که « ساره » نام داشت در صندوق گذاشته ، و در آن را قفل نموده – برای غیرتی که داشت نسبت به زن خود – ، و از عراق حرکت کرد ، و از مملکت نمرود بیرون رفت تا رسید به مملکت مردی از قبط که او را « عراره » می گفتند ، پس رسید به گمرک او ، گمرکچی خواسته که از اموال او مالیات بگیرد چون ابراهیم رسید به گمرکچی – ، و صندوق هم با او بود – گمرکچی به ابراهیم گفت : این صندوق را باز کن تا آنچه در

1- کافی ، ج 5، ص 513 از امام صادق (علیه السّلام) .

صنـدوق است ، ده یک آن را بگیرم ، ابراهیم فرمود : هر چه از طلا و نقره می خواهی بگو تا بدهم ، و صـندوق را باز نکنم ، گمرکچی گفت باید صـندوق باز بشود و صـندوق را باز کرد ابراهیم از باز کردن صندوق غضب آلوده شد، وقتی ساره را که موصوف به حسن ، و جمال بود گمرکچی دید گفت : این زن چه نسبتی با تو دارد ؟ ابراهیم فرمود : این زن من است ، و دختر خاله من ، گمرکچی گفت : چه سبب شده که تو او را در این صـندوق پنهان نموده ای ، ابراهیم فرمود : برای غیرتی که نسبت به این زن دارم نخواستم احدی او را ببیند ، گمرکچی گفت : من دست از تو بر نمی دارم تـا خبر این زن و تو را به پادشـاه برسـانم ، پس قاصـدی را نزد پادشـاه فرسـتاد و او را مطلع سـاخت پادشاه هم قاصدی از طرف خود فرسـتاد که صـندوق را به نزد او بفرستند ، چون خواستند صندوق را بفرستند ، ابراهیم فرمود: تا جان در جسد دارم از صندوق جدا نخواهم شد ، قصه را به پادشاه خبر دادند، شاه فرستاد که صندوق را با او بیاورید ، پس صندوق و ابراهیم و آنچه با او بود به نزد شاه فرستادند ، شاه گفت : صندوق را باز کن، ابراهیم فرمود : ای پادشاه در صندوق حرمت من ودختر خاله من می باشد و من آنچه را دارم فـدای او می کنم ، پس شاه ابراهیم را مجبور کرد که صـندوق را باز کنـد ، چون نظر شاه به ساره افتاد حلمش را به جهت بی خردی خود از دست داد و دست دراز کرد به

سوی ساره ، ابراهیم صورتش را از هر دو بگردانید از شدّت غیرتی که داشت و عرض کرد : خدایا دستش را از حرمت و دختر خاله من نگاه دار ، پس دست شاه خشک شد نه به ساره رسید و نتوانست برگرداند ، شاه گفت : خدای تو این کار را با من کرد ؟ ابراهیم فرمود : بلی خدای من غیور است و دوست ندارد حرام را ، و اوست که مانع شد بین تو و بین آنچه اراده کرده بودی از حرام ، شاه گفت از خدای خود بخواه که دست من برگردد اگر دعایت به اجابت رسید من دیگر متعرض او نمی شوم ، ابراهیم عرض کرد خدایا دستش را به او برگردان تا دست از حرمت من باز دارد ، پس خدای عز و جل دستش را برگردانید ، پس شاه با چشم خود سپس با دست خود به ساره اشاره کرد ، پس ابراهیم صورت از او برگردانید از جهت غیرتی که داشت و عرض کرد : خدایا باز دار دستش را از ساره ، پس دستش خشک شد و به او نرسید ، شاه به ابراهیم گفت : خدای تو غیور است و تو هم غیوری بخواه از خدای خود که دست من خوب شود ، اگر خوب شد دیگر متعرض او نمی شوم ابراهیم فرمود: من از خدا می خواهم ولی بشرط آنکه اگر تو دست درازی کردی از من نخواهی که من از خدا بخواهم ، شاه گفت : مانعی ندارد ، پس ابراهیم ، عرض کرد: خدا اگر راست می گوید دستش را به او برگردان ، پس دستش به او برگشت

و خوب شد(1).

إبط

(إبط)(2) در حدیثی دارد که امام صادق (علیه السّلام)در حمّام زیر بغلش را نوره می مالید(3).

در حدیث دارد که تراشیدن زیر بغل بهتر است از کندنش و نوره

کشیدن بهتر است از تراشیدنش (4) .

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : کندن زیر بغل دو شانه را ضعیف می کند و امام صادق همیشه نوره می مالیده(5) .

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : نگذارید موی زیر بغل بلند شود که شیطان آنجا را پناهگاه خود قرار می دهد (6) .

ابله

در حدیثی دارد که امام صادق (علیه السّلام) فرمود : زود است بیاید بر شما

1- روضه کافی ، حدیث 560 از امام صادق (علیه السّلام) .

2- یعنی زیر بغل.

3- کافی ، ج 6، ص 517.

4- کافی ، ج 4، ص 327.

5- کافی ، ج 6، ص 517.

6- کافی ، ج 6، ص 507.

زمانیکه برای صاحب دینی نجاتی نباشد ، مگر کسی که گمان کنند او ابله است(1).

إبلیس

در حدیث دارد که امام صادق (علیه السّلام) فرمود : ابلیس از ملائکه نبود، و جز این نیست که ملائکه مأمور شدند که آدم را سجده کنند ، ابلیس گفت : من که سجده نخواهم کرد تا آخر حدیث (2).

در حدیث دیگر از امام صادق (علیه السّلام) سؤال شد که آیا ابلیس از ملائکه بود ؟ یا در آسمان کاره ای بود ؟ فرمود : نه از ملائکه بود و نه در آسمان کاره ای بود، و کرامتی هم نداشت تا آخر حدیث(3).

إتباع الهوی

در حدیثی دارد که امیرالمؤمنین (علیه السّلام) فرمود : از دو چیز بر شما می ترسم ، یکی متابعت کردن هواء نفس و دیگری آرزوی طولانی ، چون متابعت کردن هوای نفس تو را از حق باز دارد ، و طول آرزو آخرت را از یاد شما می برد (4) .

1- کافی ، ج 2، ص 117.

2- کافی ، ج 2، ص 412

3- روضه کافی ، حدیث 413.

4- کافی ، ج 2، ص 335 .

اُترج

(اُترج)(1) در حدیثی دارد که امام صادق (علیه السّلام) پرسید : به چه چیز اطباءشما در بالنگ امر می کنند ؟ راوی عرض کرد: ما را امر می کنند که پیش از طعام بخوریم ، حضرت فرمود: من امر می کنم شما را که بعد از طعام بخورید(2).

در حدیث دیگر امام هشتم (علیه السّلام) فرمود : نان خشک بالنگ را هضم می کند (3) .

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : بالنگ را بعد از طعام بخورید که آل محمد(صلّی الله علیه وآله) اینکار را می کردند (4) .

الاجابه

(الاجابه) (5)

در حدیثی دارد که امام صادق (علیه السّلام) فرمود : حق مسلمان بر مسلمان آن است که هر وقت دعوتش کرد ، قبول کند(6) .

1- یعنی بالنگ.

2- کافی ، ج 6، ص 359.

3- کافی ، ج 6، ص 360.

4- کافی ، ج 6، ص 360.

5- یعنی قبول کردن و پذیرفتن .

6- کافی ، ج 6، ص 274.

در حـدیث دیگر امام باقر (علیه السّـلام) فرمود : قبول کنید دعوت مسـلمان را ولو در پنج میلی باشد و این از دین است (1) (و میل چهار هزار ذراع است بنا بر قبولی).

در حدیث دیگر پیغمبر(صـلّی الله علیه وآله) فرمود : اگر مؤمنی مرا دعوت کند برای پاچهٔ گوسـفندی دعوتش را قبول می کنم و این از دین است و اگر مشرکی یا منافقی مرا دعوت کند برای بچه شتری قبول نخواهم کرد و این از دین است تا آخر حدیث (2) .

در حدیث دیگر دارد که پیغمبر (صلّی الله علیه وآله) نهی فرمود از قبول کردن دعوت فاسقین (3).

اجلال الکبیر

(اجلال الکبیر) (4).

در حدیثی دارد که امام صادق (علیه السّلام) فرمود : از بزرگ شمردن خدا است بزرگ شمردن پیران (5) .

در حـدیث دیگر امام صادق (علیه السّـلام) فرمود : بزرگان خود را احترام کنیـد ، و صـله رحم نمائیـد، و بهترین صـله رحمها آن است که اذیت

1- کافی ، ج 6، ص 274.
2- کافی ، ج 6، ص 274.
3- فقیه، ج 4، ص 4.
4- یعنی بزرگ شمردن پیران .
5- کافی ، ج 2، ص 658.

بایشان نرسانید(1).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : از مانیست کسی که بزرگان را احترام نکند و به کو چکان رحم ننماید (2).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : از احترام بخدا احترام نمودن بمؤمنی است که ریش سفید دارد ، تا آنجا که فرمود و هر کسی مؤمن ریش سفیدی را کوچک شمارد ، خداوند بفرستد بسوی او پیش از مرگش کسی را که تا باو بی احترامی کند(3).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : هرکس پیر مردی را احترام کند برای پیری او ، خداوند او را از ترس روز قیامت ایمن گرداند (4) .

اجیر

(اجیر) (5)

در حدیثی دارد که امام صادق (علیه السّلام) فرمود : کسی که ستم کند به مزدوری و مزدش را ندهد خداوند اعمال او را از بین ببرد و بوی بهشت را بر او حرام گرداند و حال آنکه بوی بهشت از پانصد سال راه میرود (6).

1- کافی ، ج 2، ص 165.

2- کافی ، ج 2، ص 165.

3- کافی ، ج 2، ص 658.

4- کافی ، ج 2، ص 658.

5- یعنی مزدور.

6- فقیه، ج 4، ص 5.

احتجاج

(احتجاج) (1)

در حدیثی دارد که عبدالله بن حسن کسی فرستاد نزد امام صادق (علیه السّلام) و گفت : به او بگو که ابو محمد به تو می گوید : من از تو شجاع تر هستم ، و از تو باسخاوت تر هستم ، و از تو علمم بیشتر است . حضرت صادق (علیه السّلام) بفرستادهٔ او فرمود : اما شجاعت ، بخدا قسم جنگی پیش نیامده که معلوم شود تو شجاعی یا ترسو ، و اما سخاوت آن است که از راه حلال چیزی بدست آوری و در راه خود صرف کنی ، و اما علم بدرستی که پدر تو علی بن ابیطالب(علیه السّلام) هزار بنده آزاد کرد ، اگر تو راست می گویی پنج نفر از آنان را اسم ببر ، پس قاصد رفت و کلمات حضرت را به او اعلام کرد ، عبدالله گفت : برو به او بگو تو مردی هستی صُحُفی (یعنی سر و کارت با کتاب است و با عقل کاری نداری) ، حضرت به قاصد فرمود : برو به او بگو والله راست گفتی من تابع صُحُف ابراهیم و موسی و عیسی هستم از پدرانم آن کُتب را ارث برده ام (2).

1- یعنی اقامه دلیل کردن .

2- روضه کافی حدیث 553

احتکار

(احتکار) (1)

در حـدیثی دارد که امام صادق(علیه السّـلام) فرمود: وقتی در مـدینه گرانی شـد بطوریکه مرد دارا جو را با گنـدم مخلوط می کرد برای آنکه ارزان تمام شود و می خوردند ، امام صادق (علیه السّـلام) در اوّل سال گندم خوب تهیه کرده بود به بعضی نوکرهایش دستور داد که برای ما جو بخر تـا با گنـدم مخلوط کنیم و مثل مردم طعام بخوریم چون دوست نمی داریم که ما طعام خوب بخوریم و مردم طعام پست بخورند (2).

در حـدیث دیگر امـام صـادق (علیه السّـلام) فرمود : آنکه می رود از اطراف طعام می آورد او مرزوق و رزق داده شـده و آنکه طعام را نگاه داشته او ملعون است(3).

در حدیث دیگر امام صادق(علیه السّلام) فرمود : احتکار آن است که در شهر طعامی نباشد و تو آن را بخری و نگاه داری و الّا اگر در شهر طعامی باشد و یا دیگری بفروشد آن احتکار نیست و مانعی ندارد که تو آن را احتکار کنی و منتظر گران شدن باشی ، در ذیل حدیث

1- یعنی: طعامی را جمع کنند و نگاه دارند و منتظر گران شدنش باشند.

2- کافی ، ج 5، ص 166.

3- کافی ، ج 5، ص 165 .

سؤال می شود:

از روغن زیت ، حضرت فرمود : اگر نزد غیر تو موجود است ،

مانعی ندارد که تو آن را نگاه داری(1).

در حدیث دیگر امام صادق(علیه السّلام) فرمود : احتکار در سالی که محصولات زیاد و خوب است ، تا چهل روز است و در سال بد که محصولات کم است تا سه روز است ، پس هر کس که بیش از چهل روز در صورت اول و بیش از سه روز در صورت دوم نگاه دارد ، ملعون است(2).

در حدیث دیگر دارد که صحبت گرانی نزد علی بن الحسین (علیه السّلام) پیش آمد، حضرت فرمود: من چه کار به گرانی دارم گران باشد با خدا است و ارزان باشد با خدا است. یعنی رزق بدست اوست و روزی ما با اوستگران باشد و یا ارزان)(3).

از امام هشتم (علیه السّلام) سؤال شد:

می شود طعام یکسال را حبس کرد و نگاه داشت ؟ حضرت فرمود : من این کار می کنم (یعنی قوت سال را نگاه می دارم)(4) .

1- کافی ، ج 5، ص 164.
2- کافی ، ج 5، ص 165.
3- کافی ، ج 5، ص 81.
4- فقیه، ج 3، ص 102 و ص 169.

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : احتکار نیست مگر در گندم ، و جو ، و خرما ، و کشمش ، و روغن (1).

در حدیث دیگر امیرالمؤمنین (علیه السّلام) فرمود: هر کس طعام خرید و فروش کند ، رحم از قلبش می رود(2) .

در حدیث دیگر از امام صادق (علیه السّلام) منقول است که طعام (یعنی گندم و جو) در زمان پیغمبر (صلّی الله علیه وآله) نایاب شد، مسلمانها آمدند خدمت رسول خدا(صلّی الله علیه وآله) و عرض کردند: یا رسول الله طعام نایاب شد و فقط نزد فلان موجود است ، امرش فرمائید بیاورد بازار و بفروشد ، حضرت حمد و ثنایی خدا فرمود و فرمودای فلانی ، مردم اینچنین می گویند ، پس طعام خود را بیاور و هر طوری که می خواهی بفروش و نگاه ندار(3).

در حدیث دیگر امیرالمؤمنین (علیه السّلام) نهی فرمود از احتکار درشهرها(4) .

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) به غلامش فرمود : در مدینه نرخ ها گران شده ، ببین چقدر گندم داریم ؟ عرض کرد: مقدار

1- کافی ، ج 5، ص 165.
2- فقیه ، ج 3، ص 170.
3- کافی ، ج 5، ص 164.
4- فقیه ، ج 3، ص 169.

چند ماه گندم داریم ، حضرت فرمود : بیاور و بفروش ، عرض کردم در مدینه گندم نیست ، فرمود : بفروش پس چون فروختم ، فرمود: روز به روز بخر مثل مردم ، پس به غلامش معتب فرمود : روزی عیال مرا نصف گنـدم کن و نصف جو ، و خـدا می دانـد که من تمکن دارم که بعیالم گندم بدهم ولی میخواهم خدا مرا از جمله اشخاص ببیند که خوب تقدیر معیشت دارم(1).

أذان

در حدیثی دارد که هشام بن ابراهیم به حضـرت رضا(علیه السّلام) شـکایت کرد از مرضـش و بی اولادیش ، حضـرت امرش فرمود که در خانه خود با صدایی بلند اذان بگوید ، گفت همین کار کردم مرضهایم بر طرف شد و اولاد زیادی پیدا کردم(2).

در حدیث دیگر دارد امام صادق (علیه السّلام) فرمود : مستحب است که در اذان انگشتان دو دست خود را بگوش بگذاری(3) .

در حدیث دیگر دارد که امام باقر (علیه السّلام) فرمود : کسیکه هفت سال اذان بگوید برای خدا در روز قیامت می آید و حال آنکه گناهی

1- کافی ، ج 5، ص 166.
2- کافی ، ج 3، ص 308 وج 6، ص 9.
3- تهذیب ، ج 3، ص 284.

نداشته باشد(1).

در حدیث دیگر بلال فرموده : کسی که چهل سال اذان بگوید برای خدا مبعوث می شود روز قیامت در حالیکه عمل چهل صدّیق که عمل او مقبول باشد به او داده می شود .

در حدیث دیگر جناب بلال فرمود : کسی که ده سال اذان گفته باشد خداوند او را با ابراهیم خلیل جا می دهد و یا در درجهٔ او باشد (2).

در حدیث دیگر امام باقر (علیه السّلام) فرمود : کسی که ده سال برای خدا اذان بگوید خداوند او را بیامرزد ، به تعدادی که چشم و صدایش میرسد در آسمان و هر خشک و تری او را تصدیق کند ، و برای او باشد به عدد هرکس در مسجد او نماز خوانده سهمی ، و برای او باشد به عدد هر کس که به صدایی اذان او نماز خوانده حسنه ای (3) .

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : کسی که در شهری از شهرهای مسلمانها یک سال اذان بگوید ، بهشت برای او واجب باشد (4).

1- فقیه ، ج 1، ص 186.
2- فقیه ، ج 1، ص 190.
3- تهذیب ، ج 2، ص 284.
4- تهذیب ، ج 2، ص 283.

اربع

(اربع)(1)

در حدیثی دارد که امام صادق (علیه السّلام) فرمود: وقتی که چهار چیز علنی شد ، چهار چیز ظاهر شود : وقتی زنا علنی شد ، زلزله ظاهر شود ، وقتی ستم و ظلم در حکم علنی شد ، باران قطع شود وقتی نقض عهد شد ، مشرکین بر مسلمین غالب شوند ، وقتی زکات داده نشد ، فقر و بیچارگی ظاهر شود(2).

در حدیث دیگر پیغمبر (صلّی الله علیه وآله) فرمود : چهار خصلت موجب شقاوت است : یکی ؛ چشم اشک نداشته باشد ، دیگری بقلب قساوت داشته باشد ، سوم ،آرزوی دراز داشته باشد ، چهارم، باقی ماندن در دنیا را دوست داشته باشد(3).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : چهار چیز از سنّت پیغمبران است : عطر مالیدن ، و مسواک نمودن ، و زن داشتن ، و حیاء داشتن (4) .

در حدیث دیگر امام صادق(علیه السّلام) فرمود : چهار چیز است که اگر

1- یعنی چهار .
2- کافی ، ج 2، ص 448.
3- فقیه ، ج 4، ص 260.
4- فقیه، ج 1، ص 32.

در کسی باشد ولو اینکه از سر تا پایش گناه باشد ، خداوند آنها را تبدیل به حسنات می کند ، یکی ، راست گوئی ، دوم ، حیاء ، سوم ، حسن خلق ، چهارم شاکر باشد(1).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : چهار کس دعایش مستجاب نشود، چهارمی کسی است که مال داشته باشد و بدون شاهد به قرض بدهد (اگر تلف شد) ، خدا می فرماید : مگر امرت نکردم که شاهد بگیر ؟(2).

اسراف

(اسراف)(3)

امام صادق (علیه السّلام) فرمود:

«أدنی الاسراف هراقه فضل الإناء و إبتذال ثوب الصوف والقاء النوی».

کمترین اسراف آن است که آبی را که می خوری زیادیش را بریزی ، و لباس بیرون را در داخل خانه بپوشی و هسته میوه را بیاندازی (4) .

1- کافی ، ج 2، ص 107.

2- کافی ، ج 5، ص 298.

3- یعنی زیاده روی .

4- کافی ، ج 6، ص 460.

در حدیث دیگر فرمود : اسراف باعث کمی برکت می شود(1).

در حدیث دیگر فرمود : جز این نیست که اسراف در چیزی

است که مال را فاسد سازد و به بدن ضرر رساند (2).

در حدیث دیگر فرمود : برای اسراف کننده سه علامت است . بخورد چیزیرا که نباید بخورد ، و بخرد چیزی را که نباید بخرد ، و بپوشد چیزی را که نباید بپوشد(3).

در حدیث دیگر خداوند دشمن دارد اسراف را مگر در حجّ یا

عمره (4) .

الاسلام

امام صادق(علیه السّلام) فرمود : اسلام برهنه است پس لباسش حیاء است ، و زینتش وقار است ، و مروّتش عمل صالح است ، و عماد و دیرکش ورع است ، و برای هر چیزی اصل و اساسی است و اساس اسلام حبّ ما اهل بیت است (5) .

در حدیث دیگر فرمود : اسلام تسلیم است ، و تسلیم یقین

1- کافی ، ج 4، ص 55.

2- کافی ، ج 4، ص 54.

3- فقیه ، ج 3، ص 102.

4- فقیه ، ج 2، ص 183 وج 3، ص 102.

5- کافی ، ج 2، ص 46 و فقیه ، ج 4، ص 263.

است ، و یقین تصـدیق است ، و تصـدیق اقرار است ، و اقرار عمـل است ، و عمـل اداء است ، و مؤمن دینش را از رأیش نمی گیرد بلکه از خدا می گیرد(1).

اسم أعظم

امام دهم فرمود : اسم اعظم خـدا هفتاد و سه حرف است ، نزد آصف یک حرف بود که توانست تخت بلقیس را به یک طرفه العین حاضـر کند . و نزد ما اهل بیت هفتاد و دو حرف است (2).

اطعام طعام

امام صادق (علیه السّلام) فرمود: از ایمان است محسن خلق و طعام دادن (3) .

در حدیث دیگر امام هفتم فرمود : از اسباب آمرزش خدای

تبارک و تعالی است آنکه اطعام طعام کند (4) .

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : چیزهائی که انسان را

1- کافی ، ج 2، ص 45.
2- کافی ، ج 1، ص 230.
3- کافی ، ج 4، ص 50
4- کافی ، ج 4، ص 52.

نجات می دهد : یکی ، إطعام طعام است و دیگری ، فاش سلام گفتن است سوّمی ، نماز شب است . که مردم خواب هستند(1).

در حدیث دیگر فرمود : اگر یک مرد مسلمانی را اطعام کنم، محبوب تر است نزد من از آزاد کردن افقی از مردم ، عرضه کردم افق چه مقدار است ؟ فرمود : ده هزار (2).

در حدیث دیگر فرمود: کسیکه مؤمنی را سیر کند بهشت برای او واجب باشد، و اگر کافری را سیر کند سزاوار است که خدا شکمش را پر از زقوم کند مؤمن باشد یا کافر (3) (زقوم درختی است در جهنم میوه آن تلخ و بد بو می باشد).

در حدیث دیگر فرمود : کسی که إطعام کند برادر دینیش را اَجر

او مثل اجر کسی است که صد هزار از مردم را اطعام کند(4) .

اطفال

مرحوم مجلسی (رحمه الله) در مرآت فرموده : خلافی نیست بین اصحاب ما که اطفال مؤمنین داخل بهشت می شوند، و در أخبار

1- کافی ، ج4، ص 51، و فقیه، ج2، ص 35.

2- کافی ، ج 2، ص 202.

3- کافی ، ج 2، ص 200.

4- کافی ، ج 2، ص 202.

صحیحه دارد که در قیـامت اطفال کفّار امتحان می شونـد یعنی آتش افروخته کننـد و ایشان را امر کننـد که داخل آتش شویـد اگر اطاعت کردند آتش برای ایشان گلستان می شود و اگر امتناع نمودند داخل آتش می شوند.

در فقیه ج 3 ص 318 از امام باقر منقول است که فرمود: چون روز قیامت شود خداوند اقامه دلیل کند بر هفت طائفه ، بر طفل ، و بر کسی که بین دو پیغمبر مرده و پیرمردیکه پیغمبر را درک کرده ولی عقلش نرسیده که ایمان آورد ، و بر ابله ، و دیوانه ، و کر، و گنگ ، که زبان بسته است ، و هر یک بر خـدا دلیل آورنـد که ما تقصـیر نـداریم ، پس خداونـد پیغمبری برای ایشان فرسـتد که آتشـی برای ایشان روشن کنـد و بفرمایـد خداوند شـما را امر فرموده داخل آتش شوید پس هر کس داخل شد آتش برای او سـرد و سـلامت میشود و هر کس داخل نشد و عصیان کرد داخل جهنم می شود . و نظیر این حدیث در کافی ج 3 ص 248 از امام باقر (علیه السّلام) نقل شده مراجعه شود.

اقتصاد

امام صادق و کاظم (علیهما السّلام) فرمودند : فقیر نشود مردی که اقتصاد را

رعایت کند(1).

در حـدیث دیگر فرمود : کسـی که در زنـدگانی خود رعایت اقتصاد کند خداوند رزقش دهد و کسـی که تبذیر کند و بیهوده خرج کند خدا محرومش سازد (2) .

اکل

(اکل)(3).

امام صادق (علیه السّلام) فرمود : در حال سیری طعام خوردن موجب برص می شود (یک نوع مرض پوستی است)(4).

در حدیث دیگر فرمود: هر کس طعامی را بخورد ، پس انگشتان خود را بلیسد خداوند بفرماید : بارک الله فیک خدا برکت بتو بدهد(5).

إکرام

در حدیثی دارد که کسی که برادر مسلمانش را اکرام کند چنان

1- فقیه ، ج 4، ص 298 و کافی ، ج 4، ص 54.

2- کافی ، ج 2، ص 122.

3- یعنی خوردن .

4- کافی ، ج 6، ص 269.

5- کافی ، ج 6، ص 297.

است که خدا را اکرام کرده (1).

در حدیث دیگر امام باقر (علیه السّلام) فرمود : کسی که به برادر مؤمنش بگوید مرحباً خداوند بنویسد برای او تا روز قیامت مرحباً(2).

أمانت

امام صادق(علیه السّلام) فرمود : از خدا بپرهیزید و امانت را رد کنید به آن کسی که شما را امین دانسته و اگر قاتل علی بن ابیطالب (علیه السّلام) مرا امین داند هرآینه من بار امانت را ردّ کنم (3) .

در حدیث دیگر فرمود امانت را ردّ کن بکسی که تو را امین دانسته و از تو نصیحت خواسته اگر چه قاتل امام حسین (علیه السّلام) باشد (4) .

در حدیث دیگر فرمود : امانت را ردّ کنید باهلش اگر چه

مجوسی باشد (5) .

در حدیث دیگر فرمود : امانت داری رزق را جلب کند

و خیانت فقر را جلب کند(6) .

1- فقیه ، ج 4، ص 9.

2- کافی ، ج 2، ص 206.

3- کافی ، ج 5، ص 133.

4- روضه کافی ذیل حدیث 448.

5- کافی ، ج 5، ص 132.

6- کافی ، ج 5، ص 133.

امام هفتم (علیه السّلام) فرمود : اهل زمین رحم شده اند مادامیکه از خدا بترسند و امانت را ردّ کنند و عمل بحق نمایند(1).

در حدیث دیگر امام صادق(علیه السّلام) فرمود : از خدا بپرهیزید و امانت را ردّ کنید (بأهلش) سیاه باشد یا سفید از خوارج عراق باشد یا از نواصب شام(2).

امتحان

امام هفتم (علیه السّلام) فرمود : اگر شیعه های خودم را بخواهم تمیز دهم نیابم ایشان را مگر اینکه بگویند شیعه هستیم (دروغی) و اگر امتحان کنم ایشان را نیابم ایشان را مگر از دین برگشته ، و اگر بخواهم خالص گردانم ایشان را هزار یکی خالص نباشد ، و اگر غربال کنم ایشان را باقی نماند از ایشان مگر آنچه از اول بوده ، ایشان مدت زیادی است که تکیه بر تخت داده و می گویند ما شیعه علی هستیم ، جزء این نیست که شیعه علی کسی است که گفتارش کردارش را تصدیق کند(3).

1- تهذیب، ج 6، ص 350.

2- روضه کافی ، ذیل حدیث 316.

3- روضه کافی ، ج 290.

بذاء

(بذاء)(1)

بلاء

در حدیثی پیغمبر صلّی الله علیه وآله وسلّم فرمود : بلا را بدعاء دفع کنید (2).

در حدیث دیگر فرمود : سخت ترین مردم از جهت بلا پیغمبرانند پس اوصیا بعد از ایشان هر که افضل است (3).

در حدیث دیگر فرمود : بلاء بسوی مؤمن پرهیزکار سرعتش

بیشتر است از باران بسوی گودالها(4).

در حدیث دیگر فرمود مزد بزرگ با بلای بزرگ است ، و دوست ندارد خدا جماعتی را جز آنکه مبتلاشان کند(5).

در حدیث دیگر فرمود : مؤمن بمنزله دو کفه تراز وست هر چه

ایمانش زیادتر باشد بلایش زیاد می شود (6) .

در حدیث دیگر فرمود : آیا مؤمن مبتلا می شود به مثل خوره و برص و نحو اینها ؟ حضرت فرمود آیا بلا نوشته نشده جز برای

1- یعنی فحش در شتم خواهد آمد.
2- فقیه ، ج 4، ص 273.
3- کافی ، ج 3، ص 252 از امام باقر (علیه السّلام) .
4- کافی ، ج 2، ص 259 از امام شش(علیه السّلام) .
5- کافی ، ج 2، ص 259 از امام صادق (علیه السّلام) .
6- کافی ، ج 2، ص 253 از امام صادق (علیه السّلام) .

مؤمن (یعنی بلاها مال مؤمن است تا اینکه همیشه بیاد خدا باشد و غفلت نکند)(1).

تجارت

امیرالمؤمنین (علیه السّلام) فرمود : تجارت کنید خدا بشما برکت بدهد، که من از رسول خدا (صلّی الله علیه وآله وسلّم) شنیدم میفرمود : رزق ده جزء است نه تای آن در تجارت است و یکی در سایر کارها (2) .

در حدیث دیگر امام چهارم فرمود از سعادت مرد آن است که محل تجارتش در بلد خود باشد ، و رفقائش صالح باشند ، و اولادی داشته باشد که از ایشان کمک بگیرد (3) .

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود ترک تجارت عقل را کم کند (4) .

در حدیث دیگر فرمود : کسی که تجارت را ترک کند دو ثلث

عقلش برود (5) .

1- کافی ، ج 2، ص 258 از امام صادق (علیه السّلام).
2- فقیه ، ج 3، ص 120.
3- کافی ، ج 5، ص 257.
4- کافی ، ج 2، ص 148.
5- تهذیب ، ج 7، ص 4.

امام باقر (علیه السّلام) به شیعه ها فرمود : آیا خلوت میکنید و با هم حدیث نقل می کنید و هر چه می خواهید می گوئید ؟ راوی عرض کرد بلی بخدا قسم خلوت می کنیم و هر چه می خواهیم با هم صحبت میکنیم ، حضرت فرمود : والله هر آینه دوست میدارم در بعض آن جاها با شما باشم ، و بخدا قسم بوی شما را و روح شما رادوست دارم، و شما بر دین خدا و ملائکه می باشید . پس مرا کمک کنید بورع و اجتهاد یعنی جدیت در عمل صالح داشته باشید و پرهیز کار باشید(1).

در حدیث دیگر فرمود : چیزی نیست که ضررش بیشتر باشد برای شیطان و لشگریانش از زیارت برادران دینی ، و چون مؤمنین با هم ملاقات کنند و یاد خدا کنند و فضل ما اهل بیت را بیان کنند صورت شیطان زخم شده و گوشتهایش تکه تکه شود، و آن قدر روحش عذاب شود که استغاثه کند ، و ملائکه آسمان و خزینه داران بهشت او را لعن کنند . حتی ملک مقربی نماند جز آنکه او را لعن کند (2).

1- کافی ، ج 2، ص 187.

2- کافی ، ج 2، ص 188 ، از امام هفتم .

تزویج

امام صادق (علیه السّلام) فرمود : کسی که ترک کند زن گرفتن را از ترس فقر بتحقیق که گمان بد بخدا دارد و حال آنکه خدا فرموده اگر فقیر باشید خداوند از فضل خود شما را بی نیاز کند(1).

در حدیث دیگر فرمود : کسی که زن بگیرد نصف دینش را حفظ

کرده (2).

در حدیث دیگر فرمود : کسی که زن بگیرد برای رضای خدا و برای صله رحم خداوند تاج کرامت بر سر او گذارد(3).

در حدیث دیگر فرمود : کسی که در قمر در عقرب زن بگیرد

خوشی نخواهد دید(4).

در حدیث دیگر فرمود : کسی که عزبی را زن بدهد خداوند در

قیامت نظر رحمت به او کند(5).

در حدیث دیگر فرمود : کسی که دوست دارد پا ک و پاکیزه خدا

1- کافی، ج 5، ص 330.
2- کافی ، ج 5، ص 328، از امام صادق (علیه السّلام).
3- فقیه ، ج 3، ص 243، از امام چهارم .
4- فقیه ، ج 3، ص 250 از امام شش (علیه السّلام) .
5- کافی ، ج 5، ص 331 از امام ششم (علیه السّلام) .

را ملاقات کند پس باید زن دار باشد(1).

تسبیح فاطمه زهراء علیها السّلام

34 مرتبه الله اکبر 33 مرتبه الحمدلله 33 مرتبه سبحان الله گفتن

است .

در حدیثی دارد که امام صادق (علیه السّلام) فرمود تسبیح حضرت زهراء (علیها السّلام) از ذکر کثیر حساب میشود که خداوند فرموده :

اذْکُرُوا اللّهَ ذِکْرًا کَثِیرًا (2) .

در حدیث دیگر فرمود : تسبیح حضرت زهراء (علیها السّلام) در هر روزی بعد از هر نمازی بهتر است بسوی من از هزارر‌کعت نماز که هر روز بخواند (3) .

در حدیث دیگر فرمود تسبیح حضرت زهراء (علیها السّلام) با انگشتان شماره کردن افضل است از اینکه با غیر انگشتان شماره کند چون انگشتان در روز قیامت سئوال کرده خواهند شد (4).

در حدیث دیگر فرموده ما بچه های خود را امر میکنیم به تسبیح

1- فقیه ، ج 3، ص 243 از پیغمبر(صلّی الله علیه وآله وسلّم) .
2- کافی ، ج 2، ص 500
3- کافی ، ج 3، ص 343 از امام ششم .
4- فقیه ، ج 1، ص 174، از امام صادق (علیه السّلام) .

حضرت زهرا(علیها السّلام) چنانچه امر میکنم به نماز پس مواظبش باش که هر کس مواظب آن شود بدبخت نشود(1).

تشییع جنازه

از امام باقر (علیه السّلام) منقول است که هر کس تشییع کند میّتی را تا وقتی که نماز بر او خوانده شود یک قیراط اجر دارد ، و اگر تا سر قبرش برود تا وقتیکه دفن بشود، دو قیراط اجر دارد ، و قیراط مثل کوه احد است (2).

در حدیث دیگر دارد که سئوال شد خدای من چه ثوابی است برای کسی که تشییع جنازه کند ؟ جواب آمد که ملائکه ای از ملائکهای خود را موکل اومیکنم که با ایشان پرچمهائیست او را از قبرش تا محشر مشایعت کنند (3).

التعجّب

پیغمبر (صلّی الله علیه وآله وسلّم) فرمود تعجب میکنم از کسی که از ترس مرض از غذاها پرهیز می کند چگونه از ترس آتش از گناهان پرهیز نمی کند (4) .

1- کافی ، ج 3، ص 343 از امام صادق (علیه السّلام).

2- کافی ، ج 3، ص 173.

3- کافی ، ج 3، ص 173 از امام باقر(علیه السّلام) .

4- فقیه ، ج 3، ص 227.

التعزیه

امام صادق (علیه السّلام) فرمود : تعزیت نیست مگر نزد قبر پس از آن بایـد منصـرف شونـد و برگردنـد که مبادا چیزی از میت سـر بزند و ایشان بشوند(1).

در حدیث دیگر فرمود : کسـی که زن بچه مرده ای را تعزیت گوید خداوند در سایهٔ عرشـش او را سایه اندازد در روزیکه سایه ای نباشد جز سایهٔ او (2).

در حـدیث دیگر فرمود کسـی که محزونی را تعزیت گویـد در موقف قیـامت حله ای را بـاو بپوشاننـد که بان خوشـحال شود یا زینت کرده شود(3).

التعصّب

(التعصّب)(4)

در حدیثی دارد که عصبیت که انسان بواسطه آن گناه کار می شود آن است که بدترین جماعت خود را بهتر بداند از بهترین جماعت

1- کافی ، ج 3، ص 203.

2- کافی ، ج 3، ص 227 از امیرالمؤمنین (علیه السّلام) .

3- کافی ، ج 3، ص 205 از امام صادق از پیغمبر (علیهما السّلام).

4- یعنی طرفداری کردن از کسی.

دیگران ، و عصـبیت آن نیست که انسان دوست بـدارد مردی را که از فامیل خودش می باشد بلکه عصبیت آن است فامیل خود را کمک بر ستم گری کند(1).

در حدیث دیگر دارد که هرکس طرف داری کند از کسی از روی

تعصب خداوند عمامه آتشین بر سر او گذارد(2) .

در حـدیث دیگر فرمود هر کس در دلش بمقـدار خردلی عصبیت داشـته باشد و طرفداری بیجا کند خداوند او را در زمره عربهای جاهلیت محشور سازد(3).

التعقیب

(التعقیب) (4)

در حدیثی دارد که تعقیب یعنی دعای بعد از نماز در طلب رزق

رساتر است از اینکه دور زمین را بگردد برای رزق (5) .

در حدیث دیگر دارد که بعد از نماز صبح نشستن تا طلوع آفتاب

1- کافی ، ج 2، ص 308 از امام چهارم (علیه السّلام) .
2- کافی ، ج 2، ص 308 از امام صادق (علیه السّلام) .
3- کافی ، ج 2، ص 308 از امام صادق (علیه السّلام) .
4- در لغت یعنی بعد از نماز بنشیند. برای دعا کردن و یا مسئله پرسیدن و اما شرعا معنای واضحی نشده . بکتاب حبل المتین ص 259 و حدائق ج 8 ص 508 رجوع شود.
5- تهذیب، ج 2، ص 104 از امام صادق(علیه السّلام) .

رساتر است برای طلب رزق از دور زدن در زمین (1).

در حدیث دیگر دارد نشستن شخص بعد از نماز صبح تا طلوع آفتاب در طلب رزق بهتر است از تجارت در دریا(2).

در حدیث دیگر فرمود مؤمن مادامی که با وضوء باشد مثل آن

است که در حال تعقیب است (3) ..

در حدیث دیگر فرمود کسی که در جای نمازش بنشیند از نماز

صبح تا طلوع آفتاب خداوند او را از آتش حفظش کند (4) .

التعویذ

(التعویذ)(5)

در حدیثی دارد که در این دو ساعت (یعنی ساعت غروب آفتاب تا غروب شفق و از طلوع فجر تا طلوع شمس) پناه برید بخدا از شر ابلیس و لشگریانش و پناه دهید کوچکان خود را بخدا از این دو ساعت که ساعت غفلت هستند (6) .

1- فقیه، ج 1، ص 217، از امام صادق (علیه السّلام) .
2- کافی ، ج 5، ص 310 از امام پنجم(علیه السّلام) .
3- فقیه، ج 1، ص 359 از امام صادق(علیه السّلام) .
4- فقیه ، ج 1، ص 319 از رسول خدا(صلّی الله علیه وآله وسلّم).
5- یعنی پناه دادن .
6- فقیه ، ج 1، ص 318 .

التعییر

(التعییر)(1)

در حدیثی دارد که هر کس مؤمنی را توبیخ کند بچیزی نمیرد تا

اینکه خودش مرتکب آن شود (2).

در حدیث دیگر دارد که هر کس مؤمنی را بواسطه گناهی توبیخ

کند خداوند او را توبیخ کند در دنیا و آخرت (3) .

التفریج

(التفریج) (4)

در حدیث از امام صادق (علیه السّلام) روایت کند هر کس از مؤمنی غصه ای از غصه های دنیا برطرف کند ، خداوند هفتاد و دو غصه از غصه های آخرت را برطرف سازد و هفتاد و دو غصه از غصه های دنیا که آسان ترین آن آمرزش باشد (5) .

التفکّر

در حدیثی دارد که افضل عبادت آن است که همیشه در فکر خدا

1- یعنی توبیخ کردن و عیب جوئی نمودن .

2- کافی ، ج 2، ص 356 از امام صادق(علیه السّلام) .

3- کافی ، ج 2، ص 356 از امام صادق (علیه السّلام).

4- یعنی غم کسی را از بین بردن .

5- فقیه ، ج 4، ص 10.

و قدرت او باشد(1).

در حدیث دیگر دارد که عبادت بزیاد نماز خواندن و روزه گرفتن نیست . بلکه عبادت فکر در قدرت خدا نمودن است (2) .

در حدیث دیگر دارد که عبادتی نیست مثل تفکّر(3).

التقیّه

(التقیّه) (4)

در حدیثی از امام صادق (علیه السّلام) روایت شده که فرمود تقیّه سپر خداست بین خود و بین مردم (5).

از امام هشتم نقل شده که فرمود تقیه از دین من و دین پدران

منست ، و ایمان ندارد کسی که تقیه ندارد (6) .

در حدیث دیگر دارد که هر چه امر امام زمان نزدیک باشد تقیه

شدیدتر است (7) .

1- کافی ، ج 2، ص 55 از امام صادق (علیه السّلام) .

2- کافی ، ج 2، ص 55 از امام هشتم.

3- روضه کافی ذیل حدیث خطبه الوسیله .

4- یعنی پرهیز کردن ، و خودداری نمودن از عقیده خود برای حفظجان خود اظهار سنّی گری کردن .

5- کافی ، ج 2، ص 220.

6- کافی ، ج 2، ص 219.

7- کافی ، ج 2، ص 220 از امام صادق (علیه السّلام) .

در حدیث دیگر دارد هر کس تقیه کند خدا او را بلندش کند

و هر کس تقیه نکند خداو را زمین زند(1).

در حدیث دیگر فرمود نه قسم دین در تقیه است و دینی نیست

برای کسی که تقیه نکند (2).

التواضع

در حدیثی دارد که تواضع آن است که به مردم بدهی آنچه را که

دوست داری بتو بدهند(3).

در حدیث دیگر دارد که تواضع آن است که تو را لباس بزرگی

بپوشاند (4) .

در حدیث دیگر دارد که پیغمبر (علیه السّلام) فرمود خوش بحال کسی که برای خدا فروتنی کند ، و در دنیا زهد بورزد ، حتّی در چیزهائیکه خدا برای او حلال کرده ، بدون اینکه از روش من رو گردان باشد ، تا آخر حدیث (5).

در حدیث دیگر فرمود شرف و بزرگی برای کسی نیست چه

1- کافی ، ج 2، ص 217 از امام صادق (علیه السّلام) .
2- کافی ، ج 2، ص 217 از امام صادق(علیه السّلام) .
3- کافی ، ج 2، ص 124 ازامام رضا (علیه السّلام) .
4- روضه کافی ذیل ح 4.
5- روضه کافی ذیل حدیث 190.

قریشی باشد و چه عرب مگر بتواضع و فروتنی(1) .

در حدیث دیگر فرمود کسی که تواضع کند خدا او را بلند کند و کسی که تکبر کند خدا او را بزمین زند(2).

در حدیث دارد که تواضع آن است که در پائین مجلس جا گیری ،

و هر کس را ملاقات کردی باو سلام بدهی ، و جدال را ترک کنی ولو اینکه حق با تو باشد ، و دوست نداری که تو را تعریف کند بتقوی (یعنی بگویند آقا خیلی باتقوا است)(3).

التوکّل

در معانی الاخبار از معصوم سئوال می شود : توکل بر خدا

چیست ؟

فرمود : آن است که بدانی مخلوق ضرر و نفعی ندارد و از مردم مأیوس باشی ، و چون بنده اینطور شد دیگر برای غیر خدا کاری نخواهد انجام داد و از کسی توقع ندارد و از کسی نمی ترسد جز

خدا ، این است معنای توکل .

در حدیثی دارد که هر کس میخواهد پرهیزکارترین مردم باشد

1- روضه کافی حدیث 312 از امام چهارم(علیه السّلام) .
2- کافی ، ج 2، ص 122 از امام صادق (علیه السّلام) .
3- کافی ، ج 2، ص 122 از امام صادق (علیه السّلام) .

پس باید توکل بر خداکند(1).

در حدیث دیگر دارد که هر کس توکل بر خدا کند ، خدا او را کفایت کند ، و توکل درجاتی دارد ، یکی آنکه در تمام کارها توکل بر خدا کنی ، و هر چه برای تو خدا خواست تو بآن راضی باشی و بدانیکه خدا هیچ خوبی را از تو دریغ ندارد(2).

التهلیل

(التهلیل)(3)

در حدیثی دارد که بهاء بهشت لا إله إلا الله گفتن و الله اکبر گفتن

است (4).

در حدیث دیگر خوشا بحال کسی که از امت تو بگوید لا إله إلا

الله وحدَه وحدَه وحدَه (5).

در حدیث دیگر هر کس آخرین کلامش لا إله إلا الله باشد داخل

بهشت می شود (6).

1- فقیه، ج 4، ص 285 از امام صادق(علیه السّلام) .
2- کافی ، ج 2، ص 65 از امام هفتم(علیه السّلام).
3- یعنی لا اله الا الله گفتن .
4- کافی ، ج2، ص 517 از امام صادق (علیه السّلام) .
5- کافی ، ج 2، ص 517 از امام صادق(علیه السّلام)
6- فقیه ، ج 4، ص 517 از امام صادق (علیه السّلام) .

التهمه

در حدیثی دارد که چون مؤمن به برادرش تهمت زند و باو بدگمان باشد ایمان در قلبش آب شود مثل نمک که در آب ، آب شود(1).

در حدیث دیگر فرمود : سزاوارترین مردم بتهمت کسی است

که با اهل تهمت بنشیند (2) .

الثلاثه

(الثلاثه) (3) در حدیثی دارد که رسول خدا (صـلّی الله علیه وآله وسـلّم) فرمود سه چیز است که بعد از خودم بر امتم می ترسم ، یکی از گمراهی بعد از شناسائی دیگر از فتنه هایی گمراه کننده سوم از شهوت و خواهش شکم و فَرج (4) .

در حدیث دیگر دارد که سه چیز است که از علامات مؤمن است ، یکی آنکه خدا را بشـناسد ، دیگر آنکه بداند خدا چه چیز را دوست دارد سوم آنکه بداند خدا چه چیز را دشمن دارد(5).

1- کافی ، ج 2 ص 3612 از امام صادق (علیه السّلام) .
2- فقیه ، ج 4، ص 282 از امام صادق(علیه السّلام) .
3- یعنی چیزهایی سه گانه .
4- کافی ، ج 2، ص 79.
5- کافی ، ج 2، ص 126 از امام صادق (علیه السّلام) .

در حـدیث دیگر سه چیز است که از جوانمردی و بزرگی است در دنیـا و آخرت یکی آنکه عفو کنی کسـی را که به تو ظلم کرده ، دوم آنکه پیوند کنی با کسی که از تو جدا شده ، سوم آنکه اگر جاهلی با تو بجهالت رفتار کرد تو حلم کنی و بردبار باشی(1).

در حدیث دیگر فرمود : سه چیز است که برای احدی عذری نیست ، یکی اداء امانت است صاحبش خوب باشد یا بد، دیگر نیکوئی به پدر و مادر خوب باشند یا بد ، سوم وفاء بعهد است (با کسی که عهد بستی) باید وفاء کنی خوب باشد یا بد (2).

در حدیث دیگر فرمود : سه چیز است که در آن برای مؤمن سبب راحتی است یکی آنکه خانه بزرگ داشته باشد که ناموسش را و بدحالیش را از مردم بپوشاند ، دیگر زن شایسته ای داشته باشد که او را کمک کند بر کارهای دنیا و آخرتش ، سوم آنکه دختری که در خانه دارد او را از خانه بیرون کند یا بمردنش یا به شوهر دادنش (3) .

در حدیث دیگر رسول خدا (صـلّی الله علیه وآله وسـلّم) فرمود یا علی تو را نهی می کنم از سه خصلت یکی حسد (که قابیل حسد برد و هابیل را کشت)

1- کافی ، ج 2، ص 107 از امام صادق (علیه السّلام) .
2- تهذیب، ج 6، ص 350 از امام صادق (علیه السّلام) .
3- کافی ، ج 5، ص 327 از امام صادق (علیه السّلام).

و رووِن وهی دوم حرص (که آدم را حرص باعث شد که از بهشت بیرون شود) سوم تکبّر (که شیطان را تکبر کافرش کرد)(1).

جار

(جار) (2)

در حدیثی دارد که حدّ همسایه تا چهل خانه است از چهار

طرف (3).

در حدیث دیگر دارد که با همسایه خوب رفتار کردن موجب

زیادی رزق می شود (4) .

در حدیث دیگر خوب رفتار کردن با همسایه موجب آبادی

و عمر را زیاد می کند (5).

در حدیث دیگر دارد که خوش رفتاری کردن با همسایه آن نیست که اذیتش نکنی بلکه آن است که اگر اذیتت کرد صبر کنی (6) .

در حدیث دیگر فرمود: نبوده و نخواهد بود تا قیامت مؤمنی مگر آنکه یک همسایه ای داشته باشد که او را اذیت کند یعنی هر

1- فقیه ، ج 4، ص 260.

2- یعنی همسایه .

3- کافی ، ج 2، ص 669 از امام باقر(علیه السّلام) .

4- کافی ، ج 2، ص 669 از امام صادق(علیه السّلام)

5- کافی ، ج 2، ص 667.

6- کافی ، ج 2، ص 667 از امام هفتم (علیه السّلام) .

مؤمنی یک همسایه اذیت رسان دارد(1).

در حدیث دیگر دارد که مؤمن آن است که همسایه اش از ستم او در امان باشد (2).

در حدیث دیگر داد که هر کس همسایه اش را اذیت کند از بوی بهشت محروم خواهد بود و مکانش جهنم است و بد جائی است آنجا (3).

جریده

(جریده)(4)

در حدیثی دارد که جریده برای مؤمن و کافر مفید است (5) .

در حدیث دیگر دارد که جریده تا تر هست حساب و عذاب از

میت دور میشود(6).

جریده باید از نخل باشد و اگر نخل نشد از چوب سدر باشد و اگر آنهم نشد از چوب بید باشد و اگر آنهم نشد هر چوبیکه تر باشد.

1- کافی ، ج 2، ص 252 از امام صادق (علیه السّلام) .
2- کافی ، ج 2، ص 668 از امام صادق (علیه السّلام) .
3- فقیه ، ج 4، ص 7 از امام صادق(علیه السّلام) .
4- یعنی دو چوب که زیر بازوی میت میگذارند .
5- کافی ، ج 3، ص 151 از امام صادق (علیه السّلام) .
6- کافی ، ج 3، ص 152 از امام باقر (علیه السّلام).

و اگر یادشان رفت در قبر بگذارند.

در حدیثی دارد که به چه علت جریده با میت میگذارند ؟

فرمود برای انکه تاتر میباشد عذاب از میت دور میشود(1) .

جعفر بن ابیطالب علیه السّلام

در حدیثی دارد که وقتی جعفر از حبشه آمد رسول خدا (صلّی الله علیه وآله وسلّم) فرمود : چه چیزی دیدی که تعجّب آور بود ؟ عرض کرد زنی حبشیه را دیدم که روی سرش زنبیلی بود مرورش افتاد بمردی آن مرد مزاحمش شد زنبیل از سرش افتاد پس نشست و گفت : وای بر تو از حاکم روز قیامت که روی کرسیّ بنشیند و حق مظلوم را از ظالم بگیرد ، پس رسول خدا (صلّی الله علیه وآله وسلّم) تعجب کرد .(2)

جعفر بن محمد الصادق علیه السّلام

در کافی ج 1 ص 475 روایت کند که این مهاجر گفت آیا میدانی که سبب شیعه شدن ما چه بود ؟ و حال آنکه ما هیچ چیز نمیدانستیم ؟ گفتم چه بود سبب دخول شما در این امر ؟ گفت : جعفر دوانیقی به پدرم محمد بن اشعث گفت کسی را که عاقل باشد

1- کافی ، ج 3، ص 153 از امام صادق (علیه السّلام) .

2- روضه کافی حدیث 557 از امام باقر (علیه السّلام) .

برای من پیدا کن که بتواند خواهش مرا عملی کند ، محمد بن اشعث گفت : فلانی ابن مهاجر دایی من است ، جعفر دوانیقی گفت بیاور او را ، منهم او را بردم نزد او ، گفت ای پسر مهاجر این پولها را بگیر و برو مدینه و بده به عبدالله بن حسن بن حسن و جماعتی از اهل بیتش که من جمله ایشان جعفر بن محمد بوده باشد ، و بگو من مرد غریبی هستم از اهل خراسان که انجا شیعیانی هستند مرا فرستاده اند که این پولها را بشما بدهم با شرائط و چون پولها را قبول کردند بگو من فرستاده ایشان هستم و لازم است که خطهای شما و رسیدهای شما با من باشد ، مالها را گرفت و رفت مدینه و برگشت نزد دوانیقی در حالی که محمد بن اشعث نزد او بود جعفر دوانیقی پرسید چه کردی ؟ گفت رفتم پیش ایشان و پولها را دادم و این رسید و خطهای ایشان است ، جز جعفر بن محمد که در مسجد مشغول نماز بود نشستم تا نمازش تمام شد و آنچه بان جماعت گفته بودم با یشانهم گفتم ، جعفربن محمد با عجله بیرون رفت و بمن رو کرد و گفت ای فلان بپرهیز از خدا و آل محمد را گول مزن که ایشان تازه بدولت بنی مروان رسیده اند و همه محتاجند ، عرض کردم چه بوده قصه ؟ پس سرش را نزدیک آورد و تمام قصه را بیان کرد مثل اینکه سوّم ما بوده ، دوانیقی گفت ای پسر مهاجر بدانکه اهل بیت پیغمبری نیست مگر آنکه در ایشان محدّث است و جعفر بن محمد محدّث ما است امروز ، و این

باعث شد که ما شیعه شدیم.

در کافی ج 1 ص 473 نقـل کنـد که رفیـد مولی یزیـد بن عمر بن هبیره که از طرف مروان بن محمـد در عراق حـاکم بود ابن هبیره بر من غضب کرد و قسم خورد که تو را می کشم ، من فرار کردم و پناهنـده شـدم بامام صادق (علیه السّلام) و قصه خود را نقل کردم ، حضـرت فرمود برگرد و از من او را سـلام برسان و بگو من رفیـد غلام تو را بر تو پناه دادم پس او را اذیت نکن ، عرض کردم فـدایت شوم او مردیسـت شـامی و رأی بـدی دارد ، فرمود برو نزد او همین طور که من میگویم بتو ، پس رفتم در بعض بیابانها عربی رسـیدم ، گفت کجا میروی ؟ که صورت کشـته می بینم ، پس گفت دستت را بینم ، نشان دادم گفت : دست کشته میبینم ، سپس گفت پایت را نشان بده ، نشان دادم ، گفت پای کشـته می بینم ، سپس گفت جسدترا نشان بده نشان دادم ، گفت جسد کشته می بینم ، سپس گفت زبانت را نشان ده نشان دادم گفت : برو که بر تو بـا کی نیست چون در زبـان تو پیغامی است که اگر به کوههای بلنـد برسـد همه منقاد و مطیع تو شونـد ، پس رفتم تا بخانه ابن هبیره رسـیدم و اذن طلبیـدم چون داخل شـدم گفت خائن با پای خودش آمده ، غلام آن بساط و شمشـیر را بیاور و شانه های مرا و سـر مرا بست و شمشـیر زن بالای سـر من ایسـتاد که سـر مرا بزنـد ، عرض کردم ای امیر تو مرا با غلبه پیـدا نکردی بلکه من به اختیار خود آمدم و پیغامی دارم بشما

بگویم آنوقت هر چه خواهی بکن گفت بگو ، گفتم بایـد خلوت باشد بین من و شـما ، پس خلوت کرد ، گفتم جعفر بن محمد (یعنی امام صادق (علیه السّلام)) سلام رسانید و فرمود من پناه دادم غلام تو رفید را پس اذیت نکن او را ، پس گفت : الله اکبر جعفر بن محمد این را فرمود و به من سـلام رسانـد ؟ پس قسم یاد کردم که او شـما را سـلام رسانید پس سه مرتبه گفت بر تو باد سـلام و بازوهای مرا باز کردند و گفت من باین قناعت نخواهم کرد بایـد همانطوریکه من بازوی تو را بسـتم تو هم بازوی مرا ببنـدی ، گفتم دست من یاری اینکار را ندارد و دلم نمیخواهـد ، گفت بخـدا قسم قانع نخواهم شـد مگر با این کار که گفتم : پس بجای آوردم آنچه را او بمن بجا آورد ، پس مهرش را بمن داد و گفت امور من بدست تو باشد هر چه خواهی بکن.

جفر

(جفر) (1)

در کافی ج 1 ص 240 امام صادق(علیه السّلام) فرمود نزد من جفر ابیض است ، راوی گفت : چه چیز در جفر ابیض است ؟ فرمود : زبور داود ، و تورات موسی ، و انجیل عیسی و صحف ابراهیم (علیه السّلام) و حلال و حرام ، و مصحف فاطمه ، و گمان ندارم که در آن قرآن

1- جفر علمیست که ائمه میدانند و غیر ایشان نمیدانند مگر اندکی .

روی باشـد ، و در آن است آنچه مردم محتاجند بسوی ما و ما محتاج احدی نیستیم ، و در آن است یک تازیانه و نصف تازیانه و ربع تازیانه ، وارش خدشـی ، و نزد مـن اسـت جفر اَحمر ، راوی گفـت چه چیزی در جفر احمر است ؟ فرمـود سـلاح و آن در وقـتی بـاز میشـود که صاحب شمشـیر با آن بخواهـد بجنگد و خونریزی کند ، عبدالله بن ابی یعفور بامام صادق (علیه السّلام) عرض کرد اصـلحک الله آیا بنی الحسن این را میدانند؟

فرمود: بلی بخدا قسم چنانچه میدانند شب ، شب است و روز ، روز ، ولی حسد و طلب دنیا ایشان را وادار کرد که انکار کنند ، و اگر حق را بواسطه حق طلب میکردند برای ایشان بهتر بود .

جلّال

(جلّال)(1)

در حدیثی دارد که اگر خواستید حیوان نجاست خوار را بکشید

باید شتر را چهل روز و گاو را سی روز و گوسفند را ده روز حبس کنید (تا پا ک شوند)(2) .

در حدیث دیگر دارد که مرغ نجاست خوار را سه روز ، و مرغ آبی را هفت روز و گوسفند را چهارده روز و گاو راسی روز و شتر

1- یعنی حیوان نجاست خوار.

2- کافی ، ج 6، ص 252 از امام صادق(علیه السّلام).

را چهل روز باید حبسش کنند بعد ذبحش کنند(1).

در حدیث دیگر فرمود گوشت حیوانات نجاست خوار را

نخورید و اگر عرقش بجائی رسید باید آبش بکشی (2) .

جلد

(جلد) (3)

در حدیثی دارد که اگر پوست مردار را دباغی کنند میشود در آن

نماز خواند ؟ فرمود خیر اگر چه هفتاد بار دباغی شود (4) .

در احادیث بسیار دارد که از اجزاء مردار هیچ استفاده نمیشود

برد (5)

جلوس

(جلوس) (6)

در حدیثی دارد که سزاوار است در تابستان بین همنشینان

بمقدار یک ذراع فاصله باشد که تقریبا نیم متر میشود(7).

1- کافی ، ج 6، ص 252 از امام رضا(علیه السّلام) .
2- تهذیب، ج 1، ص 263 و ج 9، ص 45 از امام صادق (علیه السّلام).
3- یعنی پوست
4- فقیه، ج 1، ص 160 از امام باقر (علیه السّلام) .
5- کافی ، ج 6، ص 258 از امام دهم(علیه السّلام) .
6- یعنی نشستن .
7- کافی ، ج 6، ص 662 از امام صادق (علیه السّلام) .

جماع

(جماع)(1)

در حدیثی دارد که اگر فرزند خواسته باشی در وقت جماع و نزدیکی کردن این دعا را بخوان (اللهم ارزقنی ولداً واجعله تقیاً لیس فی خلقه زیاده ولا نقصان واجعل عاقبته الی خیر (2) یعنی ای خدا روزی من گردان پسریرا که پرهیزکار باشد و در خلقت او زیادی و نقصی نباشد و عاقبت او را بخیر گردان . و اگر تفصیل جماع و مجامعت را خواسته باشی بکتاب (النساء فی اخبار الفرقین) مراجعه کن.

جماعت

چند نفر که پشت سر کسی نماز بخوانند آن را جماعت گویند ولی امام جماعت شرائطی دارد که در این زمان جایش بسیار خالیست.

در حدیثی دارد که امام تو و پیشوای تو شفیع تو است نزد خدا

پس شفیع خود را بی عقل و فاسق قرار مده(3) . پس پشت هر کس

1- یعنی نزدیکی کردن .
2- کافی ، ج 6، ص 10 از امام باقر (علیه السّلام) .
3- فقیه ، ج 1، ص 247 از ابی ذر غفاریست .

نماز نمیتوان خواند باید عادل باشد . و جای او خالیست .

در حدیثی دارد که اگر دوست دارید نماز شما پا کیزه باشد پس خوبان خود را جلو وا دارید(1). روزی شخصی بدر مسجدی رسید دید جماعت بر پا است پرسید از جماعت ، گفتند امروز امام جماعت ما خوب است هر روز عقب ایستاده کفشها را می دزدید امروز جلو انداخته اند دیگر نمیتواند کفشها را بدزدد .

در حدیثی دارد که نماز پشت سر کسی نخوان مگر پشت سر

کسی که اطمینان بدینش داشته باشی(2).

در حدیث دیگر دارد که پنج کس نباید نماز جماعت برای مردم بخواند کسی که مرض برص دارد و کسی که دیوانه است ، و بچه زنا و بادیه نشین که مسائل خود را نمیداند(3).

در حدیث دیگر دارد که مردی گناه می کند ولی شیعه شما است آیا نماز با او بخوانم ؟ فرمود خیر (4) .

در حدیث دیگر دارد که مردیست امیرالمؤمنین را دوست دارد ولی از دشمنانش بی زاری نمیجوید و میگوید علی محبوبتر است

1- فقیه ، ج 1، ص 247 از پیغمبر(صلّی الله علیه وآله وسلّم) .
2- کافی ، ج 3، ص 374 از امام نهم (علیه السّلام) .
3- کافی ، ج 3، ص 375 از امام صادق (علیه السّلام) .
4- تهذیب، ج 3، ص 31 از امام هشتم (علیه السّلام) .

بسوی من از کسانیکه مخالف او هستند ، حضرت فرمود او دشمن است پشت سرش نماز نخوان مگر در جائیکه بترسی و تقیه کنی (1).

حاجت

امام صادق (علیه السّلام) فرمود اگر یکی از شـماها حاجتی داشـته باشد باید صبح زود پی آن کار برود چون من از خدای خودم خواهش کردم که صبح اول وقت را برای امت من مبارک گرداند(2).

امام صادق (علیه السّلام) فرمود اگر به کسی حاجتی داری پشت سر اوفحش نده که خداوند بقلب او میاندازد(3).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود من تعجب میکنم از کسی که با وضوء باشد و دنبال حاجتی برود چگونه حاجتش برآورده نمیشود(4) یعنی باید حاجتش برآورده شود .

در حدیثی امام باقر (علیه السّلام) فرمود : در شب حاجتی را طلب مکن که شب تاریک است (5) .

1- فقیه، ج 1، ص 249 از امام باقر (علیه السّلام) .

2- فقیه ، ج 3 س 95.

3- کافی ، ج 6، ص 459 .

4- فقیه، ج 1، ص 173.

5- فقیه، ج 1، ص 173.

در حدیثی امام صادق (علیه السّلام) فرمود کسی که دنبال حاجتی برود بدون وضوء اگر حاجتش برآورده نشد ملامت نکند مگر خودش را(1) یعنی باید با وضوء دنبال حاجت رفت .

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود اگر کسی دنبال حاجت دوست خدا نرود خدا او را مبتلی می کند که دنبال حاجت دشمن خدا برود(2).

الحُبّ

(الحُبّ) (3)

در حدیثی از امام صادق(علیه السّلام) فرمود کسی شما را دوست دارد برای آنچه که شما در آن هستید داخل بهشت میشود اگر چه خودش شیعه نباشد (4) .

در حدیث دیگر امام صادق(علیه السّلام) فرمود هر کس خنکی دوستی ما را در دلش یافت باید مادرش را زیاد دعا کند چون مادرش به پدرش خیانت نکرده یعنی زنا نداده (5) .

1- فقیه ، ج 3، ص 95.

2- فقیه ، ج 4، ص 296.

3- حبّ یعنی دوستی.

4- روضه کافی حدیث 367.

5- فقیه ، ج 3، ص 318.

حبارا

پرنده ای است وحشی و حلال گوشت و بزرگتر از مرغ خانگی

دارای گردن دراز و بالهای زرد رنگ و خالدار .

در حدیثی دارد که امام صادق (علیه السّلام) فرمود : دوست داشتم از آن نزد من بود و از آن میخوردم تا سیر شوم(1).

در حدیثی دارد که امام کاظم (علیه السّلام) فرمود با کی نیست بخوردن حباری و آن برای بواسیر و کمردرد نیکو است و کمک است بر زیاد جماع کردن (2) .

حجّ

در لغت معانی زیادی دارد من جمله به معنای قصد است و در شرع قصد خانه خدا است با اعمال مخصوصی که حاجیان انجام میدهند .

در حدیثی دارد که از امام صادق (علیه السّلام) سئوال شد که آیا پدر و مادرم را در حج خودم شریک کنم ؟ فرمود : بلی ، عرض کرد برادران خودم را شریک کنم ؟ فرمود: بلی ، برای تو خدا یک حج

1- در فقیه ، ج 3، ص 206.

2- کافی ، ج 6، ص 313.

حساب می کند و برای ایشان هم یک حج و چون تو صله رحم

کرده ای بتو ثواب صله رحم را میدهند(1) (پس شریک کردن تو ایشان را در حج خود ضرری ندارد بلکه ثواب بیشتری را بتو می دهند).

در حدیث دیگر دارد که یک درهم در حج خرج کردن بهتر است

از هزار درهم در غیر حج (2).

در حدیثی دارد کسی که قدرت حج را دارد و ترک کند کافر

است (3).

در حدیثی دارد حاجی در ضمان خدا خواهد بود ، اگر در حال رفتن بمیرد خدا گناهانش را بیامرزد ، و اگر در حال احرام بمیرد خدا گناهانش را بیامرزد ، و اگر در حال احرام بمیرد خداوند او را مبعوث می کند در حالیکه تلبیه گویان شد ، و اگر در حرم مکه یا مدینه بمیرد ، خدا او را از ایمن شده گان مبعوث کند ، و اگر در حال برگشتن بمیرد.

خداوند تمام گناهانش را بیامرزد (4) .

1- کافی ، ج 4، ص 315.

2- فقیه، ج 2، ص 145.

3- فقیه ، ج 4، ص 266.

4- کافی، ج 4، ص 256 از امام صادق(علیه السّلام).

در حدیثی دارد که حج اصغر عمره است و حج اکبر روز قربان

است (1).

در حدیثی دارد که انفاق کردن یکدرهم در راه حجّ افضل است

از بیست هزار درهم که در راه حق انفاق کند (2).

در حدیث دیگر دارد کسی حج و عمره بجا میاورد در ضمان خدا است اگر زنده ماند خدا او را باهلش میرساند و اگر مرد داخل بهشتش می کند (3) .

در حدیث دیگر دارد که اگر هزار نفر را در حج خود شـریک گردانی به هریک ثواب یک حج میدهند بدون اینکه از حج تو چیزی کم گردد (4) .

در حدیث دیگر دارد اگر یکی از شـماها وقتی ربح میبرد مبلغی را کنار میگذاشت زمان حج که میرسـید نفقه حجش را داشت و میتوانست حج برود ولی هر یک از شما هر چه ربح میبرد صرف میکند وقت حج که میرسد نفقه ندارد و اگر بخواهد از رأس مالش بردار دگران برای او تمام میشود .آنوقت نمی تواند حج برود(5) .

1- کافی ، ج 4، ص 265 از امام صادق (علیه السّلام).

2- کافی ، ج 4، ص 255 از امام صادق(علیه السّلام) .

3- کافی ، ج 4، ص 253 از امام صادق (علیه السّلام) .

4- فقیه ، ج 2، ص 144 از امام صادق (علیه السّلام).

5- کافی ، ج 4، ص 280 از امام صادق (علیه السّلام) .

در حـدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) پرسـید تو را چه مانع شـده که هر ساله حـج کنی ؟ راوی عرض کرد فـدایت شوم عیال مندی ، حضرت فرمود اگر مردی چه کسی عیالت را اداره می کند ، سرکه و زیت بخور و هر ساله عیال را حج ببر (1).

در حدیث دیگر دارد که هر کس یک درهم در راه حج انفاق کند

بهتراست از صد هزار درهم که در راه خدا انفاق کند (2).

در حـدیث دیگر دارد کسـی که حج نرود و امسال و سال دیگر کند تا مرگش برسد خداوند او را در روز قیامت یهودی و یا نصـرانی مبعوث کند(3).

حلال

در کافی ج 5 ص 85 راوی میگوید بامام رضا(علیه السّلام)

عرض کردم فـدایت شوم از خـدا بخواهیـد که بمن رزق حلال بدهـد، فرمود آیا میـدانی رزق حلال کـدامست ؟ عرض کردم آنچه پیش ما معروف است کسب پا کیزه است فرمود علی بن الحسـین(علیه السّلام) میفر مود حلال قوت برگزیـدگان است ، ولی بگو خدا رزق واسـع بمن بده .

1- کافی ، ج 4، ص 256 .
2- فقیه ، ج 2، ص 145 از امام صادق(علیه السّلام).
3- فقیه ، ج 4، ص 266.

الخُبز

(الخُبز)(1)

در حدیثی دارد که نان را گرامی دارید که مابین عرش تا زمین و مردم زیاد در آن کار کرده اند ، تا آنجا که فرمود پیغمبری بود پیش از شما که او را دانیال می گفتند ، نانی داد بکسی که مردم را عبور میداد که آن حضرت را عبور بدهد (قایق) دار نان را انداخت و گفت نان چیست ما زیر پا گذاشته ایم ، دانیال چون این عمل را دید دست بآسمان بلند کرد و عرض کرد خدایا نان را عزیز کن دیدی که آن بنده چه کرد و چه گفت ، خداوند هم امر فرمود باسمانها که باران را حبس کن ، و امر کرد بزمین که مثل خزف باش ، پس باران نیامد تا وقتیکه هم دیگر را میخوردند و تا جائی

که زنی به زنی گفت که بیا امروز من و تو بچه ما را بخوریم و فردا بچه تو را ، زن قبول کرد ، چون فردا شد آن زن نکول کرد ، بنا شد نزد دانیال بروند او قضاوت کند بین ایشان ، دانیال فرمود : به این حد رسیده کار شما ؟ عرض کردند و بدتر ، پس دانیال دست باسمان بلند کرد و عرض کرد خدایا باران رحمت خود را به ما برگردان و بچه ها را و کسانیکه در او خیری هست بواسطه آن بلم چی عقاب نکن ، پس خداوند بآسمان امر فرمود : باران خود را

1- خبز یعنی نان .

ببار و بزمین امر فرمود برکت خود را بیرون آور که من بواسطه بچه کوچک رحمشان کردم(1).

در حدیث دیگر دارد که امام صادق (علیه السّلام) فرمود من انگشتانم را میلیسم بطوریکه میترسم خادم من مرا ببیند و بگوید چقدر حریص است و حال آنکه اینطور نیست . جماعتی نعمتشان زیاد شد بواسطه نهری که داشتند و با نان بچه های خود را پاک می کردند تا بمقدار کوه بزرگ جمع شد ، پس مرد صالحی بایشان برخورد کرددید زنی این کار را میکند و بچه اش را با آن پاک می کند فرمود بپرهیزید از خدا و نعمت خدا را تغییر ندهید زن گفت آیا از گرسنگی ما را میترسانی با این آبیکه داریم ، پس بر ایشان غضب کرد و باران را قطع کرد و زمین را خشک نمود بطوریکه محتاج شدند آن کوه کثافت را با میزان تقسیم کنند(2) .

خلال

چوب باریکی است که از لای دندان چیزی را بیرون آورند .

در حدیث است که امام صادق از پیغمبر (صلّی الله علیه وآله وسلّم)نقل کند که فرمود

1- کافی ، ج 6، ص 302.

2- کافی ، ج 6، ص 301.

خلال کنید که لثه و دندانها را نیکو کند(1).

در حدیث دیگر فرمود از حق مهمان آن است که خلال برای او آماده کند (2).

در حدیث دیگر امام هفتم فرمود خلال نکنید با چوب ریحان

و نه با چوب انار که هر دو آنها جذام را بحرکت میاورد(3).

در حدیث دیگر فرمود کسیکه با چوب نی خلال کند تا شش ماه

حاجتش براورده نمیشود (4) .

در حدیث دیگر فرمود رسول خدا نهی فرمود از خلال کردن با چوب انار و آس و نی چون آنها رگ خوره را بحرکت میاورند(5) .

الخلّ

(الخلّ)(6)

در حدیث است که امام صادق (علیه السّلام) فرمود بنی اسرائیل اول غذایشان با سرکه بود و آخرش هم با سرکه ، و ما ابتداء به نمک

1- کافی ، ج 6، ص 376.

2- فقیه ح 3، ص 226.

3- کافی ، ج 6، ص 377.

4- کافی ، ج 6، ص 377 از امام صادق (علیه السّلام) .

5- کافی ، ج 6، ص 377 از امام صادق(علیه السّلام) .

6- خلّ یعنی سرکه .

میکنیم و آخرش را به سرکه ختم می کنیم(1).

در حدیث دیگر دارد که امام صادق(علیه السّلام) فرمود بنی اُمیّه در اول طعامشان ابتداء به سرکه میکردند و ختم به نمک می نمودند ، و ما اول ابتداء به نمک میکنیم و ختم به سرکه (2).

در حدیث دیگر دارد امام رضا (علیه السّلام) فرمود سرکه ذهن را محکم میکند و عقل را زیاد مینماید (3) .

در چند حدیث دارد که سرکه عقل را محکم میکند (4) .

در حدیث دیگر دارد که صبح سرکه را خورش قرار دادن

شهوت زنا را قطع می کند (5).

در حدیث دیگر دارد که سرکه خمر لثه و عقل را محکم میکند

و حیوانات شکم را میکشد (6).

و سرکه خمر آن است که انگور یا خرما را در ظرفی بریزند و خوب بجوشانند تا خمرگردد ، پس قدری سرکه و نمک داخلش کنند و بگذارند ترش گردد ، یا خمر خود بخود استحاله شود و خمر گردد .

1- کافی ، ج 6، ص 330.

2- فقیه ح 3، ص 225.

3- کافی ، ج 6، ص 329.

4- کافی ، ج 6، ص 329 از امام صادق (علیه السّلام) .

5- کافی ، ج 6، ص 330 از امام صادق (علیه السّلام) .

6- کافی ، ج 6، ص 330 از امام صادق (علیه السّلام) .

در حدیث دیگر دارد که رسول خدا(صـلّی الله علیه وآله وسـلّم) برام سـلمه وارد شد پس قدری نان خشک نزد رسول خدا(صـلّی الله علیه وآله وسـلّم) آورد ، حضـرت فرمود آیا نزد تو خورش نیست ؟ عرض کرد نه خیر یا رسول الله فقط سرکه هست ، حضرت فرمود چه خوب خورشی است سرکه در هر خانه سرکه باشد بی خورش نخواهد ماند(1).

در حدیث دیگر دارد که بهترین خورشـها نزد رسول خدا (صـلّی الله علیه وآله وسـلّم) سـرکه و زیت بود، و میفرمود این خورش پیغمبران است (2).

در حدیث دیگر فرمود چه خوب خورشی است سرکه فقیر

نشود خانه ایکه در آن سرکه باشد(3).

در حدیث دیگر فرمود چه خوب خورشی است سرکه سوداء را می شکند ، و صفراء را خاموش میکند ، و قلب را زنده نگاه میدارد (4) .

الخلاء

(الخلاء) (5)

در حدیثی دارد که طول دادن در خلاء باعث بواسیر می شود (6) .

1- کافی ، ج 6، ص 329 از امام صادق(علیه السّلام) .
2- کافی ، ج 6، ص 328 از امام صادق (علیه السّلام) .
3- فقیه ، ج 3، ص 226 از رسول خدا (صلّی الله علیه وآله وسلّم).
4- کافی ، ج 6، ص 329 از امام صادق (علیه السّلام) از امام علی (علیه السّلام) .
5- خلاء یعنی مستراح و جای خالی کردن .
6- فقیه، ج 1، ص 19 از امام باقر (علیه السّلام) .

در حدیث دیگر دارد که امام صادق (علیه السّلام) وقتی داخل خلاء می شد سرش را میپوشید(1).

در چند حدیث دارد که در خلا رو بقبله و پشت به قبله و رو به باد و پشت به باد ، و رو به آفتاب و ماه و پشت به ماه نکنید (2).

در حدیثی دارد که ابو حنیفه از نزد امام صادق(علیه السّلام) بیرون شد و امام هفتم بچه ای بود ایستاده بود ابو حنیفه پرسید ای بچه آدم غریب کجا دست باب برود ؟ امام هفتم (علیه السّلام) فرمود از جلو مسجد ، و کنار آبها ، و زیر درخت میوه دار ، و مقابل آفتاب ، دوری کند و هر جا که خواست دست به آب رود (یعنی بشاشد مانعی ندارد) (3).

الخمر

(الخمر) (4)

در حدیثی دارد که امام ششم از پیغمبر (صلّی الله علیه وآله وسلّم) روایت کند که فرمود من نماز نمیخوانم برای کیسه که در خمر فرو رفته باشد (5) .

1- فقیه ، ج 1، ص 17.

2- کافی ، ج 3، ص 15 و ص 16 و فقیه، ج 1، ص 18 از امام دوم و هفتم .

3- کافی ، ج 3، ص 16.

4- خمر یعنی هر نوع نوشابه ای که مست کننده باشد (یعنی شراب) . خلّ یعنی سرکه .

5- کافی ، ج 6، ص 399 .

در حدیث دیگر دارد که امام صادق (علیه السّلام) فرمود با شراب خوار مجالست نکنید که وقتی لعنت وارد شود هر کس در مجلس حضور دارد همه را شامل میشود(1).

در حدیث دیگر از امام باقر (علیه السّلام) نقل است که رسول خدا (صلّی الله علیه وآله وسلّم) ده نفر را لعنت کرده آنکه را که کشته است و آنکه را که حراست و نگاه داری میکند ، و فروشنده را ، و خریدار را ، و آنکه پولش را میخورد ، و آنکه آبش را میگیرد ، و آنکه حملش میکند ، و آنکه برایش حمل شده و آنکه ساقی است (2).

در حدیث دیگر از امام باقر (علیه السّلام) نقل است که سئوال شد بزرگترین گناهان کبیره چیست ؟ فرمود خوردن خمر وشراب است(3).

در حدیث دیگر دارد که انکه همیشه خمر میخورد مثل بت

پرست است (4).

در حدیث دیگر پرسید مدمن الخمر کیست ؟ فرمود آن است که

هر وقت گیرش آمد بیاشامده(5) .

1- فقیه ، ج 4، ص 41.
2- کافی ، ج 6، ص 429.
3- کافی ، ج 6، ص 429.
4- کافی ، ج 6، ص 243 و ص 403.
5- تهذیب ، ج 9، ص 109 از امام صادق (علیه السّلام) .

در حدیث دیگر دارد که هرکس خوردن شـراب را ترک کند برای غیر خدا خدا هم از شـراب خالص بیغش نصـیبش کند ، راوی سـئوال کرد برای غیر خدا ترک کند ؟ فرمود: بلی برای اینکه خود را نگاهداری کند(1).

در حدیث دیگر دارد که هرکس خمر بیاشامد تا چهل روز خدا

نمازش را قبول نکند (2).

دعاء

در حدیثی دارد که امیرالمؤمنین (علیه السّلام) فرمود : بهترین دعاها آن است که از سینه پا ک و قلب پا کیزه صادر بشود(3).

در حدیثی دارد که شخصی برادرش را در پشت سرش دعا کند

رزقش را جاری کند و بدیها را برطرف سازد (4).

در حدیث دیگر دارد که دعاء برنده تر است از سر نیزه (5) .

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : دعاء سپر مؤمن

1- کافی ، ج 6، ص 430 از امام ششم .
2- کافی ، ج 6، ص 410 از امام صادق (علیه السّلام) .
3- کافی ، ج 2، ص 468.
4- کافی ، ج 6، ص 507 از امام صادق(علیه السّلام) .
5- کافی ، ج 2، ص 469 از امام صادق (علیه السّلام) .

است (1).

در حدیث دیگر فرمود : دعاء سلاح مؤمن است و عمود دین و نور آسمانها و زمین است(2).

در حدیث دیگر فرمود : دعاء بلاء را که آمده و یا میخواهد بیاید

دفع می کند(3).

در حدیث دیگر فرمود : دعاء قضا و قدر را دفع میکند بعد از آنکه محکم شده بود ، پس زیاد دعاء کنید که آن کلید هر رحمتی است و پیروزی هر حاجتی است ، و بانسان نرسد آنچه که در نزد خدا است مگر بدعاء کردن ، و هر دری را که زیاد بکوبند امید آن هست که درب باز شود (4).

در حدیث دیگر دارد که سلاح مؤمن دعاء است (5) .

در حدیث دیگر فرمود : بر شما باد بسلاح أنبیاء ، عرض شد

سلاح انبیاء چیست ؟ فرمود : دعا است (6).

در حدیث دیگر فرمود : از دعاهای رسول خدا (صلّی الله علیه وآله وسلّم) این بود که

1- کافی ، ج 2، ص 468 از امام صادق (علیه السّلام) .
2- کافی ، ج 2، ص 468 از امام صادق (علیه السّلام) .
3- کافی ، ج 2، ص 469 از امام هفتم.
4- کافی ، ج 2، ص 470 از امام ششم (علیه السّلام) .
5- کافی ، ج 2، ص 468 از رسول خدا(صلّی الله علیه وآله وسلّم) .
6- کافی ، ج 2، ص 468 از امام هشتم (علیه السّلام) .

میفرمود : خدایا پناه میبرم بتو از زنیکه مرا پیر کند پیش از پیر شدنم (1).

در حدیث دیگر فرمود : کسی که دوست دارد در گرفتاریها دعایش مستجاب شود باید در حال خوشی زیاد دعا کند (2).

الدُعابه والضحک

(الدُعابه والضحک) (3)

در حدیثی دارد که عربی میامد نزد رسول خدا (صلّی الله علیه وآله وسلّم) و هدیه ای میاورد سپس عرض میکرد پول هدیهٔ ما را بده ، رسول خدا (صلّی الله علیه وآله وسلّم) میخندید و گاهی که ملول میشد میفرمود ای کاش که آن عرب میامد نزد ما (4) .

در حدیث دیگر امام صادق(علیه السّلام) میفرمود خنده بیجا از جهل و نادانی است (5).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود خنده مؤمن تبسّم است (6).

1- کافی ، ج 5، ص 326 از امام ششم(علیه السّلام) .
2- کافی ، ج 2، ص 472 از امام ششم (علیه السّلام) .
3- یعنی شوخی کردن و خنده نمودن.
4- کافی ، ج 2، ص 663 از امام هشتم (علیه السّلام) .
5- کافی ، ج 2، ص 665.
6- کافی ، ج 2، ص 664.

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود: قهقهه از شیطان است (1).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : زیاد خندیدن آبرو را میبرد (2).

در حدیث دیگر فرمود زیاد خندیدن قلب را میمیراند(3).

در حدیث دیگر امیرالمؤمنین (علیه السّلام) فرمود کسی که خنده اش زیاد باشد هیبتش میرود(4).

(دنیا) در حدیثی دارد که : عمل بکن برای دنیای خود مثل اینکه همیشه در دنیا خواهی ماند ، و عمل بکن برای آخرت خود مثل اینکه فردا میخواهی بمیری(5). .

امام صادق (علیه السّلام) فرمود : غافلترین مردم آن است که از تغیرات دنیا از حالی بحالی عبرت نگیرد و موعظه نشود(6).

در حدیث دیگر دارد که : دوستی دنیا و مال فتنه و آشوبی است

1- کافی ، ج 2، ص 664.

2- کافی ، ج 2، ص 664.

3- کافی ، ج 2، ص 664.

4- روضه کافی ذیل حدیث 4.

5- فقیه ، ج 3، ص 94 از امام هفتم(علیه السّلام).

6- فقیه ، ج 4، ص 282.

که انسان را از آخرت باز میدارد(1).

در حدیث دیگر دارد که اگر دنیا به مقدار پر پشه ای ارزش داشت به کافر یک شربت آب نمی داد (2).

در حدیث دیگر دارد که امام صادق (علیه السّلام) فرمود : اگر دنیا را طلب کنی بآخرتت ضرر میخورد و اگر آخرتت را طلب کنی بدنیایت ضرر میرسد ، پس بدنیا ضرر بزن که سزاوار است بآن (3) .

در حدیث دیگر فرمود : اگر برای انسان دو درّه طلا و نقره

جاری باشد ، دنبال سوّمی میرود (4).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود: خداوند وحی نمود به دنیا که خدمت بکن بکسی که مرا خدمت می کند و به تعب و زحمت بینداز کسی را که تو را خدمت می کند (5) . (لذا می بینی که آنهائیکه بیست و چهار ساعت بزمینهایشان ور می روند برکتی ندارد و آنهائیکه در وقت نماز ، نماز میخوانند و در وقت خواب ، خواب میروند . مالشان بیشتر و فکرشان سالم کار می کند و بدنشان سالمتر است).

1- کافی ، ج 5، ص 313 از امام باقر (علیه السّلام) .
2- فقیه ، ج 4، ص 263 از رسول خدا(صلّی الله علیه وآله وسلّم) .
3- کافی ، ج 2، ص 131.
4- فقیه، ج 4، ص 300 از امام صادق (علیه السّلام) .
5- فقیه ، ج 4، ص 262.

در حدیث دیگر دارد که : حبّ و دوستی دنیا سرآمد همهٔ خطاها

است (1).

در حدیث دیگر دارد که حب دنیا کور و کر و گنگ می کند و آدم

را ذلیل و خوار می نماید (2).

در حدیث دیگر دارد که : دنیا زندان مؤمن است و از کدام زندان

خیری می رسد (3).

در جامع الاخبار ص 180 امام صادق (علیه السّلام) فرمود : طلب نکنید از دنیا چهار چیز را که نخواهید یافت آن را و حال آنکه محتاجید بـآن ، یکی : عـالم بـا عمـل که بی عالم خواهی مانـد ، دیگر : عمل بی ریاء که بی عمل خواهی مانـد ، سوم : طعام بی شـبهه که بی طعام خواهی ماند ، چهارم : رفیق بی عیب که بی رفیق خواهی ماند .

در حدیث دیگر دارد مَثَل دنیا مثَل آب دریا است ، هر چه آدم

تشنه بیاشامد عطش او زیادتر میشود (4) .

در حدیث دیگر دارد که هر کس بی اعتنا به دنیا باشد ، خداوند حکمت و علم را در قلبش ثابت می گرداند ، و زبانش را بان گویا

1- کافی ، ج 2، ص 131 و ص 317.
2- کافی ، ج 2، ص 136 از امام صادق(علیه السّلام) .
3- کافی ، ج 2، ص 250 از امام صادق (علیه السّلام) .
4- کافی ، ج 2، ص 136 از امام صادق (علیه السّلام) .

می کنـد ، و او را بینـا می کنـد به عیبهای دنیا ، و درد و دواء آن را به اومعرّفی می کنـد ، و از دنیا سالم بیرون می شود بسوی دارالسـلام که بهشت باشد(1).

در حدیث دیگر دارد که ما دنیا را طلب می کنیم و دوست می داریم ، امام صادق (علیه السّلام) فرمود : برای چه ؟ عرض کرد: برای اینکه خود و عیالم را کمک کنم و صـله رحم کنم و صدقه بدهم و حج کنم و عمره بجا آورم ، حضـرت فرمود : این طلب دنیا نیست بلکه طلب آخرت است (2).

دَیْن

(دَیْن)(3)

در حدیث دارد که امام (علیه السّلام) بدهکاریهای مؤمنین را اداء خواهد کرد مگر مهر زنان را(4) .

در حدیث دیگر دارد که اول قطرهٔ خون شهید کفاره گناهانش

میباشد جز بدهکاری که کفّاره اش ادا کردن آن است (5).

در حدیث دیگر دارد که دوری کنید از بدهکاریکه آن زشتی دین

1- کافی ، ج 2، ص 128 از امام صادق (علیه السّلام) .
2- کافی ، ج 5، ص 72.
3- یعنی بدهکاری.
4- کافی ، ج 5، ص 94 و ص 382 از امام صادق (علیه السّلام) .
5- فقیه، ج 3، ص 111 از امام باقر (علیه السّلام) .

است(1) .

در حـدیث دیگر فرمود : دوری کنیـد از بـدهکاری که آن باعث ذلّت است در روز و باعث همّ است در شب ، و باید ادا شود چه در دنیا و چه در آخرت (2).

در حدیث دیگر فرمود: بدهکاری مثل طنابی است در زمین که

از طرف خدا هر وقت کسی را بخواهد ذلیل کند آن را به گردنش اندازد(3).

در حدیث دیگر فرمود : دردی نیست مثل درد چشم و همّی

نیست مثل همّ و غم بدهکاری (4) .

در حدیث دیگر فرمود : کسی که قرض کند و قصد دادنش را

نکند او مثل دزد است (5) .

دین

(دین) (6)

در حدیثی دارد که : مردی دین خود را کاملا بداند جایز نیست

1- فقیه ، ج 3، ص 110 از امام صادق (علیه السّلام) .
2- کافی ، ج 5، ص 95 از امام صادق(علیه السّلام) .
3- کافی ، ج 5، ص 101 از امام صادق (علیه السّلام) .
4- کافی ، ج 5، ص 101 از امام صادق (علیه السّلام) .
5- کافی ، ج 5، ص 99 از امام صادق(علیه السّلام) .
6- یعنی آئین و مذهب.

برای او با اهل جهل هم سکنا باشد(1).

در حدیث دیگر دارد که : خداوند این دین را یاری می کند بواسطه جماعتی که نصیبی در آخرت ندارند (2). مثل بعض از اصحاب پیغمبر(صلّی الله علیه وآله وسلّم) .

ذکر

(ذکر)(3)

در حدیثی فرمود : بهترین حدیث ذکر خدا گفتن است (4).

در حدیث دیگر دارد که خدا فرمود : من همنشین کسی هستم که مرا یاد کند (5) .

در حدیثی دارد که : مردی از رسول خدا(صلّی الله علیه وآله وسلّم) سئوال کرد که کدام یک از اهل مسجد بهترین مردمند ؟ فرمود : هرکس بیشتر ذکر خدا کند (6).

در حدیث دیگر دارد که : خدا فرموده یاد من در هر حالی نیکو

1- فقیه ، ج 3، ص 370 از امام هشتم (علیه السّلام) .

2- کافی ، ج 5، ص 19 از امام صادق (علیه السّلام) .

3- یعنی بیاد خدا بودن و الله اکبر ولا إله الّاالله وسبحان الله گفتن از مصادیق ذِکر است.

4- فقیه ، ج 1، ص 330 از امیرالمؤمنین(علیه السّلام).

5- کافی ، ج 2، ص 496.

6- کافی ، ج 2، ص 499 از امام صادق (علیه السّلام) .

است (1).

در حدیث دیگر دارد که : زیاد ذکر خدا کنید در هر ساعتی از ساعتهای شب و روز چون خداوند امر فرموده به زیاد ذکر گفتن (2) .

در حدیث دیگر دارد : کسی که مشغول ذکر من باشد و از من سئوال نکند من بهترین چیز را به او بدهم که به سائل خود میدهم (3) .

در حدیث دیگر دارد که هر کس مرا در پنهانی یاد کند من او را

در آشکار یاد کنم (4) .

در حدیث دیگر خداوند به حضرت عیسی (علیه السّلام) میفرماید : ای عیسی تو مرا در پیش خود یاد کن منهم تو را در پیش خود یاد می کنم (5).

ذنب

(ذنب) (6)

در حدیثی دارد که امام صادق (علیه السّلام) فرمود : گناه بنده را از رزق

1- تهذیب، ج 1، ص 27 از امام صادق(علیه السّلام) .
2- روضه کافی ذیل، ج 4.
3- کافی ، ج 2، ص 501 از امام صادق (علیه السّلام) .
4- کافی ، ج 2، ص 501 از امام صادق (علیه السّلام).
5- کافی، ج 2، ص 502.
6- یعنی گناه .

محروم می کند .

در حدیث دیگر دارد که : مردی گناه می کند و بواسطه آن گناه خدا او را داخل بهشت میکند ؟ راوی عرض کرد بواسطه گناه خدا او را داخل بهشت می کند ؟ فرمود : بلی او گناهی می کند و همیشه از آن گناه شرمنده است و خود را ملامت میکند و ترسان است ، خداوند هم رحمش می کند و داخل بهشتش می کند(1).

در حدیث دیگر فرمود : بنده وقتی گناهش زیاد شد و عملی نداشته باشد که کفاره آن شود خدا او را مبتلا می کند به حزن و غم و اندوه تا کفاره گناهش شود (2).

در حدیث دیگر فرمود : بنده به واسطه یک گناهی از گناهانش یک سال حبس می شود ، و نگاه می کند در بهشت می بیند زنهایش در بهشت در ناز و نعمت هستند(3).

در حدیث دیگر فرمود : مؤمن در خواب خوابهای بد می بیند و آن کفاره گناهش می شود ، و اندوهگین می شود و آن کفاره

گناهش می شود (4) .

1- کافی ، ج 2، ص 426 از امام صادق (علیه السّلام) .
2- کافی ، ج 2، ص 288 از امام صادق(علیه السّلام) .
3- کافی ، ج 2، ص 272 از امام صادق(علیه السّلام).
4- کافی ، ج 2، ص 444 از امام صادق علی(علیه السّلام) .

در حـدیث دیگر فرمود : گناهـانیکه نعمت را تغییر می دهـد سـتم کردن است و گناهانی که موجب پشـیمانی است ، آدم کشـی است ، و گناهانی که موجب آمدن نقمت و پاداش بد میشود ، ظلم است و گناهانی که موجب هتک سترمیشود ، شراب خوری است ، و گناهانی که موجب حبس رزق می شود ، زنا کردن است ، و گناهانی که موجب زود رسـیدن خرابی است ، قطع رحم است ، و گناهانیکه موجب قبول نشدن دعاء است و تاریکی هوا، عقوق پدر و مادر است (1).

در حـدیث دیگر امـام هشـتم (علیه السّلام) فرمود: هر وقت بنـدگان گناه بی سابقه انجام دادنـد خداونـد هم بلاهای بی سابقه برای ایشان میفرستد (2).

در حدیث دیگر امام پنجم (علیه السّلام)فرمود : هیچ رنجی بمؤمن نمیرسد مگر بواسـطه گناه و آنچه را خدا عفو فرموده بیش از این اسـت (3).

ذوالفقار

در حدیثی دارد که سئوال شد از ذوالفقار شمشیر رسول خدا (صلّی الله علیه وآله وسلّم)

1- کافی ، ج 2، ص 447 از امام صادق (علیه السّلام) .

2- کافی ، ج 2، ص 275.

3- کافی ، ج 2، ص 269.

حضرت رضا (علیه السّلام) فرمود : جبرئیل از آسمان آورد و حلقه آن از نقره بود(1).

در حدیث دیگر سئوال از ذوالفقار شد، امام هشتم فرمود جبرئیل از آسمان آورد و حلقه اش از نقره بود و آن نزد من است (2) .

ریاست

در حدیثی دارد که امام باقر (علیه السّلام) فرمود : ریاست صلاحیت ندارد مگر برای اهلش (3).

در حدیث دیگر دارد که امام صادق (علیه السّلام) فرمود : ملعون است کسی که طلب ریاست کند ، و ملعون است کسی که قصد ریاست کند ، و ملعون است کسی که حدیث نفس کند (بگوید اگر من بجای فلانی بودن این کار را انجام میدادم)(4) .

در حدیث دیگر امام صادق(علیه السّلام) فرمود : کسی که اراده ریاست کند هلاک شده (5) .

1- روضه کافی حدیث 391

2- کافی ، ج 1، ص 234.

3- کافی ، ج 1، ص 47.

4- کافی ، ج 2، ص 298.

5- کافی ، ج 2، ص 298.

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : بیاید زمانیکه مرد طلب ریاست کند برای دنیا ، و خود را مشهور کند به بد زبانی تا مردم از او بترسند و کارهای خود را باو واگذار کنند (1).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : بیاید زمانیکه فقیه طلب فقه کند برای طلب دنیا و ریاست (2).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : ای حفص عقب رو باش و پیش رو مباش (3).

الرؤیا

(الرؤیا) (4)

در حدیثی دارد که امام باقر (علیه السّلام) فرمود : خواب مؤمن بین آسمان و زمین پرپر می کند تا وقتیکه صاحبش آن را تعبیر کند یا دیگری برای او تعبیر کند ، آنوقت در زمین می ماند ، پس خواب خود را به هر کس نگوئید مگر به کسی که عاقل باشد(5) .

در حدیث دیگر فرمود : خواب راست یک جزء از هفتاد جزء

1- روضه کافی ذیل حدیث 7.

2- روضه کافی ذیل حدیث 7.

3- روضه کافی ذیل حدیث 98.

4- یعنی خواب دیدن .

5- روضه کافی ذیل حدیث 529.

پیغمبریست (1)

در حدیث دیگر دارد که امام هشتم (علیه السّلام) فرمود : صبح که می شد رسول خدا (صلّی الله علیه وآله وسلّم) میفرمود : آیا مبشراتی دارید یعنی کسی که خوابی دیده بگوید (2).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : خواب را نباید بکسی بگوئی مگر برای مؤمنیکه از حسد و ستم کردن خالی باشد(3).

ربا

(ربا) (4)

در حدیثی دارد که امام صادق (علیه السّلام) فرمود : یک درهم ربا سخت تر است نزد خدا از سی زنا که با محرم خود باشد مثل خاله و عمه (5) .

در حدیث دیگر دارد که امام صادق (علیه السّلام) فرمود : یک درهم ربا سخت تر است نزد خدا از هفتاد زنا که با محرم خود باشد (6).

در حدیث دیگر رسول خدا (صلّی الله علیه وآله وسلّم) فرمود : یک درهم ربا بزرگتر

1- فقیه، ج 2، ص 351.

2- روضه کافی حدیث 59.

3- روضه کافی حدیث 530.

4- یعنی سود و فائده .

5- روضه کافی حریث 530.

6- فقیه ، ج 3، ص 174.

است نزد خدا از هفتاد زنا که در خانه خدا باشد با محرم خود(1).

در حدیث دیگر از رسول خدا (صـلّی الله علیه وآله وسـلّم) نقل کند که ربا هفتاد جزء است که آسانترین آن مثل این است که با مادر خود در خانه خدا زنا کند (2) .

در حدیث دیگر امیرالمؤمنین (علیه السّلام) فرمود : بخدا قسم ربا در این امت مخفی تر است از جای پای مورچه روی سنگ صاف (3).

رَحْم

در حدیثی از رسول خدا نقل شده که فرمود : رحم کن کسی را

که در زمین است تا رحمت کنند کسانیکه در آسمانند (4) .

در حـدیث دیگر امام صادق (علیه السّـلام) فرمود: رَحمْ کنیـد عزیزی را که ذلیل شـده و مالداری را که فقیر شده ، و عالمی را که در زمان جهّال واقع شده (5) .

رَحِم

در حدیثی دارد که امام باقر (علیه السّلام) فرمود : وقتی قطع رحم شد مالها

1- فقیه، ج 4، ص 266.

2- فقیه ، ج 4، ص 266.

3- فقیه، ج 3،ص 121 .

4- فقیه، ج 4، ص 272 .

5- کافی ، ج 2، ص 156 .

بدست اشرار می افتد (1).

در حدیث دیگر رسول خدا (صلّی الله علیه وآله وسلّم) فرمود : چیزیکه ثوابش از همه چیز زودتر میرسد ، صله رحم است (2) .

در حدیث دیگر امام باقر (علیه السّلام) فرمود : روز قیامت رَحِم به عرش آویخته می گوید: خدایا هر که مرا پیوست ، بپیوندش و هر که از من برید تو از او ببر(3).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : صله رحم و احسان حساب را آسان کنند ، و از گناه کردن حفظ کنند ، پس صله رحم کنید ، و به برادران خود احسان کنید اگرچه بوسیله سلام کردن خوب باشد و جواب سلام دادن (4).

در حدیث دیگر رسول خدا (صلّی الله علیه وآله وسلّم) فرمود : وصیّت می کنم اُمت خودم را به آنهائیکه حاضرند و آنهائیکه غائب هستند و بآنهائیکه در پشت پدران و شکم مادرها هستند تا روز قیامت باینکه صله رحم کنند اگر چه بفاصله یکسال راه باشد چون صله رحم از دین است (5).

1- کافی ، ج 2، ص 348.
2- کافی ، ج 2، ص 152.
3- کافی ، ج 2، ص 151.
4- کافی ، ج 2، ص 157.
5- کافی ، ج 2، ص 151.

در حدیث دیگر رسول خدا (صلّی الله علیه وآله وسلّم) فرمود یکسال راه برو وصله رحم بکن(1).

در حدیث دیگر امام رضا (علیه السّلام) فرمود : صله رحم بکن ولو بیک شربت آب باشد ، و بهترین صله رحم آن است که آزار باو نرسانی ، و صله رحم مرگ را بتأخیر اندازد ، و دوستی خانواده آورد(2).

در حدیث دیگر امام باقر (علیه السّلام) فرمود : صله رحم ، اعمال را پاک کند ، و بلا را دور سازد ، و اموال را برکت دهد و عمرش را طولانی کند، و روزیش را وسعت دهد، و در میان خانواده محبوبش سازد ، پس از خدا بپرهیزید و صله رحم کنید(3).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : صله رحم حساب روز قیامت را آسان کند ، و عمر را طولانی کند، و از مردن بد نگاهش دارد (4) .

در حدیث دیگر امام رضا (علیه السّلام) فرمود : مردی که از عمرش سه سال مانده ، صله رحم میکند ، خدا عمرش را سی سال قرار می دهد ،

1- فقیه، ج 4، ص 260.

2- کافی ، ج 2، ص 151.

3- کافی ، ج 2، ص 152.

4- کافی ، ج 2، ص 157.

و خدا هر چه بخواهد میکند(1).

رزق

(رزق)(2)

در حدیثی دارد که امام صادق (علیه السّلام) فرمود : خدایا از تو سئوال میکنم رزق روز بروز را نه کمتر که بدبخت بشوم و نه زیاد که طغیان کنم (3) .

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : رزق را حرص حریص نمیاورد ، و نخواستن کسی مانع نمی شود، و اگر کسی از رزقش فرار کند چنانچه از مرگ فرار میکند هر آینه به او خواهد رسید چنانچه مرگ باو خواهد رسید (4).

در حدیث دیگر از امام صادق (علیه السّلام) فرمود : بعض مردم رزقشان قرار داده شده به شمشیر زدن ، و بعضی به تجارت و بعضی به زبانش (5) .

در حدیث دیگر دارد که امام صادق (علیه السّلام) فرمود: من دشمن می دارم هر مردی را که دهنش را باز کند و بگوید خدایا مرا رزق

1- کافی ، ج 2، ص 150.
2- در طلب رزق خواهد آمد.
3- تهذیب، ج 3، ص 75.
4- کافی ، ج 2، ص 57.
5- کافی ، ج 5، ص 314.

بده و دنبال کاری نرود(1).

در حدیث دیگر امام صادق(علیه السّلام) فرمود: یادی از مصر شد، رسول خدا (صلّی الله علیه وآله وسلّم) فرمود : در آن طلب رزق کنیدولی انجانمانید(2) .

در حدیث دیگر از امام صادق(علیه السّلام) نقل کند که هر کس رزق کم را کوچک شمارد ، از رزق زیاد محروم میشود(3).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : رزق بازن

و عیال مندیست (4) .

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) به اسحاق بن عمار فرمود :ای اسحاق رزق کم را کم ندان که از رزق زیاد محروم میشوی (5).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : کسی که رزق و معاشش تنگ شده حیوان کوچک بخرد و بزرگ کند و بفروشد (6).

در حدیث دیگر امام سجاد (علیه السّلام) فرمود : رزق به حماقت موکل است و محرومیّت به عقل ، و بلاء به صبر (7).

1- فقیه ، ج 3، ص 120.
2- کافی ، ج 5، ص 318.
3- کافی ، ج 5، ص 311.
4- کافی ، ج 5، ص 330.
5- کافی، ج 2، ص 318.
6- کافی ، ج 5، ص 305.
7- روضه کافی حدیث 277.

رفق

(رفق) (1)

در حدیثی دارد که هر وقت خداوند به اهل بیتی خیر و خوبی خواسته باشد روزی ایشان کند رفق و مدارا کردن در زندگانی را(2).

در حدیث دیگر امام باقر (علیه السّلام) فرمود: هر جائیکه رفق و مدارا باشد نیکی است و هر جا نباشد بدیست (3).

در حدیث دیگر رسول خدا (صلّی الله علیه وآله وسلّم) فرمود : در رفق و نرمی برکت است و کسی که رفق و مدارا ندارد خیری نیست(4).

در حدیث دیگر امام باقر (علیه السّلام) فرمود : برای هر چیزی قفل است .

و قفل ایمان رفق و مدارا است (5).

در حدیث دیگر امام باقر (علیه السّلام) فرمود کسی که رفق نصیبش شد ایمان نصیبش خواهد شد (6).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود کسی که در کارش مدارا

1- یعنی نرمی و مدارا کردن .
2- کافی ، ج 5، ص 88 از امام صادق(علیه السّلام).
3- کافی ، ج 2، ص 119.
4- کافی ، ج 2، ص 119.
5- کافی ، ج 2، ص 118.
6- کافی ، ج 2، ص 118.

زراعت باشد(1).

در حدیث دیگر امام باقر(علیه السّلام) فرمود : بهترین عملها زراعت است ، انسان زراعت می کند خوب و بد از آن میخورد ، خوبها که می خورند برای او استغفار میکنند ، و بدها که میخورند خورنده را لعنت می کنند و پرنده ها و چرنده ها از آن میخورند(2) .

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود زراعت کنندگان گنجهای مردمند، و میکارند در حالیکه پا کیزه ترین چیزی است که خدا خارج می کند و روز قیامت بهترین مردمند از جهت مقام و منزلت و ایشان را مبارک می نامند(3).

در حدیث دیگر دارد که سئوال شد از فلّاحین ، امام صادق (علیه السّلام) فرمود: ایشان زراعت کنندگانند که گنجهای خدا هستند ، و هیچ پیغمبری نبوده مگر آنکه زارع بوده مگر حضرت ادریس که او خیاط بوده است (4) .

در حدیث دیگر امام صادق(علیه السّلام) فرمود : کیمیای بزرگ زراعت است (5) .

1- کافی ، ج 5، ص 260.

2- کافی ، ج 5، ص 260.

3- کافی ، ج 5، ص 261.

4- تهذیب ، ج 6، ص 384.

5- کافی ، ج 5، ص 261.

الزّکاه

در حدیثی دارد که امام صادق (علیه السّلام) فرمود: هر وقت زکات را ندهند زمین برکت خود را ندهد(1).

در حدیث دیگر امام هفتم (علیه السّلام) فرمود : اموال خود را بواسطهٔ دادن زکاه حفظ و نگاهداری کنید (2).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود: هر کس یک درهم را در راه حق منع کند و ندهد مجبور می شود دو درهم را در غیر راه حق صرف کند و خرج نماید(3).

در حدیث دیگر امام صادق لا فرمود : هیچ مالی از بین نمیرود

مگر بواسطه ندادن زکاه(4) .

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود: هر کس زکاه ندهد مار گرو کچلی را خداوند به گردنش میپیچد که از مغز سرش بخورده(5) .

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : ملعون است ملعون

1- کافی ، ج 3، ص 505.

2- کافی ، ج 4، ص 61.

3- تهذیب، ج 4، ص 102.

4- کافی، ج 3، ص 505.

5- کافی ، ج 3، ص 505.

است مالیکه زکاتش داده نشده(1) .

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : کسی که یک قیراط (که چهار جو باشد) از مالش زکاه نداده باشد (باو گفته می شود) می خواهی یهودی بمیر و یا نصرانی(2).

در چند حدیث دارد که اگر قدرت داری انقدر زکاه بده که آن

فقیر بی نیاز شود(3).

زمان

در حدیثی دارد که امام صادق (علیه السّلام) فرمود: زود است که بیاید بر شما زمانیکه نجاتی نباشد برای صاحب دین مگر برای کسی که گمان کنند او ابله است و تحمل کند که به او می گویند ابله است عقل ندارد (4) .

زَمْزَمْ

چند اسم دارد ، یکی (رکضه جبرئیل (علیه السّلام)) دوم : (سقیا

1- کافی ، ج 3، ص 504.

2- کافی ، ج 3، ص 505.

3- کافی ، ج 3، ص 548 و تهذیب، ج 4، ص 63.

4- کافی ، ج 2، ص 117. و در کتاب « یأتی علی الناس زمان » (88) حدیث راجع به زمان ذکر کرده ام هرکس طالب است بأن کتاب رجوع کند .

اسماعیل) ، سوم : (حفره عبد المطلب) ، چهارم : (زمزم)، پنجم : (مضنونه)، ششم : (سقیا) ، هفتم : (طعام طعم)، هشتم : (شفاء سقم)(1).

در حدیثی دارد که : زمزم از شـیر سفیدتر و از عسل شیرین تر بود ، وهمیشه جاری بود ولی تاخت و تاز کرد بر آبهای دیگر خدا هم غضب کرد بر آن و چشمه ای از صبر در آن جاری کرد(2).

در حدیث دیگر دارد که : آب زمزم دواء هر دردی است هر

دردی که میخواهد باشد(3).

در حدیث دیگر دارد که پیغمبر (صـلّی الله علیه وآله وسـلّم) فرمود : اگر برای اُمّتم مشقت نداشت ، یک دلو و یا دو دلو از آن آب میگرفتم . (4)

در حدیث دیگر دارد که پیغمبر(صلّی الله علیه وآله وسلّم) ، در مدینه بود و از آب زمزم هدیه میطلبید (5).

الزّنا

در حدیثی دارد که امام هفتم (علیه السّلام) فرمود : بپرهیزید از زنا که رزق

1- تهذیب، ج 5، ص 145 از امام صادق (علیه السّلام) .
2- کافی ، ج 2، ص 386 از امام صادق (علیه السّلام) .
3- کافی ، ج 6، ص 386 از امام صادق(علیه السّلام) .
4- کافی ، ج 4، ص 430.
5- فقیه ، ج 2، ص 135.

و پاکیزه است برای تو بهشت(1).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود: کسی که برادر مؤمنش را زیارت کند ، خدا می فرماید مرا زیارت کردی و ثوابت با من است و کمتر از بهشت برای تو ثواب نخواهم داد (یعنی بهشت ثواب تو است) (2) .

زیتون

در حدیث دارد که امام صادق (علیه السّلام) فرمود : زیتون آب کمر را زیاد می کند(3).

در حدیث دیگر دارد که مردی گفت : زیتون بادها را به هیجان

آورد ، امام صادق (علیه السّلام) فرمود : بلکه بادها را بر طرف سازد (4) .

در حدیث دیگر امام هفتم (علیه السّلام) فرمود : از چیزهائی که حضرت آدم (علیه السّلام) به هبه الله پسرش وصیت کرد آن بود که فرمود: زیتون بخور که از درخت مبارکی است (5) .

1- کافی ، ج 2، ص 177.

2- کافی ، ج 2، ص 176.

3- کافی ، ج 6، ص 332.

4- کافی ، ج 6، ص 331.

5- کافی ، ج 6، ص 331.

سئوال

(سئوال)(1)

در حـدیثی دارد که امام صادق (علیه السّلام) فرمود : دوری کنیـد از سؤال کردن که ذلّت است در دنیا و فقر است که با عجله بسوی خود کشیده اید ، و حساب درازیست در روز قیامت (2).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : ردّ نکنید مسائل را ولو به سّم سوخته گوسفند(3).

در حـدیث دیگر امام صادق از رسول خدا (صـلّی الله علیه وآله وسـلّم) نقل کند که فرمود خواهش گداها را رد نکنید ، که اگر گداها دروغ نمی گفتند رستگار نمی شد کسی که ایشان را ردّ می کرد (4) .

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : بنده ای نیست که بدون حاجت گدائی کند جز آنکه خداوند او را پیش از مرگش محتاج کند و جهنّم را برای او قرار دهد (5) .

در حدیث دیگر امام باقر (علیه السّلام) فرمود : خطاب شد بموسی ای موسی سائل را گرامی دار ، یا به بخشش کم و یا به نحو خوبی

1- یعنی گدائی کردن .

2- کافی ، ج 4، ص 20.

3- کافی ، ج 4، ص 15.

4- کافی ، ج 4، ص 15.

5- کافی ، ج 4، ص 19.

ردّش کن ، بجهت آنکه نمیدانی سائل از انس است و یا جن ممکن است ملکی باشد از ملائکه رحمان برای امتحان تو آمده باشد ، که نسبت به آنچه خدا بتو داده چه خواهی کرد(1).

سؤر

(سؤر)(2)

در حدیثی دارد که امام صادق (علیه السّلام) فرمود: هر چیزیکه گوشتش خورده میشود از سؤر آن می شود آشامید و وضوء گرفت (3) .

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : در جواب کسی که از سؤر گربه سئوال کرد - : آن از اهل بیت است(4).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : من امتناع نمی کنم از طعامی که گربه از آن خورده و نه از آشامیدنی که از آن آشامیده است(5) .

سبت

(سبت)(6)

در حدیثی دارد که سبت مال بنی هاشم است و یک شنبه مال بنی

1- کافی ، ج 4، ص 15.

2- یعنی بقیّه نیم خورده انسان و یا حیوان .

3- تهذیب، ج 1، ص 224.

4- تهذیب، ج 1، ص 227.

5- فقیه، ج 1، ص 8 و تهذیب، ج 9، ص 86.

6- یعنی شنبه.

امیه است پس دوری کنید از یک شنبه (1).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : سبت مال ما است و یک شنبه مال بنی امیه است (2) .

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : اگر کسی اراده سفر دارد پس باید روز سبت (شنبه) باشد ، چون اگر سنگی از کوهی روز شنبه کنده شود خداوند آن را به جای خود برگرداند(3) .

ستّه

(ستّه)(4)

در حدیثی دارد که امیرالمؤمنین (علیه السّلام) فرمود : خداوند شش طائفه را به واسطه شش چیز عذاب خواهد کرد ، عرب را به عصبیّت ، کدخداها را به کبر ، و فرمانده ها را به ستم کردن ، فقهاء را به حسادت ، تجّار را به خیانت . اهل دهات را به جهل (5).

در حدیث دیگر پیغمبر (صلّی الله علیه وآله وسلّم) فرمود : خداوند برای من شش چیز را کراهت داشته منهم برای اوصیاء فرزندانم بعد از خودم و تابعین ایشان کراهت دارم ، یکی : در نماز بازی کردن ، دوم : در حال

1- فقیه، ج 1، ص 274.

2- فقیه، ج 1، ص 274.

3- فقیه ، ج 2، ص 173 ، و روضه کافی حدیث 109.

4- شش چیز

5- روضه کافی حدیث 170.

روزه با زنش شوخی کنـد ، سوم : بعد از صدقه دادن منّت گذارد ، چهارم : در حال جنابت به مسـجد برود ، پنجم : به خانه های مردم نگاه کند ، ششم : در قبرستان بخندد(1).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : شش چیز بعد از مؤمن ثوابش بهاو می رسد ، فرزندی که برای او استغفار کند ، و قرآنیکه نوشـته باشد ، و بعد خودش خوانده شود ، و درخت کاری ، و کندن قناه ، و صدقه جاریه مثل کاروان سرا و آب انبار ، و حسینیه و مسجد ، و کتابیکه از آن استفاده شود ، و کار خوبی که بعد از خودش به آن عمل شود(2) .

سخاوت

در حدیثی دارد که با سخاوت ترین مردم کسی است که زکات

مالش را ادا کند (3).

در حدیث دیگر دارد که خدا به موسی وحی نمود که سامری را

نکش چون او سخی است (4) .

1- فقیه، ج 1، ص 120 .
2- کافی ، ج 7، ص 57.
3- فقیه ، ج 4، ص 281.
4- کافی ، ج 4، ص 41.

در حـدیث دیگر امام هشـتم (علیه السّـلام) فرمود : سـخاوت درختی است در بهشت هر کس به شاخه ای از شاخه های آن آویزان شود ، داخل بهشت می شود(1).

در حدیث دیگر امام هشتم (علیه السّلام) فرمود : مرد با سخاوت نزدیک به خدا است و نزدیک به بهشت است و نزدیک به مردم است (2) .

در حـدیث دیگر امام هشـتم (علیه السّـلام) فرمود : مرد با سـخاوت از طعام مردم می خورد که از طعامش بخورند ولی شـخص بخیل از طعام کسی نمی خورد که از طعامش نخورند(3) .

در حدیث دیگر از امام صادق (علیه السّـلام) سـئوال شد که حدّ سخاوت چیست ؟ فرمود : آن است که خارج کنی از مال خود آنچه را که خدا واجب کرده . و به اهلش برسانی (4) .

در حدیث دیگر پیغمبر (صلّی الله علیه وآله وسلّم) فرمود : سخی ترین مردم کسی است که واجبات مالیش را اداء کند (5).

1- کافی ، ج 4، ص 41.

2- کافی ، ج 4، ص40.

3- کافی ، ج 4، ص 39.

4- کافی ، ج 4، ص 39.

5- فقیه ، ج 2، ص 34.

سدر

(سدر) (1)

در حدیثی دارد که امام صادق (علیه السّلام) فرمود : سر خود را با ورق سدر بشوئید که هر ملک مقرّب و هر نبی مرسل آن را پاک دانسته و کسی که سرش را به ورق سدر بشوید تا هفتاد روز وسوسه شیطان را خدا از او دور گرداند، و کسی که هفتاد روز خدا وسوسه شیطان را از او دورسازد ، معصیت خدا نکند و کسی که معصیت خدا نکرد داخل بهشت شود(2).

در حدیث دیگر امام هفتم(علیه السّلام) فرمود : شستن سر با ورق سدر رزق را جلب کند جلب کردنی یعنی رزق را بکشاند و بیاورد(3).

سرّ

(سرّ) (4)

در حدیثی دارد که : هر کس راز و سرّ خود را کتمان کند

و بپوشاند خیر و خوبی را در دست دارد(5) .

1- درخت کُنار را گویند.

2- فقیه ، ج 1، ص 71.

3- کافی ، ج 7، ص 504.

4- یعنی راز و امر پوشیده .

5- روضه کافی ذیل حدیث 137.

سراج

(سراج) (1)

در حدیثی دارد که امام هشتم (علیه السّلام) فرمود : روشن کردن چراغ قبل از غروب آفتاب فقر را برطرف سازد (2).

در حدیث دیگر دارد که چون امام باقر (علیه السّلام) از دنیا رفت ، امام صادق (علیه السّلام) امر فرمود که در اطاقی که امام باقر (علیه السّلام) ساکن بود چراغ روشن کنند ، تا وقتیکه امام صادق (علیه السّلام) از دنیا رفت ، امام کاظم (علیه السّلام) امر فرمود در اطاق پدرش چراغ روشن کنند تا آخر حدیث (3) .

سعادت

در حدیثی دارد که پیغمبر (صلّی الله علیه وآله وسلّم) فرمود : از سعادت مرد آن است که دخترش در خانه اش حیض نبیند (4) .

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : از سعادت مرد آن است خودش قیّم و سرپرست عیالش باشد(5).

در حدیث دیگر امام چهارم (علیه السّلام) فرمود : از سعادت مرد آن است

1- یعنی چراغ.
2- کافی ، ج 6، ص 532.
3- کافی ، ج 3، ص 251.
4- فقیه ، ج 3، ص 302.
5- کافی ، ج 4، ص 13.

که اولادی داشته باشد که کمکش کنند (1).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : از سعادت مرد مسلمان آن است که خانه وسیعی داشته باشد (2) .

سعتر

(سعتر)(3)

در حدیثی دارد که امام هفتم (علیه السّلام) به کسی که از رطوبت شکایت داشت فرمود : مرزهٔ خشک را صبح ناشتا یک کف بخورد (4) .

در حدیث دیگر امام هفتم(علیه السّلام) فرمود : دواء حضرت امیرالمؤمنین (علیه السّلام) مرزه بود و می فرمود : در معده تولید پُرز می کند مثل پرز قطیفه (5) .

سِعْر

(سِعْر) (6)

در حدیثی امام ششم (علیه السّلام) فرمود: خداوند ملکی را موکل کرد به

1- کافی ، ج 6، ص 2.

2- کافی ، ج 6، ص 526.

3- یعنی مرزه.

4- کافی ، ج 6، ص 375.

5- کافی ، ج 6، ص 375.

6- یعنی نرخ

نرخها که هر کاری خواسته انجام دهد(1).

در حـدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود: خداونـد ملکی را موکل نرخها کرده نه بواسـطه کمی گران می شود و نه بواسـطه زیادی ارزان (2) .

در حدیث دیگر پیغمبر (صـلّی الله علیه وآله وسـلّم) فرمود: قیمت گذاری با خدا است هر وقت خواست بالا می برد و هر وقت خواست پائین می برد(3).

در حـدیث دیگر دارد که نزد امام چهارم صـحبت گرانی شـد، فرمود : من چه کار به گرانی دارم ، گران باشـد با خـدا است و ارزان باشـد با اوست (4) .

در حدیث دیگر پیغمبر (صـلّی الله علیه وآله وسلّم) فرمود : علامت اینکه خداوند از بندگانش راضی است آن است که سلطان وقت عادل باشد و نرخها ارزان ، و علامت غضب خدا بر بندگانش آن است که پادشاه وقت ستمگر باشد و نرخها گران(5).

در حدیث دیگر امام ششم (علیه السّلام) فرمود :گرانی انسان را بد اخلاق

1- کافی ، ج 5، ص 163.

2- کافی ، ج 5، ص 162.

3- فقیه ، ج 3، ص 168.

4- کافی ، ج 5، ص 81.

5- کافی ، ج 5، ص 162.

می کند ، و امانت داری میرود و مرد مسلمان را دلتنگ می کند (1) .

در حدیث دیگر دارد که به پیغمبر(صـلّی الله علیه وآله وسـلّم) گفته شد اگر نرخ تعیین می فرمودید خوب بود ، به جهت آنکه نرخها کم و زیاد می شود ، حضـرت فرمود : نمی خواهم خدا را با بدعت ملاقات کنم بگذارید مردم بعضـی از بعض دیگر استفاده کنند و نان بخورند (2) .

سَعْی

(سَعْی) (3)

در حدیثی دارد که امام حسن (علیه السّلام) فرمود : کسی که کوشش کند در حاجت برادر مسلمانش مثل این است که نه هزار سال عبادت خدا کرده که روزها روزه بوده و شبها به عبادت ایستاده بوده (4) .

سفر

در حدیثی دارد که امام صادق (علیه السّلام) از پیغمبر(صلّی الله علیه وآله وسلّم) نقل کند که فرمود : آیا به شما خبر ندهم به بدترین مردم ؟ عرض کردند : بلی یا رسول الله ، فرمود : کسی که تنها سفر کند (5) .

1- کافی ، ج 5، ص 164.

2- فقیه ، ج 3، ص 170.

3- یعنی کوشش کردن و دویدن .

4- فقیه ، ج 2، ص 124.

5- فقیه ، ج 2، ص 181.

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : صدقه بده و هر روز خواستی سفر کن(1).

در حدیث دیگر پیغمبر (صلّی الله علیه وآله وسلّم) فرمود : سفر کنید سالم بمانید ، و جهاد کنید تا غنیمت برید ، و حج کنید تا بی نیاز شوید (2).

در حدیث دیگر پیغمبر (صلّی الله علیه وآله وسلّم) فرمود: سفر قطعه ای از عذاب است هر کدام سفرش بسر آمد زود برگردد بسوی اهل بیتش (3).

در حدیث دیگر امام صادق(علیه السّلام) فرمود : بر شما باد که شب سفرکنید چون شب زمین در زیر پای می پیچد (4) .

سفرجل

(سفرجل) (5)

در حدیثی دارد که امام صادق (علیه السّلام) از امیرالمؤمنین (علیه السّلام) نقل کند که خوردن به قلب ضعیف را قوّت دهد، و معده را پاکیزه کند، و شخص ترسو را شجاع می نماید(6).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود: به غم غمگین را می برد،

1- کافی ، ج 4، ص 283 .

2- فقیه ، ج 2، ص 173.

3- فقیه ، ج 2، ص 173.

4- روضه کافی حدیث 489.

5- یعنی بِه و آبی.

6- کافی ، ج 6، ص 357.

چنانچه دست عرق را از پیشانی میبرد(1).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود: خدا پیغمبری نفرستاده مگر آنکه با او بوی به بوده است (2).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : کسی که به بخورد خداوند تا چهل روز حکمت را بر زبان او جاری سازد(3).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : کسی که ناشتا به بخورد ، آبش پا کیزه و بچه اش نیکو شود (4) .

سَفَه و سفیه

(سَفَه و سفیه) (5)

در حدیثی دارد که امام صادق (علیه السّلام) فرمود :سفه خُلقی است پست ، بلند بالائی میکند با کسی که از او پست تر است و فروتنی می کند با کسی که از او بالا تر است (6).

در حدیث دیگر فرمود : کدام سفیه است که از شارب خمر (خورنده شراب) سفیه تر باشد ؟ یعنی شارب خمر از همه

1- کافی ، ج 2، ص 358.

2- کافی ، ج 6، ص 358.

3- کافی ، ج 6، ص 358.

4- کافی ، ج 6، ص 358.

5- سَفَه ضدّ حلم است ، کسی که حلم ندارد سفیه است .

6- کافی ، ج 2، ص 322.

سفیدتر است)(1).

در حدیث دیگر سئوال شد که سفیه کدام است ؟ امام صادق (علیه السّلام) فرمود : کسی که جنسی که یک درهم ارزش دارد ، بخرد به چند مقابل (2) .

سقی

(سقی) (3)

در حدیثی دارد که امام صادق (علیه السّلام) فرمود : بهترین صدقه ها خنک نمودن جگر تشنه است (4) .

در حدیث دیگر امام باقر (علیه السّلام) فرمود : خدا دوست میدارد خنک کردن جگر تشنه را ، و هرکس خنک کند جگر تشنه را چه حیوان باشد یا انسان خداوند روز قیامت از سایه خود سایه بر سر او اندازد روزیکه سایه ای نباشد مگر سایه خدا(5).

در حدیث دیگر امام ششم از امام اول (علیه السّلام) نقل کند که اول چیزیکه خداوند ابتداء می کند به مزد دادن آن برای خدا آب دادن است (6) .

1- کافی ، ج 5 صد 299 از امام صادق و باقر (علیه السّلام) .

2- تهذیب، ج 9، ص 182.

3- یعنی آب دادن و کسی را سیراب کردن .

4- کافی ، ج 4، ص 57.

5- کافی ، ج 4، ص 58.

6- کافی ، ج 4، ص 57.

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : کسی که آب بدهد در جائی که آب هست ثوابش مثل این است که یک بنده آزاد کرده و اگر آب بدهد در جائی که آب یافت نمی شود مثل این است که یک نفر را زنده کرده و هر کس یک نفر را زنده کند ، مثل این است که همه را زنده کرده است (1).

سکّر

(سکّر)(2)

در حدیثی دارد که اول کسی که شکر را بدست آورد ، حضرت

سلیمان ابن داود (علیه السّلام) بود(3).

در حدیث دیگر دارد که امام صادق (علیه السّلام) شکر صدقه میداد گفته شد : آیا شکر صدقه می دهی ؟ فرمود: بلی ، چون چیزی بهتر از شکر پیش من نیست دوست میدارم بهترین چیز را صدقه بدهم (4) .

در حدیث دیگر دارد که موسی بن جعفر (علیه السّلام) وقت خواب شکر میل میفرمود (5).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : اگر مردی هزار درهم

1- کافی ، ج 4، ص 75.

2- یعنی شکر

3- کافی ، ج 6، ص 333 از امام صادق (علیه السّلام) .

4- کافی ، ج 4، ص 61.

5- کافی ، ج 6، ص 332.

داشته باشد و غیر آن چیزی نداشته باشد و همه را شکر بخرد اسراف نکرده است (1).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) به بشیر فرمود : ای بشیر به چه چیز مریضهای خود را مداوا می کنید ؟ عرض کرد : به این دواهای تلخ ، فرمود: نه هر وقت یکی از شماها مریض شد شکر سفید را بگیرید و بکوبید و آب سرد بر روی آن بریزید و به او بخورانید به جهت آنکه هر کس در دواهای تلخ شفا قرار داده در شیرین هم می تواند قرار دهد (2).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : اگر پنیر به همه چیز ضرر دارد و نفع ندارد ، شکر برای همه چیز خوب است و ضرری ندارد (3).

سکوت

در حدیثی دارد که امام هفتم (علیه السّلام) فرمود : زبان خود را حفظ کن تا عزیز باشی ، و مردم را به گردن خود سوار مکن (4).

1- کافی ، ج 6، ص 334.

2- کافی ، ج 6، ص 334.

3- کافی ، ج 6، ص 333.

4- کافی، ج 2، ص 113.

در حـدیث دیگر دارد که رسول خـدا (صـلّی الله علیه وآله وسـلّم) فرمود: آیا تو را راهنمایی نکنم بچیزیکه خداوند بواسـطه آن تو را داخل بهشت کند ؟ عرض کردند بلی یا رسول الله ، فرمود عطا کن آنچه را خدا به تو عطا کرده(1) .

در حدیث دیگر پیغمبر(صـلّی الله علیه وآله وسـلّم) فرمود : زبانت را حفظ کن که آن صدقه است برای نفس خودت ، سـپس فرمود : بنده حقیقت ایمان را درک نکند تا اینکه زبان خود را حفظ کند (2).

در حدیث دیگر امام رضا (علیه السّلام) فرمود : سکوت محبت می آورد و راهنما است بر هر خوبی (3) .

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود: اگر چیزی شوم هست آن در زبان است(4) .

در حـدیث دیگر امام چهارم(علیه السّـلام) فرمود زبان انسان در هر صـبحی مشـرف می شود بر تمام جوارح او و می گوید: چگونه صـبح کردید ؟ می گویند ما در خیر و خوبی هستیم اگر تو بگذاری و زبان را قسم می دهند که ما راواگذار چون بواسطهٔ تو ثواب و عقاب

1- کافی ، ج 2، ص 113.

2- کافی ، ج 2، ص 114.

3- کافی ، ج 2، ص 113.

4- کافی ، ج 2، ص 116.

می کشیم(1).

در حدیث دیگر دارد که مردی آمد نزد رسول خدا (صـلّی الله علیه وآله وسـلّم) عرض کرد : یا رسول الله مرا وصیّت کن ، حضرت فرمود: زبانت را حفظ کن ، تا سه مرتبه عرض کرد: مرا وصـیت کن و حضرت فرمود زبانت را حفظ کن وای بر تو مردم بصورت به جهنّم وارد نمی شوند مگر بواسطهٔ زبانشان (2) .

در حدیث دیگر دارد که امام صادق (علیه السّلام) دستش را گذاشت بر دهنش و فرمود : ای سالم زبانت را حفظ کن تا سالم بمانی و مردم را به گردن ما سوار مکن (3) .

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّ لام) فرمود : سکوت گنجی است بسیار ، و زینت شخص حلیم و بردبار است ، و عیب جاهل را می پوشاند (4) .

در حدیث دیگر امام امیرالمؤمنین(علیه السّلام) فرمود : زبانت را حفظ کن چنانچه طلا و نقره ات را حفظ می کنی (5) .

در حدیث دیگر امام صادق(علیه السّلام) فرمود : لقمان به پسرش فرمود :

1- کافی ، ج 2، ص 115.

2- کافی ، ج 2، ص 115.

3- کافی ، ج 2، ص 113.

4- فقیه ، ج 4، ص 283.

5- فقیه ، ج 4، ص 277.

اگر خیال کنی سخن نقره است پس بدانکه سکوت طلا است (1) .

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : بنده مؤمن همیشه نیکوکار نوشته شود مادامیکه سخن نگفته باشد ، و چون سخن گوید (اگر خوب گفته باشد) نیکوکار و اگر بد گفته باشد بدکار نوشته شود (2).

در حدیث دیگر دارد که : زبان مثل سگ گزنده است اگر او را

رها کنی گاز خواهد گرفت (3).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : کمتر چیزیکه مردم از شماها راضی هستند آن است که زبانتان را از ایشان باز داری (4) .

در حدیث دیگر پیغمبر (صلّی الله علیه وآله وسلّم) فرمود : کسی که از خدا بترسد زبانش کُند شود(5) .

در حدیث دیگر امیرالمؤمنین (علیه السّلام) فرمود : کسی که مالک زبانش نباشد پشیمان شود(6).

در حدیث دیگر پیغمبر (صلّی الله علیه وآله وسلّم) فرمود : نجات مؤمن در حفظ

1- کافی ، ج 2، ص 114.
2- کافی ، ج 6، ص 116.
3- فقیه ، ج 4، ص 341 .
4- روضه کافی حدیث 537.
5- روضه کافی ذیل حدیث 98.
6- روضه کافی ذیل حدیث 4.

زبانش میباشد(1).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) از پیغمبر(صلّی الله علیه وآله وسلّم) نقل فرماید که : خداوند زبان را چنان عذاب کند که هیچ یک از جوارح را آنطور عـذاب نکرده باشد ، زبان عرض کند : خدایا مرا چنان عذاب کردی که هیچ یک از جوارح را آنطور عذاب نکردی ؟ خطاب رسـد که چون از تو کلامی صادر شد که خونهای حرام ریخته شده و مالهای حرام غارت شد ، و فَرجهای حرام هتک شد ، به عزّت و جلالم تو را عذابی کنم که هیچ یک از جوارح تو را مثل آن عذاب نکرده باشم (2).

سلام

در حدیثی دارد که امام صادق(علیه السّلام) فرمود : ابتداء به سلام کنید ، و اگر کسی قبل از سلام دادن سخن گفت جوابش ندهید(3).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : اگر یهودی و یا نصرانی و یا مشرک به تو سلام داد بگو : علیک (4).

1- کافی ، ج 2، ص 114.

2- کافی ، ج 2، ص 115.

3- کافی ، ج 2، ص 644.

4- کافی ، ج 2، ص 649.

در حدیث دیگر امام باقر (علیه السّلام) فرمود : خدای عز وجل دوست دارد فاش سلام گفتن را(1).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : نزدیک ترین مردم بخدا و رسول خدا آن است که ابتداء به سلام کند (2).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : سه طائفه سلام داده نمیشوند ، کسی که دنباله جنازه می رود ، و کسی که نماز جمعه می رود ، و کسی که در حمّام است (3) .

در حدیث دیگر رسول خدا (صلّی الله علیه وآله وسلّم) فرمود : سلام مستحب است ولی جوابش واجب است (4) .

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : به اهل کتاب ابتداء بسلام نکنید ، و اگر ایشان بشما سلام دادند بگوئید : و علیکم (5) .

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : کسی که بگوید : السلام علیکم ده ثواب دارد ، و کسی که بگوید : السلام علیکم ورحمه الله بیست ثواب داردو کسی که بگوید : السلام علیکم ورحمه الله

1- کافی ، ج 2، ص 645.

2- کافی ، ج 2، ص 644.

3- کافی ، ج 2، ص 645.

4- کافی ، ج 2، ص 644.

5- کافی ، ج 2، ص 648.

وبرکاته سی ثواب دارد(1).

در حدیث دیگر دارد که امام صادق (علیه السّلام) فرمود : سواره بر پیاده سلام بدهد ، و رونده بر نشسته سلام بدهد ، و اگر جماعتی بر یک دسته مرور کند . دسته کم بر دسته زیاد سلام بدهد ، و یک نفر بر جماعت سلام بدهد (2).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : کوچک بر بزرگ سلام بدهد، و مرور کننده بر نشسته سلام بدهد، و دسته کم بر دسته زیاد سلام بدهد(3).

سِلْق

(سِلْق) (4)

در حدیثی دارد که امام هشتم (علیه السّلام) فرمود : به مریضهای خود برگ چغندر بدهید که در آن شفاء است و با آن دردی و فسادی نیست ، ومریض را بخواب راحت می کشاند، و ریشهٔ آن را نخورید که سوداء را به هیجان می آورده(5) .

در حدیث دیگر امام رضا (علیه السّلام) فرمود : چغندر رگ خوره را قطع

1- کافی ، ج 2، ص 645.

2- کافی ، ج 2، ص 647.

3- کافی، ج 2، ص 646.

4- یعنی چغندر

5- کافی ، ج 6، ص 369.

می کند و داخل شکم کسی که سینه پهلو دارد نشد چیزیکه مثل چغندر باشد(1).

در حـدیث دیگر امام صادق (علیه السّـلام) فرمود: خداوند خوره را از یهود برطرف کرد بواسـطه خوردن ایشان چغندر را و بواسـطه خارج کردن رگها از گوشت (2).

سمک

(سمک) (3)

در حدیثی دارد که امام صادق(علیه السّلام) فرمود : خوردن ماهی جسم را آب می کند (4) .

در حدیث دیگر فرمود : امام هفتم (علیه السّلام) فرمود : ماهی تازه جسد را آب می کند (5) .

در حدیث دیگر فرمود : ماهی تازه پیه چشم را آب میکند(6) .

در حـدیث دیگر امام هفتم (علیه السّـلام) فرمود : بر شـما باد بخوردن ماهی که اگر بدون نان بخوری تو را کفایت کند و اگر با نان بخوری گوارا

1- کافی ، ج 6، ص 369.

2- کافی ، ج 6، ص 369.

3- یعنی ماهی

4- کافی ، ج 6، ص 323.

5- کافی ، ج 6، ص 323.

6- کافی ، ج 6، ص 324.

باشد(1).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : إدامه بخوردن ماهی ندهید که جسد را آب می کند (2).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : کسی که شب بخوابد و در شکمش ماهی باشد و خرما و یا عسل نخورده باشد تا صبح رگ فالج در جنگ باشد (یعنی هر وقت شب ماهی خوردید خرما و یا عسل بعدش بخورد والا ضرر دارد)(3).

در حدیثی دارد که به امام یازدهم(علیه السّلام) کسی شکایت کرد از خون و صفراء ، عرض کرد اگر حجامت کنم صفرا به هیجان آید ، و اگر حجامت را بتأخیر اندازم خون ضرر رساند ، حضرت فرمود: حجامت کن و بعدش ماهی تازه کباب کن و بخور ، راوی گوید: دو مرتبه مسئله را سئوال کردم حضرت در جواب فرمود: حجامت کن و ماهی تازه را کباب کن و با آب و نمک میل کن ، راوی گوید : این عمل را انجام دادم عافیت یافتم و غذای من همان شد (4).

1- کافی ، ج 6، ص 323.

2- کافی ، ج 6، ص 323.

3- کافی ، ج 6، ص 323.

4- کافی ، ج 6، ص 324.

سَمْن

(سَمْن)(1)

در حدیثی دارد که امام صادق(علیه السّلام) فرمود : دوری کنید از روغن که برای بزرگ سالان ملایم نیست (2) .

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : وقتی شخص به پنجاه سال رسید نخوابد در حالیکه در شکمش چیزی از روغن باشد(3) .

در حدیث دیگر از امام صادق(علیه السّلام) فرمود : روغن دواء است و آن در زمستان بهتر است از تابستان و چیزی بخوبی آن داخل شکم نشده است (4).

در چند حدیث دارد که روغن برای بزرگ سالان خوب نیست (5) .

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : خوب خورشی است روغن (6).

1- یعنی روغن

2- کافی ، ج 6، ص 335.

3- کافی ، ج 6، ص 335.

4- کافی ، ج 6، ص 335.

5- کافی ، ج 6، ص 335.

6- کافی ، ج 6، ص 335.

السُنّه

(السُنّه)(1)

در حدیثی دارد که امام صادق به فرمود : بهترین ست ها ،

سنت انبیاء است(2).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : رسول خدا (صلّی الله علیه وآله وسلّم) سنتهای خوبی را قرار داده پس سزاوار است که مردم از آنها پیروی کنند(3) .

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : کسی که کار خوبی را سنّت گذارد ثوابش و ثواب کسی که عمل به آن کرده ، مال او خواهد بود تاروز قیامت بدون اینکه از اجر ایشان چیزی کم شود (4).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : آثار و سنّت پیغمبر (صلّی الله علیه وآله وسلّم) را پیروی کنید و به هوای نفس و رأی خود عمل نکنید که گمراه شوید (5) .

1- یعنی روش .
2- فقیه، ج 4، ص 287.
3- کافی ، ج 2، ص 22.
4- کافی ، ج 5، ص 9.
5- روضه کافی ، ذیل حدیث 1.

سواک

(سواک) (1)

در حدیث دارد که امیرالمؤمنین (علیه السّلام) فرمود : دهانهای شما راه قرآن است ، پس آن را پاک کنید به مسوا ک نمودن (2) .

در حدیث دیگر دارد که فرمود : مسواک کردن در وقت سحر

مستحب است (3).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّ لام) فرمود : دو رکعت نماز با مسواک افضل است از هفتاد رکعت که بدون مسواک باشد ، و پیغمبر (صلّی الله علیه وآله وسلّم) فرمود : اگر مشقت نبود برای امتم هر آینه واجب می کردم مسواک را برای هر نمازی (4) .

در حدیث دیگر فرمود : در حمّام مسواک کردن باعث مرض

دندان می شود(5) .

در حدیث دیگر امام هفتم (علیه السّلام) فرمود : مسواک دهان را پاک

1- یعنی مسواک و آن چوبی است که به دندان بمالند و بهترین آنها چوبی است که مانند چوب انار است و از مکه می آورند.
2- فقیه، ج 1، ص 32.
3- کافی ، ج 3، ص 23.
4- کافی ، ج 3، ص 22.
5- فقیه ، ج 1، ص 64.

می کند و خدا را راضی می نماید(1).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : مسواک از سنّت پیغمبران است (2).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : مسواک کردن چشم را جلا می دهد و آب ریزی چشم را برطرف می کند(3).

در حدیث دیگر پیغمبر(صلّی الله علیه وآله وسلّم) فرمود : بر تو باد به مسوا ک کردن نزد هر وضوئی (4).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : در مسواک کردن دوازده خصلت است اولاً : آن از سنّت است ، ثانیاً : پاک کننده دهان است ، سوم آنکه جلا دهنده چشم است ، چهارم آنکه خدا را راضی می کند ، پنجم : آنکه بلغم را می برد ، ششم : آنکه حافظه را زیاد می کند ، هفتم : آنکه دندان را سفید می کند ، هشتم : آنکه حسنات را زیاد می کند ، نهم : آنکه زنگ دندانها را می برد. دهم، آنکه لثه را محکم می کند ، یازدهم : آنکه اشتها آور است . دوازدهم ، آنکه ملائکه را خوشحال می کند (5) .

1- کافی ، ج 6، ص 495.
2- کافی ، ج 6، ص 495.
3- کافی ، ج 6، ص 496.
4- فقیه ، ج 1، ص 32.
5- کافی ، ج 6، ص 495.

سوء الخُلق

(سوء الخُلق)(1)

در حـدیثی دارد که خداونـد امتناع دارد که توبه آدم بد اخلاق را قبول کند گفته شد : برای چه ای رسول خدا ؟ فرمود : برای آنکه هر وقت از گناهی توبه کند در گناه بزرگتری واقع شود(2).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : بداخلاقی عمل را فاسد سازد، چنانچه سرکه عسل را فاسد می کند. یعنی خواص عسل را از بین می برد(3).

در حدیث دیگر پیغمبر(صلّی الله علیه وآله وسلّم) فرمود: بدخلقی شوم است و اطاعت زن نمودن پشیمانی دارد(4).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : کسی که بداخلاق باشد ، خود را عذاب کرده است (5) .

در حدیث دیگر امام اول فرمود : کسی که بداخلاق باشد ، اهل

بیتش را ملول نموده است (6).

1- یعنی بد اخلاقی .
2- کافی ، ج 2، ص 321 از امام صادق(علیه السّلام).
3- کافی ، ج 2، ص 321.
4- فقیه، ج 4، ص 263.
5- کافی ، ج 2، ص 321.
6- روضه الکافی ، ذیل حدیث 4.

شاه

(شاه)(1)

در حـدیثی دارد که امام صادق (علیه السّلام) فرمود : اگر خانواده ای یک گوسـفند داشـته باشـند ، خداوند رزق آن را میرساند ، و رزق آن خانواده را هم زیاد می کند ، و فقر را از ایشان یک منزل راه دور می کند و اگر دو گوسـفند داشـته باشند ، خداوند رزق آن را میرساند و رزق اهل خانه را زیاد می کنـد ، و فقر را از ایشان در منزل راه دور می سازد . و اگر سه گوسـفند داشـته باشـند ، خداوند رزق آنها را می رساند و رزق اهل خانه را زیاد می کند و فقر را به کلّی از ایشان دور می نماید (2).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود: هر کس سـی گوسـفند داشته باشد که شبانگاه به چرا رفته و برگردد همیشه ملائکه آنها را نگاه داری کنند تا صبح (3) در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : خوب مالی است گوسفند (4).

1- یعنی گوسفند.

2- کافی ، ج 6، ص 544.

3- کافی ، ج 6، ص 545.

4- کافی ، ج 6، ص 544.

شَتْم

(شَتْم)(1)

در حـدیثی امام هفتم (علیه السّـلام) فرمود : اگر مردی در طرف راست فحش داد ، پس رفت به طرف چَپَت و عذر خواهی کرد ، عذرش را قبول کن (2).

در حدیث دیگر امام باقر (علیه السّلام) فرمود : اگر فحش مثال بود هر آینه مثال زشتی بود(3).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : فحش و جفا و تند زبانی از نفاق است(4).

در حـدیث دیگر امام صادق (علیه السّـلام) فرمود : بـدترین بنـدگان خدا کسـی است که مردم دوست نداشـته باشـند با او مجالست کنند بواسطه بدزبانیش (5) .

در حدیث دیگر دارد که کسی که برادر دینیش را فحش بدهد ، خداوند برکت رزقش را از بین می برد ، و او را بخودش واگذار

1- یعنی فحش دادن .
2- روضه کافی ، ذیل حدیث 141.
3- کافی ، ج 2، ص 324.
4- کافی ، ج 2، ص 325.
5- کافی ، ج 2، ص 325.

می کند آنوقت معیشت خود را فاسد خواهد کرد(1).

الشجاعه

در حدیثی دارد که امام صادق (علیه السّلام) فرمود : شجاعت در اهل خراسان است و قوّه جماع در اهل بربر است ، و سخاوت و حسد در عرب است پس انتخاب کنید برای نطفه های خود(2).

شحم

(شحم) (3)

در حدیثی دارد که زراره از امام صادق (علیه السّلام) سئوال کرد . که چه پیه است که به مقدار خود درد از بدن بیرون می کند ؟ فرمود آن پیه گاو است و قبل از تو ای زراره کسی از این سئوال نکرده بود (4).

در حدیث دیگر امام هفتم (علیه السّلام) فرمود : کسی که یک لقمه پیه داخل شکمش کند ، به مقدار آن درد از بدن بیرون کند (5) .

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : کسی که یک لقمه پیه

1- کافی ، ج 2، ص 325.

2- فقیه ، ج 3، ص 303.

3- یعنی پیه.

4- کافی ، ج 6، ص 311.

5- کافی ، ج 6، 311.

بخورد به مقدار آن درد را خارج کند(1) . (کسی نگوید پس چرا دکترها منع می کنند از خوردن آن ؟ برای آنکه خداوند بر یهود حرام کرد خوردن آن را و فعلا یهود مسلّط شده اند ، لذا به دکترها دستور داده اند که از خوردن آن مسلمانها را منع کنند و در جلد دوم کشکول شرح آن را داده ام ، مراجعه شود).

شرّ

(شرّ) (2)

در حدیثی دارد که امام صادق (علیه السّلام) از پیغمبر(صلّی الله علیه وآله وسلّم) نقل کند که فرمود : آیا خبر ندهم شما را به بدترین مردم ؟ گفته شد : بلی یا رسول الله ، فرمود : کسی که از مردم خشمگین باشد و مردم هم از او خشمگین باشند سپس فرمود : آیا خبر ندهم شما را به بدتر از این ؟ عرض کردند: بلی یا رسول الله فرمود : کسی که نگذرد از الغزشی و قبول نکند عذری را و گناهی را نبخشد ، سپس فرمود : آیا خبر ندهم شما را به بدتر از این ؟ عرض کردند : بلی یا رسول الله ، فرمود : بدتر از این آن است که نه از شرّش ایمنی باشد و نه به خوبیش امیدواری باشد(3) .

1- کافی ، ج 6، ص 311.

2- یعنی بدی .

3- فقیه ، ج 4، ص 285.

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : بدترین کارها آنهائی است که تازگی دارد(1).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : بدترین نَقْلها نقل دروغ است (2) .

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : بدترین کسبها ، کسب رباء است (3).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : بدترین خوردنیها

خوردن مال یتیم است (4).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : بدترین مردم در روز قیامت نزد خدا کسانی هستند که مردم او را اکرامش می کنند از ترس زبانش (5)

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : بدترین مردم کسی است که آخرتش را بدنیا بفروشد ، و بدتر از او کسی است که آخرتش را به دنیای غیر بفروشد(6).

1- روضه کافی ، ذیل حدیث 39.

2- فقیه ، ج 4، ص 288.

3- روضه کافی ، ذیل حدیث 39.

4- روشه کافی ، ذیل حدیث 39.

5- کافی ، ج 2، ص 326.

6- فقیه ، ج 4، ص 255.

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود: بدترین پشیمانیها پشیمانی روز قیامت است(1).

در حدیث دیگر از امام امیرالمؤمنین (علیه السّلام) سئوال شد کدام رفیق بدتر است ؟ فرمود : رفیقی که معصیت خدا را نزد تو زینت دهد (2) .

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : کسی که از زبانش بترسند پس آن کس در آتش خواهد بود(3).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود یکی از علامات آن است که شرّ و بدی ظاهر شود و کسی از آن نهی نکند و صاحبش را معذور بدارند (4) .

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : و ببینی که هر سال شرّ و بدی و بدعت بیشتر باشد از سال گذشته (5) .

شرب

(شرب) (6)

در حدیثی دارد که امام صادق (علیه السّلام) فرمود : با دست خود آب

1- فقیه، ج 4، ص 288.
2- فقیه ، ج 4، ص 274.
3- کافی ، ج2، ص 327.
4- روضه الکافی ، ذیل حدیث 7.
5- روضه کافی ، ذیل حدیث 7.
6- یعنی آشامیدن .

بخورید که بهترین ظرفهای شما است (1).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : آب خوردن را کم کنید که آن باعث کشیدن هر دردیست یعنی مرض را می کشاند و می آورد و دوری کنید از خوردن دواء تا مادامیکه بدنت تحمل آن را دارد(2) .

در حدیث دیگر امام هفتم (علیه السّلام) فرمود : آب سرد خوردن لذّتش بیشتر است (3).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : با سه نفس آب خوردن بهتر است از یک نفس (4).

در حدیث دیگر امام صادق(علیه السّلام) فرمود : در شب ایستاده آب خوردن موجب زرد آب می شود(5) .

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : در روز ایستاده آب خوردن عروق و رگها را بیشتر باز میکند ، و برای بدن قوی تر است (6).

1- فقیه ، ج 3، ص 223.

2- کافی ، ج 6، ص 382.

3- کافی ، ج 6، ص 382.

4- کافی ، ج 6، ص 383.

5- کافی ، ج 6، ص 383.

6- کافی ، ج6، ص 383.

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : روز ایستاده آب خوردن قوی تر و سالم تر است برای بدن(1).

در حدیث دیگر سئوال شد از یک نفس آب خوردن ، فرمودند : اگر آن کسی که به شما آب می دهد ، مملوک و بندهٔ تو است ، با سه نفس آب بخور و اگر آزاد است با یک نفس (2).

در حدیث دیگر امام صادق(علیه السّلام) فرمود : آب نخورید از جای شکسته ظرف و نه از جای دستهٔ آن که جای نشستن شیطان است (3) .

در حدیث دیگر امام صادق(علیه السّلام) فرمود : یکی از شماها آب نخورد از جای دستهٔ ظرف چون آنجا جای جمع شدن چرک و کثافت است (4) .

شَعْر

(شَعْر)(5)

در حدیثی دارد که امام صادق (علیه السّلام) فرمود : گرفتن مو از بینی موجب نیکوئی صورت می شود(6).

1- فقیه ، ج 3، ص 223.
2- فقیه ، ج 3، ص 223 .
3- کافی ، ج 6، ص 385.
4- فقیه، ج 4، ص 2.
5- یعنی مو.
6- کافی ، ج 6، ص 488.

در حدیث دیگر امام موسی بن جعفر (علیه السّلام) فرمود : موهای خود را از خود دور کنید که باعث نیکوئی می شود(1).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : در جواب کسی که عرض کرد چه بسا موی پشت سرم که زیاد می شود غم شدیدی عارضم می شود، فرمود ای اسحاق آیا نمی دانی که تراشیدن موی پشت سر غم را می برد ؟(2).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود: هر کس مو می گذارد پس نیکو نگاهداریش کند والّا کوتاه کند(3).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : کسی که مو می گذارد باید خطی وسط سرش بگذارد و اِلّا خداوند خطی با ارّه آتشی در وسط سرش می کشد (4).

شفاء

در حدیثی دارد که فرمود : در حرام شفاء نیست (5) .

در حدیث دیگر دارد که : خدا در حرام شفاء قرار نداده است (6) .

1- کافی ، ج 6، ص 505.

2- کافی ، ج 6، ص 485.

3- کافی ، ج 6، ص 485.

4- فقیه ، ج 1، ص 76.

5- روضه کافی ، حدیث 229.

6- تهذیب، ج 9، ص113

در حدیث دیگر فرمود: خداوند در چیز تلخ شفاء قرار نداده

است (1).

شفاعت

در حدیثی دارد که امام باقر (علیه السّلام) فرمود : کمترین مؤمنین از جهت شفاعت کردن سی نفر را شفاعت می کند (2).

در حدیث دیگر پیغمبر (صلّی الله علیه وآله وسلّم) فرمود : شفاعت من برای اهل کبائر است از امت من (3).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : شفاعت ما برای اهل گناهان کبیره است از شیعیان ما .

در حدیث دیگر امام موسی بن جعفر (علیه السّلام) فرمود : شفاعت ما نرسد به کسی که به نمازش اعتنا نکند و سبک شمارد (4) .

شُکر

(شُکر) (5)

در حدیثی دارد که امام چهارم فرمود : سپاسگزارترین شما از

1- کافی ، ج 6، ص 334.

2- روضه کافی ، ذیل حدیث 72.

3- فقیه ، ج 3، ص 376.

4- کافی ، ج 3، ص 270.

5- یعنی سپاسگزاری .

خدا آن است که مردم را سپاسگزار باشد(1).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : شکر هر نعمتی آن است که بگوئی « الحمد لله » اگر چه آن نعمت بزرگ باشد (2).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : شکر نعمت آن است که از حرامها دوری کنی و تمام شکر آن است که مردی بگوید « الحمدلله رب العالمین »(3) .

در حدیث دیگر پیغمبر (صلّی الله علیه وآله وسلّم) فرمود: خدا را شکر نکرده کسی که مردم را شکر نکرده است (4).

یعنی اگر کسی بتو کمک کرد باید او را سپاسگزار باشی و اِلا

شکر خدا را نکرده ای .

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : اگر خداوند نعمتی را به انسان عطا فرمود و او قلباً معرفت پیدا کرد بآن نعمت هر آینه شکرش را اداء کرده است (5).

در حدیث دیگر امام هشتم فرمود : کسی که حمد کند خدا را بواسطه نعمتی که به او داده شده هر آینه شکر آن نعمت را بجا

1- کافی ، ج 2، ص 99.
2- کافی ، ج 2، ص 95.
3- کافی ، ج 2، ص 95.
4- فقیه ، ج 4، ص 272 .
5- کافی ، ج 2، ص 96.

آورده ، و آن حمد افضل است از آن نعمت (1).

در حدیث دیگر امام هشتم فرمود: خداوند فرموده اگر شکر کنید خداوند هم زیاد خواهد کرد (2).

در حدیث دیگر از امام صادق (علیه السّلام) سئوال شد آیا برای شکر حدّی هست که اگر انسان بجا آورد جزء شاکرین بوده باشد ؟ فرمود : بلی ، گفته شد حدّش چیست ؟ فرمود : برای هر نعمتی بگوید الحمدلله(3) .

شوم

(شوم) (4)

در حدیثی دارد که امام صادق(علیه السّلام) فرمود : شوم در سه چیز است در زن ، و در حیوان سواری ، و در خانه ، امّا شومی زن در زیادی مهرش و عاق شوهرش می باشد ، و اما شومی حیوان سواریش در بَدْخُلقی و مانع سوار شدنش می باشد ، و اما شومی خانه آن است که فضایش تنگ باشد ، و همسایه اش بد باشد ، و عیوب زیادی داشته باشد (5) .

1- کافی ، ج 2، ص 96.

2- کافی ، ج 2، ص 96.

3- کافی ، ج 2، ص 95.

4- یعنی نحس و نامبارک .

5- فقیه ، ج 3، ص 362.

در بعض احادیث دارد که نشستن با احمق شوم است ، و خواب

صبح شوم است و بد خلقی شوم است .

شهید

(شهید)(1)

در حدیث از پیغمبر (صـلّی الله علیه وآله وسلّم) نقل شده که فرمود: برای شهید هفت خصلت است ، از طرف خدا یکی ، آنکه اول قطرهٔ خونش باعث آمرزش همه گناهانش میباشـد ، دوم : سـرش را دو تا از زنهای حورالعین در بغل گرفته غبار از صورتش پاک کنند ، و بگویند مرحبا بتو او هم بایشان بگوید مرحبا به شـما ، سوّم ، آنکه از لباسـهای بهشتی باو بپوشانند ، چهارم ، آنکه خزینه داران بهشت هر کدام می خواهند پیشی بگیرند و هر بوی خوشی را به او برسانند. پنجم ، جای خود را ببیند ، ششم ، به روحش گفته شود بگرد در بهشت هر جائی را که می خواهی ، هفتم ، آنکه به صورت خدا نگاه کند که آن باعث راحتی هر پیغمبر و شهید است (2).

(صورت خدا صورت علی امیرالمؤمنین (علیه السّلام) است که وجه الله است).

1- یعنی کشته شده در راه خدا .

2- تهذیب ، ج 6، ص 121.

الشیعه

(الشیعه) (1)

در حدیثی دارد که امام صادق(علیه السّلام) فرمود : آگاه باشید برای هر چیزی پیشوائی است ، پیشوای زمین ، زمینی است که شیعه در آن ساکن است (2) .

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : برای هر چیزی سیّد است و سید مجالس ، مجالس شیعه است (3).

در حدیث دیگر امام صادق(علیه السّلام) فرمود: یا عمّار بخدا قسم نمیرد از شما کسی که بر عقیدهٔ شما باشد جز آنکه او افضل است از بسیاری از شهداء بدر و اُحد پس بشارت باد شما را (4).

در حدیث دیگر امام باقر (علیه السّلام) فرمود : بخدا قسم شیعه ما نیست مگر کسی که اطاعت خدا کند (5) .

در حدیث دیگر امام هفتم (علیه السّلام) فرمود : اگر شیعه های خودم را جدا کنم نیابم ایشان را مگر وصف کننده (یعنی میگوئید ما شیعه هستیم) و اگر ایشان را امتحان کنم نیابم ایشان را مگر از دین

1- یعنی دوست و پیرو علی(علیه السّلام) .

2- روضه ، کافی ، ذیل حدیث 259.

3- روضه الکافی ، ذیل حدیث 259 .

4- کافی ، ج 1، ص 334.

5- کافی ، ج 2، ص 73.

برگشته ، و اگر بخواهم خالص کنم ایشان را از هزار یکی خالص نماند (1).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) به مهزم فرمود: ای مهزم شیعه ما کسی است که صدایش از گوشش و عداوتش از بدنش تجاوز نکند ، و ما را علناً مدح نکند ، و با کسی که بدگوئی ما می کند مجالست نکند ، و با دشمن ما دشمنی نکند ، اگر مؤمنی را دید اکرامش کند و اگر جاهلی را دید از او دوری کند (2).

صاعقه

(صاعقه) (3)

در حدیثی امام صادق (علیه السّلام) فرمود : صاعقه هر مؤمن و کافری را برسد جز کسی که مشغول ذکر خدا باشد به او نمی رسد (4) .

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : صاعقه ها به کسانی که مشغول ذکر خدا هستند نرسد ، و ایشان کسانی هستند که هر روز صد آیه بخوانند (5) .

در حدیث دیگر از امام صادق (علیه السّلام) سئوال شد از مردن مؤمن ؟

1- روضه الکافی ، حدیث 290.

2- کافی ، ج 2، ص 238.

3- آتشی که از رعد و برق شدید تولید شود.

4- فقیه ، ج 1، ص 344.

5- کافی ، ج 2، ص 500.

حضـرت فرمود: به هر مرگی مؤمن بمیرد ، غرق شود ، زیر دیوار برود ،درندگان او را بخورند ، صاعقه او را بگیرد مگر کسـی که مشغول ذکر باشد (او را صاعقه نگیرد)(1).

در حـدیث دیگر امـام صـادق (علیه السّلام) فرمود : مؤمن به هر مرگی بمیرد مگر صـاعقه که او را نگیرد در حـالیکه او مشـغول ذکر خـدا باشد(2) .

صبر

(صبر)(3)

در حدیثی دارد که خیر و خوبی در صبر است . و صبر از کرم است ، و جزع و بی تابی را واگذار که در بی تابی برای تو نفعی نیست(4) .

در حدیثی دارد که امام صادق (علیه السّلام) فرمود : ما صبر می کنیم ولی شیعیان ما صبرشان بیشتر است ، سئوال شد که : چگونه شیعیان شما صبرشان بیشتر است ؟ فرمود : چون ما صبر می کنیم به چیزی که می دانیم ، و ایشان صبر می کنند بر چیزی که نمی دانند (5).

1- کافی ، ج 2، ص 500 و جلد 3، ص 112.

2- کافی ، ج 2، ص 500.

3- یعنی شکیبائی و بردباری .

4- روضه کافی ، ذیل حدیث 251.

5- کافی ، ج 2، ص 93.

در حدیث دیگر امام اول (علیه السّلام) فرمود : صبر سپر از فقر است(1) .

در حدیث دیگر امام صادق(علیه السّلام) فرمود : صبر سر ایمان است (2) .

در حدیث دیگر امام صادق(علیه السّلام) فرمود : صبر نسبت به ایمان به منزلهٔ سر است از بدن ، پس وقتی سر از بدن جدا شد ، بدن هم از بین می رود ، همین طور است صبر اگر از انسان رفت ایمان هم می رود(3).

در حدیث دیگر امام باقر (علیه السّلام) فرمود : چون وفات پدرم رسید مرا به سینه چسبانید و فرمود: ای پسر من صبر کن بر حق اگر چه تلخ است ، و ثوابش به تو خواهد رسید بدون حساب (4).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : هر یک از مؤمنین گرفتار شوند به بلائی و صبر کنند مثل اجر هزار شهید به ایشان داده شود (5).

در حدیث دیگر از امام باقر (علیه السّلام) سئوال شد : خدا تو را رحمت کند ، صبر جمیل کدام است ؟ فرمود : آن صبری است که به مردم

1- روضه کافی ذیل حدیث 4.

2- کافی ، ج 2، ص 87.

3- کافی ، ج 2، ص 87.

4- فقیه، ج 4، ص 293.

5- کافی ، ج 2، ص 86.

شکایت نکند(1).

صبیان

(صبیان) (2)

در حـدیثی دارد که امام صادق(علیه السّـلام) فرمود : بچه ها را دوست دارید و رحمشان کنید ، و اگر چیزی وعده دادید به ایشان وفا کنید ، چون ایشان غیر از شما را رزاق نمی دانند(3).

در حدیث دیگر دارد که زیرک ترین بچه ها آنهائی هستند که

مکتب رفتن را دوست ندارند و دشمن دارند(4).

در حـدیث دیگر امـام صادق (علیه السّـلام) فرمود: ما بچه های خود را امر می کنیم که نماز ظهر و عصـر و مغرب و عشا را با هم بخوانند مادامی که با وضو هستند پیش از آنکه مشغول کاری شوند (5).

در حدیث دیگر امام باقر (علیه السّـلام) فرمود : ما بچه های خود را وادار می کنیم به نماز وقتی که به سنّ پنج سال برسند ، و شما ایشان را امر کنید به نماز وقتی به سن هفت سال برسند ، و ما بچه های خود را و امیداریم به روزه در سنّ هفت سالگی به مقداری که طاقت

1- کافی ، ج 2، ص 93.

2- یعنی بچه ها .

3- کافی ، ج 6، ص 49.

4- کافی ، ج 6، ص 52.

5- تهذیب، ج 8، ص 111 وکافی ، ج 6، ص 47.

دارند. تا نصف روز یا کمتر و یا زیادتر ، و هر وقت تشنگی و یا

گرسنگی غالب شد افطار می کنند تا عادت کنند ، پس شما هم بچه های خود را وادار کنید به روزه در سنّ نه سالگی آن مقداری که طاقت دارندتا عادت کنند ، و هر وقت تشنگی و یا گرسنگی غلبه پیدا کرد ، افطار کنند(1).

و در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : وقتی که بچه سه روز پشت سر هم توانست روزه بگیرد ، روزه ماه مبارک رمضان بر او واجب می شود(2).

در حدیث دیگر امیرالمؤمنین (علیه السّلام) فرمود : بچه ای که مریض می شود ، آن کفاره گناهان پدر و مادرش است(3) .

در حدیث دیگر امام زین العابدین (علیه السّلام) بچه ها را امر می فرمود: که جمع کنند بین نماز مغرب و عشا و می فرمود : این بهتر است از اینکه بخوابند (4) .

در حدیث دیگر دارد که مردی گفت : من هرگز بچه را نبوسیده ام ، پیغمبر (صلّی الله علیه وآله وسلّم) فرمود ، این مردی است که پیش ما از اهل

1- کافی ، ج 3، ص 409 و کافی ، ج 4، ص 124.
2- تهذیب، ج 4، ص 281.
3- کافی ، ج 6، ص 52.
4- کافی ، ج 3، ص 409 .

آتش است(1).

در حدیث دیگر دارد که سئوال شد از حق بچه ، امام هفتم (علیه السّلام) فرمود : آن است که اسم خوب به او بگذاری و صنعت خوب یادش بدهی و در جای خوب تر بیتش بدهی(2).

و در حدیث دیگر دارد که بچه ها را در زمان رسول خدا (صلّی الله علیه وآله وسلّم) اگر شک در نسبش می کردند، دوستی امیرالمؤمنین (علیه السّلام) را بر او عرضه می کردند اگر قبول میکرد او را پسر پدرش می دانستند و اگر انکار می کرد او را ولد زنا محسوبش می کردند(3).

صدق

(صدق)(4)

در حدیثی دارد که امام صادق (علیه السّلام) فرمود: خداوند پیغمبری نفرستاد مگر به صدق حدیث و ادای امانت بخوب یا بد (5) یعنی امانت را باید به صاحبش رد کرد صاحبش خوب باشد و یا بد .

در حدیث دیگر فرمود : اسماعیل را «صادق الوعد» نامیدند بجهت آنکه با کسی وعده کرده بود در جای معیّن و یکسال

1- کافی ، ج 6، ص 50.

2- کافی ، ج 6، ص 48.

3- فقیه ، ج 3، ص 319.

4- یعنی راست.

5- کافی ، ج 2، ص 104.

انتظارش را کشید لذا نامیده شد صادق الوعد(1).

در حدیث دیگر از امام صادق (علیه السّلام) نقل است که علی (علیه السّلام) به مقام بزرگ نرسید نزد رسول خدا (صلّی الله علیه وآله وسلّم) مگر بواسطه راست گوئی و ادا کردن امانت (2) .

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : نگاه به رکوع و سجود طولانی کسی نکنید چون آن چیزی است که عادت کرده اگر نکند وحشت زده می شود بلکه نگاه کنید آیا در نقل راست گو است و ادا امانت می کند یا نه (3).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود: هر کس زبان راست گو داشته باشد عملش پا کیزه باشد، و کسی که نیّتش نیکو باشد ، رزقش زیاد گردد ، و کسی که به اهل بیتش نیکوئی کند عمرش زیاد شود (4) .

صدقه

(صدقه) (5)

در حدیثی دارد که امام صادق (علیه السّلام) فرمود : رزق را بواسطه صدقه

1- کافی ، ج 2، ص 105 از امام صادق(علیه السّلام) .

2- کافی ، ج 2، ص 104.

3- کافی ، ج 2، ص 105.

4- کافی ، ج 2، ص 105.

5- یعنی چیزی که در راه خدا به فقرا داده شود .

دادن بسوی خود بکشانید(1).

در حـدیث دیگر امام صادق(علیه السّلام) فرمود : بهترین صـدقه ها صـدقه ای است که قوّت داشـته باشد یعنی وقتی صدقه لازم است که انسان بدهد که قوّه مالی داشته باشد (2).

در حـدیث دیگر امام صادق(علیه السّلام) فرمود : آگاه باشـید هر کس صـدقه ای بدهد بوزن هر درهمی مثل کوه احد شتران بهشتی به او داده شود(3).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : اگر به کسی صدقه دادی دیگر بخودت برنگردان و نخر مگر بارث به تو برگردد (4) .

در حـدیث دیگر امام صادق(علیه السّلام) فرمود : در شب صـدقه دادن غضب خـدا را خاموش می کند ، و گناه بزرگ را محو می کند ، و حساب قیامت را آسان می گرداند ، و صدقه روز مال و عمر را زیاد می کند (5) .

در حدیث دیگر امام باقر (علیه السّلام) فرمود : صدقه هفتاد بلا از بلاهای

1- کافی ، ج 4، ص 3 و 10.
2- کافی ، ج 4، ص 46.
3- فقیه ، ج 4 ، ص 10.
4- کافی ، ج 7، ص 37.
5- تهذیب، ج 4، ص 105.

دنیا را دفع می کند(1).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود: به خدائی که جز او خدائی نیست ، دفع کند بواسطه صدقه دردها و وبا ، و سوختن و غرق شدن و خانه به سر آمدن و دیوانگی و تا هفتاد درب از بدی را شماره کرد (2).

در حدیث دیگر امام صادق(علیه السّلام) فرمود : خدا چیزی را خلق نکرده مگر آنکه خزینه داری را برای حفظ آن قرار داده مگر صدقه را که خود خدا آن را گرفته و حفظش کند(3).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : خدا می فرماید : برای هر چیزی وکیل و کفیل قرار دادم که آن را بگیرد مگر صدقه را که خودم آن را قبض میکنم و میگیرم و نزد خود آن را تربیت می کنم مثل کره اسب که صاحبش آن را تربیت می کند تا مثل کوه اُحدیا بزرگتر می شود در روز قیامت (4).

در حدیث دیگر از امام صادق (علیه السّلام) سئوال شد کدام صدقه افضل است ؟ فرمود : آن صدقه ای که به فامیل دشمن بدهی (چون اگر

1- کافی ، ج 4، ص6.

2- کافی ، ج 4، ص5.

3- کافی ، ج 4، ص5.

4- کافی ، ج 7، ص 47.

فامیل انسان دشمن انسان باشد وقتی که صدقه به او داده شود کم کم حیاء مانع می شود که با تو دشمنی کند)(1).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود: یک درهم صدقه بهتر است از یک روز روزه (2) .

در حدیث دیگر امام صادق(علیه السّلام) فرمود : صدقه دادن پنهانی غضب خدا را خاموش می کند(3).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : صدقه ، ده مقابل ثواب دارد و قرض دادن ، هیجده مقابل ثواب دارد، و صله به برادران بیست مقابل ، وصله رحم به بیست و چهار مقابل ثواب دارد (4) .

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : صدقه مردن بد را دفع کند (5) .

در حدیث دیگر رسول خدا(صلّی الله علیه وآله وسلّم) فرمود : صدقه قضا و قدر را که محکم شده دفع کند (6).

در حدیث دیگر رسول خدا (صلّی الله علیه وآله وسلّم) فرمود : صدقه تا فامیل محتاج

1- کافی ، ج 4، ص 10.
2- فقیه ، ج 2، ص 50.
3- کافی ، ج 4، ص7.
4- کافی ، ج 4، ص10.
5- کافی ، ج 4، ص3.
6- فقیه ، ج 4، ص 266.

هستند ، قبول نخواهد بود یعنی باید به فامیل محتاج داده شود نه به غیر فامیل (1).

در حدیث دیگر رسول خدا (صلّی الله علیه وآله وسلّم) فرمود : مال بواسطه صدقه دادن ناقص نخواهد شد(2) .

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : بر در بهشت نوشته شده صدقه ده مقابل ثواب دارد و قرض هیجده مقابل (3).

در حدیث دیگر امام صادق(علیه السّلام) فرمود : هرکس صبح صدقه بدهد نحس آن روز را خداوند از او دفع کند (4) .

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : کسی که صدقه را بگیرد و دنبال محتاج برود مزدش مثل صاحب صدقه است بدون اینکه از مزد صاحب صدقه چیزی کم شود(5) .

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) به عمّار فرمود : ای عمار بخدا قسم صدقه در پنهانی افضل است از صدقه علنی و همین طور است عبادت در پنهانی افضل است از عبادت در علنی (6).

1- فقیه ، ج 2، ص 38.
2- فقیه ، ج 4، ص 273.
3- کافی ، ج 4، ص 33.
4- فقیه، ج 2، ص 176.
5- فقیه ، ج 4، ص 10.
6- کافی ، ج 4، ص 8.

صدیق

(صدیق)(1)

در حدیثی دارد که امیرالمؤمنین (علیه السّلام) فرمود : لغزش رفیقت را ببخش برای روزی که دشمنت بر تو غلبه می کند(2).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود: خداوند حفظ کند کسی را که رفیقش را حفظ کند (3).

در حدیث دیگر امیرالمؤمنین (علیه السّلام) فرمود : رفیق تو برادر پدر و مادر تو است و چه بسا که برادر پدر و مادری رفیق تو نباشد (4) .

در حدیث دیگر امیرالمؤمنین (علیه السّلام) فرمود : دشمن رفیقت را رفیق نپندار که با رفیقت دشمنی نموده ای (5) .

صلاه

(صلاه)(6)

در حدیثی دارد که نماز پرده و کفاره گناهان است (7) .

1- یعنی رفیق .
2- روضه کافی ذیل حدیث 4.
3- روضه کافی حدیث 166.
4- فقیه، ج 4، ص 278 .
5- فقیه ، ج 4، ص 278 .
6- یعنی نماز .
7- فقیه، ج 3، ص 25.

در حدیث دیگر امام باقر (علیه السّلام) فرمود : نماز بر مؤمنین واجب است (1).

در حدیث دیگر پیغمبر (صلّی الله علیه وآله وسلّم) فرمود : عمود دین نماز است و آن اول چیزی ست که از عمل پسر آدم به آن نگاه می شود ، اگر آن صحیح باشد به ما بقی عملش نظر می شود ، والا در باقی عملش نظر نمی شود(2).

در حدیث دیگر فرمود : مَثَل نماز مَثَل نهری است که در خانه یکی از شماها باشد هر روز پنج مرتبه خود را در آن بشوید ، دیگر چرکی باقی نمی ماند و گناهی بعد از پنج مرتبه نماز باقی نمی ماند (3) .

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : در چهار جا نماز مسافر تمام است ، مسجد الحرام و مسجد مدینه و مسجد کوفه و حرم حضرت امام حسین (علیه السّلام) (4).

در حدیث دیگر امام باقر (علیه السّلام) فرمود : ستون دین شما نماز است (5) .

1- کافی ، ج 3، ص 294.
2- تهذیب، ج 2، ص 237.
3- فقیه، ج 1، ص 136.
4- کافی ، ج 4، ص 586.
5- کافی ، ج 2، ص 19.

در حدیث دیگر چهار مرتبه فرمود : بر تو باد به نماز شب (1).

در حدیث پیغمبر (صلّی الله علیه وآله وسلّم) فرمود : از من نیست کسی که نمازش را سبک شمارد (2).

در حدیث دیگر امام باقر (علیه السّلام) فرمود : کسی از شیعیان ما نیست که به نماز بایستد مگر آنکه به عدد مخالفین ملائکه پشت او نماز بخوانند و برای او دعا کنند تا از نمازش فارغ شود(3).

در حدیث دیگر امام صادق(علیه السّلام) فرمود : مَثَل نماز مثل ستون خیمه است . اگر ستون سالم بماند ، طناب و میخها و چادر خیمه نفع خواهند داشت والا فلا(4) .

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : کسی که عمداً نماز را ترک کند از ذمه خدا و رسول بریء و بیزار است (5) .

در حدیث دیگر فرمود : کسی که در نمازش ناله کند ، مثل این

است که سخن گفته باشد (6) .

در حدیث دیگر امام صادق(علیه السّلام) فرمود : اگر کسی خدا یک نماز

1- فقیه ، ج 4، ص 139. وج 1، ص 307 و روضه کافی ذیل حدیث 33.
2- فقیه، ج 1، ص 132.
3- فقیه ، ج 1، ص 134.
4- کافی ، ج 3، ص 266.
5- کافی ، ج 2، ص 287.
6- فقیه ، ج 1، ص 232.

او را قبول کند ، او را عذاب نکند(1).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : (یکی از علامات آخر الزمان) آن است که ببینی وقت نماز را سبک می شمارند (2).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : والله بیاید بر مردی پنجاه سال و حال آنکه یک نماز خداوند از او قبول نکرده ، پس چه چیز از این سخت تر است(3) ؟

صلاه علی النبی صلّی الله علیه وآله وسلّم

(صلاه علی النبی (صلّی الله علیه وآله وسلّم) (4)

در حدیثی دارد که امام باقر (علیه السّلام) فرمود: زیاد صلوات بر پیغمبر (صلّی الله علیه وآله وسلّم) بفرستید ، چون خدا و ملائکه صلوات می فرستند بر پیغمبر ا ای کسانی که ایمان دارید صلوات بفرستید و تسلیم امر او باشید (5) .

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) از پیغمبر(صلّی الله علیه وآله وسلّم) نقل نماید که فرمود: زیاد بر من صلوات بفرستید خصوصاً در شب و روز جمعه که شب غراء و روز جمعه است ، سائلی سئوال کرد که مراد

1- کافی ، ج 3، ص 266.

2- روضه کافی ، ذیل حدیث 7.

3- کافی ، ج 3، ص 269.

4- یعنی صلوات بر پیغمبر (صلّی الله علیه وآله وسلّم) .

5- روضه کافی ، ذیل حدیث 4.

از زیاد چیست ، فرمود : صد مرتبه و زیادتر(1).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) از رسول خدا نقل کند که فرمود : صلوات بر من و بر اهل بیت من نفاق را می برد (2).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : هر دعائی که خدا را به آن بخوانی پوشیده است از آسمان تا وقتی که صلوات بر محمد و آل محمد صلوات الله علیهم اجمعین بفرستید(3).

در حدیث دیگر امام باقر و یا صادق (علیه السّلام) فرمودند : در میزان اعمال چیزی که سنگین تر از صلوات بر محمد و آل محمد باشد نیست ، الخ (4).

در حدیث دیگر امام صادق(علیه السّلام) فرمود : پیغمبر(صلّی الله علیه وآله وسلّم) نقل فرموده : کسی که من نزد او یاد شوم و او بر من صلوات نفرستد ، داخل آتش می شود و خداوند او را دورش سازد (5) .

در حدیث دیگر پیغمبر (صلّی الله علیه وآله وسلّم) فرمود : کسی که صلوات بر من فرستد خدا و ملائکه بر او صلوات فرستند پس هر کس می خواهد

1- کافی ، ج 3، ص 428.
2- کافی ، ج 2، ص 492.
3- کافی ، ج 2، ص 493.
4- کافی ، ج 2، ص 494 .
5- کافی ، ج 2، ص 495 .

زیاد صلوات بفرستد و هر که می خواهد کم(1).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود: هر کس صد مرتبه بگوید (یا ربّ صلّ علی محمّد وآل محمد) صد حاجت او برآورده شود ، سی تا در دنیا و مابقی در آخرت (2).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : کسی که ده مرتبه صلوات بر محمد و آل محمد بفرستد خدا و ملائکه اش صد مرتبه بر او صلوات بفرستد ، و کسی که صد مرتبه صلوات بر محمد و آل محمد بفرستد ، خدا و ملائکه اش هزار مرتبه صلوات بر او بفرستد(3).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : وقتی شب جمعه برسد. از آسمان به عدد ذرّات ملائکه نزول کنند که در دستشان قلمهای طلا و کاغذهای نقره باشد و ننویسند در آن شب تا شب شنبه مگر صلوات بر محمد و آل محمد(صلّی الله علیه وآله وسلّم) ، پس زیاد صلوات بفرستید ، الخ(4).

1- کافی ، ج 2، ص 492.

2- کافی ، ج 2، ص 493 .

3- کافی ، ج 2، ص 493.

4- کافی ، ج 3، ص 416.

صلح

(صلح) (1)

در حدیثی دارد امام صادق (علیه السّلام) فرمود : صلح جایز است بین مردم (2).

در حدیث دیگر امیرالمؤمنین (صـلّی الله علیه وآله وسلّم) فرمود: صلح جایز است بین مسلمین ، مگر صلحی که حرام کند حلالی را و یا حلال کند حرامی را(3).

صمد

(صمد) (4)

(صمد) کسی که وقتی اراده کند چیزی را بگوید : «کن»،

فیکون .

(صـمد) یعنی کسی که ابتداء کند چیزها را و خلقشان کند ضد یک دیگر و شکلهای مختلف و جفت و خود او تنها و بی ضد و شکل و بی مثل .

(صمد) یعنی کسی که بزرگیش بانتها رسیده باشد .

1- یعنی سازش و آشتی .
2- کافی ، ج 5، ص 259.
3- کافی ، ج 7، ص 413.
4- یعنی مهتر و سرور.

(صمد) یعنی توپر .

(صمد) یعنی کسی که نه بخورد و نه بیاشامد.

(صمد) کسی که خواب نداشته باشد.

(صمد) یعنی آقا و سیدی که مطاع باشد و خودش نه امر

کننده ای داشته باشد و نه نهی کننده ،

(صمد) یعنی کسی که شریک ندارد و گران نباشد بر او نگاه

داری چیزی و هیچ چیزی از او پنهان نباشد.

(صمد) یعنی کسی که نزاده ، و زائیده نشده و أحدی همتای او

نیست .

(صمد) یعنی کسی که خود بخود هست و احتیاج به غیر

ندارد.

(صمد) یعنی متعالی است از کون و فساد .

و این معـانی خلاصـهٔ آنچه است که در وافی ج 1 قدیم ص 81 از امام سـجاد و امام باقر و امام صادق (علیهما السّلام) نقل شده است و هرکس طالب تفصیل است به آن رجوع کند.

صُنّاع

(صُنّاع)(1)

در حدیثی دارد که : اگر صنعتگر شب نخوابد حرام خورده

1- یعنی صنعتگران .

یعنی کسبش حرام است (1).

در حدیث دیگر پیغمبر (صلّی الله علیه وآله وسلّم) فرمود: وای بر صنعتگران امت من از امروز و فردا کردن یعنی لباسی می دهی به خیاط بدوزد ، می گوید : امروز می دهم فردا میدهم . هر چه می روی باز وعده می دهد ولی به وعده عمل نمی کند (2).

صوم

(صوم)(3)

در حدیث دارد که رسول خدا (صلّی الله علیه وآله وسلّم) شنید زنی به کنیز خود بد می گوید و حال آنکه آن زن روزه دار بوده ، حضرت طعام طلب می کند و به آن زن می گوید بخور ، زن می گوید : من روزه دار هستم ، حضرت فرمود : چگونه روزه دار هستی و حال آنکه به کنیز خود بد گفتی ؟ روزه آن نیست که فقط نان و آب نخوری (4) .

در حدیث دیگر فرمود : روزه ، روز قربان حرام است ، روزه

روز فطر حرام است (5) .

در حدیث دیگر امام باقر از پیغمبر (صلّی الله علیه وآله وسلّم) نقل کند که : روزه سپری

1- کافی ، ج 5، ص 127 از امام صادق (علیه السّلام) .
2- فقیه ، ج 3، ص 97.
3- یعنی روزه.
4- فقیه، ج 2، ص 68 و تهذیب، ج 4، ص 194، کافی ، ج 4، ص 87.
5- فقیه ، ج 4، ص 266.

است از آتش(1).

ضالّ و ضالّه

(ضالّ و ضالّه)(2)

در حدیثی دارد که خدا می فرماید : ای بندگان من همه گمراهید مگر کسی که من هدایتش کنم ، همه فقیرید مگر کسی که من بی نیازش کنم ، همه گناهکارید مگر کسی که من نگاهش دارم (3) .

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرموده : چیز گم شده را کسی نخورد مگر کسی که گمراه باشد ، وقتی که آن را معرّفی نکرده باشد ، یعنی ، اگر معرّفی کرده باشد با شرایطی می تواند آن را قیمت کند و بخورد (4) .

در حدیث دیگر سئوال شد از شتر گم شده ، فرمودند : تو را چه

کار است با شتر گم شده رها کن او را به حال خودش چون شکمش ظرف آن است و پاپوش ، کفش آن است ، وظرف آبش معده آن است (احتیاجی به کسی ندارد)(5).

در حدیث دیگر امام صادق(علیه السّلام) فرمود : نخورد چیز گُم شده را

1- کافی ، ج 2، ص 19.

2- یعنی گم شده.

3- فقیه ، ج 4، ص 283 از رسول خدا (صلّی الله علیه وآله وسلّم) .

4- تهذیب ، ج 6، ص 394.

5- فقیه ، ج 3، ص 188.

مگر گُمراهان (1) .

ضجر

(ضجر) (2)

در حدیثی دارد که امام صادق (علیه السّلام) از جدش پیغمبر (صلّی الله علیه وآله وسلّم)روایت کند که فرمود: دوری کن از دو خصلت : یکی از دل تنگی و دیگری از کسل شدن ، چون اگر دل تنگ شوی صبر بر حق نکنی ، و اگر کسل شدی حقی را اداء نکنی (3).

در حدیث دیگر فرمود: اگر بر کسی دل تنگی تسلّط پیدا کرد ،

راحتی از او فرار کند یعنی راحتی نخواهد دید (4) .

ضحک

در دعابه گذشت.

الضیف

(الضیف) (5)

در حدیث از امام هفتم (علیه السّلام) روایت کند که رسول خدا (صلّی الله علیه وآله وسلّم) چون

1- تهذیب، ج 6، ص 396.

2- ملول شده ، و بی قراری کردن ، و تنگدل شدن .

3- فقیه، ج 4، ص 256 .

4- فقیه ، ج 4، ص 256.

5- یعنی مهمان .

مهمان به او می رسید با مهمان غذا می خورد و از غذا دست نمی کشید تا مهمان دست بکشد(1).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود: چون مهمان برسد بر جماعتی رزقش با خودش از اسمان فرو رسد، و چون غذا بخورد خدا ایشان را بیامرزد بواسطهٔ آن مهمان (2).

در حدیث دیگر دارد که امام باقر (علیه السّلام) فرمود : ستم است که مهمان را بکار بگیرند، و چون مهمان برسد کمک کنید بارش را زمین گذارد ولی چون می خواهد برود کمکش نکنید بگذارید بحال خودش چون اگر کمکش کنید در وقت رفتن آن از پستی است ، پس توشه برایش بگذارید و توشه را با غذایی خوب و خوش بو درست کنید چون این کار از سخاوت است (3).

در حدیث دیگر امام صادق(علیه السّلام) فرمود : از حق مهمان آن است که گرامیش دارند و راه دستشوئی را به او نشان دهند (4).

در نزد حضرت صادق (علیه السّلام) صحبت (مهمان) شد ، راوی عرض کرد : بخدا قسم روز و شب نشده مگر آنکه دو نفر یا سه نفر یا کمتر

1- کافی ، ج 3، ص 286.

2- کافی ، ج 6، ص 284.

3- کافی ، ج 6، ص 283 .

4- کافی ، ج 6، ص 285.

و یا زیادتر با من غذا می خورند و سـر سفره من هستند ، حضرت فرمود : فضل ایشان بر تو بزرگتر است از فضل تو بر ایشان ، عرض کردم : فـدایت شوم چگونه اینطور می شود و حـال آنکه من به ایشان غـذا می دهم و مالم را صـرف ایشان می کنم و عیالم خـدمت می کننـد ؟ فرمـود : چون مهمـان به تو می رسـد بـا رزق زیـاد از طرف خـدا بر تو وارد می شود، و چون خـارج می شود بـا مغفرت و آمرزش خـارج شوند(1).

در حدیث دیگر فرمود : مهمانی نیست که وارد بر جماعتی

بشود جز آنکه رزقش در دامانش است (2) .

در چند حدیث وارد شده که رسول خدا (صـلّی الله علیه وآله وسلّم) فرمود : کسی که ایمان بخدا و روز قیامت دارد باید مهمانش را گرامی دارد(3).

طاعون

(طاعون)(4)

در حدیثی دارد که امام صادق (علیه السّلام) فرمود: دشمنان ما به وباء می میرند و شما به مرگ اسهال می میرید و این علامتی است در

1- کافی ، ج 2، ص 202، و ج 6، ص 284.

2- کافی ، ج 6، ص 284 از پیغمبر(صلّی الله علیه وآله وسلّم) .

3- کافی ، ج 6، ص 285 و ج 2، ص 667 از امام باقر و صادق(علیه السّلام).

4- یعنی وباء و آن مرضی است واگیردار .

شما ای جماعت شیعه (1).

در حدیث دیگر امیر المؤمنین (علیه السّلام) فرمود : پیغمبری به قوم خود نفرین کرد ، به او گفته شد دشمنی را بر ایشان مسلّط بکنم ؟ عرض کرد : خیر ، گفته شد : گرسنگی را بر ایشان مسلّط بکنم ؟ عرض کرد : خیر ، گفته شد پس چه چیز می خواهی ؟ عرض کرد ، مرض وباء که قلب را محزون کند و عدد را کم نماید ، خدا هم طاعون را برایشان مسلط کرد (2).

طاعت

در حدیثی دارد که امام باقر (علیه السّلام) فرمود: هر کس اطاعت خدا کند او دوست ما است و هرکس معصیت خدا کند او دشمن ما است ، و به دوستی ما نرسد مگر به عمل و ورع (3) .

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : طاعت خدا رستگاری است از هر چیزی که طالبش بودی ، و نجات است از هر بدی که از آن می ترسیدی ، الخ(4) .

1- فقیه، ج 1، ص 120.

2- کافی ، ج 3، ص 261.

3- کافی ، ج 2، ص 74.

4- روضه کافی، ذیل حدیث 39.

در حدیث دیگر دارد امام کاظم(علیه السّلام) فرمود : نجاتی نیست مگر بطاعت خدا ، و طاعت به علم است و علم به یاد گرفتن است ، و یاد گرفتن به عقل است(1).

در حدیث دیگر امام صادق(علیه السّلام) فرمود : بدانید که احدی از مخلوقات خدا نتواند رضایت خدا را بدست آورد مگر به اطاعت

کردن خدا و رسول خدا و وُلات اَمرش از آل محمد(صلّی الله علیه وآله وسلّم) (2).

طاووس

امام هشتم (علیه السّلام) فرمود : طاووس حلال نیست گوشتش و نه تخمش (3).

در حدیث دیگر فرمود : طاووس از جمله مسخ شدگان است ، مردی بود خوشگل با زن مؤمنی معارضه کرد چون او را دوست داشت و با او زنا کرد، سپس با هم مراسله و نامه نگاری کردند ، خداوند هم هر دو را مسخ کرد به شکل دو طاووس (نر و ماده) پس نه گوشتش خوردنی است و نه تخمش (4) .

1- کافی ، ج 1، ص 17.

2- روضه کافی ، ذیل حدیث 1.

3- کافی ، ج 6، ص 245.

4- کافی ، ج 6، ص 247 از امام رضا (علیه السّلام) .

طریق

(طریق)(1)

در حدیثی دارد هرگاه راه را گم کردید صدا کنید (یاصالح یا

اباصالح) ما را راهنمایی کنید براه ، خدا شما را رحمت کند (2).

در حدیث دیگر فرمود: وقتی راه را گم کردید به طرف راست

بروید(3).

در حدیث دیگر فرمود : صالح موکل بیابانها است و حمزه

موکل دریاها (4) .

در حدیث دیگر امام هفتم (علیه السّلام) فرمود : پیغمبر (صلّی الله علیه وآله وسلّم) از راهی که می رفت از آن راه برنمی گشت (5) .

طعام

(طعام) (6)

در حدیثی دارد که امام صادق(علیه السّلام) فرمود : وقتی طعام خوردی بگو « بسم الله » در اولش و در آخرش چون اگر بنده ای پیش از

1- یعنی راه .
2- فقیه، ج 2، ص 195 از امام صادق (علیه السّلام) .
3- فقیه، ج 2، ص 197 از پیغمبر(صلّی الله علیه وآله وسلّم) .
4- فقیه، ج 2، ص 195.
5- کافی ، ج 4، ص 248 فقیه ، ج 2، ص 145.
6- خوراکی .

طعام بگوید « بسم الله » شیطان با او طعام نخورد(1).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : وقتی یکی از شماها سر طعام بنشیند باید مثل عبد بنشیند و پاهایش را روی هم نگذارد و چهار زانو ننشیند ، چون آن نشستن را خدا دشمن می دارد(2).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود: هر یک از شماها دعوت دارید برای طعامی نباید بچه اش را همراه ببرد که اگر چنین کنید حرام خورده اید و داخل شدن شما غاصبانه است (3) .

در حدیث دیگر از امام صادق (علیه السّلام) فرمود : وقتی طعام خوردید بسم الله بگوئید و چون فارغ شدید (الحمدلله الذی یُطْعِم ولا یُطعَم) بگوئید (4) .

در حدیث دیگر امام صادق(علیه السّلام) فرمود : طعام خوب درست کنید و رفقای خود را دعوت کنید (5) .

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : دستهای خود را در یک ظرف بشوئید تا اخلاقتان خوب شود (6) .

1- کافی ، ج 6، ص 294.

2- کافی ، ج 6، ص 272.

3- کافی ، ج 6، ص 270.

4- کافی ، ج 6، ص 294.

5- کافی ، ج 6، ص 280.

6- کافی ، ج 6، ص 291.

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود: وقتی چهار خصلت در طعام جمع شده به تحقیق که کامل شده : وقتی که از حلال باشد ، و دستهای زیادی در آن جمع شود ، و در اولش بسم الله گفته شود ، و در آخرش حمد خدا(1) .

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : دو دست را پیش از طعام و بعد از طعام شستن موجب می شود عمر زیاد شود ، و چرکها دور شود از لباس ، و چشم را جلا دهد (2) .

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : در طعام اسراف نیست(3).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : کسی که بدون دعوت طعامی را بخورد مثل این است که یک قطعه آتش خورده است (4) .

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : کسی که پیش از طعام بسم الله بگوید از آن نعمت سئوال نشود (یعنی مؤاخذه نشود)(5) .

در حدیث دیکر امام صادق(علیه السّلام) فرمود : کسی که دوست دارد خیر خانه اش زیاد شود باید پیش از طعام دستش را بشوید (6) .

1- کافی ، ج 6، ص 273.

2- کافی ، ج 6، ص 290.

3- الکافی ، ج 6، ص 280.

4- کافی ، ج 6، ص 270.

5- کافی ، ج 6، ص 293.

6- کافی ، ج 6، ص 290.

در حـدیث دیگر امام صادق (علیه السّـلام) فرمود : کسـی که قبل از طعام و بعـد از طعام دسـتهایش را بشویـد در عافیت زندگی کند و از مرضهای بدنی عافیت یابد(1).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : دست شستن پیش از طعام و بعد از طعام فقر را برطرف سازد (2).

و در حـدیث دیگر امام صادق (علیه السّـلام) فرمود : شسـتن دست پیش از طعام رزق را زیاد می کنـد ، و بعد از طعام همّ و غم را برطرف کند (3).

طلب رزق

در حدیثی دارد که امام صادق(علیه السّلام) فرمود : خدا امتناع دارد از اینکه رزقهای مؤمنین را برساند مگر از جهتی که گمان ندارند (4) .

در حدیث دیگر دارد که به امام صادق (علیه السّـلام) عرض شد دعاء کنید که خدا مرا براحتی رزق بدهد ، حضـرت فرمود : دعاء نمی کنم باید طلب کنی چنانچه خدا امر فرموده (5) .

1- کافی ، ج 6، ص 290.

2- کافی ، ج 6، ص 290.

3- کافی ، ج 6، ص 290.

4- کافی ، ج 5، ص 83.

5- کافی ، ج 5، ص 78.

در حدیث دیگر بامام صادق (علیه السّلام) عرض شد : دعاء کنید به من در رزق چون امور من مختل مانده ، حضرت فوراً جواب فرمود که : خیر بیرون برو و طلب کن (1).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود: هرگاه به یکی از شماها تنگدستی پیش آمد باید بیرون رود (و طلب رزق کند) و خود و اهل و عیالش را اندوهگین نکند (2).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : از هر کاری که رزقت رسید آن را بگیر (3).

در حدیث دیگر امام صادق(علیه السّلام) فرمود : هر وقت تنگدستی به تو رو آورد به برادرت خبر بده و باعث قتل خود مشو (4).

در حدیث دیگر عبدالاعلی گوید: در هوای بسیار گرم در کوچه های مدینه بامام صادق (علیه السّلام) برخورد کردم و عرض کردم : فدایت شوم با مقامی که نزد خدا داری و قرابتی که با رسول خدا داری مثل این روز بیرون آمده ای و به خود زحمت می دهی ؟ فرمود : ای عبدالاعلی آمده ام برای طلب رزق که به مثل تو محتاج

1- کافی ، ج 5، ص 79.
2- تهذیب ، ج 6، ص 329.
3- کافی ، ج 5، ص 168.
4- کافی ، ج 4، ص 49.

نباشم (1) .

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : خرید و فروش کنید اگرچه گران باشد ، چون رزق با خرید و فروش نازل می شود(2) .

در حدیثی امام صادق (علیه السّلام) فرمود : وقتی نماز صبح را ادا کردید اول صبح بروید دنبال رزق و طلب حلال کنید که خدا شما را رزق می دهد و یاری می کند(3).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : امیرالمؤمنین (علیه السّلام) هزار عبد و بنده از دست رنج خود آزاد کرد (4).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : اگر گمان کنی یا به تو خبر رسد که امام زمان (علیه السّلام) فردا خروج می کند دست از طلب رزق برندار و اگر می توانی کاری کنی که کل بر مردم نباشی بجای آور (5) .

. در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود: خدا رزق مؤمنین را از راهی که گمان ندارند می رساند ، چون اگر بنده نداند از کجا رزقش

1- کافی ، ج 5، ص 74.
2- کافی ، ج 5، ص 150.
3- کافی ، ج 5، ص 78.
4- کافی ، ج 5، ص 74.
5- کافی ، ج 5،ص 79.

می رسد زیاد دعا می کند (1).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود: خداوند رزق احمقها را توسعه می دهد تا عقلا عبرت بگیرند و بدانند که دنیا بکار و حیله بدست نمی آید (2) .(خداوند به نادانان چنین روزی رساند که صد دانا در آن حیران بمانند).

در حدیث دیگر امام صادق(علیه السّلام) فرمود : من دشمن می دارم کسی را که دهنش را باز کرده و می گوید خدایا رزقم بده و طلب رزق را ترک کند (3).

در حدیث دیگر امام باقر (علیه السّلام) از کسی پرسید : به چه کاری مشغول هستی ؟ گفت : کاری ندارم ، حضرت فرمود : دکانی بگیر و اطرافش را جارو و آب بپاش و بساتت را پهن کن که اگر چنین کنی آنچه بر تو واجب بوده انجام داده ای ، گفت : همین کار را کردم ، خداوند رزقم داد(4) .

در حدیث دیگر سدیر از امام صادق (علیه السّلام) پرسید : چه چیز بر مَرد لازم است نسبت به طلب رزق ؟ فرمود: وقتی درِ دکان را باز کردی

1- کافی ، ج 5، ص 84.
2- کافی ، ج 5، ص 82.
3- فقیه، ج 3، ص 120.
4- کافی ، ج 5، ص 79.

و بساطت را پهن کردی آنچه بر تو واجب بود ، انجام داده ای(1).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : معونه (مساعدت) به مقدار مؤونه (خوراک و هزینه است)(2) یعنی هر مقدار احتیاج هست همان مقدار خدا کمک می کند).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : مردی می گفت من در خانه خود می نشینم و نماز و روز میگیرم و رزقم خواهد رسید ، حضرت صادق (علیه السّلام) فرمود : او یکی از کسانی است که حاجتش برآورده نخواهد شد (یعنی باید دنبال رزقش برود (3) .

در حدیث دیگر دارد که امام صادق (علیه السّلام) از حال مردی سؤال کرد ، گفته شد او محتاج شده پرسید : چه می کند ؟ عرض کردند در خانه مشغول عبادت است ، سئوال کرد پس قوتش از کجا می رسد ؟ گفته شد : بعضی از برادرانش کمک می کنند .

حضرت فرمود : عبادت آنان که کمک میکنند بهتر از عبادت او

است (4) .

در حدیث دیگر امام باقر(علیه السّلام) فرمود : عبادت هفتاد جزء است ،

1- کافی ، ج 5، ص 79.
2- فقیه ، ج 4، ص 299.
3- کافی ، ج 5، ص 77.
4- کافی ، ج 5، ص 78.

افضل از همه طلب حلال است (1).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود: خداوند در رزق مومنی را نبندد مگر آنکه در بهتری برای او باز کند (2).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) به هشام فرمود : اگر دیدی دو صف ما با هم می جنگد تو طلب کردن رزق را وانگذار (3).

طمع

در حدیثی دارد که امام صادق (علیه السّلام) فرمود : فقیرترین مردم کسی است که طمع داشته باشد (4) .

در حدیث دیگر دارد که از امام صادق (علیه السّلام) سئوال شد چه چیز ایمان را در بنده ثابت می دارد ؟ فرمود : ورع است یعنی پرهیزکاری ، عرض شد چه چیز ایمان را خارج می کند ؟ فرمود : طمع و حرص(5).

در حدیث دیگر دارد که امیرالمؤمنین (علیه السّلام) فرمود : اگر می خواهی خیر دنیا و آخرت را جمع کنی طمع خود را از آنچه در دست مردم

1- کافی ، ج 5، ص 78.
2- فقیه ، ج 3، ص 101.
3- کافی ، ج 5، ص 78.
4- فقیه ، ج 4، ص 283.
5- کافی ، ج 2، 320

است ، قطع کن (1).

در حدیث دیگر امام باقر (علیه السّلام) فرمود : دوری کن از طمع که آن فقر حاضر است (2) .

در حدیث دیگر دارد که طمع بر چهار قسمت است ؛ فرح و خوشحالی و مرح و شادمانی بیش از حدّ، و لجاجت و سرسختی نمودن ، و تکاثر و فخر کردن ، و خوشحالی نزد خدا مکروه است . و مرح و شادمانی دیوانگی است ، و لجاجت بلائی است که مجبور است گناهانی را بدوش کشد، و تکاثر (یعنی به بسیاری مال و ثروت فخر کردن) لهو و لعب است (3).

طیب

(طیب) (4)

در حدیثی دارد که امام صادق (علیه السّلام) فرمود : برای امیرالمؤمنین روغنی آوردند که حضرت قبلا روغن مالیده بودند باز هم روغن مالیدند و فرمودند ما طیب و بوی خوش را ردّ نمی کنیم (5).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : بوی خوش قلب را

1- فقیه ، ج 4، ص 280.

2- فقیه، ج 4، ص 294.

3- کافی ، ج 2، ص 394.

4- یعنی بوی خوش .

5- کافی ، ج 6، ص 12.

محکم می کند و قوّهٔ جماع را زیاد می کند (1).

در حدیث دیگر امام امیرالمؤمنین (علیه السّلام) فرمود : پیغمبر (صلّی الله علیه وآله وسلّم) بوی خوش و حلواء را ردّ نمی کردند (2).

در حدیث دیگر امام صادق(علیه السّلام) فرمود : سزاوار است برای هر مسلمانی که به تکلیف رسیده در هر جمعه ای شاریش را بگیرد و ناخنش را کوتاه کند و بوی خوش به خود بمالد(3).

در حدیثی دارد که چون روز جمعه می شد و رسول خدا بوی خوش نداشت مقنعه بعض از زنهایش را آب می پاشید و به صورت خود می مالید (4) .

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : نمازی که با عطر و بوی خوش خوانده شود ، افضل است از هفتاد نمازی که بدون عطر باشد (5) .

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : بوی خوش به شارب زدن از اخلاق پیغمبران است (6) .

1- کافی ، ج 6، ص 510.

2- کافی ، ج 6، ص 513.

3- کافی ، ج 6، ص 511

4- کافی ، ج 6، ص 511.

5- کافی ، ج 6، ص 510.

6- کافی ، ج 6، ص 510 و ص 511.

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : اصل طیب و بوی خوش این است که حواء قبل از خطایش در بهشت سرش را با عطر بهشتی شانه کرد و چون به زمین آمد گیسوانش را باز کرد و خداوند بادی فرستاد که مشرق و مغرب را خوش بو کرد پس اصل بوی خوش از آن شد(1).

. در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : عثمان بن مظعون به رسول خدا (صلّی الله علیه وآله وسلّم) عرض کرد: می خواهم بوی خوش را ترک کنم همراه با چیزهای دیگر رسول خدا فرمود : طیب و بوی خوش را رها نکن چون ملائکه از مؤمن بوی خوش را به دماغ می کشند ، پس در هر جمعه ای بوی خوش را ترک مکن (2).

در حدیث دیگر امام رضا (علیه السّلام) فرمود رسول خدا و فرمود : جبرئیل (علیه السّلام) فرمود عطر یک روز در میان است ولی در جمعه باید استعمال شود و ترک نکند(3).

در حدیث دیگر امام صادق(علیه السّلام) فرمود: رسول خدا (صلّی الله علیه وآله وسلّم) در عطر بیش از طعام انفاق می کرد(4).

1- کافی ، ج 6، ص 514.

2- کافی ، ج 6، ص 511.

3- کافی ، ج 6، ص 511.

4- کافی ، ج 6، ص 512.

در حدیث دیگر امام کاظم (علیه السّلام) فرمود : جای سجده امام صادق (علیه السّلام) معلوم می شد بواسطه بوی خوشش (1).

در حدیث دیگر نقل است که آنچه در عطر و بوی خوش انفاق

کنی اسراف نیست (2) .

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود: هر کس اول روز عطر استعمال کند تا شب عقلش با او خواهد بود.

طین

(طین)(3)

در حدیثی دارد که امام صادق (علیه السّلام) فرمود : خوردن گِل موجب نفاق می شود (4) .

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود: خداوند آدم را از گِل آفرید پس گِل را بر ذرّیه اش حرام کرده است (5) .

در حدیث دیگر از امام هشتم (علیه السّلام) سؤال شد از گِل ، حضرت فرمود : خوردن گِل حرام است مثل مُردار و خون و گوشتِ خنزیر مگر گِل قبر حسین (علیه السّلام) که آن شفا است از هر دردی و اَمن است از

1- کافی ، ج 6، ص 511.

2- کافی ، ج 6، ص 512.

3- یعنی گل.

4- کافی ، ج 6، ص 265.

5- کافی ، ج 6، ص 265.

هر ترسی(1).

در حدیث دیگر امام صادق(علیه السّلام) فرمود: هر کس گِل بخورد و بمیرد خود کمک بر مردن خود نموده است (2) .

الظلم

در حدیثی دارد که امام صادق (علیه السّلام) فرمود: بپرهیزید از ظلم و ستم کردن چون دعای مظلوم و ستم دیده به آسمان بالا رود(3) .

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) از پیغمبر(صلّی الله علیه وآله وسلّم) نقل کند که بپرهیزید از ظلم و ستم کردن که روز قیامت موجب تاریکی خواهد بود (4).

در حدیث دیگر امام باقر (علیه السّلام) فرمود : ظلم سه قسمت است ، یک قسم آن را خدا می بخشد ، و یک قسم آن را خدا نمی بخشد ، و یک قسم آن را خدا از آن نمی گذرد ، اما ظلمی که خدا نمی بخشد آن شرک به خدا است ، و اما آن ظلمی که خدا می بخشد آن ظلمی است که انسان بین خود و خدا نموده است و اما ظلمی که خدا از

1- کافی ، ج 6، ص 266.

2- کافی ، ج 6، ص 266.

3- کافی ، ج 2، ص 509.

4- کافی ، ج 2، ص 332.

آن نمی گذرد ، آن قرض دادن است بین بندگان . (باید آن را اداء کند چون قرضش را ادا نکرده خدا او را رها نکند)(1).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : کسی که عمل به ظلم کند ، و کسی که کمک به ظلم کند ، و کسی که راضی به ظلم شود هر سه در گناه شریکند (2).

در حدیث دیگر امام باقر(علیه السّلام) فرمود : دوری کنید از ظلم کسی که یاوری ندارد جز خدا(3) .

در حدیث دیگر امام باقر (علیه السّلام) فرمود: خداوند انتقام می کشد از ظالم بواسطهٔ ظالم (4) .

در حدیث دیگر دارد که شخص مالدار که بدهی خود را ندهد

و امروز و فردا کند این ظلم است (5).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : کسی که صبح کند و قصد ظلم کسی را نداشته باشد ، گناه آن روز آمرزیده شود ، مگر خونریزی و مال یتیم خوردن (6).

1- کافی ، ج 2، ص 330.

2- کافی ، ج 2، ص 333.

3- کافی ، ج 2، ص 331.

4- کافی ، ج 2، ص 334.

5- فقیه ، ج 4، ص 276. و کافی ، ج 7، ص 412.

6- کافی ، ج 2، ص 331.

در حدیث دیگر امام صادق(علیه السّلام) فرمود : کسی که کسی را ظلم کند و نتواند از او حلالیت بطلبد پس برای او استغفار کند که آن کفاره گناهش می شود(1) .

در حدیث دیگر امام صادق(علیه السّلام) فرمود: هر کس ظلم کند گرفتار شود : یا خودش و یا مالش و یا اولادش (2).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود: هر کس ظلم کند خداوند مسلّط کند کسی را که به او ظلم کند و یا به اولاد او ، و یا به اولاد اولاد او (3) .

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : کسی که تازیانه ای را در اختیار سلطان ستمگر بگذارد ، خداوند آن تازیانه را مثل مار هفتاد ذراعی از آتش قرار دهد که در جهنم او را نیش زند و بد جائی است آنجا(4) .

العباده

در حدیثی دارد که اشتهار و مشهور شدن به عباده موجب ریبه

1- کافی ، ج 2، ص 334.

2- کافی ، ج 2، ص 332.

3- کافی ، ج 2، ص 332.

4- فقیه، ج 4، ص 10.

و گمان بد است(1).

در حدیث دیگر امام باقر (علیه السّلام) از پیغمبر (صلّی الله علیه وآله وسلّم) روایت کند که برای هر عبادتی نشاطی است ، سپس رو به سستی می رود ، پس هر کس نشاط عبادتش به سنّت من باشد هدایت یافته و هر کس بر خلاف سنّت من باشد گمراه و هلاک خواهد شد ... الخ (2).

در حدیث دیگر از آن حضرت است که این دین متین و محکم است پس داخل بشوید در آن با رفق و مدارا ، پس عبادت خدا را با زور حمل به مردم نکنید ، که مثل کسی می شوید که در سفر مانده و خسته شده نه سفری را رفته و نه پشتی برایش مانده (3) ، یعنی با کراهت عبادت نکنید هر وقت حال داری عبادت کن و إلّا رهاکن .

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : عبادت سه قسم است : یک قسم عبادت می کنند از ترس خدا این قسم عبادت ، عبادت بندگان است ، و یک قسم عبادت می کنند برای ثواب و اجر ، این عبادت ، عبادت مزدوران است ، و یک قسم برای محبت به خدا عبادت می کنند ، و این عبادت آزاده گان است، و این افضل است

1- فقیه ، ج 4، ص 281.

2- کافی ، ج 2، ص 85.

3- کافی ، ج 2، ص 86.

از آن دو قسم (1) .

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : والله عبادت در سرّ و پنهانی بهتر است از عبادت در علانیه و آشکار (2).

العدالت

(العدالت) (3)

در حدیثی دارد که از امام صادق سؤال شد به چه چیز عدالت مرد دانسته می شود بین مسلمانها تا شهادتش بر له و یا علیه قبول شود ؟ حضرت فرمود: به این شناخته می شود که عیوب مردم را بپوشاند ، و پارسا باشد، و شکم خود را از حرام حفظ کند ، و فوج خود را از زنا نگاهدارد ، و دستش را از دزدی و ستم، و زبانش را از غیبت و تهمت حفظ نماید ، و دوری کند از گناهان کبیره که خدا وعده عذاب داده مثل خوردن شراب و زنا و ربا و عقوق والدین ، و فرار از جنگ و غیر اینها ، و دلیل بر همهٔ اینها آن است که تمام عیوبش را بپوشاند ، تا اینکه بر مسلمانها حرام باشد ، تفتیش غیر اینها ، و واجب باشد بر ایشان تزکیه او ، و واجب باشد بر ایشان اظهار عدالت او در بین مردم ، و او را در

1- کافی ، ج 3، ص 84.

2- فقیه ، ج 2، ص 19.

3- یعنی داد بودن، انصاف داشتن ، دادگری .

وقت نمازهای پنج گانه در مسجدها ملاقات کنند و مواظبت وقت نمازها باشد و در جماعت مسلمانها دیده شود ، و تخلف نکند از جماعت مسلمانها بدون علتی ، پس وقتی که اینطور شد و از فامیلش و اهل محله اش اگر بپرسند همه بگویند ما از او جز خوبی ندیده ایم ، آن وقت است که جایز است شهادتش و عدالتش بین مسلمانها ، به جهت آنکه نماز موجب پوشش و کفاره گناهانش می شود ، و جهت اینکه مردم مأمورند که به جماعت و نماز حاضر شوند که معلوم شود چه کسی نماز خوان است و چه کسی تارک نماز است ، و اگر این نباشد ممکن نیست راجع به کسی شهادت بخوبی داده شود، لذا رسول خدا قصد کرد که مردم را در خانه هایشان آتش زند چون به جماعت مسلمانها حاضر نمی شوند با اینکه بعضی ها در خانه خود نماز می خواندند ولی این را قبول نمی کردند ، و حال آنکه رسول خدا فرموده بود نماز نیست برای کسی که در مسجد مسلمانها نماز نخواند مگر عذری داشته باشد (پس امیر المؤمنین (علیه السّلام) که در مسجد نماز نمی خواند عذر موجّهی داشت و آن این بود که امام مسلمین جایز نیست پشت سر غاصبین خلافت نماز بخواند پس جایز نبود که خانهٔ او را آتش زنند به علت آنکه به جماعت غاصبین حاضر نمی شد پس اگر کسی در مسجد محله اش حاضر به جماعت نشد و حال آنکه امام جماعت فاسق

است او را نباید سرزنش کرد)(1).

عدس

(عدس) (2)

در حدیث امام صادق (علیه السّلام) فرمود خوردن عدس قلب را نازک می کند و اشک چشم را زیاد می نماید(3).

در حدیث دیگر دارد که پیامبری از بنی اسـرائیل به خدا شکایت نمود قساوت قلب و کمی اشک را ، خداوند به او وحی نمود عدس بخور ، پس عدس خورد قلبش نازک و اشکش جاری شد (4) .

در قانون گویـد : عـدس در گرمی و خشـکی معتدل است ، و موجب خوابهای بد می شود و بول و حیض را کم می کند ، و زیاد خوردنش موجب سرطان و تاریکی چشم می شود ، و دیر هضم و برای معده بد است ، وقاویت عدس برای بند آمدن خون حیض نیکو است .

عدل

(عدل) (5)

در حدیثی دارد که عادل ترین مردم کسی است که آنچه برای

1- فقیه ، ج 3، ص 24.

2- یعنی دانچه

3- کافی ، ج 6، ص 343.

4- کافی ، ج 6، ص 343.

5- ضد ظلم و جور.

خود می خواهد برای مردم بخواهد و آنچه را برای خود خوش ندارد برای مردم هم خوش ندارد(1).

در حدیث دیگر از امام صادق (علیه السّلام) فرمود سخت ترین مردم در روز قیامت از جهت عذاب کسی است که عدل را بیان کند و خود عمل بغیرش کند (2).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : عدل شیرین تر از عسل و نرم تر از کره و خوشبوتر از مسک است (3) .

در حدیث دیگر امام باقر (علیه السّلام) فرمود : اگر بین مردم عدل بود آسمان رزقش را نازل می کرد و زمین برکتش را خارج می نمود به اذن خداوند متعال (4) .

عِرض

(عِرض) (5)

در حدیثی دارد که امام باقر (علیه السّلام) از رسول خدا (صلّی الله علیه وآله وسلّم) روایت کند که فرمود : از عِرضت قرض بده برای روز فقر و بیچارگیت(6).

1- فقیه ، ج 4، ص 282 از امام صادق(علیه السّلام) .
2- کافی ، ج 2، ص 300.
3- کافی ، ج 2 ص 147.
4- فقیه ، ج 2، ص 29، وتهذیب، ج 4، ص 118.
5- یعنی چیزی که انسان به آن افتخار کند از جهت کسب و شرف .
6- روضه کافی ، ذیل حدیث 47.

در حدیث دیگر امیرالمؤمنین (علیه السّلام) فرمود : بهترین کارها آن است که انسان عرض خود را به واسطه مال حفظ کند(1) ، مثلا مثل کسی که مثل سگ هار به انسان می پرد و بدگوئی میکند اگر چیزی به او بدهید حیاء می کند و دیگر متعرض تو نمی شود پس بهتر آن است که زبان او را به واسطه مال و پول ببندی تا از شرّ زبانش ایمن باشی .

در حدیث دیگر امام باقر (علیه السّلام) از رسول خدا (صلّی الله علیه وآله وسلّم) نقل کند که اگر تو مردم را واگذاری ایشان تو را وا نخواهند گذاشت ، گفته شد پس چه کنیم یا رسول الله ؟ فرمود : از عرض خود به ایشان قرض بده برای روز فقرت(2) .

عروه

(عروه) (3)

در حدیثی دارد که امام موسی (علیه السّلام) فرمود عروه الوثقی وصی بعد وصی را گویند که به او آشتی باشی و آنچه را می گویند راضی باشی (4) .

1- کافی ، 4، ص 49.

2- روضه کافی ، ذیل حدیث 47.

3- یعنی دستگیره .

4- روضه کافی ، ذیل حدیث 95.

از امام صادق (علیه السّلام) سؤال شد قول خدا که می فرماید : « فَقَدِ اسْتَمْسَکَ بِالْعُرْوَهِ الْوُثْقَی » یعنی چه ؟ فرمود : یعنی ایمان به خدای بی شریک داشته باشی(1).

از امـام صادق (علیه السّلام) سؤال شـد از این خبر که فرمود : کسـی که متمسک شود به عروه الوثقی نجات یافته یعنی چه ؟ فرمود: یعنی تسلیم باشی (و چون و چرا نکنی) (2) .

عزّاب

(عزّاب)(3)

در حدیثی از پیغمبر(صلّی الله علیه وآله وسلّم) دارد که فرمود : اکثر اهل آتش عزّاب هستند (4) .

در حدیث دیگر پیغمبر (صلّی الله علیه وآله وسلّم) فرمود : پست ترین مردگان شما عزّاب هستند.(5).

در حدیث دیگر کسی به امام هفتم (علیه السّلام) فرمود : فدایت شوم من زن ندارم ، فرمود : کنیز و مملوکه نداری ؟ عرض کرد چرا ، فرمود

1- کافی ، ج 2، ص 14.

2- کافی ، ج 2، ص 372.

3- یعنی مردی که زن نداشته باشد و یا زنی که شوهر نداشته باشد .

4- فقیه، ج 3، ص 242.

5- فقیه ، ج 3، ص 242.

تو عزب نیستی(1) .

عسل

در حدیثی دارد که امام صادق (علیه السّلام) فرمود : همیشه رسول خدا (صلّی الله علیه وآله وسلّم) عسل را دوست می داشت (2) .

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : پیغمبر (صلّی الله علیه وآله وسلّم) عسل را می خورد و می فرمود : خواندن چند آیهٔ قرآن و جویدن کندر بلغم را می برد(3).

در حدیث دیگر پیغمبر (صلّی الله علیه وآله وسلّم)فرمود : لیسیدن عسل شفای هر دردی است ، خداوند فرمود از شکم زنبور شرابی خارج می شودکه رنگهایش مختلف است در آن برای مردم شفاء است و عسل و خواندن قرآن و جویدن کندر بلغم را می برد (4) .

در حدیث دیگر امام کاظم (علیه السّلام) فرمود : طلب شفا نکرده مریضی به چیزی که مثل عسل باشد(5) .

1- کافی ، ج 5، ص 329.

2- کافی ، ج 6، ص 332.

3- کافی ، ج 6، ص 332

4- کافی ، ج 6، ص 332.

5- کافی ، ج 6، ص 332.

عِشرت

(عِشرت) (1)

در حدیثی دارد که امام صادق (علیه السّلام) فرمود : بهترین برادران من کسی است که عیبهای مرا به من بگوید (2).

در حدیث دیگر امام صادق(علیه السّلام) فرمود : برادران خود را امتحان کنید به دو چیز ، اگر در ایشان هست (فبها) والا خود را از ایشان دور سازید ، یکی آنکه در وقت نمازها مواظب باشد دیگر اینکه نیکویی کند به برادران دینی چه در وقت دارائی و چه در وقت فقر و نداری(3) .

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود: وقتی یکی از شماها برادر مسلمانش را دوست دارد باید از اسمش و اسم پدرش و اسم قبیله اش بپرسد چون اینکار از حقوق واجبه است والا این معرفت احمقانه است (4) .

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود: وقتی مردی را دوست داری به او بگو که این عمل دوستی را بین شما محکم تر می کند(5) .

1- یعنی دوستی ، آمیزش، مخالطه ، صحبت ، خوشگذارنی .

2- کافی ، ج 2، ص 639.

3- کافی ، ج 2، ص 672.

4- کافی ، ج 2، ص 671.

5- کافی ، ج 2، ص 644.

در حدیث دیگر امام هفتم (علیه السّلام) فرمود: اگر در خانه سه نفر هستند دو نفر با هم مخفیانه صحبت نکنند که آن سوّمی غمگین می شود(1).

در حدیث دیگر امام هشتم (علیه السّلام) فرمود اگر مردی حاضر است با کنیه اش صدا کنید (مثلاً بگوئید آقای سنجری) و اگر حاضر نیست بگو حاجی حسین (2).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : وصیت می کنم تو را به تقوای خدا و واداء کردن امانت ، و راست گویی در حدیث ، و نیکو رفاقت کنی با کسی که با تو رفیق است (3) .

در حدیث دیگر امام هفتم (علیه السّلام) فرمود : طلب دوستی کردن با مردم نصف عقل است(4).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : سه طائفه اند که نشستن با ایشان قلب را می میراند ، یکی با خسیس دیگر با زنان سخن گفتن سومی با اغنیاء نشستن (5) .

در حدیث دیگر از امام صادق (علیه السّلام) سؤال شد چگونه سزاوار

1- کافی ، ج 2، ص 660.

2- کافی ، ج 2، ص 671.

3- کافی ، ج 2، ص 669.

4- کافی ، ج 2، ص 643.

5- کافی ، ج 2، ص 641.

است ما بین خود و بستگان و مردم دیگر رفتار کنیم ؟ فرمود: امانت را به ایشان رد کنید و اداء شهادت نمائید چه بر له و یا علیه ایشان باشد ، و عیادت مریضهایشان بروید و تشییع جنازه ایشان بروید(1).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : تفتیش و کاوش نکنید مردم را که چون اینکار کنید بدون رفیق خواهید ماند (2).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : رفاقتی نیست مگر با حدود آن ، پس در هر کس آن حدود یا لااقل بعض آن هست بگو رفیقم والّا خیر .

اول : آنکه ظاهر و باطنش با تو یکی باشد .

دوم : آنکه خوبی تو را خوبی خود پندارد و بدی تو را بدی

خود .

سوم : آنکه اگر به مال و منصبی رسید با تو تغییر نکند یعنی به

یک حال بماند.

چهارم : آنکه به مقداری که قدرت دارد از تو دریغ ندارد .

پنجم :آنکه تو را در وقت بیچاره گی رها نکند (3) .

1- کافی ، ج 2، ص 635.

2- کافی ، ج 2، ص 652.

3- کافی ، ج 2، ص 639.

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : باکی نیست که با صاحب عقل رفاقت کنی اگر چه صاحب کرم و بخشش نباشد ، ولی از عقلش استفاده کن ، و از آدم بداخلاق دوری کن ، و رفاقت با صاحب کرم را وامگذار اگر چه از عقلش استفاده نکنی ولکن تو به واسطهٔ عقلش از کرمش استفاده کن و تا می توانی از لئیم و احمق فرار کن (1).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : مدارا کردن با مردم ثلث عقل است (2) .

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : یا اسحاق مدارا کن با منافق با زبان خود ، و دوستی خود را خالص گردان برای مؤمن و اگر با یهودی مجالست کردی با او به نیکوئی برخورد کن (3) .

در حدیث دیگر امام باقر (علیه السّلام) فرمود : یا صالح متابعت کسی را کن که تو را گریانید در حالیکه او تو را نصیحت می کند ، و متابعت نکن کسی را که تو را خندانید و حال آنکه او تو را غش می کند ، و زود است که همه به سوی خدا برگردید و آگاه شوید(4).

1- کافی ، ج 2، ص 638.

2- کافی ، ج 2، ص 643.

3- فقیه، ج 4، ص 289.

4- کافی ، ج 2، ص 638.

عصا

(عصا) (1)

در حدیثی دارد که امیرالمؤمنین (علیه السّلام) فرمود : عصا دست گرفتن از سنت برادران منست از انبیاء و بنو اسرائیل از بزرگ و کوچک با عصا راه می رفتند که در راه رفتن تکبّر نکنند (2).

در حدیث دیگر امام علی (علیه السّلام) از پیغمبر (صلّی الله علیه وآله وسلّم) نقل کند که : عصا برداشتن فقر را برطرف سازد و شیطان با او همنشین نشود(3).

در حدیث دیگر امیرالمؤمنین (علیه السّلام) فرمود : کسی که بخواهد زمین زیر پای او بپیچد باید با خود عصای چوب بادام تلخ بردارد (4) .

در حدیث دیگر از امیرالمؤمنین (علیه السّلام) از پیغمبر (صلّی الله علیه وآله وسلّم) فرمود : کسی که سفری برود و با او عصای بادام تلخ باشد ، و این آیه را بخواند «وَلَمَّا تَوَجَّهَ تِلْقَاءَ مَدْيَنَ قَالَ عَسَى رَبِّي أَنْ يَهْدِيَنِي سَوَاءَ السَّبِيلِ » إلی قول الله عزّوجلّ : « وَاللَّهُ عَلَى مَا نَقُولُ وَكِيلٌ » خداوند او را ایمن گرداند از هر درنده ضرر زن و از هر دزد تعدی کننده و از هر صاحب نیشی (مثل مار و زنبور) تا برگردد به منزلش و اهل بیتش و با او باشد

1- یعنی چوب دستی.

2- فقیه ، ج 2، ص 176.

3- فقیه، ج 2، ص 176.

4- فقیه، ج 2، ص 176.

هفتاد و هفت فرشته که برای او استغفار کنند(1).

عطاس

(عطاس)(2)

در حدیث امام باقر (علیه السّلام) فرموده : وقتی مردی سه مرتبه عطسه کرد تو بگو رحمک الله و اگر بیش از سه مرتبه عطسه کرد جواب ندارد(3).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : اگر مردی عطسه کرد جوابش را بدهید اگر چه پشت جزیره ای باشد و در حدیث دیگر فرمود: اگر چه پشت دریا باشد (4) .

در حدیث دیگر امام باقر (علیه السّلام) فرمود : هرگاه مردی عطسه کند بگوید : « الحمد لله ربّ العالمین لا شریک له » و کسی که می خواهد جواب عطسه را بدهد بگوید : « یرحمک الله » و کسی که بخواهد جواب او را بدهد بگوید : « یغفر الله لک ولنا » تا آخر حدیث (5) .

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) در جواب کسی که گفت من در

1- فقیه ، ج 2، ص 176.

2- یعنی عطسه و در فارسی (اشنوشه).

3- کافی ، ج 2، ص 657

4- کافی ، ج 2، ص 655.

5- کافی ، ج 2، ص 655.

نماز هستم و عطسه را می شنوم حمد خدا و صلوات بر پیغمبر (صلّی الله علیه وآله وسلّم) بگویم ؟ فرمود : مانعی ندارد ، و اگر برادرت عطسه کرد و تو در نماز هستی پس بگو : « الحمد لله رب العالمین وصلّی الله علی محمّد وآله » اگر چه بین تو و او دریا باشد صلوات بفرست (1).

در حدیث دیگر امام هشتم (علیه السّلام) فرمود : دهن دره از شیطان است ، و عطسه از خدای عزّوجلّ است (2) .

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : صاحب عطسه هفت روز از مرگ ایمن است(3).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : عطسه برای مریض دلیل عافیت است و راحتی بدن است (4) .

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : عطسه برای همه بدن مفید است مادامی که از سه مرتبه تجاوز نکند و اگر تجاوز کرد آن مرض است (5) .

در حدیث دیگر دارد که مردی نزد امام باقر (علیه السّلام) عطسه کرد و گفت : « الحمد لله » امام باقر(علیه السّلام) جواب نداد و فرمود حق مارا

1- کافی ، ج 3، ص 366.

2- کافی ، ج 2، ص 654.

3- کافی، ج 2، ص 657.

4- کافی ، ج 2، ص 656.

5- کافی ، ج 2، ص 656.

ناقص کردی ، سپس فرمود: هر وقت یکی از شماها عطسه کرد بگوید : « الحمد لله رب العالمین وصلّی الله علی محمّد وأهل بیته » آن مرد نیز چنین گفت حضرت هم او را جواب داد و فرمود : « یرحمک الله »(1).

در حدیث دیگر مرد نصرانی نزد امام صادق(علیه السّلام) عطسه کرد، مردم گفتند (هداک الله) امام صادق(علیه السّلام) فرمود : (یرحمک الله) عرض کردند او نصرانی است ، حضرت فرمود خدا هدایت نکند مگر وقتی که رحمش کند (2).

در حدیث دیگر امام صادق(علیه السّلام) فرمود : بچه غیر بالغ نزد رسول خدا (صلّی الله علیه وآله وسلّم) عطسه کرد ، رسول خدا (صلّی الله علیه وآله وسلّم) فرمود : (بارک الله فیک) (3) .

در حدیث دیگر امام باقر (علیه السّلام) وقتی عطسه می کرد و به او گفته می شد (یرحمک الله) حضرت در جواب می فرمود : (یغفر الله لکم ویرحمکم) و اگر کسی نزد حضرت عطسه می کرد می فرمود : (یرحمک الله عزّوجلّ)(4) .

در حدیث دیگر گوید : نزد امام صادق (علیه السّلام) بودیم که ناگاه مردی

1- کافی ، ج 2، ص 654.

2- کافی ، ج 2، ص 654.

3- کافی ، ج 2 ص 655.

4- کافی ، ج 2 ص 655.

عطسه کرد هیـچ یک از آن جماعت جواب ندادند تا اینکه حضـرت جواب فرمودند سـپس فرمودند : سـبحان الله آیا نشـینده اید که از حق مسـلمان بر مسـلمان آن است که اگر مریض شـد بایـد عیادتش برویـد ، و اگر دعوت کرد اجابتش کنید ، و اگر مُرد تشـییعش کنید ، و اگر عطسه کرد جوابش گوئید ، یعنی بگوئید : (یرحمک الله)(1).

در حدیث دیگر سؤال شد اگر امام عطسه کرد چه باید گفت ؟

فرمود: بگوئید : (صلّی الله علیک) (2).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : اگر کسی عطسه را بشنود پس حمد خدا کند و درود بر پیغمبر(صلّی الله علیه وآله وسلّم) و اهل بیتش بفرستد مبتلا به چشم درد و دندان درد نگردد(3).

در حـدیث دیگر امام صادق (علیه السّـلام) فرمود : اگر کسـی عطسه کنـد و دسـتش را بگـذارد بالای بینیش و بگویـد : (الحمـد لله رب العالمین ، الحمـد لله حَمـداً کثیراً کما هو أهله وصـلّی الله علی محمـد النبی وآله وسـلّم) خارج شود از سورخ بینی چپش پرنـده ای که کوچک تر از ملخ و بزرگتر از مگس باشد و برود زیر عرش و برای

1- کافی ، ج 2 ص 653.

2- کافی ، ج 1، ص 411.

3- کافی ، ج 2، ص 656.

او استغفار کند تا روز قیامت (1).

در حدیث دیگر امام باقر (علیه السّلام) فرمود : چه خوب چیزی است عطسه برای جسد نافع است و خدا را به یاد می آورد ، راوی عرض کرد نزد ما جماعتی هستند که می گویند پیغمبر(صلّی الله علیه وآله وسلّم) را نصیبی در عطسه نیست ، حضرت فرمود : اگر دروغ می گویند خدا شفاعت محمد

(صلّی الله علیه وآله وسلّم) را نصیب ایشان نکند (یعنی دروغ می گویند)(2).

عظام

(عظام)(3)

در حدیثی دارد که امام صادق (علیه السّلام) فرمود: خداوند استخوانهای ما را بر زمین حرام کرده و گوشتهای ما را بر کرمها حرام نموده پس زمین و کرمها استخوان و گوشتهای آل محمد را نمی خورند) (4).

در حدیث دیگر دارد که ابو حمزه برای ما طعامی ترتیب داد و ما جماعتی بودیم چون حاضر شدیم مردی را دیدیم استخوانها را پاک می کند ابو حمزه صدا زد این کار مکنید که من از امام علی بن الحسین (علیه السّلام) شنیدم که می فرمود مبالغه در پاک کردن استخوانها نکنید چون در آنها برای جنها نصیبی است ، اگر اینکار را بکنید از

1- کافی ، ج 2، ص 657.

2- کافی ، ج 2، ص 654.

3- یعنی استخوان .

4- فقیه ، ج 1، ص 129.

خانه چیز بهتری از بین می رود(1).

العفو

(العفو) (2)

در حدیثی امام چهارم (علیه السّلام) فرمود : وقتی روز قیامت شود خداوند اولین و آخرین را در یک جا جمع کند ، سپس منادی ندا کند کجایند اهل فضل و بخشش ؟ پس جماعتی بلند شوند و ملائکه ایشان را ملاقات کنند و بگویند فضیلت شما چیست ؟ عرض کنند : ما وصل کردیم کسانی را که از ما قطع کرده بودند ، و عطا کردیم کسانی را که ما را محروم کرده بودند ، وعفو کردیم کسانی را که به ما ظلم کرده بودند ، پس به ایشان گفته شود : راست گفتید داخل بهشت شوید(3).

در حدیث دیگر پیغمبر (صلّی الله علیه وآله وسلّم) فرمود : آیا شما را ، راهنمائی نکنم به بهترین خلق دنیا و آخرت ؟ وصل کن به کسی که از تو قطع کرده ، و عطا کن به کسی که از تو باز داشته بود ، و عفو کن به کسی که به تو ستم کرده بود (4).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : بر شما باد به عفو کردن

1- کافی ، ج 6، ص 322.

2- یعنی بخشودن و از گناه کسی درگذشتن.

3- کافی ، ج 2، ص 107.

4- کافی ، ج 2،ص 107.

که عفو زیاد نمی کند بنده را جز عزّت ، پس عفو کنید خدا شما را عزیز کند(1).

در حدیث دیگر امام باقر (علیه السّلام) فرمود : پشیمانی بر عفو افضل و آسانتر است از پشیمانی از عقوبت (2) .

العفه

(العفه)(3)

در حدیثی دارد که امام باقر (علیه السّلام) فرمود : عبادتی نیست پیش خدا که بهتر از پا کدامنی شکم و فَرج باشد (یعنی حرام نخورد و زنا نکند)(4).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : پیغمبر (صلّی الله علیه وآله وسلّم) فرمود : بیشتر چیزی که امت مرا به آتش می کشاند شکم و فَرج است(5) .

عقار

(عقار)(6)

در حدیثی دارد امام کاظم (علیه السّلام) فرمود : زمینهای متفرقه داشتن

1- کافی ، ج 2، ص 108.

2- کافی ، ج 2، ص 108.

3- یعنی پاکدامنی ، ترک شهوت .

4- کافی ، ج 2، ص 80.

5- کافی ، ج 2، ص 79.

6- عنی زمین و خانه و هرچه ثابت است مثل نخل خرما.

بهتر است از یکجا بودن چون اگر متفرقه باشد یکجا از بین رفت

جای دیگرش باقی می ماند(1).

در حدیث دیگر امام کاظم (علیه السّلام) فرمود : پول زمین از بین می رود مگر آنکه با آن پول زمین دیگری خریداری شود (2).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود: مشتری زمین رزق داده می شود ، و فروشنده محروم می ماند(3).

در حدیث دیگر امام صادق(علیه السّلام) به نوکرش فرمود : زمین بخر و یا بستان ، چون اگر وقت مردن شخصی رسید و یادش آمد که مال دار است و عیالش چیزی دارند که به واسطهٔ آن به زندگی خویش ادامه دهند آسانتر جان می دهد (4) .

عقل

در حدیثی دارد که امام صادق (علیه السّلام) فرمود : اگر شنیدید که مردی حالش خوب است اعتقاد نکنید بلکه نگاه کنید عقلش چگونه است اگر عقلش خوب است آن وقت قیمت دارد چون جزای اعمال به

1- کافی ، ج 5، ص 91.
2- کافی ، ج 5، ص 92.
3- کافی ، ج 5، ص 92.
4- کافی ، ج 5، ص 92.

عقل است(1).

در حـدیث دیگر دارد امام صادق (علیه السّلام) فرمود : اگر دیدیـد مردی نماز و روزه بسـیار می گیرد مباهات به او نکنیـد تا ملاحظه کنید عقلش چگونه است (2).

در حـدیث دیگر دارد که امام باقر (علیه السّلام) فرمود: وقتی قائم ما قیام کند خداوند دست مرحمت بر سـر مردم می گذارد پس عقلهای ایشان جمع شود و کامل گردد(3).

در حدیث دیگر امام صادق از پدرش (علیهما السّلام) نقل کند که فرمود: هر کس بخودش بنازد دلیل است که عقلش ضعیف است (4) .

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : کاملترین مردم از جهت عقل کسانی هستند که خلقشان نیکو باشد(5).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : جمالی نیست که زینت بخش تر باشد از عقل (6).

در حدیث دیگر از امام صادق (علیه السّلام) سؤال شد عقل چیست ؟

1- کافی ، ج 1، ص 12.
2- کافی ، ج 1، ص 26.
3- کافی ، ج 1، ص25.
4- کافی ، ج 1، ص27.
5- کافی، ج 1، ص 23 .
6- روضه کافی ذیل حدیث 4.

فرمود: عقل چیزی است که خدا به آن عبادت شود و بهشت به واسطهٔ آن کسب شود(1).

عقوق

(عقوق)(2)

در حدیثی امام صادق (علیه السّلام) فرمود : کمتر چیزی که انسان به آن عاق می شود کلمه (اف) است که انسان به پدر و مادر بگوید (وِلَم کن) از روی ناراحتی ، و اگر خداوند می دانست چیزی کمتر از آن هست هرآینه از آن نهی می فرمود(3).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : روز قیامت پرده از چشم بهشتیها برداشته می شود و هر صاحب روحی بوی بهشت را از پانصد سال راه می شنود مگر ایک طائفه ، عرض شد آن یک طائفه کیانند ؟ فرمود: کسانی که پدر و مادرش از او راضی نیست(4).

در حدیث دیگر امام باقر (علیه السّلام) فرمود : دوری کنید از نافرمانی پدر و مادر که بوی بهشت از هزار سال راه شنیده شود و این بوی را چند کس نشنود ، یکی عاق والدین ، ویکی کسی که قطع رحم

1- کافی، ج 1، ص 11.

2- یعنی نافرمانی کردن ، آزردن پدر و مادر .

3- کافی ، ج 2، ص 348.

4- کافی ، ج 2، ص 348.

کرده ، و پیر مردی که زنانموده ، و کسی که از روی تکبّر لباسش را روی زمین بکشد ، چون تکبّر مال خدای زمین و آسمان است (1) .

در حدیث دیگر پیغمبر (صلّی الله علیه وآله وسلّم) فرمود : خدا لعنت کند پدر و مادری را که وادار کنند بچه خود را به نافرمانی پدر و مادر (یعنی پدر و مادر کاری کنند که فرزند خود تحمل نداشته باشند بکارهایی خوب و مجبور شوند که نافرمانی کنند مثل اینکه از اول شب تا دو بعد از نصف شب بچه را مشغول رقاصی کنند سپس صبح برای نماز نتوانند بلند شوند آنها را به زور بخواهند بلند کنند آن وقت است که بچه مجبور می شود نافرمانی کند)(2) این از باب مثال بود.

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : کسی که با نظر خشم به پدر و مادرش نگاه کند و ستم به ایشان روا دارد، خداوند نمازی از او قبول نفرماید(3).

عقیق

(عقیق)(4)

در حدیثی دارد که حاکمی فرستاد دنبال مردی از آل ابیطالب که

1- کافی ، ج 2، ص 349.

2- فقیه ج 4، ص 269 ذیل حدیث 4.

3- کافی ج 2، ص 349.

4- سنگی است که با آن انگشتر درست می کنند و آن اقسامی دارد بهتر از همه عقیق یمنی است.

جنایتی کرده بود ، گذرشان به امام صادق(علیه السّلام)افتاد ، حضـرت دستور داد انگشتر عقیق همراه او کنند ، همین عمل کردند درنتیجه آسیبی از حاکم به او نرسید(1).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : انگشتر عقیق در دست کنید که آن مبارک است ، و هر کس انگشتر عقیق در دست کند امید است عاقبت بخیر باشد(2) .

در حدیث دیگر رسول خدا (صلّی الله علیه وآله وسلّم) فرمود: هر کس انگشتر عقیق دست کند حاجتهای او برآورده شود(3).

در حـدیث دیگر دارد که مردی نزد پیغمبر (صـلّی الله علیه وآله وسـلّم) شـکایت کرد از راه زنـان ، حضـرت فرمود : چرا انگشتر عقیق در دست نکردی که آن تو را از هر بدی حفظ می کند (4) .

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : انگشتر عقیق در دست امان است (5).

در حدیث دیگر امام هشتم (علیه السّلام) فرمود : عقیق فقر را برطرف

1- کافی ج 6، ص 471.

2- کافی ، ج 6، ص 470.

3- کافی ، ج 6، ص 470.

4- کافی ، ج 6، ص 471.

5- کافی ، ج 6، ص 470.

سازد و پوشیدن آن نفاق را دور کند(1).

عقیقه

(عقیقه) (2)

در حدیثی امام باقر (علیه السّلام) فرمود : بچه ای که برای شما به دنیا آمد چه پسر و چه دختر روز هفتم بره نر برای پسر بکشید و بره مادّه برای دختر (3).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : بچه ای که گیر شما آمد چه پسر و چه دختر روز هفتم عقیقه کن به گوسفندی و یا بچه شتری و از آن بخور و اطعام کن و اسم گذاری کن و سرش را بتراش و به وزن موی او طلا و یا نقره صدقه بده ، و مقداری از گوشت آن را به قابله بده و به هر یک از اینها عمل کنی کافی خواهد بود (4) .

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : عقیقه مثل قربانی نیست هر گوسفندی باشد کفایت می کند (5) .

در حدیث دیگر دارد بهتر چیزی که عقیقه را می پزند آب و نمک

1- کافی ، ج 6، ص 470.

2- گوسفندی را که روز هفتم مولود سر می برند آن را عقیقه گویند.

3- کافی ، ج 6، ص 27.

4- کافی ، ج 6 ص 19.

5- کافی ، ج 6، ص 19.

است (1).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : رسول خدا (صلّی الله علیه وآله وسلّم) قوچی را برای امام حسن(علیه السّلام) و قوچی را برای امام حسین (علیه السّلام) عقیقه کرد ، و چیزی به قابله داد و سرشان را روز هفتم تراشید و به وزن موی آن نقره صدقه داد ، راویگوید از خون آن بگیریم و سر بچه را به آن خون آلوده کنیم ؟ حضرت فرمود : این شرک است ، راوی گوید عرض کردم سبحان الله این شرک است ؟ فرمود : اگر شرک نبود در زمان جاهلیت این عمل می بود و اسلام آن را نهی نمود (یعنی اگر شرک نبود چرا اسلام آن را نهی فرمود پس چون شرک بود نهیش نمود)(2) .

در حدیث دیگر امام صادق(علیه السّلام) فرمود : اگر قابله یهودیه است و از ذبیحه مسلمانها نمی خورد قیمت ربع آن گوسفند را به قابله بدهید(3).

در حدیثی دارد که ربعش را به قابله بدهند اگر قابله نبود بدهند به مادر بچه به هر کس می خواهد بدهد ، و ده نفر از مسلمانها را اطعام

1- فقیه، ج 3، ص 313.

2- کافی ، ج 6، ص 33.

3- کافی ، ج 6، ص 29.

کند و اگر بیش از ده نفر شد دیگر بهتر (1).

در حدیث دیگر امام ششم از امام پنجم روایت کند که حضرت ابوطالب روز هفتم از قِبَل رسول خدا (صلّی الله علیه وآله وسلّم) عقیقه کرد و آل أبیطالب را دعوت فرمود ، گفتند : این چیست ؟ فرمود : عقیقه أحمد است ، گفتند : چرا احمد نام کرده ای ؟ فرمود: چون أهل آسمان و زمین او را ستوده اند (2).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : حضرت فاطمه (علیها السّلام) برای دو پسرش عقیقه کرد و روز هفتم سرشان را تراشید و به وزن موی ایشان طلاصدقه داد(3).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : عقیقه واجب تر از قربانی است (4) .

در حدیث دیگر امام صادق(علیه السّلام) فرمود : عقیقه برای پول دار لازم است و اگر فقیر است هر وقت تمکّن پیدا کرد به جای آورد ، و اگر نتوانست چیزی بر او نیست (5) .

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : عقیقه مثل قربانی نیست

1- فقیه ، ج 3، ص 313.

2- کافی ، ج 6، ص 34.

3- کافی ، ج 6، ص 34.

4- کافی ، ج 4، ص 25.

5- فقیه ، ج 3، ص 312.

هرچه چاق تر باشد بهتر خواهد بود(1).

در حدیث دیگر راوی به امام صادق (علیه السّلام) عرض کرد: والله من نمی دانم پدرم برای من عقیقه کرده یا خیر ، امام صادق (علیه السّلام) امر کرد مرا که برای خودم عقیقه کنم و حال آنکه من پیر بودم (2).

در حدیث دیگر سؤال شد وقتی عقیقه را ذبح کردیم استخوان آن را بشکنیم ؟ فرمود : بلی استخوانش بشکن و گوشتش را قطعه قطعه کن و بعد ازذبح هر چه خواهی بکن (3).

در حدیث دیگر از امام صادق (علیه السّلام) سؤال شد آیا عقیقه واجب است ؟

فرمود : بلی واجب است(4)

در حدیث دیگر از امام هفتم سؤال شد آیا عقیقه بر پولدار و فقیر هر دو واجب است ؟ حضرت فرمود: بر کسی که توانائی ندارد واجب نیست (5).

در حدیث دیگر از امام صادق (علیه السّلام) سؤال شد عقیقه مولود چگونه است ؟ حضرت فرمود: وقتی که بر مولود (نوزاد) هفت روز

1- کافی ، ج 6، ص 30.

2- کافی ، ج 6، ص 25 .

3- فقیه ، ج 3، ص 14.

4- کافی ، ج 6، ص 25.

5- کافی ، ج 6، ص 26.

گذشت اسـمش را به آنچه مقدّر کرده بگذارد سـپس سرش را بتراشد و به وزن موی سرش طلا و یا نقره صدقه بدهد و یک قوچ عقیقه کند و اگرقوچ پیدا نشد به آنچه در قربانی پیدا شد کفایت می کند و چهار یک آن عقیقه را به قابله بدهند ، و اگر قابله پیدا نشد بدهند به مادر بچه به هر کس می خواهد بدهد ، و ده نفر از مسـلمانها را از گوشت عقیقه اطعام کند و اگر از ده نفر بیشتر بشوند دیگر بهتر (و در کافی دارد) و از گوشت عقیقه بخورد (و در تهـذیب دارد که نخورد) و عقیقه لازم است اگر مال دار باشـد ، و اگر فقیر است هر وقت تمکن پیدا کرد انجام دهد ... الخ(1).

در حـدیث دیگر از امام صادق (علیه السّلام) سؤال از عقیقه شـد ، حضـرت فرمود : عقیقه یا گوسـفند است و یا گاو است و یا شتر و روز هفتم اسم گذاری کند ، و سـر نوزاد را بتراشد و به وزن موی آن طلا و یا نقره صدقه بدهد ، و اگر بچه پسـر است گوسفند نر عقیقه کند و اگر دختر است گوسفند ماده عقیقه کند (2) .

در حـدیث دیگر از امـام صادق (علیه السّلام) سؤال شـد اگر بچه روز هفتم بمیرد آیا عقیقه کنـد یا نه ؟ فرمود : اگر قبل از ظهر بمیرد لازم نیست

1- کافی ، ج 6، ص 28 و تهذیب، ج 7، ص 443.

2- فقیه ، ج 3، ص 313.

و اگر بعد از ظهر بمیرد عقیقه لازم است (1).

در حدیث دیگر (در دعای عقیقه) امام صادق (علیه السّلام) فرمود : وقتی عقیقه می کنی بگو: « وجّهت وجهی للذی فطر السماوات والأرض حنیفاً مسلماً وما أنا من المشرکین أن صلاتی ونسکی ومحیای ومماتی لله رب العالمین لا شریک له ، اللّهمّ منک ولک اللّهمّ هذا عن فلان بن فلان)(2) (اسم بچه و پدرش را ببرد).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : هر کس روز قیامت گرو عقیقه اش می باشد ، و عقیقه از قربانی واجب تر است (3) .

در چند حدیث دارد که هر بچه ای گرو عقیقه اش می باشد (4) .

در حدیث ابو هارون می گوید: من در مدینه هم نشین امام صادق (علیه السّلام) بودم چند روزی مرا ندید وقتی خدمتش رسیدم فرمود: چند روزی پیدا نبودی ، عرض کردم پسری خدا به من داده ، فرمود :(بارک الله فیه) اسم او را چه گذاشتی ؟ عرض کردم محمد حضرت صورت خود را به طرف زمین آورد و سه مرتبه فرمود محمد محمد محمد و به طوری سرش را به طرف زمین آورد که

1- کافی ، ج 6، ص 39.

2- کافی ، ج 6، ص 31.

3- فقیه ، ج 3، ص 312.

4- کافی ، ج 6، ص 24 و ص 25 وفقیه، ج 3، ص 312 .

نزدیک بود صورت مبارکش به زمین برسد ، سپس فرمود : جانم و بچه هایم و اهلم و پدر و مادرم و تمام اهل زمین فدای رسول الله (صلّی الله علیه وآله وسلّم)، او را نزن و فحش مده و بدی به او مکن ، و بدانکه در زمین خانه ای نیست که در آن اسم محمد باشد مگر آنکه هر روز آن خانه تقدیس و به پاکی ستوده میشود ، پس حضرت سؤال فرمود عقیقه کرده ای ؟ من در جواب کوتاهی کردم ، حضرت فهمید من انجام نداده ام ، به مصادف (که غلام حضرت بود) فرمود : بیا نزدیک من و من نفهمیدم که چه به او فرمود ولی خیال کردم امر فرمود چیزی به من بدهد ، چون خواستم مرخص شوم حضرت فرمود : همانطوری که هستی باش پس مصادف آمد و سه دینار به من داد ، پس فرمود ای ابا هارون برو و دو گوسفند چاق بخر و عقیقه کن و بخور و اطعام کن (1).

راوی گوید نزد امام صادق(علیه السّلام) بودم که قاصد عمویش عبدالله بن علی آمد و عرض کرد عمویت می گوید ما عقیقه طلبیدیم و پیدا نکردیم آیا جایز است پولش را صدقه بدهیم ؟ حضرت فرمود : خیر خدا می خواهد اطعام طعام بشود و خونی ریخته شود(2).

در حدیث دیگر امام صادق(علیه السّلام) فرمود : زن از عقیقه بچه اش

1- کافی ، ج 6، ص 39.

2- کافی ، ج 6، ص 25.

نخورد ، ولی عیب ندارد از گوشت عقیقه به همسایه محتاج بدهد(1).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : از گوشت عقیقه نه پدر بخورد و نه احدی از عیالش ، و برای قابله ثلث عقیقه را بدهد تا آنجا که فرمود : گوشت عقیقه را ندهد مگر به شیعه که اهل ولایت هستند و از عقیقه بخورد هر کسی که باشد جز مادر (2) .

در چند حدیث دارد که بچه گرو عقیقه اش می باشد ، پدر و مادر او را خلاص کنند یا بگذارند همانطور باشد(3).

علامات ظهور

به کتاب (یأتی علی الناس) و (معجم الملاحم والفتن) رجوع

شود که مفصلاً آنجا ذکر شده .

العِلْم

آفت علم فراموشی است(4).

1- کافی ، ج 6، ص 32.

2- کافی ، ج 6، ص 32.

3- کافی ، ج 6، ص 39، و تهذیب، ج 7، ص 447.

4- فقیه ، ج 4، ص 176 از امام صادق (علیه السّلام) .

در حدیث دیگر فرمود : از کتابهای خود نگاه داری کنید زود

است به آنها محتاج شوید(1).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : هر وقت خداوند خیرکسی را بخواهد او را در دین دانا کند (2).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود: وقتی دیدید عالمی دنیا دوست است دین خود را از او حفظ کنید و متهم کنید او را چون هر کس چیزی را دوست دارد همان را حفظ می کند (پس از اینطور عالم توقع نداشته باشید به شما دین یاد بدهد) (3).

در حدیث دیگر پیغمبر (صلّی الله علیه وآله وسلّم) فرمود: هر وقت دیدید در امت من بدعتها ظاهر شد بر عالم است که علمش را ظاهر کند (به نوشتن رساله یا کتاب یا منبر در صورتی که تقیه نباشد والّا حفظ جان و عرض و ناموس از همه واجب تر است و کسی نگوید امام حسین (علیه السّلام) همه چیز را فدای دین کرد چون امام حسین (علیه السّلام) به دستور خاص خدا عمل می کرد و اجتهاد در کار نبود . (4)

در حدیث دیگر امام صادق(علیه السّلام) فرمود : وقتی روز قیامت شود

1- کافی ، ج 1، ص 52 از امام صادق (علیه السّلام) .

2- کافی، ج 1، ص 32.

3- کافی ، ج 1، ص 46.

4- کافی ، ج 1، ص 54.

خداوند همهٔ مردم را جمع کند و میزانها نهاده شود و خون شهداء را با مداد علماء بسنجند مداد علماء بر خون شهداء ترجیح داده شود(1).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود: وقتی مؤمن فقیهی بمیرد شکافی در اسلام واقع شود که هیچ چیز آن را جبران نکند (2).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : بنویس و علم خود را در بین برادران خود نشر بده و در وقت مردن آن کتابها را بین فرزندان خود به ارث بگذار ، چون زمانی پیش خواهد آمد که فتنه و فساد مردم را فرا گیرد و انسی نباشد مگر به کتابهایشان(3) .

در حدیث دیگر پیغمبر (صلّی الله علیه وآله وسلّم) فرمود : خدایا جانشینان مرا رحم کن ، عرض شد یا رسول الله جانشینان شما کیانند؟ فرمود : کسانیکه بعد از من می آیند و حدیث و سنّت مرا روایت می کنند (4) .

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود: وقتی عالمی به علمش عمل نکند موعظه او در قلبها جا نگیرد چنانچه آب روی سنگ

1- فقیه ، ج 4، ص 284.
2- کافی ، ج 1، ص 38.
3- کافی ، ج 1، ص 52.
4- فقیه، ج 4، ص 302.

صاف جانگیرد(1).

در حدیث دیگر امام باقر (علیه السّلام) فرمود : عالمی که از علمش نفع ببرد افضل است از هفتاد هزار عابد(2).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) از پیغمبر(صلّی الله علیه وآله وسلّم) روایت کند که فرمود : علم را یاد جهال ندهید که به علم ستم کرده اید و از اهلش منع نکنید که به اهلش ستم نموده اید(3).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : دوست می دارم با تازیانه سر اصحاب مرا بزنند تا مسئله یاد بگیرند(4) .

در حدیث دیگر فرمود : کسی که دینش را از کتاب و سنت پیغمبرش بگیرد کوه ها جابجا می شود ولی او جابجا نمی شود ولی اگر از باقی مردم یاد بگیرد مردم او را جابجا می کنند (5).

در حدیث دیگر امام باقر (علیه السّلام) فرمود : کسی که مردم را فتوا بدهد بدون علم ملائکه رحمت و ملائکه عذاب او را لعنت کنند ، و وزر عمل آنهائی که به فتوای او عمل کرده اند دامن گیرش شود (6) .

1- کافی ، ج 1 ص 44.

2- کافی ، ج 1 ص 33.

3- فقیه، ج 4، ص 285.

4- کافی ، ج 1، ص 131

5- در خطبه کافی ، ج 1، ص 7.

6- کافی ، ج 1، ص 42.

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : کسی که چهل حدیث از احادیث ما را حفظ کند ، در روز قیامت او جزء علماء و فقهاء مبعوث شود(1).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : کسی که با کتاب خدا و سنت محمد (صلّی الله علیه وآله وسلّم) مخالفت کند او کافر است (2) .

هر کس طالب است که فضائل علم را بیش از این بداند به کتاب معجم الملاحم و الفتن جلد 3 رجوع کند و یا به کتاب سراج المبتدئین که در سنه 1376 هجری چاپ شده مراجعه نماید .. والحمد لله ربّ العالمین .

عیادت

(عیادت) (3)

در حدیثی دارد که اگر یکی از شماها دیدن برادر مریضتان رفتید از او بخواهید شما را دعا کند چون دعای او مثل دعای ملائکه است (4) .

در حدیث دیگر فرمود : هر وقت یکی از شماها مریض شد به

1- کافی ، ج 1، ص 49.

2- کافی ، ج 1، ص 70.

3- دیدن مریض رفتن عیادت است و دیدن سالم رفتن زیارت است.

4- کافی ، ج 3، ص 117 از امام صادق (علیه السّلام).

مردم خبر دهد که به عیادت او وارد شوند چون برای هر یک از ایشان دعای مستجاب می باشد(1).

در حدیث دیگر فرمود: هر مؤمنی صبح به عیادت مؤمنی برود، هفتاد هزار ملک مشایعت او کنند، و چون نزد مریض نشست رحمت او را فرا گیرد ، و برای او استغفار کنند تا عصر ، و اگر عصر عیادت کند همین طور خواهد بود تا شب (2) .

در حدیث دیگر فرمود : تمام عیادت از مریض آن است که بگذاری دست خود را بر روی دست او و زود هم از نزد او بلند شوی چون عیادت احمق برای مریض از دردش بیشتر اذیت دارد(3).

در حدیث دیگر فرمود : عیادتی نیست برای چشم درد ، و عیادتی کمتر از سه روز نیست ، و اگر خیلی لازم باشد یک روز در میان ، و اگر مرض طولانی باشد مریض را با عیالش بگذارند (4) .

از حدیثی استفاده می شود که هر کس عیادت مریض می رود

1- کافی ، ج 3، ص 117 از امام صادق (علیه السّلام) .
2- کافی ، ج 3، ص 121 از امام صادق(علیه السّلام) .
3- کافی ، ج 3، ص 118 از امام صادق (علیه السّلام) .
4- کافی ، ج 3، ص 117 از امام صادق (علیه السّلام) .

باید چیزی با خود داشته باشد مثل سیبی و یا گلابی و یا میوه ای (1)

آیا نمی دانید که هر چیزی برای مریض ببرند آن موجب استراحت او می شود.

در حدیث دیگر فرمود : کسی که به عیادت مریض از مسلمانان برود خداوند همیشه هفتاد هزار ملک موکّل او گرداند که به منزل او بروند و تسبیح و تقدیس و تهلیل بگویند تا روز قیامت و نصف نمازش برای عیادت کننده باشد (2).

در حدیث دیگر دارد که هر کس عیادت مریض برود خداوند

ملکی را موکل او کند که در قبرش او را عیادت کند(3).

عیال

(عیال)(4)

در حدیثی دارد که اگر مرد فقیر باشد برود دنبال کاری و به قدر حاجت کسب کند و خود و عیال خود را روزی دهد و پی حرام نرود مثل کسی است که در راه خدا جهاد کند(5) .

در حدیث دیگر امام چهارم (علیه السّلام) فرمود: راضی ترین مرد پیش

1- کافی ، ج 3، ص 118 از امام باقر (علیه السّلام) .
2- کافی ، ج 3، ص 120 از امام صادق (علیه السّلام).
3- کافی ، ج 3، ص 121 از امام صادق (علیه السّلام).
4- یعنی زن و فرزند و اهل خانه و کسانیکه نان خور مرد باشند.
5- کافی ، ج 5، ص 88 از امام ششم(علیه السّلام) .

خدا کسی است که بر عیال خود وسعت بدهد(1).

در حدیث دیگر از امام هشتم (علیه السّلام) می فرماید : عیال انسان اسیر اوست ، پس سزاوار است که هر وقت نعمتش زیاد شد بر عیال خود توسعه بدهد(2).

در حدیث دیگر از امام صادق (علیه السّلام) سؤال شد آیا رسول خدا (صلّی الله علیه وآله وسلّم) به عیالاتش روزی و خوردنی معروف می داد ؟ فرمود : بلی ، اگر نفس انسان خوردنی خود را داشته باشد قانع می شود و گوشت بر بدنش می روید(3).

در حدیث دیگر امام هشتم (علیه السّلام) فرمود : کسی که به مقدار حاجت عیالاتش از فضل خدا روزی طلب کند اجرش از کسی که در راه خدا جهاد می کند بیشتر است (4) .

در حدیث دیگر امام ششم از پیغمبر(صلّی الله علیه وآله وسلّم) روایت کند که مؤمن باید از خدا ادب یاد گیرد ، هر وقت خدا توسعه داد او هم به عیال خود توسعه دهد و هر وقت خدا کم داد او هم به عیالات خود کم بدهد (5) .

1- کافی ، ج 4، ص 11.
2- کافی ، ج 4، ص 11.
3- کافی ، ج 4، ص 12.
4- کافی ، ج 5، ص 88.
5- کافی ، ج 4، ص 12.

در حدیث دیگر امام هشتم (علیه السّلام) فرمود : صاحب مال واجب است بر عیالات خود توسعه بدهد(1).

در حدیث دیگر از امام هفتم(علیه السّلام) سؤال از نفقه عیال شد ، فرمود : بین دو مکروه است نه زیادروی کنید و نه تنگ گیری (2) .

در حدیث دیگر امام ششم (علیه السّلام) فرمود : کسی که زحمت بکشد و از حلال چیزی بدست آورد برای عیال خود مثل کسی است که در راه خدا جهاد کند (3).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : امام چهارم صبح که می شد می رفت پی طلب رزق عرض می شد کجا تشریف می برید ؟ می فرمود : می روم صدقه برای عیالم تهیه کنم ، عرض می شد دنبال صدقه می روی ؟ می فرمود کسی که طلب حلال کند آن از طرف خدا صدقه است بر او (4) .

در حدیث دیگر از امام چهارم (علیه السّلام) منقول است که می فرمود : اگر بازار بروم و پولی با من باشد و گوشت برای عیالم بخرم بهتر است برای من از آزاد کردن یک بنده (5) .

1- کافی ، ج 4، ص 11.

2- کافی ، ج 4، ص 55.

3- فقیه ، ج 3، ص 103.

4- کافی ، ج 4، ص 12.

5- کافی ، ج 4، ص 12.

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : ملعون است ملعون است کسی که عیال خود را ضایع کند (و خرجی به او ندهد)(1).

در حدیث دیگر امام هشتم (علیه السّلام) فرمود : سزاوار است که مرد توسعه به عیالات خود بدهد که مرگش را از خدا نخواهند (2).

عیب

(عیب) (3)

در حدیثی دارد که امام چهارم و پنجم (علیهما السّلام) فرمودند : سریعترین خوبیها از جهت ثواب نیکوئی کردن است ، و سریعترین بدیها از جهت عقوبت زنا است ، و برای بدی مرد همین بس است که عیبهای مردم را ببیند و از عیبهای خود کور باشد تا آخر

حدیث (4) .

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : نافع ترین چیزها آن است که انسان پیش از همه پی به عیبهای خود ببرد(5) .

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : خوش به حال کسی که عیب های خودش مانع شود از پی بردن به عیب های برادر مؤمن

1- کافی ، ج 4، ص 12 وفقیه ، ج 2، ص 38 و ج 3 ص 103 و ص 362.

2- کافی ، ج 4، ص 11.

3- یعنی بدی.

4- کافی ، ج 2، ص 460.

5- روضه کافی ، ذیل حدیث 337.

خود(1).

در حـدیث دیگر امام پنجم (علیه السّـلام) فرمود : برای بدی مرد همین بس است که عیب های مردم را در نظر داشـته باشد و ازعیب های خود کور باشد، یا همنشـین خود را به حرف های بی فایده اذیت کند، و یا نهی کند مردم را از چیزی که خود مبتلا است و نمی تواند ترکش کند(2) .

در حدیث دیگر امام پنجم (علیه السّلام) فرمود: هر کس نگاه به عیب های خود کند از عیب های دیگران صرف نظر کند(3).

عیش

(عیش) (4)

در حدیثی دارد که خوشی دنیا منزل بزرگ و دوستان بسیار

داشتن است (5).

در حـدیث دیگر فرمود : خیر و خوشـی در زنـدگانی نیست مگر برای دو کس ، مردی که هر روز یـک کـار خوبی انجام دهـد، و مردی که کارهای زشتش را به واسطه توبه تدارک کند (6).

1- روضه کافی ، ذیل حدیث 337

2- کافی ، ج 2، ص 460.

3- روضه کافی ، ذیل حدیث 4.

4- یعنی زندگانی و خوشی.

5- کافی ، ج 6، ص 526 از امام هفتم (علیه السّلام) .

6- کافی ، ج 2، ص 457، از امام ششم از امیرالمؤمنین (علیه السّلام) .

در حدیث دیگر فرمود : از بدبختی زندگی است منزل تنگ

داشتن (1).

در حدیث دیگر فرمود : از بدبختی زندگی است که حیوان

سواری بد داشته باشد (2).

در حـدیث دیگر فرمود : از تلخی زندگی است که هر روز بخواهد از این منزل به منزل دیگر منتقل شود (مثل منزل اجاره ای) و نان بخرد و بخورد(3).

عین

(عین)(4)

در حدیثی دارد که فرمود : شـفاء چشم خواندن سوره حمد و معوذتین و آیه الکرسـی است ، وبخور دادن بعود هندی و مرکه صمغ درختی است و کندر (همهٔ اینها را عطارها دارند) (5) .

و در حدیث دیگر دارد که مردی بر امام صادق (علیه السّلام) وارد شد در حالیکه از چشم درد شـکایت می کرد ، حضـرت فرمود: چرا از این دواء غافلی ، یک جزء صبر و یک جزء کافور ، و یک جزء مرّکه

1- کافی ، ج 6، ص 526، از امام باقر(علیه السّلام) .
2- کافی ، ج 6، ص 537، از امام باقر (علیه السّلام)
3- کافی ، ج 6، ص 531، از امام ششم (علیه السّلام) .
4- یعنی چشم.
5- کافی ، ج 6، ص 503، از امام هشتم (علیه السّلام)

شیره درختی است تلخ آن مرد بر چشمش کشید خوب شد(1) .

غراب

(غراب)(2)

در حـدیثی دارد که از کلاغ سه چیز یاد بگیرید : یکی جماع نمودن را یعنی کسـی ندیده که کلاغ کی با هم جمع می شود دیگر اول صـبح دنبال روزی رفتن را ، سوم ترسناک بودن را(3).

غریب

(غریب) (4)

در حـدیثی دارد که وقتی مرگ غریب برسد یک نگاهی به دست راست می کند و یک نگاهی به دست چپ کسـی را نمی بیند که سـرش از زمین بردارد خداونـد می فرمایـد : به کجـا نگاه می کنی آیا کسـی هست که از من مهربانتر باشـد بتو بعزت و جلالم اگر تو را از این مرض نجات دادم تو را جزء اطاعت کنندگان خود قرار می دهم و اگر قبض روحت کردم جزء کرامت خودم قرار می دهم (5).

1- روضه کافی ، حدیث 580.

2- یعنی کلاغ.

3- فقیه، ج 1، ص 306، از امام صادق (علیه السّلام) .

4- یعنی دور از وطن .

5- فقیه ، ج 6، ص 196، از امام صادق (علیه السّلام) .

غشّ

یعنی گول زدن و خدعه کردن .

در حـدیثی دارد که امـام صادق (علیه السّـلام) فرمود : دوری کن از غش کردن که هر کس غش کنـد او در مالش غش شود اگر مال نـدارد دراهلش غش شود(1).

در حدیث دیگر رسول خدا (صـلّی الله علیه وآله وسـلّم) به مردی که خرما می فروخت فرمود : آیا نمیدانی هر کس مسـلمانها را غش کند مسلمان نیست (2) .

در حدیث دیگر رسول خدا(صلّی الله علیه وآله وسلّم) فرمود : از ما نیست کسی که مسلمانی را غش کند(3).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : از ما نیست کسی که ما را غش کند (4) .

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : کسی که بخوابد و در قلبش قصد کند برادر مسلمانش را غش کند بخوابد در سخط

1- کافی ، ج 5، ص 160.
2- کافی ، ج 5، ص 160.
3- فقیه ، ج 3، ص 173.
4- کافی ، ج 5، ص 160.

و غضب خدا و صبح کند همین طور تا توبه کند(1) .

یعنی تا توبه نکند در سخط خدا باشد.

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : کسی که مسلمانی را غش کند در خرید و فروش او از ما نیست و در روز قیامت با یهود محشور شود چون یهود از همه بیشتر مسلمانها را گول می زنند و غش می کنند (2).

غضب

در حدیثی دارد که مرد بیابانی نزد رسول خدا (صلّی الله علیه وآله وسلّم) آمد و عرض کرد : من در بیابان ساکنم چیزی یاد من بده که همه چیز در آن باشد ، حضرت فرمود: غضب نکن ، دوباره سؤال کرد و همان جواب را شنید ، سه باره پرسید و همان جواب را شنید.

در ذیل همان حدیث دارد که امام صادق (علیه السّلام) فرمود : چه چیز از غضب سخت تر است شخص غضب می کند بی گناهی را می کشد و غضب می کند و بی گناهی را تهمت زنا می دهد(3).

در حدیث دیگر از امام باقر (علیه السّلام) است که فرمود : این غضب

1- فقیه ، ج 4، ص 8.
2- فقیه ، ج 4، ص 8 و ج 3، ص 173.
3- کافی ، ج 2 ص 303.

آتشی است از شیطان که روشن می کند در قلب پسر آدم ، و چون یکی از شماها غضب کند چشمانش سرخ می شود ، و رگهای گردنش باد می کند و شیطان داخلش می شود ، و هر یک از شماها ترسیدید غضب کند ملازم زمین گردد که شیطان از او دور خواهد شد(1).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : خداوند به بعضی از پیغمبرانش وحی نمود : ای پسر آدم در وقت غضب یاد من باش تا منهم در وقت غضب به یاد تو باشم ، و به تو غضب نکنم در وقتی که به دیگران غضب می کنم ، و راضی باش که من یاری تو کنم که یاری من به تو از یاری تو به خودت بهتر است (2) .

در حدیث دیگر امام صادق(علیه السّلام) فرمود : غضب کلید هر بدی است (3).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : غضب برکت قلب حکیم را می برد و کسی که مالک غضبش نباشد مالک عقلش نخواهد بود (4) .

1- کافی ، ج 2، ص 304، ح 12.

2- کافی ، ج 2، ص 303، ح 8.

3- کافی ، ج 2، ص 303، ح 3.

4- کافی ، ج 2، ص 305، ح 13.

در حـدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : غضب ایمان را فاسـد می کند چنانچه سـرکه عسل را فاسد می کند یعنی فائده عسل را می برد(1).

در حدیث دیگر از امیرالمؤمنین سؤال شد: حلیم ترین مردم

کیست ؟ فرمود کسی که غضب نکند(2).

در حدیث دیگر از امام باقر (علیه السّلام) فرمود در تورات نوشـته شده که خداوند به موسـی خطاب کرد : ای موسی غضب خود را از زیر دستان خود نگاه دار تا غضبم را از تو نگاه دارم (3).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : کسی که غضب خود را نگاه دارد خداوند عورت او را بپوشاند (که رسوا نشود)(4).

غناء

(غناء) (5)

در حدیثی دارد که گوش دادن به آن و به لهویات در قلب نفاق

1- کافی ، ج 2، ص 302، ح 1.
2- فقیه ، ج 4، ص 224.
3- کافی ، ج 2، ص 303، ح7.
4- کافی ، ج 2، ص 303، ح 6.
5- غناء مثل کساء آوازی که در عرف آن را غناء گویند یا تاب دادن صدا در حلق مطرب باشد یا نباشد یعنی به طرب آورد یا نیاورد .

دو روئی را برویاند چنانچه آب علف می رویاند(1).

در حدیث دیگر دارد که به امام رضا(علیه السّلام) عرض شد عباسی (اسم شخصی است) و از شما نقل می کند که شما غنا را جایز می دانید ؟ حضرت فرمود : دروغ می گوید ، بی دین اینطور نگفتم بلکه از من سؤال کرد از غناء گفتم : مردی آمد پیش امام باقر (علیه السّلام) و از غناء سؤال کرد ، امام باقر (علیه السّلام) فرمود : ای فلانی وقتی خداوند بین حق و باطل را جدا کند غناء جزء کدام خواهد بود ؟ گفت : جزء باطل ، حضرت فرمود : پس درست حکم کردی .

یعنی وقتی خودت حکم کردی غناء جزء باطل است پس جای

سؤال نخواهد ماند (2).

در حدیث دیگر شخصی از امام صادق (علیه السّلام) سؤال کرد که من همسایه ای دارم که او کنیزانی دارد غناء می خوانند و تار می زنند و چه بسا باشد من دست به آب می روم و آنجا طول می دهم و گوش می دهم ، حضرت فرمود : این کار مکن ، عرض کرد من با پاهایم نرفتم برای خاطر آن بلکه به گوشم می خورد ، حضرت فرمود : تو را به خدا آیا نشنیده ای خدا می فرماید : « إِنَّ السَّمْعَ وَالْبَصَرَ وَالْفُؤَادَ كُلُّ أُولَئِکَ كَانَ عَنْهُ مَسْئُولًا » یعنی گوش و چشم و دل از ایشان

1- کافی ، ج 6، ص 434، از امام صادق(علیه السّلام) .

2- کافی ، ج 6، ص 435، ح 2، از امام رضا(علیه السّلام) .

سؤال می شود ، عرض کرد مثل اینکه این آیه را از کتاب خـدا نشـنیده ام نه از عرب و نه عجم ، لذا اینکار دیگر نخواهم کرد و اسـتغفار می کنم ، امـام فرمود: پس برو و غسـل کن و نمـاز بخوان آنچه می توانی چون به کـار بزرگی مقیم بوده ای و اگر به این حـال مرگت می رسـید چقدر بد بود ، استغفار کن و توبه نما از آنچه پیش خدا زشت بوده ، و کار زشت را به اهلش واگذار چون هر کاری اهلی دارد(1).

در حـدیث دیگر فرمود : خانه ای که در آن غنا باشـد از مصـیبت ایمن نیست و دعا در آن به اجابت نمی رسد، و ملک داخل آن نمی شود (2).

در حدیث دیگر فرمود : غناء لانه نفاق است(3) .

در حدیث دیگر فرمود : مجلس غناء مجلسی است که خداوند

به اهل آن مجلس نظر رحمت نمی کند (4) .

در حدیث دیگر فرمود : کسی که در خانه اش چهل روز تار زده شود خداوند شیطان زشت روئی بر او مسلط کند که آن شیطان را

1- فقیه ، ج ، ص 45 وتهذیب، ج 1، ص 116 وکافی ، ج 6، ص 432 از امام صادق(علیه السّلام) .
2- کافی ، ج 6، ص 433 ، از امام صادق (علیه السّلام) .
3- کافی ، ج 6، ص 431 ، از امام صادق (علیه السّلام) .
4- کافی ، ج 6، ص 433 ، از امام صادق (علیه السّلام) .

قفنـدر گویند می نشـیند روی هر عضوی از صاحب منزل آن وقت حیاء از صاحب منزل می رود دیگر باکی ندارد چه بگوید و یا در حق او چه بگویند ، در حدیث دیگر طوری شود که پیش چشمش با عیالش زنا کنند و باکی نداشته باشد(1).

غیرت

در حـدیثی دارد که امیرالمؤمنین (علیه السّلام) فرمود : آیـا حیـاء نمی کنیـد و غیرت ندارید می گذاریـد زنهـای خود به بازار می رونـد و مزاحمت با مردان می کنند (2) .

در حدیث دیگر فرمود : غیرت از ایمان است (3) ، یعنی اگر

کسی غیرت ندارد ایمان ندارد.

در حـدیث دیگر فرمود: خدا غیور است و دوست دارد هر کس که با غیرت باشد و چون غیرت دارد کارهای زشت را چه ظاهر و چه باطن حرام گردانیده است.

در حدیث دیگر فرمود : بوی بهشت از پانصد سال راه استشمام

1- کافی، ج 6، ص 434، ح 17 وکافی، ج 5، ص 536، ح 5، از امام صادق (علیه السّلام) .
2- کافی ، ج 5، ص 537.
3- فقیه ، ج 3، ص 281، از رسول خدا(صلّی الله علیه وآله وسلّم).

می شود ولی عاق والدین و دیّوث استشـمام نمی کند ، سؤال شد از رسول خدا (صلّی الله علیه وآله وسلّم) : دیّوث کیست ؟ فرمود : کسی که زنش زنا می دهد و او می داند (1).

در حدیث دیگر رسول خدا (صـلّی الله علیه وآله وسـلّم) فرمود : پدر من ابراهیم (علیه السّلام) با غیرت بود و من غیرتم بیش از اوست ، و هر مؤمنی غیرت نداشته باشد خداوند دماغ او را به خاک می مالد (2) .

در حدیث دیگر امیرالمؤمنین (علیه السّـلام) به اهل عراق فرمود : ای اهل عراق شـنیده ام زنهای شما در راه با مردان بر می خورند آیا حیاء نمی کنید ، در حدیث دیگر فرمود : آیا حیاء نمی کنید و غیرت ندارید می گذارید زنهای خود به بازار روند و با مردان مزاحمت کنند (خدا لعنت کند کسی را که غیرت نداشته باشد)(3) .

فاخته

(فاخته)(4)

در حـدیثی دارد که برای اسـماعیل پسـر امام صادق(علیه السّـلام) فاخته ای هدیه آوردند ، چون نظر امام صادق (علیه السّـلام) به آن افتاد فرمود : این پرنده شوم را از خانه بیرون کنید ، چون ذکر آن این است که

1- فقیه ، ج 3، ص 280.

2- فقیه ، ج 3، ص 281.

3- کافی، ج 5، ص 536.

4- کوکو نیز گویند.

می گوید : نیست شوید نیست شوید ، پس شما پیش از آنکه نیست شوید آن را نابود کنید(1).

در حدیث دیگر راوی می گوید داخل بر امام صادق (علیه السّلام) شدم فرمود : ای أبا محمد مرا ببر نزد اسماعیل تاعیادتش کنیم و اسماعیل مریض بود ناگاه دیدیم در منزلش فاخته ای در قفس صدا می کند حضرت فرمود : ای بچه جان چه سبب شده که این پرنده نگاه داری مگر نمی دانی که آن مشوم است آیا نمی دانی که آن چه می گوید ؟ اسماعیل عرض کرد: نمی دانم ، حضرت فرمود: آن صاحبش را نفرین می کند و می گوید : نیست شو نیست شو پس بیرونش کنید (2).

فاسق

(فاسق) (3)

در حدیثی دارد که کمترین مردم از جهت احترام فاسق است (4) .

در حدیث دیگر دارد که بیاید بر مردم زمانی که ببینی شخص فاسق در چیزهائی که خدا دوست نمی دارد قوی و ستوده است (5) .

در حدیث دیگر دارد که بینی شخصی فاسق می گوید و تهمت

1- کافی ، ج 6، ص 551، ح 2.

2- کافی ، ج 6، ص 551، ح 3.

3- یعنی دروغگو و از طاعت خدا بیرون شدن .

4- فقیه ، ج 4، ص 282، از امام ششم(علیه السّلام) .

5- روضه کافی ، ذیل حدیث از امام صادق(علیه السّلام) .

می زند و کسی دروغش را ردّ نمی کند(1).

فجل

(فجل)(2)

در حدیثی دارد که تربچه سه خصلت دارد ورقش بادها را دور می کند ، و مغزش بول را جاری می سازد ، واصلش بلغم را قطع می کند(3).

در حدیث دارد که اصلش بلغم را قطع می کند ، و مغزش طعام را

هضم می کند ، و ورقش بول را جاری می سازد (4) .

فرات

(فرات) (5)

در حدیثی دارد که مردم گمان می کنند که فرات ما از بهشت

1- روضه کافی ، ذیل حدیث 7 از امام صادق (علیه السّلام) .

2- تربچه را گویند.

3- روضه کافی ، ج 6، ص 371، ح 1 از امام صادق (علیه السّلام).

4- روضه کافی ، ج 6، ص 371، ح 2 از امام صادق (علیه السّلام) .

5- یعنی گوارا و شیرین و یکی از آبهائی ست که از ترکیه سرچشمه می گیرد و از عراق عبور می کند و در بصره به دریا می ریزد و بعضی خیال می کنند که حدیثی که می گوید فرات از بهشت است حدیث جعلی است و حال آنکه همه می دانند سرچشمه اش ترکیه است ولی غافلند که مراد این است که هر روز ملکی چند قطره از آب بهشت در فرات می ریزد پس حدیث جعلی نیست ماها روایت را ندیده قضاوت بیجا می کنیم و کم لها من نظیر.

جاریست و حال آنکه از مغرب زمین جاری است ، حضرت باقر (علیه السّلام) فرمود : برای خداوند بهشتی است که در مغرب زمین خلق فرموده و فرات شما از آنجا خارج می شود(1).

در حدیث دیگر دارد که ملکی در هر شب از آسمان می آید و با او سه مثقال مشک از مشکهای بهشت هست که می پاشد در فرات ، ونهری نیست نه در مشرق و نه در مغرب که برکتش بزرگتر باشد از فرات (2).

در حدیث دیگر دارد که اگر اهل کوفه کام بچه هایشان را با آب

فرات بر می داشتند از شیعه های ما می شدند(3) .

در حدیث دیگر فرمود : مراد از شاطیء الوادی الاعین که خدا

در قرآن فرموده فرات است(4).

در حدیث دیگر دارد که امام صادق (علیه السّلام) پرسید چه مقدار راه است بین شما و فرات ؟ گفتند : فلان مقدار ، فرمود : دوست داشتم اگر نزدیک آن بودم صبح و شام نزد آن بودم (5) .

در حدیث دیگر دارد که هر روز چند مرتبه از آب بهشت در

1- کافی ، ج 3، ص 246، ح 1.
2- کافی ، ج 6، ص 389، از امام چهارم (علیه السّلام)
3- کافی ، ج 6، ص 389، از امام علی (علیه السّلام).
4- تهذیب ، ج 6، ص 38، از امام ششم (علیه السّلام)
5- کافی ، ج 6، ص 388.

فرات ریخته می شود(1).

در حدیث دیگر دارد که دو ناودان از بهشت در فرات ریخته

می شود(2) .

فطره

راوی حکایت کند : روایات راجع به فطره مختلف است لذا از امام دهم (علیه السّلام) سؤال کردم حضرت نوشت : فطره یک صاع است (که تقریباً سه کیلو می شود) از قوت اهل بلد خود ، مثلاً بر اهل مکه یمن و طائف و اطراف شام و یمامه و بحرین و عراقین (بصره و کوفه) و فارس و اهواز و کرمان خرما است و بر اهل اوساط شام کشمش است ، و بر اهل جزیره و موصل و کوهستانها گندم یا جو است ، و بر اهل طبرستان (مازندران) برنج است ، و بر اهل خراسان گندم است ، مگر اهل مرو و ری که باید کشمش بدهند ، و بر اهل مصر گندم است ، وبلاد دیگر قوت غالب را بدهند ، و بر کسانیکه صحرا نشینند کشک بدهند ، تا آخر حدیث (3) .

1- کافی ، ج 6، ص 388، از امام صادق (علیه السّلام) .

2- کافی ، ج 6، ص 388، از امام صادق (علیه السّلام) .

3- تهذیب ، ج 4، ص 79 و استبصار، ج 2، ص 44.

فقر

(فقر) (1)

در حدیثی دارد که قبل از غروب چراغ را روشن کردن فقر رامی برد (2).

در حدیث دیگر دارد خوردن در حال جنابت موجب فقر

می شود(3).

در حدیث دیگر دارد که انگشتر یاقوت در دست کردن فقر را

می برد (4).

در حدیث دیگر دارد حج و عمره بجا آوردن فقر را می برد

و گناه را می ریزد(5) .

در حدیث دیگر دارد که برداشتن عصا فقر را برطرف سازد

و شیطان با او همسایه نشود(6).

در حدیث دیگر دارد که زنا موجب فقر می شود(7) .

1- یعنی درویشی و تهیدستی.
2- کافی ، ج 6، ص 532، از امام هشتم (علیه السّلام) .
3- فقیه، ج 1، ص 47.
4- کافی، ج 1، ص 471 ، از امام هشتم از امام ششم (علیه السّلام) .
5- تهذیب، ج 5، ص 21، از امام ششم (علیه السّلام).
6- فقیه ، ج 2، ص 176 امام اول از پیغمبر صلوات الله علیهما .
7- فقیه ، ج 4، ص 13.

در حدیث دیگر دارد که انگشتر عقیق فقر را برطرف سازد

و پوشیدنش نفاق را نابود کند(1).

در حدیث دیگر پیغمبر (صلّی الله علیه وآله وسلّم) به مردی فرمود : می خواهی کلامی یاد تو بدهم که اگر آن را گفتی فقر و مرض از تو دور شود ؟ عرض کرد : بلی ، فرود : صبح و شب این را بگو : (لا ـ حول ولا ـ قوه الّا بالله العلی العظیم توکلت علی الحیّ الذی لا یموت والحمد لله الذی لم یتخذ ولدا ولم یکن له شریک فی الملک ولم یکن له ولی من الذل وکبره تکبیرا) آن مرد می گوید بخدا قسم این ذکر را نگفتم مگر سه روز که فقر و مرض از من برطرف شد(2) .

در حدیث دیگر دارد که خداوند به موسی فرمود : ای موسی اگر دیدی که فقر به تو رو آور شد بگو مرحباً به شعار صالحین ، و اگر دیدی غنی و بی نیازی به تو رو آور شد بگو گناهی است که عقوبتش جلو افتاده (3) .

در حدیث دیگر که قبر بهتر از فقر است(4).

در حدیث دیگر دارد که فقر نزدیک به کفر است (5) یعنی احتیاج

1- کافی ، ج 6، ص 470 ، از امام هشتم(علیه السّلام) .

2- روضه کافی ، ذیل حدیث 65، از امام ششم(علیه السّلام) .

3- کافی ، ج 2، ص 263، از امام ششم(علیه السّلام)

4- روضه کافی ، ذیل حدیث 21، از امام پنجم از امیرالمؤمنین (علیه السّلام) .

5- کافی ، ج 2، ص 307، از امام ششم(علیه السّلام).

به مردم داشتن .

در حـدیث دیگر دارد که کسـی که فقر به او فشـار آورد زیاد این ذکر را بگویـد : (لا حول ولا قوه الا بالله العلی العظیم) فقر از او فرار کند (1).

در حدیث دیگر دارد که شستن دست قبل از غذا و بعد از غذا

فقر را از بین ببرد(2).

فقرا

در حـدیثی دارد که چون روز قیامت شود خداونـد تبارک وتعالی امر کند که منادی ندا کند فقراء کجایند ؟ پس جماعت زیادی بلند شوند، خداونـد بفرماید ای بندگان من ، عرض کنند : لبیک ای خدای ما خداوند بفرماید : من شـما را فقیر نکردم برای خواری شـما نزد من ، بلکه شما را فقیر کردم برای یک همچو روزی پس بلنـد شویـد و تفحص کنیـد هر کس به شـما برای من کمکی کرده دسـتش را بگیرید و داخل بهشتش کنید(3).

در حدیث دیگر فرمود : چون روز قیامت شود جماعتی بلند

1- روضه کافی ، ذیل حدیث 65، از امام ششم(علیه السّلام).
2- کافی ، ج 6، ص 290 ، از امام ششم (علیه السّلام).
3- کافی ، ج 2، ص 263، از امام پنجم (علیه السّلام) .

شونـد و بروند در بهشت را بزنند ، گفته شود شـما چه کسانی هستید ؟ بگویند ما فقرا هستیم ، به ایشان گفته شود: پیش از حساب آمده اید ؟بگویند شما به ما چیزی نداده اید که ما محاسبه شویم ، خداوند بفرماید : راست گفتید داخل بهشت شوید(1).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) به یکی از شـیعیانش فرمود : آیا داخل بازار شده ی و میوه ها را دیده ای که دلت خواسته باشد و نتوانی بخری ؟ عرض کرد : بلی ، فرمود : بهر میوه ای که نظر کرده ای و قـدرت بر خریـدش نداشـته ای حسـنه و ثوابی برای تو نوشـته شود (2).

در حدیث دیگر دارد که فقراء مسلمین (مؤمنین) قبل از اغنیاء بجهل خریف (3) در بهشت گردش می کند آنوقت می فرماید : مثلی برای تو بزنم مثـل ایشان مثل دو کشتی است که بر گمرکچی می رسـند یکی خالی است به او گفته می شود برو و دیگری پر است به او گفته می شود بایست (و حساب کن فی حلالها حساب)(4) .

در حدیث دیگر دارد که خداوند از مؤمنی که در دنیا محتاج بوده

1- کافی ، ج 2، ص 264 ، از امام ششم(علیه السّلام) .

2- کافی ، ج 2، ص 264، از امام ششم (علیه السّلام) .

3- خریف از امام باقر (علیه السّلام) در کافی ، ج 3، ص 120 معنی کرده که زاویه ای است در بهشت اسب سوار چهل سال در آن سـیر می کند.

4- کافی ، ج 2، ص 260، از امام ششم(علیه السّلام) .

عـذرخواهی می کنـد چنانچه برادر از برادرش عذرخواهی می کند می فرماید : به عزت و جلالم که تو را در دنیا محتاج نکردم برای آنکه تو نزد من خوار بودی ، پرده را بالا بزن ببین چه چیز به تو عوض داده ام ، چون پرده را بالا زند بگوید : ضـرری به من نرسـیده با این عوضی که مرحمت فرموده ای(1).

در حدیث دیگر دارد که خداوند می فرماید : من بی نیاز نکردم

مالدار را برای گرامی بودن او نزد من ، و فقیر را فقیر نکردم برای کوچک شمردن او بلکه برای امتحان بود که اغنیاء را مبتلا کردم به

فقراء و اگر فقراء نبودند اغنیاء سزاوار بهشت نبودند (2).

در حـدیث دیگر دارد که مردی از فقراء عرض می کنـد خـدایا اغنیاء در دنیا خوش گذرانی کردند ، زن گرفتند لباسـهای خوب پوشـیدند ، و غذاهای خوب خوردند ، و در خانه های خوب سکونت کردند و مرکب های خوب سوار شدند ، پس مثل اینها را بما بده ، پس خداوند می فرماید : به تو و هر بنده که مثل شما باشد اعطا خواهم کرد آنچه را به اهل دنیا عطا کردم از روزی که دنیا بوده تا آخر دنیا هفتاد مقابل (3).

1- کافی ج 2، ص 264، از امام ششم (علیه السّلام) .

2- کافی ج 2، ص 265، از امام ششم(علیه السّلام) .

3- کافی ج 2، ص 261، ذیل حدیث 9، از امام ششم(علیه السّلام) .

در حـدیث دیگر دارد مرد ثروتمندی آمد نزد رسول خدا نشـست لباسـهایش پاکیزه بود از آنطرف مرد فقیری با لباسـهای چرکین آمد نزد آن ثروتمند نشست آن مرد لباسهای خود را از زیر پای آن مرد فقیر جمع کرد ، رسول خدا (صلّی الله علیه وآله وسلّم) فرمود : ترسیدی از فقر او به تو چیزی برسد ؟ گفت : خیر ، حضـرت فرمود: ترسیدی از دارائی تو به او چیزی برسد ؟ عرض کرد : خیر ، فرمود : ترسیدی لباس تو چرکین شود ؟ عرض کرد: خیر ، فرمود: پس چه چیز تو را وادار کرد این کار کنی ؟ عرض کرد: یا رسول الله من همنشـینی دارم هر زشتی را به نظرم خوب جلوه می دهـد و هر خوبی را زشت جلوه می دهـد ، و من نصف مالم را به این فقیر واگذار می کنم ، رسول خدا(صـلّی الله علیه وآله وسـلّم) به مرد فقیر فرمود : قبول می کنی ؟ عرض کرد : خیر ، مرد مالدار گفت چرا قبول نمی کنی ؟ فقیر گفت : منهم می ترسم مثل تو شوم(1).

در حـدیث دیگر دارد که اگر این شـیعه ها به خدا اصـرار نمی کردند در طلب رزق خداوند ایشان را از حالی که داشـتند به حال بدتری می کشانید (2).

در حدیث دیگر دارد که برای شیعیان خالص ما در دولت باطل

1- کافی ج 2، ص 262، از امام ششم(علیه السّلام).

2- کافی ج 2، ص 264، از امام ششم(علیه السّلام).

غیر از قوت چیزی نخواهد بود می خواهند به مشرق بروند و یا به مغرب غیر از قوت هرگز چیزی به ایشان نخواهد رسید(1).

فقیر

در حـدیثی دارد که هر کس به مسـلمان فقیر توهین کند به خدا توهین کرده و خداوند هم در روز قیامت به او توهین خواهد کرد مگر اینکه توبه کند (2).

در حـدیث دیگر دارد که چه بسا باشـد که فقیر اسـرافش بیش از غنی باشد سؤال شد چگونه است ؟ فرمود: غنی دارد و انفاق می کند ، فقیر ندارد و انفاق می کند(3).

در حدیث دیگر دارد که هر کس فقیر مسلمان را اکرام کند خداوند

را در روز قیامت ملاقات کند در حالی که از او راضی است(4).

فیروزج

(فیروزج) (5)

در حدیثی دارد که امام صادق (علیه السّلام) فرمود : دوست دارم برای هر

1- کافی ج 2، ص 261، از امام ششم (علیه السّلام).
2- فقیه ، ج 4، ص 7، از امام صادق ، از رسول خدا صلّی الله علیهما .
3- کافی ، ج 3، ص 562، از امام صادق (علیه السّلام).
4- فقیه ، ج 4، ص 7، از امام صادق از رسول خدا علیهما السلام .
5- یعنی فیروزه .

مؤمنی پنج انگشتر باشد ، یکی فیروزه است ، که سبب خوشحالی نظر کننده است چه مؤمن باشد و چه مؤمنه ، و چشم را تقویت کند ، و موجب فراخی سینه می شود ، و قوّت قلب را زیاد کند(1).

در حدیث دیگر دارد که راوی می گوید داخل بر امام هفتم (علیه السّلام) شدم دیدم انگشتر فیروزه در دست دارد که نقش آن (الله الملک) بود بنا کردم نگاه کردن ، فرمود : چه شده که نگاه می کنی ؟ عرض کردم : شینده ام که برای امیرالمؤمنین (علیه السّلام) انگشتری بود که نگینش فیروزه بود و نقش آن (الله الملک) بود، فرمود: می شناسی آن را ؟ عرض کردم خیر ، فرمود : این همان است ، فرمود : می دانی سببش چه شد ؟ عرض کردم خیر ، فرمود : این سنگی بود که جبرئیل (علیه السّلام) برای رسول خدا (صلّی الله علیه وآله وسلّم) آورد و رسول خدا بخشید به امیرالمؤمنین (علیه السّلام) آیا می دانی اسمش چیست ؟ عرض کردم : فیروزج است ، فرمود : این در فارسی است در عربی اسمش چیست ؟ عرض کردم : نمی دانم ، فرمود : اسمش ظفر است (2) .

در حدیث دیگر دارد که هر کس انگشتر فیروزه در دست کند

فقیر نشود(3).

1- تهذیب، ج 6، ص 37، ذیل حدیث 19.

2- کافی ، ج 6، ص 472.

3- کافی ، ج 6، ص 472، از امام صادق (علیه السّلام).

قائم عجّل الله تعالی فرجه الشریف

در حدیثی دارد که وقتی یکی از شـماها خواهش قائم (علیه السّلام) را می کند دعا کند که در عافیت باشد، چون خداوند پیغمبر(صلّی الله علیه وآله وسلّم) را موجب رحمت فرستاد و قائم (علیه السّلام) را موجب نقمت (باید انتقام همه ظالمین را بکشد)(1).

در حدیث دیگر دارد که چون قائم آل محمد (صـلّی الله علیه وآله وسـلّم) قیام کند حکم داود بن سـلیمان (علیهما السّلام) را جاری کند یعنی شاهد نخواهد (2).

در حـدیث دیگر دارد که چون قائم(علیه السّلام) قیام کنـد ایمان را بر دشـمنان اهل بیت عرضه کنـد هر کس حقیقت ایمان را قبول کرد (داخـل مؤمنین می شود) و هر کس قبول نکرد گردنش را می زنـد یـا اینکه بایـد جزیه بدهـد مثل اینکه اهل ذمه امروز جزیه می دهنـد ، و همیان به کمرش می بندند و از شهر بیرونش می کنند برود با اهل صحرا زندگی کند(3).

در حدیث دیگر دارد که چون قائم ما قیام کند خداوند بقدری قوهٔ شنوائی و بینائی شیعیان ما را زیاد کند که بین او و بین ایشان

1- روضه کافی ، حدیث 306، از امام صادق(علیه السّلام) .

2- کافی ، ج 1، ص 397 از امام صادق (علیه السّلام) ، ذیل حدیث 1.

3- روضه کافی ، حدیث 288، از امام باقر (علیه السّلام) .

نباشد مگر یک منزل و با هم سخن گویند و هم دیگر را ببینند و حضرت در جای خود باشد(1).

در حدیث دیگر دارد که هر پرچمی قبل از قیام قائم (علیه السّلام) خارج شود صاحب آن طاغوت است یعنی غیر خدا را عبادت کرده (2).

مؤلف گوید: هر کس تفصیل این کلام را خواسته باشد رجوع کند به کتاب یأتی علی الناس ویا به کتاب معجم الملاحم والفتن .

قرآن

در حدیثی دارد که امام هفتم (علیه السّلام) به حفص فرمود : آیا دوست داری در دنیا بمانی ؟ عرض کرد : بلی ، فرمود : برای چه ؟ عرض کرد : برای خواندن (قل هو الله أحد) قدری حضرت ساکت شد ، سپس فرمود: ای حفص کسی که از شیعیان ما بمیرد و قرآن را خوب بلد نباشد در قبرش او را یاد بدهند تا درجاتش بالا رود، چون درجات بهشت به مقدار آیات قرآن است ، به او گفته شود : بخوان و بالا برو ، تا آخر حدیث (3) .

در حدیث دیگر دارد که اگر از چیزی ترسیدی صد آیه از هر

1- روضه کافی ، حدیث 329، از امام صادق(علیه السّلام) .

2- روضه کافی ، حدیث 452، از امام صادق (علیه السّلام) .

3- کافی ، ج 2، ص 606، از امام هفتم(علیه السّلام).

جای قرآن که خواسته باشی بخوان و سه مرتبه بگو : (اللهم اکشف عنی البلاء) یعنی خدایا بلا را از من برطرف کن (1).

در حدیث دیگر دارد که قرآن را به لحن عربی و به صدای عربی بخوانید ، و دوری کنید از لحن اهل فسق و فجور چون بعد از من جماعتی بیایند که قرآن را بنحو غنا بخوانند الخ (2) .

در حدیث دیگر دارد که قرآن با حزن نازل شده شما هم با حزن

بخوانید(3).

در حدیث دیگر دارد کسی که قرآن را با مشقت یاد بگیرد دو

مقابل مزد دارد (4).

در حدیث دیگر دارد که مردم می گویند : مزد معلمی و مکتب دار حرام است ، امام صادق (علیه السّلام) فرمود : دروغ می گویند دشمنان خدا ، می خواهند بچه های ایشان قرآن یاد نگیرند ، اگر مردی دیه بچه اش را به معلم بدهد برای معلم مباح است (5).

در حدیث دیگر دارد خانه ای که در آن قرآن خوانده شود و یاد خدا شود برکتش زیاد شود ، و ملائکه در آن حاضر شوند

1- کافی، ج 2، ص 621، از امام هفتم (علیه السّلام).
2- کافی ، ج 2، ص 614، از امام هفتم از پیغمبر(علیهما السّلام).
3- کافی ، ج 2، ص 614، از امام ششم(علیه السّلام) .
4- کافی ، ج 2، ص 606، از امام ششم (علیه السّلام) .
5- کافی ، ج 5، ص 121.

شیاطین از آن دوری کنند ، ونور بدهد به اهل آسمان چنانچه ستارگان نور می دهند اهل زمین را ، الخ(1).

در حدیث دیگر دارد که خواند قرآن در مصحف باعث تخفیف عذاب پدر و مادر می شود ولو اینکه پدر و مادر او کافر باشند (2) .

در حدیث دیگر دارد که قرآن عهد خدا است به سوی بندگانش پس سزاوار است که هر مرد مسلمانی در آن نظر کند ولا اقل روزی پنجاه آیه بخواند(3).

در حدیث دیگر دارد که برای هر چیزی زینت است و زینت

قرآن صدای خوب است (4) .

در حدیث دیگر فرمود : برای هر چیزی ربیع و بهار است

و بهار قرآن شهر رمضان است(5) .

در حدیث دیگر فرمود : چه مانع شده از اینکه تجّار شما وقتی از کارش فارغ شده و به منزلش برگشته قبل از خواب یک سوره قرآن بخواند که به هر آیتی ده حسنه برای او نوشته شود و ده گناه از او

1- کافی ، ج 2، ص 610، از امام صادق از پیغمبر(علیهما السّلام)

2- کافی ، ج 2، ص 613، از امام صادق(علیه السّلام) .

3- کافی ، ج 2، ص 609، از امام صادق(علیه السّلام)

4- کافی ، ج 2، ص 615، از امام صادق (علیه السّلام) .

5- کافی ، ج 2، ص 360، از امام پنجم (علیه السّلام)

محو شود(1).

در حدیث دیگر فرمود : کسی که قرآن را در مکه ختم کند از جمعه تا جمع دیگر یا کمتر از جمعه یا بیشتر ولی ختمش روز جمعه باشد نوشته شود برای او ثواب و حسنات از اول جمعه دنیا تا آخر جمعه ایکه در دنیا هست ، و اگر در سائر ایام هم ختم کند همین ثواب را دارد(2).

در حدیث دیگر فرمود : کسی که قرآن از روی مصحف بخواند از چشمش بهره مند شود و تخفیف عذاب از پدر و مادرش شود اگر چه ایشان کافر باشند(3).

در حدیث دیگر فرمود : کسی که در نمازش ایستاده قرآن بخواند نوشته شود برای او به هر حرفی صد حسنه و اگر نشسته بخواند نوشته شود برای او پنجاه حسنه ، و اگر در غیر از نمازش بخواند ده حسنه (4) .

قنوت

(قنوت) (5)

در حدیثی دارد که کمتر چیزی که در قنوت گفته می شود این

1- کافی ، ج 2، ص 611، از امام صادق(علیه السّلام) .
2- کافی ، ج 2، ص 612، از امام پنجم (علیه السّلام).
3- کافی ، ج 2، ص 613، از امام صادق(علیه السّلام)
4- کافی ، ج 2، ص 611، از امام باقر (علیه السّلام) .
5- یعنی دعاء کردن و اطاعت کردن و اقرار به بندگی کردن .

است که بگوئی «رَبِّ اغْفِرْ وَ ارْحَمْ وَ تَجاوَزْ عَمَّا تَعْلَمُ إِنَّکَ أَنْتَ الْأَعَزُّ الْأَجَلُّ الْأَکْرَمُ»(1).

در حدیث دیگر دارد که در وقت تقیه قنوت نخوانید (یعنی بین

سنیها) (2).

در حدیث دیگر دارد که هر کس در دنیا قنوتش طولانی باشد در

موقف قیامت راحتی او طولانی تر می شود(3).

در حدیث دیگر دارد که سه تسبیحات در قنوت کافی است (4) .

در حدیث دیگر دارد که این دعاء در قنوت کافی است «اللّٰهُمَّ اغْفِرْ لَنا، وَارْحَمْنَا، وَعافِنا، وَاعْفُ عَنَّا فِی الدُّنْیا وَالآخِرَهِ إِنَّکَ عَلَیٰ کُلِّ شَیْءٍ قَدِیرٌ»(5) .

قوت

(قوت) (6)

در حدیثی دارد که انسان چون طعام سالش را تهیه کند سبک بار می شود و خاطرش جمع می شود ، و امام باقر و امام صادق (علیهما السّلام) تا

1- فقیه ، ج 1، ص 207.
2- تهذیب، ج 2، ص 91، از امام هشتم (علیه السّلام) .
3- فقیه ،ج 1، ص 308، از پیغمبر(صلّی الله علیه وآله وسلّم) .
4- تهذیب، ج 2، ص 92، از امام ششم (علیه السّلام) .
5- کافی ، ج 3، ص 340، از امام ششم(علیه السّلام) .
6- یعنی خوردنی و طعام و روزی .

قوت و طعام سالشان را تهیه نمی کردند باغی و زمین را نمی خریدند(1).

در حدیث دیگر دارد که نفس انسانی وقتی طعام سالش را تهیه

کرد قرار می گیرد و آرام می شود(2) .

در حدیث دیگر دارد که نفس انسانی چون قوت سالش را تهیه

و آماده کرد قانع می شود و بدنش گوشت می روياند(3).

در حدیث دیگر دارد که برای شیعیان خالص ما در دولت باطل

غیر از قوت چیزی نرسد (در فقراء گذشت).

کباب

در حدیثی دارد که امام هفتم به کسی فرمود: تو را ضعیف می بینم ؟ عرض کرد : بلی ، فرمود : کباب بخور ، خوردم خوب شدم (4) .

در حدیث دیگر فرمود : کباب تب را می برد(5) .

در حدیث دیگر امام هفتم به کسی فرمود : رنگت را زرد

1- کافی ، ج 5، ص 89، از امام هشتم (علیه السّلام) .
2- کافی ، ج 5، ص 89، از امام هفتم (علیه السّلام) .
3- کافی ، ج 4، ص 12، از امام ششم(علیه السّلام) .
4- کافی ، ج 6، ص 318
5- کافی ، ج 6، ص 319، از امام پنجم یا ششم (علیهما السّلام) .

می بینم ؟ عرض کرد : گرفتـار تب شـده ام ، فرمود : گوشت بخور منهم خوردم جمعه دیگر مرا دیـد بحـال اول بودم ، فرمود : من تو را امر نکردم بخـوردن گـوشت ؟ عرض کردم غیر از گـوشت چیزی نخـوردم ، فرمـود: چه رقم خوردی ؟ عرض کردم پختم و خوردم ، فرمود: نه کبـاب کن و بخور ، همین کـار کردم جمعه دیگر مرا خواست دیـد حـالم خوب شـده و خون صورتم نمایـان شـده فرمود: حالاـ درسـت شد(1).

الکبر

(الکبر)(2)

در حـدیثی دارد که مردی آمـد نزد رسول خدا (صـلّی الله علیه وآله وسـلّم) گفت : من پسـر فلان و فلانم تا نه پشت خود را شـماره کرد ، حضرت فرمود : تو دهمی ایشان هستی که در آتش جای دارید(3).

در حدیث دیگر دارد که مبغوض ترین مردم کسی است که خود

را بزرگ شمارد (4).

در حدیث دیگر دارد که در جهنم دره ای است برای تکبر

1- کافی ، ج 6، ص 319.

2- خود نمائی و خود را بزرگ دانستن .

3- کافی ،ج 2، ص 329، از امام ششم (علیه السّلام) .

4- فقیه، ج 4، ص 282، از پیغمبر (صلّی الله علیه وآله وسلّم) .

کنندگان که آن را سقر گویند الخ(1) .

در حدیث دیگر دارد که خداوند متکبرین را بصورت ذره ای در می اورد همه مردم آن را پامال کنند تا خداوند از حساب مردم فارغ شود (2).

در حدیث دیگر دارد که حضرت یوسف (علیه السّلام) وقتی پدرش بر او وارد شد بزرگی سلطنت او را گرفت و از پدر دیرتر پیاده شد ، پس جبرئیل (علیه السّلام) آمد و گفت دستت را باز کن چون باز کرد نوری از دستش خارج شد و به آسمان رفت ، حضرت یوسف فرمود : ای جبرئیل این چه بود که از دست من خارج شد ؟ عرض کرد : این نور پیغمبری بود که از نسل تو بیرون شد به واسطهٔ تکبّری که نسبت به پدرت حضرت یعقوب انجام دادی و دیرتر پیاده شدی دیگر از نسل تو پیغمبری نخواهد شد(3).

در حدیث دیگر دارد که اول معصیتی که نسبت به خدا انجام شد تکبّر بود که ابلیس انجام داد وقتی که ابا کرد و خود را بزرگ شمرد و از جمله کافران شد (4) .

1- کافی ، ج 2، ص 310، از امام ششم(علیه السّلام) .
2- کافی ، ج 2، ص 311، از امام ششم (علیه السّلام) .
3- کافی ، ج 2، ص 311، از امام ششم(علیه السّلام) .
4- کافی ، ج 2، ص 313، از امام چهارم (علیه السّلام) .

در حدیث دیگر سؤال شد از کمتر چیزیکه انسان از دین خارج

می شود ؟ فرمود : تکبّر است که خود را بزرگتر از همه بداند(1).

در حدیث دارد که هیچ بنده ای نیست جز آنکه در سرش لجامی و دهنه ای هست و ملکی آن را دارد که نگذارد سرکشی کند، و چون تکبّر کند ملک گوید پست باش خدا تو را پست کند، بعد از آن آن بنده خود را پیش مردم بزرگ پندارد و در نظر مردم پست باشد، و اگر تواضع کند خدا او را بلند کند ، و به او بگوید بلند شو خدا تو را بلند کند ، پس همیشه در نظر خود کوچک باشد و در نظر مردم بزرگ (2).

در حدیث دیگر دارد که انسان چون تواضع کند خدا او را بلند

کند (3).

در حدیث دیگر دارد که چون انسان تکبر کند خدا او را پست

سازد (4) .

در حدیث دیگر دارد که هر کس کفش و لباسش را پینه کند و اسباب و متاع خانه را خودش بردارد و به حال ندهد) از

1- کافی ، ج 2، ص 309، از امام ششم(علیه السّلام) .
2- کافی، ج 2،ص 312، از امام ششم (علیه السّلام) .
3- کافی ، ج 2، ص 312، ذیل حدیث 16، از امام ششم (علیه السّلام) .
4- روضه کافی ، ذیل حدیث 39، از امام ششم(علیه السّلام)

تکبّر خالی باشد(1).

در حدیث دیگر فرمود : دوری کنید از تکبر و خود را در ردیف بزرگان در آوردن چون بزرگواری عبای خدا است و هر کس خود را در بزرگواری شبیه خدا کند خدا او را دو نیم کند و در روز قیامت ذلیلش کند (2).

کتاب الله

(کتاب الله)(3)

در حدیثی دارد که رساترین موعظه متقین کتاب خدا است (4) .

در حدیث دیگر فرمود : راست ترین گفتار و رساترین موعظه

و بهترین قصه ها کتاب خدا است (5).

در حدیث دیگر فرمود : بهترین حدیث و رساترین موعظه

متقین کتاب خداست (6).

در حدیث دیگر فرمود : بهترین قصه ها و رساترین موعظه ها

1- روضه کافی ، حدیث 302، از امام صادق (علیه السّلام) .

2- روضه کافی ، حدیث 1، از امام صادق (علیه السّلام) .

3- یعنی کتاب خدا.

4- فقیه ، ج 1، ص 330، از امام دوم (علیه السّلام) .

5- فقیه ، ج 4، ص287، از امام ششم (علیه السّلام) .

6- فقیه ، ج 1، ص 327، از امام اول (علیه السّلام) .

و بهترین یادآوریها کتاب خدا است (1).

در حدیث دیگر نهی فرموده اند از اینکه کتاب خدا را با آب دهن پاک کند یا چیزی برا آن بنویسند (2).

در حدیث دیگر نهی نموده اند که کتاب خدا را بسوزانند یا با قلم

محو کنند(3).

کتمان

(کتمان) (4)

در حدیثی دارد که امام صادق (علیه السّلام) به کسی فرمود : آیا خبر دادی به آنچه که به تو خبر دادم ؟ عرض کرد خیر مگر به سلیمان بن خالد ، حضرت فرمود : احسنت (کنایه از اینکه بد کاری کردی) آیا نشنیدی قول شاعر را که فرموده :

فلا یعدون سرّی وسرّت ثالثاً * الا کلّ سرّ جاوز اثنین شائع

یعنی سرّ من و تو را سومی نفهمد که هر سرّی از دو نفر تجاوز

کرد شایع خواهد شد (5) .

در حدیث دیگر دارد که اگر در یک دستت چیزی است

1- روضه کافی ، ذیل حدیث 194 از امام ششم (علیه السّلام) .
2- فقیه، ج 4، ص 3، از امام ششم(علیه السّلام) .
3- کافی ، ج 2، ص 674، از امام ششم (علیه السّلام)
4- یعنی پنهان کردن .
5- کافی ، ج 2، ص 244.

و می توانی کـاری کنی که آن دسـتت نفهمـد بجـا آور تـا آنجا که فرمود زبانت را حفظ کن تا عزیز شوی و کاری مکن که مردم را برگردنت سوار کنی در نتیجه ذلیل شوی (1).

در حدیث دیگر فرمود : زبان خود را نگاه دارید و ملازم خانهٔ خود باشـید که هرگز بلاء به شما نرسد ، و نگوئید (اگر حرف زده نشود دین از بین می رود) چون همیشه زیدیه سپر شمایند (چون ایشان همیشه امام دارند و همیشه با دشمنان می جنگند)(2).

در حـدیث دیگر فرمود : نفس انـدوهگین برای ما و غمگین برای ظلمی که به ما شـده ثواب تسبیـح دارد و زنش برای امر ما عبادت است و کتمان سرّ ما ثواب جهاد در راه خدا دارد (و این

حدیث را باید به آب طلا نوشت)(3).

امام چهارم (علیه السّلام) فرمود : دوست داشـتم گوشت بازویم را فدا کنم برای شـیعه و دو خصـلت را نداشـته باشند یکی سبکی و دیگر کمی کتمان (4) .

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود ای سلیمان شما بر دینی

1- کافی ، ج 2، ص 225، از امام هفتم (علیه السّلام) .
2- کافی ، ج 2، ص225، از امام ششم (علیه السّلام) .
3- کافی ، ج 2، ص 226، از امام ششم (علیه السّلام) .
4- کافی ، ج 2، ص 221.

هستید که هر کس کتمانش کند خدا او را عزیز کند و هر کس فاش کند خدا او را ذلیل کند(1).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) به معلّی فرمود : ای معلّی امر ما را کتمان کن و ضایع نکن آن را چون هرکس امر ما را کتمان کند خدا او را عزیز کند در دنیا و نوری قرار بدهد بین چشمانش در آخرت که او را بکشد به بهشت ، ای معلّی هرکس امر ما را (شیعگی را) فاش کند و کتمانش نکند خدا او را در دنیا ذلیل کند و در آخرت نور را مبدل به ظلمت کند که او را بکشد به سوی جهنم ، ای معلّی تقیه از دین من و دین پدران من است و کسی که تقیه نکند دین ندارد ، ای معلّی خدا دوست دارد در پنهانی عبادت شود ، چنانچه دوست دارد در علانیه عبادت شود ، ای معلّی کسی که امر ما را فاش کند مثل آن است که انکار کند(2).

الکحل

(الکحل)(3)

در حدیثی دارد که سرمه سنگ چشم را جلاء می دهد و موی را

1- کافی ، ج 2، ص 222.

2- کافی ، ج 2، ص 222.

3- یعنی سرمه .

می رویاند و آبریزی را می برد(1).

در حدیث دیگر دارد که راوی گفت : امام رضا (علیه السّلام) میلی سرمه دان و سرمه دانی از استخوان به من نشان داد و فرمود : این مال موسی بن جعفر (علیه السّلام) است ، پس سرمه بکش و من سرمه کشیدم (2).

در حدیث دیگر دارد که امام باقر (علیه السّلام) فرمود : سرمه کشیدن به سرمه سنگ بوی دهان را نیکو و پلک چشم را محکم می کند (3).

در حدیث دیگر دارد که رسول خدا (صلّی الله علیه وآله وسلّم) چهار میل سرمه قبل از خواب به چشم راست و سه میل به چشم چپ می کشید (4).

در حدیث دیگر دارد که رسول خدا(صلّی الله علیه وآله وسلّم) وقتی می خواست بخوابد سرمه سنگ به چشم می کشید اما تک تک (مثلاً یک ، سه پنج)(5).

در حدیث دیگر دارد که سرمه در شب چشم را نفع دهد و در

روز زینت است (6).

1- کافی ، ج 6، ص 494 ، از امام ششم (علیه السّلام) .

2- کافی، ج 6، ص 494.

3- کافی ، ج 6، ص 494.

4- کافی، ج 6، ص 495 ، از امام ششم (علیه السّلام) .

5- کافی ، ج 6، ص 493 ، از امام ششم(علیه السّلام) .

6- کافی ، ج 6، ص 494 ، از امام ششم(علیه السّلام).

در حدیث دیگر دارد که سرمه کشیدن قوّه جماع را زیاد کند(1) .

در حدیث دیگر دارد که سرمه موئی را می رویاند و آب ریزی را خشک می کند و آب دهن را شیرین می کند و چشم را تیز می کند و کمک بر طول دادن سجود می شود(2).

در حدیث دیگر دارد که هر کس سرمه می کشد باید تک تک بکشد و هر کس این کار بکند نیکو کرده و هر کس نکند باکی نیست (3).

در حدیث دیگر دارد که هر کس با سرمه بخوابد و امساک نکند

از آب آوردن آب سیاه ایمن است مادامی که با سرمه بخوابد (4) .

کذب

(کذب) (5)

در حدیثی دارد که بپرهیزید از دروغ چه کوچک باشد و چه بزرگ چه شوخی باشد و یا جد چون وقتی دروغ کوچک گفت

جرأت پیدا می کند در بزرگ (6) .

1- کافی ، ج 6، ص 494 ، از امام ششم (علیه السّلام) .
2- کافی ، ج 6، ص 494 ، از امام ششم(علیه السّلام) .
3- کافی ، ج 6، ص 49، از امام ششم از علی (علیهما السّلام) .
4- کافی ، ج 6، ص 494 ، از امام ششم(علیه السّلام) .
5- یعنی دروغ گفتن.
6- کافی ، ج 2، ص 338، امام باقر از پدرش (علیهما السّلام) .

در حدیث دیگر دارد که بزرگترین خطاها نزد خدا زبانی است

که بسیار دروغ گوید(1).

در حدیث دیگر دارد که دروغ بستن به خدا و رسول و ائمه

روزه را باطل می کند (2).

در حدیث دیگر دارد که دروغ خرابی ایمان است (3).

در حدیث دیگر دارد که خداوند برای بدیها قفلهائی دارد و کلید آنها را شراب و دروغ قرار داده و دروغ بدتر از شراب است(4).

در حدیث دارد که حضرت عیسی بن مریم (علیه السّلام) فرمود : کسی که دروغ گفتن او زیاد باشد آب روی او می رود(5) .

در حدیث دیگر دارد که دروغ بستن به خدا و رسول (صلّی الله علیه وآله وسلّم)از گناهان کبیره است (6).

در حدیث دیگر دارد که انسان طعم ایمان را نیابد مگر وقتی که

دروغ را چه شوخی و چه جدی ترک کند (7) .

1- روضه کافی ذیل حدیث 39 از امام ششم(علیه السّلام) .
2- فقیه ، ج 2، ص 67، از امام صادق(علیه السّلام) .
3- کافی ، ج 2، ص339، از امام باقر (علیه السّلام) .
4- کافی ، ج 2، ص 338 و ج 6 ص 403 از امام باقر (علیه السّلام) .
5- کافی ، ج 2، ص 341، از امام ششم(علیه السّلام)
6- کافی ، ج 2، ص 339، از امام ششم (علیه السّلام) .
7- کافی ، ج 2، ص 340، از امیرالمؤمنین(علیه السّلام)

در حدیث دیگر دارد که دروغ برای شخص مصلح نیست(1) (مثل کسی که بخواهد بین دو نفر را اصلاح کند دروغی بگوید فلانی سلامت رسانید و حال آنکه او بدگوئی می کرده).

در حدیث دیگر پیغمبر (صلّی الله علیه وآله وسلّم) فرمود : کسی که عمداً به من دروغ بندد جایش در آتش است (2) .

در حدیث دیگر فرمود : سزاوار است که مسلمان با شخص زیاد

دروغگو رفاقت و برادری نکند(3).

کرّاث

(کرّاث) (4)

در حدیثی دارد که برای حضرت موسی بن جعفر (علیهما السّلام) غلامی بود که مرض سپرز داشت حضرت دستور داد سه روز تره به او بخورانید همین کار کردند خوب شد (5) .

در حدیث دیگر دارد امام رضا(علیه السّلام) در بستانی تره را با آب می شست و می خورد(6).

1- کافی ، ج 2، ص 343، از امام ششم (علیه السّلام) .
2- فقیه ، ج 4، ص 264.
3- کافی ، ج 2، ص 341، از امیرالمؤمنین (علیه السّلام) .
4- کرّاث یعنی تره و کندنا .
5- کافی ، ج 6، ص 365.
6- کافی ، ج 6، ص 365.

در حـدیث دیگر دارد که یادی از سبزیجات شـد نزد رسول خدا (صـلّی الله علیه وآله وسـلّم) حضـرت فرمود : تره بخورید که مثل آن در سبزیجات مثل نان (یا خورش) است در سایر خوراکیها(1).

در حدیث دیگر دارد که امام رضا (علیه السّلام) را در خراسان دیدند در بستان تره می خورد عرض کردند اینها کود دارد ، فرمود : از کود به آن چیزی نچسبیده و آن برای بواسیر خوب است (2).

در حدیث دیگر دارد که سؤال از تره شد ، فرمود : بخور آن را که

در آن چهـار خصـلت است بوی دهـان را نیکو کنـد و بادها را برطرف سازد و بواسـیر را قطع کنـد و آن امان از خوره است برای کسـی که بخوردنش ادامه دهد(3).

در حدیث دیگر دارد که امیرالمؤمنین (علیه السّلام) تره را با نمک سائیده می خورد (4) .

در حـدیث دیگر دارد که حنـان گفت با امام صادق (علیه السّ لام) سـر سـفره بودم من میل به کاسـنی کردم حضـرت فرمود : چرا تره نمی خوری ؟ عرض کردم : برای روایاتی که از طرف شما راجع به

1- کافی ، ج 6، ص 365، از امام ششم (علیه السّلام) .

2- کافی ، ج 6، 365.

3- کافی ، ج 6، ص 365، از امام ششم (علیه السّلام) .

4- کافی ، ج 6، ص 366.

کاسنی رسیده ، فرمود : چه رسیده ؟ عرض کردم : فرموده اید هر روزی از بهشت یک قطره به آن می بارد ، فرمود : به تره هفت قطره می بارد ، عرض کردم : چگونه بخورم ؟ فرمود سر و ته آن را قطع کن و بخور(1).

الکراهه

(الکراهه)(2)

در حدیثی دارد که رسول خدا (صلّی الله علیه وآله وسلّم) فرمود : آی امت من خداوند بیست و چهار خصلت را برای شما ناپسند دانسته و از آن تهی فرموده :

اول : آنکه در نماز بازی کنید ، دوم : آنکه در صدقه منت گذارید ، سوم آنکه در بین قبرها خنده کنید ، چهارم : آنکه به خانه های مردم نگاه کنید ، پنجم : آنکه به فرج زنها نگاه کنید که موجب کوری می شود ، ششم : آنکه در وقت جماع سخن گوئید که موجب گنگی شود ، هفتم : آنکه پیش از نماز عشا خواب روید ، هشتم : آنکه بعد از عشاء سخن گوئید ، نهم : آنکه زیر آسمان بدون لنگ غسل کنید ، دهم : آنکه زیر آسمان مجامعت کنید ، یازدهم : آنکه بدون لنگ داخل نهر آب شوید، چون در آن سکنه هست از

1- کافی ، ج 6، ص 366.

2- یعنی ناپسند.

ملائکه ، دوازدهم : آنکه بدون لنگ داخل حمام ها شوید، سیزدهم : آنکه بین اذان و اقامه نماز صبح سخن گوئید به طوری که نماز قضاء شود ، چهاردهم : آنکه در وقت هیجان دریا سوار کشتی شوید، پانزدهم : آنکه روی پشت بام که دیوار ندارد بخوابید ، که اگر این کار کنید کسی مسؤول آن نخواهد بود مگر خودش ، شانزدهم : آنکه تنها در خانه ای بخوابد، هفدهم : آنکه با زن حائض مجامعت کند که اگر این کار کند و بچه خوره دار یا برص دار متولد شد ملامت نکند مگر خود را ، هجدهم : آنکه بعد از احتلام با زنش مجامعت کند پیش از غسل کردن از آن احتلام که اگر این کار کند و بچه ای متولد شود دیوانه ، ملامت نکند مگر خودش را ، نوزدهم : آنکه سخن گوید با شخصی خوره دار مگر آنکه یک ذراع فاصله باشد ، چون فرموده از شخص خوره دار فرار کنید ، مثل آنکه از شیر فرار می کنید ، بیستم : آنکه در کنار آب جاری بول کند ، بیست و یکم : آنکه در زیر درخت میوه دار که میوه اش رسیده باشد حدث انجام دهد یعنی بول یاغائط کند، بیست و دوم : آنکه ایستاده کفش به پا کند ، بیست و سوم : آنکه داخل خانه تاریک شود مگر آنکه چراغی یا آتشی باشد ، بیست و چهارم : آنکه چراغ را با دهان خاموش کند(1).

1- فقیه ، ج 3، ص 363، امام ششم از پدرانش از پیغمبر (علیهما السّلام) .

در حـدیث دیگر دارد که خداوند کراهت دارد برای امّت من بازی کردن در نماز و منت گذاشـتن در صدقه ، و در حال جنابت داخل شدن در مسـجدها ، و خندیدن بین قبرها ، و نگاه کردن به خانه های مردم ، و نگاه کردن به فَرج زنها چون موجب کوری بچه می شود ، و سـخن گفتن در وقت جمـاع که موجب گنگی بچه می شود ، و خوابیـدن بین نمـاز مغرب و عشاء چون موجب محرومی رزق می شود ، و غسـل کردن زیر آسـمان مگر با لنگ ، و داخل شـدن در نهرها مگر با لنگ چون در آبها سـکنه هسـتند از ملائکه و داخل شدن به حمّامها مگر با لنگ و سخن گفتن بین اذان و اقامه در نماز صبح و سوار شدن کشتی در وقت هیجان دریا، و خوابیدن پشت بام که دیوار ندارد(1) .

کربلاء

در حدیثی دارد که امیرالمؤمنین (علیه السّلام) با مردم سیر می کردند تا رسیدند به یک میلی و یا دو میلی (2) کربلاء حضرت جلو افتادند تا رسیدند به قتلگاه فرمودند اینجا دوست پیغمبر و دویست وصی و دویست بچه پیغمبر قبض روح شدند با اتباعشان ، پس پاهای

1- فقیه ، ج 4، ص 258، از پیغمبر (صلّی الله علیه وآله وسلّم) .

2- میل در عربی به اندازه یک چشم انداز است یا دو هزار متر است.

مبارک را از رکاب بیرون آوردند و با قاطرشان دور می زدند ، و انشاء می فرمودند :

« مناخ رکاب ومصارع شهداء لا یسبقهم من کان قبلهم ولا

یلحقهم من کان بعدهم ».

یعنی اینجا محل خوابانیدن شتران است ، و محل زمین افتادن

شهداء است ، نه قبلی ها و نه بعدی ها به ایشان نمی رسند(1).

در حدیث دیگر امام پنجم (علیه السّلام) فرمودند : خداوند کربلا را بیست و چهار هزار سال قبل از کعبه ایجاد نمود و مقدس و مبارک گردانید و همیشه قبل از ایجاد مخلوقات مقدس و مبارک بوده و همیشه اینطور خواهد بود و خداوند آن را بهترین زمین بهشت قرار خواهد داد (2).

در حدیث دیگر فرمود : حضرت مریم (علیه السّلام) یک شبه از دمشق رفت کربلا و در جای قبر حضرت امام حسین (علیه السّلام) زائید و برگشت (3) .

در حدیث دیگر دارد که مراد از بقعه مبارکه کربلا است(4) .

1- تهذیب، ج 6، ص 72، از امام ششم (علیه السّلام) .

2- تهذیب، ج 6، ص 72.

3- تهذیب، ج 6، ص 73، از امام چهارم (علیه السّلام)

4- تهذیب، ج 6، ص 38، از امام ششم (علیه السّلام).

کرفس

در حدیثی دارد که یادی از کرفس شد حضـرت رضا (علیه السّلام) فرمود شما دوستش دارید و هیچ حیوانی نیست مگر آنکه آن را دوست دارد(1).

در حدیث دیگر فرمود : به شما باد به کرفس که آن طعام

(پیغمبران مثل) الیاس ویسع و یوشع بن نون (علیهم السّلام) است .

کعبه

(کعبه)(2)

در حدیثی دارد که چرا کعبه را کعبه گفتند ؟ فرمودند : چون چهار گوشه است ، چرا چهار گوشه است ، چون در مقابل بیت المعمور است ، و آن چهـار گوشه است و آن چرا چهار گوشه است ، چون در مقابل عرش است ، چرا عرش چهار گوشه است ، به جهت آنکه کلماتی که اسلام بر آن بناء شده چهار کلمه است ، که سبحان الله والحمد لله ولا الا إلّا الله والله اکبر باشد(3).

در حدیث دیگر دارد که کعبه را کعبه گویند چون در وسط دنیا

1- کافی ، ج 6، ص 366.

2- خانه خدا در مسجد الحرام کعبه گویند.

3- فقیه ، ج 2، ص 124.

است (1) .

در حـدیث دیگر دارد که شخصـی به امام صادق (علیه السّلام) عرض کرد من کنیزی دارم که پانصـد دینار ارزش دارد من او را هـدیه کعبه کردم چه کنم ؟ حضرت فرمود:روی دیوار حجر بایست و صدا کن چه کسی پولش را دزد برده یا محتاج است بین ایشان تقسیم کن (2) .

در حـدیث دیگر دارد که داخل شـدن در کعبه داخل شدن در رحمت خدااست و خارج شدن از آن خارج شدن از گناهان است ، و در ما بقی عمرش معصوم از گناه است و گناهان گذشته اش آمرزیده است(3).

در حدیث دیگر دارد که اول بقعه که در زمین خلق شده کعبه

است سپس زمین از کعبه کشیده شده (4) .

در حدیث دیگر دارد که هر کس نظر کند به کعبه و حقش را بشناسد خداوند گناهانش را بیامرزد و همّ دنیا و آخرتش را کفایت

کند (5) .

در حدیث دیگر فرمود : کسی که نظر کند به کعبه نوشته شود

1- فقیه ، ج 2، ص 124، از پیغمبر(صلّی الله علیه وآله وسلّم) .
2- کافی ، ج 4، ص 242.
3- کافی ، ج 4، ص 527، از امام ششم (علیه السّلام)
4- فقیه ، ج 2، ص 156 ، از امام پنجم (علیه السّلام) .
5- کافی ، ج 4، ص 241، از امام ششم (علیه السّلام) .

برای او حسنه ای و نابود شود از او ده گناه(1).

الکفاف

(الکفاف)(2)

در حدیثی دارد که امام چهارم(علیه السّلام) فرمود: ای خدا رزق بده به محمد و آل محمد به مقدار حاجت (3) .

در حدیث دیگر پیغمبر(صلّی الله علیه وآله وسلّم) فرمود : ای خدا رزق بده محمد و آل محمد را و کسی که دوست می دارد محمد و آل محمد را عفاف (یعنی پرهیزکاری)و کفاف (یعنی به مقدار حاجت) و روزی کن کسی را که دشمن می دارد محمد و آل محمد را مال و اولاد (4) .

در حدیث دیگر دارد که رسول خدا (صلّی الله علیه وآله وسلّم) عبورش افتاد به شتر چرانی ، کسی را فرستاد شیر طلبید ، شتر چران گفت آنچه در پستان شتران است مال ناشتائی این جماعت است و آنچه در ظرفها است مال عشاء و شام ایشان است.

رسول خدا (صلّی الله علیه وآله وسلّم) فرمود : ای خدا مال و اولادش را زیاد گردان ،

1- کافی ، ج 4، ص 240، از امام ششم(علیه السّلام) .
2- کفاف : آن مقدار روزی و خوراک که انسان را بس باشد آنچه به قدر حاجت باشد و کم و زیاد نباشد (عمید).
3- کافی ، ج 2، ص 141، ذیل حدیث 4.
4- کافی ، ج 2، ص 140.

سپس عبورش افتاد به گوسفند چرانی پس کس فرستاد و شیر طلبید ، چوپان گوسفندان را دوشید و آنچه هم در ظرفش بود ریخت در ظرف رسول خدا (صلّی الله علیه وآله وسلّم)و گوسفندی هم فرستاد نزد رسول خدا و عرض کرد این است آنچه نزد ما بود و اگر زیادتر هم خواسته باشید در خدمت حاضریم ، رسول خدا هم فرمود: ای خدا روزی به مقدار حاجتش بده ، بعض اصحاب عرض کردند ای رسول خدا آن که شما را رد کرد دعائی نمودی که اکثر ماها دوست داریم و به این شخص که حاجت شما را برآورد دعائی کردی که اکثر ماها کراهت داریم ، فرمود : مال کم و به مقدار حاجت بهتر است از مال زیاد که انسان را به لهو و لعب وادارد ، ای خدا محمد و آل محمد را روزی به مقدار حاجت بفرما(1).

الکفاله

(الکفاله)(2)

در حدیثی دارد که امام صادق (علیه السّلام) به مردی فرمود : چه سبب شد از حج کردن عقب افتادی ؟ عرض کرد فدایت شوم کفیل کسی شدم عهد شکنی کرد ، حضرت فرمود: تو را به کفالت چه کار بود،

1- کافی ، ج 2، ص 240، از امام چهارم (علیه السّلام) .

2- کفالت یعنی به عهده گرفتن چیزی بابت کسی (عمید).

آیا ندانستی که کفالت گذشتگان را هلاک کرد و جهنمی نمود ؟(1) .

در حدیث دیگر دارد که کفالت خسارت و غرامت و ندامت است (2) .

در حدیث دیگر دارد که امام صادق (علیه السّلام) به مردی فرمود : چه چیز تو را مانع شد از حج کردن ؟ عرض کرد کفیل کسی شده بودم ، حضرت فرمود: تو را چه به کفالت مگر ندانسته ای کفالت . گذشتگان را هلاک کرد ؟(3).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : در تورات نوشته شده کفالت ندامت و غرامت است (4) .

کُفر

(کُفر) (5)

در حدیثی دارد که : سؤال شد کفر و شرک کدام یک مقدمند ؟ فرمود : کفر مقدم است ، چون ابلیس اول کسی بود که کافر شد، و کفرش غیر شرک بود چون ابلیس مردم را به عبادت غیر خدا

1- کافی ، ج 5، ص 103.

2- فقیه، ج 3، ص 55، از امام ششم(علیه السّلام) .

3- فقیه ، ج 3، ص 54؛ تهذیب، ج 6، ص 209.

4- تهذیب ، ج 6، ص 210.

5- کفر : ناسپاسی کردن ، ناگرویدن ، خلاف ایمان .

دعوت نکرد ، الخ(1).

در حدیث دیگر دارد که علی (علیه السّلام) دریست از درهای بهشت ، هر کس از این در داخل شد مؤمن است و هر کس از آن در خارج شد کافر است(2).

در حدیث دیگر دارد که امیرالمؤمنین (علیه السّلام) فرمود : کفر بر چهارپایه است ، فسق وغلوّ وشک وشبهه .

و فسق بر چهار قسم است ، بر جفا و ستم و کوری باطن ، غفلت و تکبّر ، پس کسی که جفا کند حق را کوچک شمارد و فقها را دشمن دارد و اصرار کند بر گناه بزرگ و کسی که کور باطن باشد یاد خدا را فراموش کند پیروی گمان کند و با خالق خود مبارزه کند و شیطان بر او مواظبت کند .

و طلب مغفرت کند بدون اینکه توبه کند و تواضع نماید ... وکسی که غفلت کند جنایت بر نفس خود کرده و به پشت خود برگشته و گمان کند ضلالتش هدایت است و آرزوها او را مغرور کرده و حسرت و ندامت دامن گیر او شده وقتی که مرگش برسد و پرده از روی او برداشته شود آن وقت ظاهر شود برای او چیزی که گمان نداشت ، و کسی که از امر خدا سرپیچی کند شک کند

1- کافی ، ج 2، ص 386، از امام صادق (علیه السّلام) .

2- کافی ، ج 2، ص 289.

و کسی که شک نمود خدا او را ذلیل کند و در نظر مردم کوچکش

کند ، به جهت آنکه در امر خدا کوتاهی نموده و مغرور شده ... تا

آخر حدیث که مفصل است (1).

در حدیث دیگر رسول خدا(صلّی الله علیه وآله وسلّم) فرمود : اطاعت علی (علیه السّلام) ذلّت است و معصیت و نافرمانی علی(علیه السّلام) کفر است ، گفته شد یا رسول الله چگونه این طور می شود ؟ فرمود: چون علی (علیه السّلام) شما را وادار می کند به حق اگر اطاعتش کردید ذلیل خواهید شد و اگر نافرمانی او کردید کافر خواهید شد (2).

کفن

در حدیثی دارد که امام صادق (علیه السّلام) فرمود : کفن های مردگان خود را نیکو قرار دهید(3).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود: اگر کسی کفن خود را آماده کند هر وقت به آن نگاه کند مأجور خواهد بود (4).

کفن ای کفن ای کفن تو با نوجوانان همه همدمی تو بانو

1- کافی ، ج 2، ص 392.

2- کافی ، ج 2، ص 388، از امام ششم (علیه السّلام).

3- کافی ، ج 3، ص 148 .

4- کافی ، ج 3، ص 253.

عروسان همه محرمی .

در حدیث دیگر دارد که اول چیزی که از مال انسان برداشته شود کفن اوست ، سپس بدهکاری اوست ، بعد از آن وصیت اوست ،

بعد از آن ارث است(1).

در حدیث دیگر دارد که پول کفن از جمیع مال برداشته

می شود(2).

" در حدیث دیگر دارد که امام صادق(علیه السّلام) فرمود: هر کس کفنش با او باشد در خانه اش از غافلین نوشته نشود و هر وقت به آن نگاه کند مأجور خواهد بود(3).

کلاب

(کلاب)(4)

در حدیثی دارد که سگ سیاه یک رنگ از جن است (5) .

در حدیث دیگر دارد که سگها از ضعیفان جن هستند ، پس هر یک از شماها که طعامی می خورید و سگی نزد شما است چند لقمه

1- کافی ، ج 7، ص 23، ازامام ششم (علیه السّلام) .
2- تهذیب، ج 1، ص 437، از امام ششم(علیه السّلام) .
3- کافی ، ج 3، ص 256.
4- کلاب یعنی سگها .
5- کافی ، ج 6، ص 552، از امام پنجم یا ششم (علیه السّلام) .

به ایشان بدهید یا ردش کنید چون آنها نفس بدی دارند(1).

در حدیث دیگر امام ششم فرمود : کراهت دارد که در خانه مرد مسلمان سگی باشد (2).

در حدیث دیگر دارد که امام صادق (علیه السّلام) فرمود: هر کس سگی را نگاه دارد هر روزی به مقدار کوه احد از عملش ناقص شود(3).

کلام

(کلام)(4)

در حدیثی دارد که سؤال شد چه سخنی است که نزد خدا با

فضیلت تر باشد ؟

فرمودند : زیاد ذکر گفتن و یاد خدا بودن و زاری کردن به سوی

خدا به واسطه دعا(5) .

در حدیث دیگر فرمود : جایز نیست کلام و سخن گفتن در

خلاء چونکه پیغمبر (صلّی الله علیه وآله وسلّم) نهی فرموده از آن (6).

در حدیث دیگر دارد که هر کس مراعات کلامش را نکرد

1- کافی ، ج 6، ص 553، از امام ششم از پیغمبر (صلّی الله علیه وآله وسلّم) .
2- کافی ، ج 6، ص 552.
3- کافی ، ج 6، ص 552.
4- یعنی قول و سخن و لفظی که مفید باشد.
5- فقیه ، ج 4، ص 274، از امام هفتم از امیرالمؤمنین (علیهما السّلام) .
6- فقیه، ج 1، ص21.

(و هرچه خواست گفت) بیهودگی خود را ظاهر ساخته(1) .

در حدیث دیگر فرمود: هر کس در کلامش از حق خسته نشد

فخر خود را ظاهر ساخته (2).

در حدیث دیگر فرمود : خداوند خلق نکرده چیزی را که بهتر از کلام باشد و بدتر از کلام چون به واسطهٔ کلام بعضی رو سفیدند و بعضی رو سیاه ، و بدانکه کلام در قید و بند تو است مادامی که سخن نگفته باشی و چون سخن بگوئی تو در قید و بند آن خواهی بود(3).

در حدیث دیگر فرمود: وای بر اصحاب کلام که بگویند این

خوب است و این بد (4) .

الکمثری

(الکمثری)(5)

امام صادق (علیه السّلام) فرمود :گلابی بخورید که قلب را جلا می دهد و دردهای باطنی را به اذن خدا ساکن می کند(6) .

1- فقیه، ج 4، ص 291.
2- روضه کافی ذیل حدیث 4 از امیرالمؤمنین (علیه السّلام).
3- فقیه ، ج 4، ص 277 از امیرالمؤمنین (علیه السّلام) .
4- کافی ، ج 1، ص 171، از امام صادق (علیه السّلام) .
5- یعنی امرود و گلابی.
6- کافی ، ج 6، ص 358.

امام صادق (علیه السّلام) فرمود :گلابی معده را دباغی و تقویتش می کند و با شکم پر بهتر است تا با شکم خالی و ناشتا، و کسی که ثقل و سنگینی در خود احساس کند باید روی طعام بخورد(1).

کوفه

در حدیثی دارد که یک نماز در مسجد کوفه ثواب هزار رکعت

نماز دارد(2).

در حدیث دیگر دارد که کوفه حرم خدا و رسول خدا و امیر المؤمنین و یک نماز در آن ثواب هزار رکعت دارد و یک درهم در آن صرف کردن مثل هزار درهم است(3).

در حدیث دیگر دارد که اگر مردم می دانستند چه فضیلتی مسجد کوفه دارد هرآینه از راههای دور تهیه زاد و راحله می کردند و به زیارتش می آمدند چون نماز واجب در آن معادل یک حج است و نماز نافله معادل یک عمره است(4).

در حدیث دیگر دارد که خوب مسجدیست مسجد کوفه هزار

1- کافی ، ج 6، ص 358.

2- تهذیب، ج 6، ص 33، از امام صادق (علیه السّلام) .

3- تهذیب، ج 6، ص 32، از امام صادق (علیه السّلام).

4- تهذیب، ج 6، ص 32، از امام پنجم (علیه السّلام) .

پیغمبر و هزار وصی در آن نماز خوانده اند(1) .

کیل

(کیل)(2)

در حدیثی دارد که با پیمانه طعام را خرید و فروش کنید که

برکت در پیمانه است (3).

لباس

در حدیثی دارد که لباسهای خود را در شب تا کنید والا شیطان

آن را بپوشد (4) .

در حدیث دیگر فرمود : لباس سفید بپوشید که هم پاکیزه است

و هم پاک است و مردهای خود را در لباس سفید کفن کنید(5) .

در حدیث دیگر فرمود : لباس پنبه ای بپوشید که آن لباس رسول

خدا و لباس ماست(6).

در حدیث دیگر فرمود: خدای عزوجل به پیغمبری از پیغمبران

1- کافی ، ج 3، ص 492 ، از امام ششم(علیه السّلام) .
2- کیل یعنی پیمانه
3- کافی ، ج 5، ص 167، از امام صادق (علیه السّلام).
4- کافی ، ج 6، ص 480، از امام صادق (علیه السّلام) .
5- کافی ، ج6، ص 445 ، از امام صادق (علیه السّلام) .
6- کافی ، ج 6، ص 446 ، از امام صادق (علیه السّلام) .

وحی نمود که به مؤمنین بگو که نپوشند لباسهای دشمنان مرا و نخورند طعام دشمنان مرا و به روش و راههای دشمنان من نروند که دشمن من خواهند بود چنانچه ایشان دشمن من هستند (1).

در حدیث دیگر فرمود : پیچیدن لباس راحتی آن است و بیشتر

دوام دارد(2).

در حدیث دیگر فرمود : بهترین لباس هر زمانی لباس اهل آن

زمان می باشد(3).

در حدیث دیگر دارد که رسول خدا (صلّی الله علیه وآله وسلّم) لباس سیاه را کراهت داشت مگر در سه چیز ، کفش و عمامه و عبا(4) .

در حدیث دیگر دارد که صلاح نیست برای مردان لباس حریر

بپوشند مگر در جنگ (5).

در حدیث دیگر فرمود: لباس بهتر از سفید چیزی نیست پس

بپوشید و مردگان خود را در آن کفن کنید(6) .

1- فقیه، ج 1، ص 163، از امام ششم(علیه السّلام) .
2- کافی ، ج 6، ص 478 ، از امام هفتم (علیه السّلام) .
3- کافی ، ج 1، ص 411، از امام صادق (علیه السّلام) .
4- کافی ، ج 6، ص 449 وفقیه ، ج 1، ص 163، از امام صادق(علیه السّلام)
5- کافی ، ج 6، ص 453 ، از امام صادق (علیه السّلام) .
6- کافی ، ج 3، ص 148 ، امام باقر از پیغمبر (علیهما السّلام).

در حدیث دیگر فرمود : لباس پاکیزه همّ و حزن را می برد

و برای نماز هم پاکیزه است(1).

در حدیث دیگر فرمود : کسی که لباسی بپوشد که لباس شهرت

باشد خداوند در قیامت لباس از آتش به او بپوشاند (2).

لبن

(لبن)(3)

در حدیثی دارد که شیر گاو دواء است و چربی آن شفاء است

و گوشتش درد است (4) .

در حدیث دیگر دارد که شخصی به امام صادق (علیه السّلام) عرض کرد: من شیر خوردم به من ضرر زد ، حضرت فرمود: نه به خدا قسم هیچ وقت شیر ضرر ندارد بلکه با چیز دیگر خورده ای آن به تو ضرر زده خیال کرده ای شیر به تو ضرر زده (5) .

در حدیث دیگر فرمود : بر تو باد به شیر که گوشت می رویاند

و استخوان را محکم می کند (6) .

1- کافی ، ج 6، ص 444، امام صادق از امیرالمؤمنین (علیهما السّلام) .

2- کافی ، ج 6، ص 445، از امام سوم (علیه السّلام) .

3- لبن یعنی شیر.

4- کافی ، ج 6، ص 311، از امام صادق (علیه السّلام) .

5- کافی ، ج 6، ص 366.

6- کافی ، ج 6، ص 367، از امام صادق (علیه السّلام) .

در حدیث دیگر فرموده بر شما باد به شیر گاو که با هر درختی

مخلوط است (1).

در حدیث دیگر دارد که سؤال از شیر الاغ شد ، حضرت صادق (علیه السّلام) فرمود : بیاشام آن را در حدیث دیگر فرمود باکی ندارد (2).

در حدیث دیگر راوی گفت : من نزد امام صادق (علیه السّلام) بودم که شخصی عرض کرد من در بدنم ضعف پیدا شده ، حضرت فرمود : شیر بخور که آن گوشت می رویاند و استخوان را محکم

می کند(3).

در حدیث دیگر فرمود : شیر گاو سرخ بهتر است از شیر گاو

سیاه (4) .

در حدیث دیگر فرمود : شیر گوسفند سیاه بهتر است از شیر

گوسفند سرخ (5) .

در حدیث دیگر فرمود : شیر طعام پیغمبران است (6) .

1- کافی ، ج 6، ص 337 از امام باقر یا صادق (علیهما السّلام) .

2- کافی ، ج 6، ص 339 حدیث 3 و 4.

3- کافی ، ج 6، ص 336.

4- کافی ، ج 6، ص 336 از امام باقر (علیه السّلام) .

5- کافی ، ج 6، ص 336 از امام باقر (علیه السّلام) .

6- کافی ، ج 6، ص 336 از امام باقر (علیه السّلام) .

در حدیث دیگر دارد که رسول خدا(صلّی الله علیه وآله وسلّم) طعام و شرابی نمی خورد مگر اینکه می فرمود : خدایا مبارک گردان این را و بهتر از آن روزی ما کن مگر شیر که هر وقت می آشامید می فرمود خدایا مبارک گردان آن را و زیادش کن (1).

لحوم

(لحوم)(2)

در حدیثی دارد که : هر وقت گوشت خریدید غده هایش را

درآورید(3) که آن خوره را به حرکت می آورد(4).

در حدیث دیگر فرمود: هر وقت مسلمانی را ضعف گرفت باید

گوشت را با شیر بخورد(5) .

در حدیث دیگر فرمود : اگر گوشتی را پیدا کردید که نمی دانی آیا تذکیه شده یا مردار است یک قطعه آن را روی آتش اندازید اگر خود را جمع کرد تذکیه شده و حلال است و اگر وِل کرد آن

1- کافی ، ج 6، ص 336 از امام باقر (علیه السّلام).

2- لحوم یعنی گوشتها.

3- غده چیزیست که مانند فندقی است در زیر پوست یا در لابه لای گوشت بهم می رسد.

4- کافی ، ج 6،ص 354 از امام صادق از امیرالمؤمنین (علیهما السّلام) .

5- کافی ، ج 6، ص 316 از امام صادق از امیرالمؤمنین (علیهما السّلام) .

میته و حرام است (1).

در حدیث دیگر مردی به امام هشتم (علیه السّلام) عرض کرد اهل بیت من گوشت گوسفند نمی خورند ، حضرت فرمود : برای چه ؟ عرض کرد : گمان می کنند مره سوداء را به حرکت می آورد و موجب سردرد و مرض می شود ، حضرت فرمود ای سعد اگر خداوند چیزی را بهتر از گوسفند می دانست هرآینه فدای حضرت اسماعیل می کرد (2).

در حدیث دیگر دارد که سید خورشهای بهشت گوشت

است (3) .

در حدیث دیگر فرمود : سید طعامهای بهشت گوشت است (4) .

در حدیث دیگر دارد که سؤال شد از خوردن گوشت ناپخته ؟

فرمود این خورا ک درنده ها است (5) .

در حدیث دیگر فرمود گوشت سید طعامها است در دنیا

و آخرت (6).

1- فقیه ، ج 3، ص 207، از امام ششم (علیه السّلام) .
2- کافی ، ج 6، ص 310.
3- کافی ، ج 6، ص 308، از امام صادق (علیه السّلام)
4- کافی ، ج 6، ص 308، از امام پنجم (علیه السّلام) .
5- کافی ، ج 6، ص 314، از امام صادق(علیه السّلام) .
6- کافی ، ج 6 ص 308،امیرالمؤمنین از رسول خدا (صلّی الله علیه وآله وسلّم).

در حدیث دیگر فرمود کسی که چهل روز گوشت نخورد بد

اخلاق شود و کسی که بد اخلاق شد اذان در گوشش بگوئید(1).

لحیه

(لحیه)(2)

در حدیثی دارد که مجوس ریشها را می زدند و شاربها را

می گذاشتند و ما شاربها را می زنیم و ریشها را می گذاریم (3) .

در حدیث دیگر از مقدار ریش سؤال شد فرمود با دست یک

قبضه بگیر هرچه زیاتر شد بزن (4) .

در حدیث دیگر فرمود : ریش هرچه از قبضه زیادتر شد در

آتش است (5)

در حدیث دیگر از امیرالمؤمنین(علیه السّلام) سؤال شد جند و لشکر بنی مروان کیانند؟ فرمود : جماعتی هستند که ریشهای خود را می تراشند و سبیلهای خود را می گذارند پس مسخ شدند(6) .

1- فقیه ، ج 1، ص 195، از امام صادق (علیه السّلام) .

2- لحیه یعنی ریش .

3- فقیه، ج 1، ص 76، از پیغمبر(صلّی الله علیه وآله وسلّم)

4- کافی ، ج 6، ص 487، از امام صادق(علیه السّلام).

5- کافی ، ج 6، ص 486 ، از امام صادق(علیه السّلام) .

6- کافی ، ج 1، ص 346، ذیل حدیث 3.

لسان

(لسان) (1)

در حدیثی دار که بدترین مردم کسی است که از زبانش مردم

بترسند (2).

در حدیث دیگر فرمود : انصاف دادن زبان کم است چه نسبت به نشر قبیح و چه در نشر دادن احسان و خوبیها(3) و در سکوت گذشت آنچه مناسب مقام است.

لص

(لص) (4)

در حدیثی دارد که اگر دزدی اراده کرد مال و عیال تو را اگر بتوانی او را بکش چون دزد با خدا و رسولش در جنگ است و اگر ضرر به تو رسید بگردن من (5).

در حدیث دیگر فرمود: اگر قدرت پیدا کردی بر دزد او را بزن و من با تو شریکم در خونش یعنی خونش هدر است(6) .

1- یعنی زبان.

2- کافی ، ج 2، ص 321، از امام صادق (علیه السّلام) .

3- روضه کافی ذیل حدیث 4، از امام باقر(علیه السّلام)

4- یعنی دزد.

5- تهذیب، ج 10، ص 136، از امام صادق ، از امام باقر (علیهما السّلام)

6- کافی ، ج 7، ص 296، از امام صادق(علیه السّلام).

در حدیث دیگر فرمود: خداوند دشمن می دارد مردی که دزد

داخل خانه اش بشود و با او نجنگد(1).

در حدیث دیگر فرمود : دزد با خدا و رسولش در جنگ است

پس بکش او را اگر ضرری به تو رسید به گردن من (2).

لعن

(لعن)(3)

در حدیثی دارد که رسول خدا (صـلّی الله علیه وآله وسـلّم) سه طائفه را لعن فرموده : کسـی را که تنها بخورد و تنها بخوابد و تنها مسافرت رود (4).

در حدیث دیگر فرمود : رسول خدا(صلّی الله علیه وآله وسلّم) لعن کرده مردی را که به فرج زنی نظر کند که حلال نبوده برای او ، و مردی را که به زن برادرش خیانت کند ، و مردی را که مردم محتاج به نفع او هستند و او رشوه طلب کند (5) .

لقمان

در وصیت لقمان به پسرش این است که فرمود: ای پسر من سفر

1- کافی ، ج 5، ص 51، از امام صادق از امیرالمؤمنین (علیهما السّلام) .

2- تهذیب، ج 10، ص 135 ، از امام صادق(علیه السّلام) .

3- یعنی سب و طرد و فحش دادن.

4- فقیه ، ج 2، ص 181، از امام هفتم(علیه السّلام).

5- کافی ، ج 5، ص 559، از امام باقر (علیه السّلام).

کن (در حالی که) با شمشیر و کفش و عمامه و خیمه و مشک آب و نخ و سوزن و جوال دوز همراه داشته باش ، و ادویه جات (مثل فلفل و زردچوبه) همراه زیاد بردار که خود و دیگران از آن استفاده کنند و با رفقاء همراه باش مگر در معصیت خدا(1).

در حدیث دیگر دارد که لقمان موعظه فرمود فرزند خود را فرمود : ای پسر من مردم پیش از تو جمع کردند برای اولادشان نه آنچه جمع کردند باقی ماند و نه اولادشان ، و تو بنده ای هستی اجیر و به چیزهائی امر شده ای و مزدی هم برای تو قرار دادند عمل خود را تمام کن و مزد خود را بگیر ، و در دنیا مثل گوسفند مباش که در چراگاه بخورد تا چاق شود آن وقت تو را ذبح کنند ، ولی دنیا را مثل پل قرار ده که از روی آن بگذری و آن را واگذاری دیگر به آن پل نگذری پس خرابش کن و تعمیرش مکن چون تو به تعمیر آن مأمور نشده ای تو از چهار چیز سؤال خواهی شد : از جوانیت که در چه چیز آن را کهنه کردی ، و از عمرت که در چه چیز نابودش کردی ، و از مالت که از کجا کسب کردی و در چه چیز صرف کردی ، پس آماده باش و جوابش را آماده کن، و غمگین مباش از آنچه از دست رفته مالی کم دنیا ادامه ندارد ، و زیادش ایمن از بلاء نیست ، پس بترس و جدیت کن در امر خود

1- روضه کافی ، حدیث 466، از امام صادق (علیه السّلام) .

(که کلاه سـرت نرود) و پرده صورتت بردار ، وطلب کن چیزهای خوب پروردگارت را ، و در قلب خود توبه را تجدید کن ، وعجله کن در وقت فراغت خود را تا وقت داری و مرگ مانع و حائل تو نشده بین آنچه اراده داری(1).

در حدیث دیگر فرمود : ای پسر من دنیا دریائی است عمیق (بسیارگود) مردم زیادی در آن غرق شدند پس کشتی خود را ایمان به خدا قرار بده و چادر آن را توکل بر خدا قرار بده ، و زاد خود را تقوی و پرهیزکاری قرار بده ، پس اگر نجات یافتی به

رحمت خدا بوده و اگر هلاک شدی به واسطه گناهت بوده(2).

ماء

(ماء)(3)

در حـدیثی دارد که امام صادق از امیرالمؤمنین (علیهما السّلام) نقل کنـد که فرمود : آب آسـمان یعنی باران را بخورید که بدن را پاک می کند و مرضها را برطرف می سازد (4).

در حدیث دیگر دارد که امام دوم و سوم (علیهما السّلام) فرمودند آب اهل

1- کافی ، ج 2، ص 134 ، از امام صادق(علیه السّلام).
2- فقیه، ج 2، ص 185.
3- ماء یعنی آب.
4- کافی ، ج 6، ص 387.

و سکنه دارد چنانچه زمین سکنه دارد(1).

در حدیث دیگر دارد پیغمبر (صـلّی الله علیه وآله وسلّم) نهی فرمود کسی در آب جاری بول کند مگر در وقت ناچاری ، و فرمود آب اهل و سکنه دارد(2) .

در حدیث دیگر دارد اول چیزی که خدا از بنده اش می پرسد آن

است که می فرماید آیا تو را از آب شیرین سیراب نکردم ؟(3) .

در حدیث دیگر دارد که سید و بزرگ آشامیدنیها در بهشت آب

است (4) .

در حدیث دیگر دارد که آب نیل مصر قلب را می میراند (5) .

در حدیث دیگر فرمود : آب سید و آقای آشامیدنیها است در

دنیا و آخرت (6).

در حدیث دیگر فرمود : آب را بمکید و با یک نفس نخورید که

موجب درد جگر می شود(7).

در حدیث دیگر فرمود: رسول خدا نهی فرمود از استشفاء

1- کافی ، ج 6، ص 390.
2- تهذیب، ج 1، ص 34، از امام صادق (علیه السّلام) .
3- کافی ، ج 6، ص 380 از امام صادق (علیه السّلام) .
4- کافی ، ج 6، ص 380 از امام صادق (علیه السّلام) .
5- کافی ، ج 6، ص 391، از امیرالمؤمنین(علیه السّلام) .
6- کافی ، ج 6، ص 380، از امیرالمؤمنین (علیه السّلام) .
7- کافی ، ج 6، ص 381، از امام صادق(علیه السّلام)

(طلب شفاء کردن) از آبهای گرم که در کوهها یافت می شود و بوی کبریت می دهد چون آن از فوران جهنم است (1).

مائده

(مائده) (2)

در حدیثی دارد که چون خوان (سفره) نهاده شد پس بگو بسم

الله علی اوله وآخره ، و چون برداشته شد بگو الحمد لله (3) .

در حدیث دیگر دارد که چون خوان (سفره) نهاده شد چهار هزار ملائکه دورش جمع شوند، و چون یک بنده بگوید (بسم الله) ملائکه بگویند : (بارک الله علیکم فی طعامکم) خدا برکت بدهد به شما در طعامتان ، و به شیطان بگویند خارج شو ای فاسق تو بر ایشان سلطنت نداری و چون فارغ شوند بگویند (الحمد الله) ملائکه بگویند ایشان جماعتی هستند که خدا به ایشان انعام

کرده و ایشان هم شکر پروردگارشان را نموده اند و اگر (بسم الله) نگویند ، ملائکه به شیطان بگویند نزدیک شو ای فاسق و با ایشان بخور و چون فارغ شوند و نگویند (الحمد لله) ملائکه بگویند : جماعتی هستند که خدا به ایشان انعام کرده و ایشان خدا را

1- کافی ، ج 6، ص 389، از امام صادق (علیه السّلام) .

2- یعنی خوان و خوردنی.

3- کافی ، ج 6، ص 292، از امام صادق (علیه السّلام) .

فراموش کردند(1).

در حدیثی دارد که از امام صادق (علیه السّلام) سؤال شد که حدّ و حدود خوان (سفره) چیست ؟ فرمود: وقتی نهاده شد گفته شود (بسم الله) و چون برداشته شود گفته شود (الحمد لله) و هر کسی از طرف خودش بخورد و از جلو کسی چیزی برندارد (2).

در حدیث دیگر فرمود : مرد مسلمان هرگاه خواست طعامی بخورد و دستش را دراز کرد بگوید : (بسم الله رب العالمین) خداوند او را بیامرزد پیش از آنکه لقمه به دهانش برسد(3).

در حدیث دیگر فرمود: در مائده (خوان سفره) دوازده خصلت هست که واجب است بر هر مسلمان آن را بداند، چهار تای آن واجب ، و چهار تای آن سنّت و چهار تای آن ادب است ، اما آن چهار تا که واجب است آن است که معرفت داشته باشد و راضی هم باشد، و بسم الله بگوید، و شکر کند. و اما آن چهار تا که سنّت است آن که قبل از طعام وضوء بگیرد یعنی دست خود را بشوید ، و به طرف دست چپ بنشیند، و با سه انگشت بخورد ، و انگشتان خود را بلیسد ، و امّا آن چهار که ادب است آن

1- کافی ، ج 6، ص 292، از امام صادق (علیه السّلام) .

2- کافی ، ج 6، ص 292.

3- کافی ، ج 6، ص 293، از امام صادق(علیه السّلام)

است که از طرف خودش بخورد ، و لقمه را کوچک بردارد ، و غذا را خوب بجود و نرم کند ، و به مردم زیاد نظر نکند(1).

در حدیث دیگر دارد که امام صادق(علیه السّلام) فرمود : پدرم در دعای سفره می فرمود : (الحمد لله الذی أشبعنا فی جائعین ، وأروانا فی ضامئین ، وآوانا فی ضائعین وحملنا فی راجلین و آمننا فی خائفین وأخدمنا فی عانین)(2).

یعنی حمد خدائی را که مرا در بین گرسنگان سیر فرمود و در بین تشنگان سیراب نمود و در بین ضایع شدگان جای داد و در بین پیادگان سوار کرد و در بین ترس زدگان ایمن نمود و در بین خسته شدگان خدمت کار قرار داد .

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : رسول خدا وقتی نزد خانواده ای غذا می خورد می فرمود :(طعم عندکم الصائمین واکل عندکم الأبرار وصلت علیکم الملائکه الأخیار) (3).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : رسول خدا (صلّی الله علیه وآله وسلّم) فرمود : ملعون است کسی که سر سفره ای بنشیند که شراب در آن خورده شود .

1- فقیه ، ج 3، ص 227، از امام صادق از امام حسن (علیهما السّلام) .

2- کافی ، ج 6، ص 295.

3- کافی ، ج 6، ص294.

در حدیث دیگر فرمود : ملعون است ملعون است کسی که از روی رضا سر سفره ای بنشیند که خمر در آن آشامیده می شود(1).

در حدیث دیگر دارد (راوی گفت) با امام صادق (علیه السّلام) بودم که وقت عشاء رسید خواستم برخیزم ، حضرت فرمود: بنشین ، نشستم تا سفره گسترده شد ، پس حضرت بسم الله فرمود و چون فارغ شد الحمدلله هذا منک ومن محمد صلی الله علیه و آله فرمود(2) .

یعنی حمد خدا را که این (نعمت) از تو و از محمد صلی الله

علیه و آله است .

در حدیث دیگر فرمود : مردی نیست که عیال خود را جمع کند سر سفره ای و در اول آن بسم الله بگوید و در آخر أن الحمد لله بگوید جز آنکه خدا ایشان را بیامرزد(3).

در حدیث دیگر فرمود : کسی که ایمان به خدا و روز قیامت دارد نباید سر سفره ای بنشیند که در آن خمر آشامیده می شود (4) .

ماست

در حدیثی دارد که اگر کسی بخواهد ماست بخورد و ضرری به

1- کافی ، ج 6، ص 268.

2- کافی ، ج 6، ص 295.

3- کافی ، ج 6، ص 296 از امام صادق از پیغمبر صلی الله علیهما وآلهما .

4- کافی ، ج 6، ص 268، از امام ششم از پیغمبر علیهما السلام .

او نرساند باید با زیره و زنیان بخورد(1).

ماش

در حدیثی دارد که مردی به حضرت موسی بن جعفر (علیه السّلام) شکایت نمود از بهق که لک سفیدی است در روی بدن ظاهر می شود ، حضرت امرش فرمود که ماش را بپزد و در غذای خود قرار دهد (2).

مال

در حدیثی دارد که هر وقت دیدی شخصی مالش را در طاعت خدا صرف کرد بدانکه از راه حلال به دست آورده ، و اگر در راه معصیت صرف نمود بدانکه از راه حرام به دست آورده (3) .

در حدیث دیگر فرمود : اصلاح مال از ایمان است (4).

در حدیث دیگر دارد که خداوند بعض از زمینهایش را منتقمات یعنی انتقام کشنده نام نهاده ، وقتی که کسی مالی را از راه حرام

1- کافی ، ج 6، ص 338، از امام هفتم (علیه السّلام) .

2- کافی ، ج 6، ص 334.

3- کافی ، ج 5، ص 311، از امام صادق (علیه السّلام)

4- کافی ، ج 5، ص 87، از امام صادق (علیه السّلام).

بدست آورده باشد آن زمین را مسلط می کند که آن مال را در آن صرف کند(1).

در حدیث دیگر دارد که بهترین مالها آن است اعتماد به خدا داشته باشی ، و از آنچه که در دست مردم است نا امید باشی (2).

در حدیث دیگر دارد که مردی بیرون می رود سپس بر می گردد و حال آنکه مال زیادی بدست آورده نمی دانیم آیا از حلال بدست آمده یا از حرام ؟ فرمود: وقتی این طور شد نگاه کن اگر در راهی انفاق کرده که سزاوارش نبوده پس معلوم می شود از حرام بدست آورده (3) .

در حدیث دیگر دارد که خوش به حال مؤمنی که مالی از راه غیر معصیت به دست آورد و در راه غیر معصیت انفاق کند و به بیچارگان کمک نماید (4) .

در حدیث دیگر فرمود : خیری نیست در کسی که دوست ندارد از راه حلال مال جمع کند که به واسطهٔ آن آبرویش را حفظ کند و قرض خود را بپردازد و صله رحم کند (5).

1- کافی ، ج 6، ص 532، از امام دهم (علیه السّلام) .
2- تهذیب، ج 6، ص 387، از امام باقر (علیه السّلام) .
3- کافی ، ج 5، ص 311، از امام صادق(علیه السّلام) .
4- روضه کافی ، ذیل حدیث 190، از امام باقر (علیه السّلام) .
5- کافی ، ج 5، ص 72، از امام صادق (علیه السّلام) .

در حدیث دیگر دارد که هر کس مالی از راه غیر حلال بدست

آورد خداوند بناء و آب و گل را بر او مسلط کند(1) .

مؤذن

(مؤذن) (2)

در حدیثی دارد که بلندترین گردنها در روز قیامت اذان گویان

هستند(3).

در حدیث دیگر دارد که مزد مؤذن بین اذان و اقامه مثل

شهیدیست که در راه خدا در خون خود غلطیده باشد (4) .

در حدیث دیگر دارد که خداوند بیامرزد اذان گو را به مقداری که چشم او کار کند و صدای او به آسمان برسد و هر تر و خشکی که صدای او را بشنود تصدیقش کند و هر کس برای صدای او نماز بخواند ثوابی به او بدهند و هر کس در مسجد او نماز بخواند

حسنه ای به او بدهند (5)

1- کافی ، ج 6، ص 531، از امام صادق (علیه السّلام) .

2- یعنی اذان گو.

3- تهذیب، ج 2، ص284، از امام صادق (علیه السّلام) .

4- فقیه، ج 1، ص 184، از پیغمبر (صلّی الله علیه وآله وسلّم).

5- فقیه، ج 1، ص 185، از امام باقر(علیه السّلام) ..

مؤمن

در حدیثی دارد که خداوند عهد و پیمان از مؤمن گرفته که گفتارش تصدیق نشود ، و از دشـمنش انتقام کشیده نشود و هر مؤمنی بخواهد از دشمنش انتقام بکشد منجرّ به فضیحتش می شود چون مؤمن لجام به دهان دارد (نمی تواند دلبخواه کار کند)(1).

در حـدیث دیگر دارد که چون مؤمن به چهل سالگی برسـد خداونـد او را از مرضـهای سه گانه ایمن گردانـد ، یکی برص است (که یکنوع مرض پوستی است) دیگر خوره است سوم جنون و دیوانگی است .

و چون به پنجاه برسد خداوند حسابش را تخفیف بدهد. و چون به شصت برسد خداوند روزیش کند توبه و پشیمانی

و چون به هفتاد برسد اهل آسمان او را دوست دارند .

و چون به هشتاد برسد خداوند امر کند کارهای خوبش را

بنویسند و کارهای زشت را ننویسند.

و چون به نود برسد خداوند گناهان گذشته و آینده اش را ببخشد

1- کافی ، ج 2، ص 249، از امام صادق (علیه السّلام) .

نوشته شود اسیر خدا در زمینش(1).

در حدیث دیگر دارد که : فشار قبر بر مؤمنین نیست (2) .

در حـدیث دیگر دارد که : وقتی دید مؤمن (در وقت احتضار) چشـمش به یک طرف نگاه می کند و چشم چپش اشک دار شد و پیشانیش عرق کرد و لبهایش جمع شد و سوراخهای بینی او پراکنده شد هر یک اینها را دیدی تو را کفایت می کند (که او مردنی است) (3).

در حـدیث دیگر چهار چیزیست که مؤمن از آن خالی نیست یا لااقل از یکی از آنها اول آنکه مبتلا باشد به مؤمنی که بر او حسد برد و این سخت تر است بر او و منافقی که لغزشهای او را پیروی کند ، و دشمنی که با او در جنگ باشد و شیطانی که او را گول زند (4) .

در حدیث دیگر دارد که در بهشت منزلتی است که به آن منزل

نرسد بنده ای مگر آنکه مبتلا شود در جسدش (5) .

در حدیث دیگر دارد که خدا بجا نیاورد بمؤمن مگر آنچه را خیر

1- روضه کافی ، ذیل حدیث 83، از امام صادق(علیه السّلام) .
2- کافی ، ج 3، ص 129، ذیل حدیث 2، از امام صادق (علیه السّلام) .
3- فقیه ، ج 1، ص 81، از امام صادق(علیه السّلام)
4- کافی ، ج 2، ص 250، از امام صادق (علیه السّلام) .
5- کافی ، ج 2، ص255، از امام صادق (علیه السّلام) .

اوست (1) .

در حدیث دیگر دارد که خداوند بواسطهٔ بلاء به مؤمن توجه می کند چنانچه مسافر برای اهل بیتش هدیه می آورد و از دنیا پرهیزش می دهد چنانچه طبیب مریض را پرهیز می دهد(2).

در حدیث دیگر دارد که خداوند به واسطهٔ یک مؤمن دهی را از

فانی شدن نجات می دهد(3).

در حدیث دیگر دارد که خداوند مؤمن را به هر دردی و به هر

مرگی مبتلا می کند ولی به بی عقلی مبتلا نمی کند (4) .

در حدیث دیگر دارد که مؤمن برادر مؤمن است و چشم اوست

و راهنمای اوست خیانت نمی کند و ستم برای او روا ندارد و غش نمی کند و هر وعده ای که داد خلاف نمی کند (5) .

در حدیث دیگر فرمود: مؤمن عزیز و شریف تر از کوه است ، کوه به واسطهٔ تیشه کم می شود ولی مؤمن از دینش چیزی کم نمی شود(6).

1- کافی ، ج 2، ص 246، از امام صادق (علیه السّلام) .
2- کافی ، ج 2، ص 255، از امام باقر (علیه السّلام).
3- کافی ، ج 2، ص 247، از امام باقر (علیه السّلام) .
4- کافی ، ج 2، ص 256، از امام صادق (علیه السّلام) .
5- کافی ، ج 2، ص 167، از امام صادق (علیه السّلام) .
6- کافی ، ج 5، ص 63، از امام صادق (علیه السّلام) .

در حدیث دیگر فرمود : مؤنه اش سبک است (یعنی به چیز

کمی قانع است)(1).

در حدیث دیگر فرمود : مؤمن دینش را از پیش خود نمی گیرد

بلکه از طرف خدایش می آید و آن را می گیرد (2).

در حدیث دیگر فرمود: اگر مؤمن صبح کند و بین مشرق و مغرب مال او باشد برای او خیر است و اگر قطعه قطعه شود باز هم برای او خیر است (3).

در حدیث دیگر فرمود : مؤمن نورش روشنائی می دهد به أهل آسمان چنانچه ستاره های آسمان روشنائی می دهد به اهل

زمین (4)

.

در حدیث دیگر فرمود : مؤمن به مؤمن آرامش می گیرد چنانچه

آدم تشنه به آب سرد آرامش پیدا می کند (5) .

در حدیث دیگر فرود : مؤمن محل نشستنش مسجد اوست ،

و صومعه اش (6) خانهٔ اوست (7).

1- فقیه ، ج 1، ص 65، از امام صادق (علیه السّلام) .
2- کافی ، ج 2، ص 46، ذیل حدیث یک از امیرالمؤمنین (علیه السّلام) .
3- کافی ، ج 2، ص 246، از امام صادق(علیه السّلام).
4- کافی ، ج 2، ص 170، از امام صادق (علیه السّلام) .
5- کافی ، ج 2، ص 247، از امام صادق (علیه السّلام) .
6- یعنی عبادتگاه .
7- افی ، ج 2، ص 662، از امام صادق از پیغمبر صلی الله علیهما وآلهما .

در حدیث دیگر فرمود : مؤمن به هر بلائی مبتلا می شود و به هر مرگی می میرد ولی خودکشی نمی کند (1).

در حدیث دیگر فرمود : مؤمن کسی است که اگر غضب کرد غضبش او را از حق بیرون نکند ، و اگر راضی شد رضایتش او را به باطل نکشاند، و اگر قدرت پیدا کرد بیش از حق خود از دشمن نگیرد(2).

در حدیث دیگر فرمود : مؤمن مثل دو کفه میزان است هرچه

ایمانش زیادتر شد بلایش بیشتر گردد(3).

در حدیث دیگر فرمود : نالیدن مؤمن (مریض) به منزلهٔ تسبیح است و روزه اش به منزله تهلیل (لا اله الا الله گفتن) است ، و خوابیدن در فراشش به منزلهٔ عبادت است و پهلو به پهلو شدنش به منزلهٔ جهاد در راه خداست ، و اگر عافیت پیدا کرد در مردم راه رود و گناهی برایش نباشد(4) .

در حدیث دیگر فرمود : اگر مؤمن حاجت و گرفتاری خود را به مؤمن دیگر شکایت کند مثل این است که به خدا شکایت کرده (و

1- کافی ، ج 3، ص 112، از امام باقر (علیه السّلام) .
2- کافی ، ج 2، ص 233، از امام صادق (علیه السّلام).
3- کافی ، ج 2، ص 253، از امام صادق(علیه السّلام) .
4- فقیه، ج 4، ص 263، از پیغمبر (صلّی الله علیه وآله وسلّم).

مسؤولیتی ندارد)(1).

در حدیث دیگر فرمود: هر مؤمنی گرفتاری خود را به کافری شکایت کند یا به کسی که مخالف دین او باشد مثل این است که شکایت خدا را به دشمنی از دشمنان خدا نموده (2) .

در حـدیث دیگر فرمود: هر مؤمنی بین او و بین مؤمن دیگر حجابی باشـد ، خداونـد بین او وبین بهشت هشـتاد هزار دیوار بکشد که ما بین دیوار تـا دیوار دیگر هزار سال راه باشـد(3) (یعنی نبایـد بین دو مؤمن حجاب باشـد هر وقت هرکـدام خواست دیگر را ملاقات کنـد نباید مانعی باشد).

در حدیث دیگر فرمود: هر مؤمنی که دنبال حاجت برادر

مؤمنش برود ولی خیرخواه او نباشد بتحقیق به خدا و رسولش خیانت کرده (4) .

در حـدیث دیگر فرمود : هر مؤمنی منع کند از مؤمن دیگر چیزی را که آن مؤمن به آن محتاج است او قدرت داشـته باشد از خود یا از غیر خود حاجت او را برآورد خداوند در روز قیامت او را به پا نگاه

1- روضه کافی ، ذیل حدیث 113، از امام صادق (علیه السّلام) .
2- روضه کافی ، ذیل حدیث 113، از امام صادق (علیه السّلام) .
3- کافی ، ج 2، ص 364، از امام صادق (علیه السّلام)
4- کافی ، ج 2، ص 362، از امام صادق (علیه السّلام) .

دارد در حالیکه روسیاه باشد، و چشمانش کبود باشد و دستانش به گردنش بسته باشد و گفته شود این است خیانت کننده به خدا و رسولش سپس امر شود او را به جهنم برند(1).

در حدیث دیگر فرمود : علامات مؤمن پنج چیز است : پنجاه رکعت نماز خواندن ، وزیارت اربعین (امام حسین (علیه السّلام))، وانگشتر در دست راست کردن ، و پیشانی به خاک مالیدن ، و بسم الله الرحمن الرحیم را بلند گفتن (2).

در حدیث دیگر فرمود : جنگیدن با مؤمن کفر است و گوشتش را (به غیبت) خوردن معصیت است ، وحرمت مالش مثل حرمت

خونش می باشد(3).

در حدیث دیگر فرمود: هر مؤمنی ملجم است یعنی دهانش

بسته نمی تواند هرچه بگوید (4).

در حدیث دیگر فرمود : اگر مؤمن سر قلّه کوه باشد خداوند شیطانی را می فرستد تا او را اذیت کند ، و خدا به واسطهٔ ایمانش او را مأنوس کند که به احدی محتاج نباشد (5) .

1- کافی ، ج 2، ص 367، از امام صادق (علیه السّلام) .
2- تهذیب ، ج 6، ص 52، از امام یازدهم (علیه السّلام) .
3- فقیه، ج 4، ص 272، از پیغمبر(صلّی الله علیه وآله وسلّم) .
4- کافی ، ج 2، ص 249، از امام صادق (علیه السّلام) .
5- کافی ، ج 2، ص 250، از امام صادق(علیه السّلام)

در حدیث دیگر فرمود: اگر مؤمنی در جزیره ای از جزائر دریا

باشد خداوند کسی را نزد او فرستد که او را اذیت کند(1).

در حدیث دیگر فرمود: خداوند فرموده : اگر در زمین نباشد

مگر یک نفر مؤمن مرا کفایت کند از تمام مخلوقاتم ، و از ایمانش أنسی قرار دهم که به احدی محتاج نباشد(2) .

در حدیث دیگر فرمود : نه درگذشتگان و نه در آیندگان و نه در حال مؤمنی باشد جز آنکه همسایه ای دارد که او را اذیت کند (3)

(یعنی مؤمن خالی از همسایه موذی نخواهد بود).

در حدیث دیگر فرمود : هیچ مؤمنی نیست که خالی باشد از چهار چیز یکی شیطان که می خواهد او را گمراه کند و دیگر کافری که می خواهد با او بجنگد سوم مؤمنی که بر او حسد برد و این سخت تر از آن دو می باشد و منافقی که پیروی از لغزشهای او کند (4) .

در حدیث دیگر فرمود : مؤمنی که در غربت بمیرد و گریه کنانش نزدش نباشند (در عوض) قطعه زمینی که در آن عبادت می کرده برای او گریه کنند ، و لباسهایش برای او گریه کنند ،

1- کافی ، ج 2، ص 251، از امام صادق (علیه السّلام).
2- کافی ، ج 2، ص 245، از امام صادق از پیغمبر (علیهما السّلام) .
3- کافی ، ج 2، ص 251، از امام صادق (علیه السّلام) .
4- کافی ، ج 2، ص 251، از امام صادق(علیه السّلام) .

و درهای آسمان که عمل او بالا می رفته گریه کنند، و آن دو ملکی که موکل او بودند گریه کنند (1).

در حدیث دیگر فرمود: مؤمن در هر حالی بمیرد و در هر

روزی یا ساعتی بمیرد او صدیق و شهید است(2).

در حدیث دیگر فرمود : مؤمن غریب است و خوشا به حال

غرباء (3) .

در حدیث دیگر فرمود : چهل روز از مؤمن نگذرد مگر آنکه

بلائی به او برسد که او را محزون کند و به یاد خدا آید (4) .

و در حدیث دیگر فرمود : مؤمن مکفّر است یعنی شکرش نمی شود بخلاف کافر که مشکور است هر کاری کند ولو جزءی او مشکور است یعنی شکرش می کند و این به جهت این است که عمل خوب مؤمن بالا می رود خداوند آن را نشر نمی دهد بین بندگانش (5) .

در حدیث دیگر فرمود : مؤمن کسی است که مسلمانها مالشان و خونشان از دست او ایمن باشند، و مسلمان کسی است که

1- فقیه ، ج 2، ص 196، از امام صادق (علیه السّلام) .
2- فقیه، ج 2، ص 295، از امام چهارم (علیه السّلام) .
3- کافی ، ج 1، ص 291، از امام باقر (علیه السّلام).
4- کافی ، ج 2، ص 254 ، از امام صادق (علیه السّلام) .
5- کافی ، ج 2، ص 251، از امام صادق (علیه السّلام) .

مسلمانها از دستش و زبانش ایمن باشند ، و مهاجر کسی است که از گناهان هجرت کند(1).

در حدیث دیگر فرمود : مؤمن کسی است که محل کسبش پاکیزه باشد ، وخلقش نیکو باشد ، و باطنش سالم باشد ، و زیادی مالش را انفاق کند ، و زیادی کلامش را حفظ کند، و از شرش مردم باز داشته شوند، و با مردم با انصاف رفتار کند (2).

مراء

(مراء)(3)

در حدیثی دارد که وقتی روزه گرفتی - تا آنجا که فرمود: -

واگذارید مراء و جدال و اذیت کردن خادم را(4).

در حدیث دیگر فرمود : ترک کن و مراء و جدال را اگر چه حق

با تو باشد(5) .

در حدیث دیگر فرمود : با ورع ترین مردم کسی است که

واگذارد مراء و نزاع را اگر چه حق با او باشد (6).

1- فقیه ، ج 4، ص 262، از پیغمبر(صلّی الله علیه وآله وسلّم) .
2- کافی ، ج 2، ص 235، از امام صادق (علیه السّلام) .
3- مراء یعنی نزاع و جدال.
4- فقیه ، ج 2، ص 68 و کافی ، ج 4، ص 87، از امام صادق (علیه السّلام) .
5- کافی ، ج 2، ص 122 ، از امام صادق(علیه السّلام)
6- فقیه، ج 4، ص 282، از امام صادق (علیه السّلام) .

در حدیث دیگر فرمود : دوری کنید از دشـمنی کردن که آن قلب را مشغول می کند ، و موجب نفاق یعنی دو روئی می شود ، و باعث کینه می گردد(1).

در حدیث دیگر فرمود: دوری کنید از مراء و دشـمنی کردن که موجب کسالت قلبها می شود نسبت به برادران یعنی باعث بدبینی می گردد ، و نقاف می رویاند (2).

در حدیث دیگر فرمود : دوری کنید از دشمنی نمودن که موجب

گناه می شود و عیب های پوشیده را ظاهر می سازد(3).

در حدیث دیگر فرمود : جبرئیل (علیه السّلام) به پیغمبر به عرض کرد: دوری کن از مخاصم و دشمنی کردن با مردان (4) .

در حدیث دیگر فرمود : با دو کس مراء و جدال مکن یکی با شـخص حلیم و دیگری با سـفیه ، چون حلیم دشمنت می دارد و سفیه اذیتت می کند (5) .

در حدیث دیگر فرمود: هرو وقت جبرئیل (علیه السّلام) آمد نزد من

1- کافی ، ج 2، ص 301، از امام صادق(علیه السّلام) .
2- کافی ، ج 2، ص 300، از امام صادق (علیه السّلام) .
3- کافی ، ج 2، ص 301، از امام صادق(علیه السّلام) .
4- کافی ، ج 2، ص 301، از امام صادق(علیه السّلام)
5- کافی ، ج 2، ص 301، از امام صادق(علیه السّلام)

عرض کرد یا محمد دوری کن از دشمنی کردن با مردان را(1).

مرأه

(مرأه)(2)

در حدیثی دارد که هر وقت زنی از جای خود بلند شد حق ندارد

مردی به جای او بنشیند تا وقتی که سرد شود(3).

در حدیث دیگر دارد که چقدر قبیح و زشت است برای زنیکه صاحب حسب و دین است که هر روز از دست شوهر شکایت کند (4) .

در حدیث دیگر دارد که حضرت ابراهیم (علیه السّلام) از بد خُلقی ساره شکایت کرد به خدا پس خداوند وحی نمود که مَثَل زن ، مَثَل استخوانی کج است اگر بخواهی راستش کنی می شکند و اگر به حال خود واگذاری از او نفع خواهی برد ، صبر کن بر او (5) .

در حدیث دیگر دارد که اگر شومی در چیزی باشد در زبان زن

خواهد بود(6).

1- کافی ، ج 2، ص 301، از امام صادق از رسول خدا (علیهما السّلام) .
2- مرأه یعنی زن.
3- فقیه ، ج 3، ص 361، از امام صادق (علیه السّلام) .
4- کافی ، ج 3، ص 252، از امام صادق (علیه السّلام).
5- کافی ، ج 5، ص 513، از امام صادق(علیه السّلام) .
6- فقیه ، ج 4، ص 263، از پیغمبر(صلّی الله علیه وآله وسلّم)

در حـدیث دیگر دارد که فرمود : زن چون پیر شود خیرش می رود و شـرش بـاقی می مانـد ، جمـالش می رود و رحمش عقیم می شود و زبانش تیز می گردد و خلقش بد می شود(1).

در حـدیث دیگر دارد که زن مثل گردن بند است پس ملاحظه کنید چه چیز به گردنتان آویزان می کنید ، و فرمود : برای زن شـرفی نیست نه برای خوبهاشان و نه برای بدهاشان ، اما خوبهای ایشان از طلا و نقره بهتر است و اما بدهاشان از خاک پست تر است (2) .

در حدیث دیگر فرمود : زن ریحان است قهرمان و کارگشا

نیست پس در هر حالی مدارا کن ، و خوش رفتاری کن تا زندگیت صاف شود ، و آلوده نگردد (3) .

در حدیث دیگر فرمود : زن اسباب بازی است پس هر کس او را

گرفت ضایعش نکند (4).

اخبار زیادی راجع به زنها رسیده اگر کسی بیشتر طالب باشدرجوع کند به کتاب « النساء فی اخبار الفریقین).

1- کافی ، ج 5، ص 515 و 518، از امام صادق و باقر (علیهما السّلام).
2- تهذیب ، ج 7، ص 402، از امام صادق (علیه السّلام) .
3- فقیه ، ج 3، ص 362، از امیرالمؤمنین (علیه السّلام).
4- کافی ، ج 5، ص 510، امام صادق از پیغمبر (صلّی الله علیه وآله وسلّم) .

مرض

در حـدیثی دارد که چون مؤمنی مریض شود خداونـد به ملـک موکّـل دست چپ وحی کنـد که گناهان بنـده مرا تا مـدامیکه در حبس من هستند ننویس ، و به ملک موکل دست راست وحی کند که بنویس برای بنده من آنچه را در حال صحتش عمل خوب انجام می داد (1).

در حدیث دارد که هر بنده ای را مبتلا کردم و او از عیاده کنندگانش تا سه روز پنهان کرد ، گوشتی بهتر از گوشـتش و خونی بهتر از خونش و بشره ای بهتر از بشره اش به او عطا کنم ، پس اگر از آن مرض خلاصی پیدا کرد گناهی برایش نماند و اگر مرد به رحمت من رسیده (2).

در حدیث دیگر دارد که یک شب بی خوابی به جهت مرض

و درد افضل است از یک سال عبادت (3) .

در حدیث دیگر دارد که هر کس یک شب مریض شود و صبر کند بر آن و به کسی خبر ندهد خداوند بنویسد عبادت شصت سال

1- کافی ، ج 3، ص 114، از امام هفتم (علیه السّلام) .

2- کافی ، ج 3، ص 115، از امام صادق (علیه السّلام).

3- کافی ، ج 3، ص 114، از امام باقر یا صادق (علیه السّلام) .

را برای او (1).

در حدیث دیگر فرمود: هر کس یک شب و یک روز مریض شود و به کسی شکایت نکند خداوند او را در روز قیامت با خلیلش ابراهیم (علیه السّلام) مبعوث کند تا وقتی که از پل صراط مثل برق بگذرد(2) .

در حدیث دیگر دارد که خداوند به ملک موکل به مؤمن وقتی که

مریض باشد بگوید بنویس برای او آنچه را در حال صحتش می نوشتی چون من او را در بند خود انداخته ام (3) .

مروت

(مروت) (4)

در حدیثی دارد که فرمود: خداوند به مردم رزق می دهد به

مقدار مروتش (5) .

در حدیث دارد که سؤال شد مروت چیست ؟ مردم گفتند نمی دانیم ، امام صادق (علیه السّلام) فرمود : مروت آن است که سفره درب خانه ات پهن باشد ومردم بیایند غذا بخورند ، سپس فرمود: مروت دو قسم است یکی در حضر و دیگر در سفر .

1- کافی ، ج 3، ص 115، از امام صادق (علیه السّلام) .
2- فقیه ، ج 4، ص 9، از پیغمبر(صلّی الله علیه وآله وسلّم)
3- کافی ، ج 3، ص 113، از امام صادق (علیه السّلام).
4- مروت یعنی جوانمردی ، مردانگی ، نرم دلی .
5- فقیه، ج 2، ص 192، از امام صادق (علیه السّلام) .

اما آنکه در حضـر است تلاوت قرآن و ملازم مساجد و در حوائج برادران دینی سـعی کردن است و اثر نعمت بر خادم و نوکر آشکار بودن است ، که این کار دوست را خوشحال و دشمن را سرنگون می کند.

واما مروت در سفر آن است که خورا کی زیاد باشد و پاکیزه باشد و به رفقا بذل کند و چون از همدیگر جدا شدند کارهاشان را پنهان کند و سرشان را فاش نکند و شوخی کند مگر در معصیت خدا تا آخر حدیث (1) .

در حدیث دیگر فرمود: دینی نیست برای کسی که مروت ندارد(2).

در حدیث دیگر فرمود : از مروت نیست که انسان هرچه در سفردید حکایت کند چه خوبی و چه بدی (3) .

در حدیث دیگر فرمود : امام صادق (علیه السّلام) عبورش افتاد به مردی که با صدای بلند از دیگری مطالبه می کرد ، حضـرت فرمود : چه قدر طلب داری ؟ عرض کرد فلان مبلغ ، حضرت فرمود : آیا این حدیث به تو نرسیده که دینی نیست کسی را که مروت ندارد ؟ (4) .

1- فقیه ، ج 2، ص 192.
2- کافی ، ج 6، ص 438، از امام صادق(علیه السّلام)
3- فقیه، ج 2، ص 180 ، از امام صادق (علیه السّلام)
4- کافی ، ج 6، ص 438 .

مریض

در حدیثی دارد که راه رفتن برای مریض بد است مرضش عود

می کند (1).

در حدیث دیگر دارد که حد شکایت برای مریض تا چه اندازه است ؟ امام صادق(علیه السّلام) فرمود : اگر بگوید امروز تب کردم و دیشب نخوابیدم راست گفته و این شکایت نیست ، بلکه شکایت این است که بگوید مبتلا ـ شدم به چیزی که احدی به آن مبتلا ـ نشده (این شکایت مکروه است)(2) .

در حدیث دیگر دارد که هر کس سعی و کوشش کند برای قضاء حاجت مریض از گناه پاک شود مثل روزی که از مادر متولد شده خواه حاجتش برآورده شده باشد یا نشده باشد(3).

در حدیث دیگر فرمود : سزاوار است که مریض اعلان کند که برادرانش به عیادت او آیند که هم ایشان به ثواب برسند و هم خود مریض .

گفته شد ایشان به ثواب برسند جا دارد چون با پایشان به عیادت

1- روضه کافی ، ذیل حدیث 444، از امام باقر (علیه السّلام)

2- کافی ، ج 3، ص 116.

3- فقیه ، ج 4، ص 10، از امام صادق (علیه السّلام) .

او می روند اما مریض چگونه به ثواب می رسد ؟ فرمودند : چون مریض به ایشان ثواب رسانده (خداوند هم) برای او ده حسنه بنویسد ، و ده درجه برای او بالا برد ، و ده گناه از او نابود کند (1).

مساجد

در حدیثی دارد که خداوند در تورات نوشته که خانه من در زمین مساجد است ، پس خوشا به حال بنده ای که در منزلش وضو بگیرد پس بیاید در منزل من به زیارت من (2) .

در حدیث دیگر دارد که اول چیزی که امام زمان (علیه السّلام) ابتداء می کند سقف مسجدها است که خراب می کند ، و امر می فرماید که سایبانی مثل سایبان موسی (علیه السّلام) بنا کنند(3).

در حدیث دیگر فرمود : دور کنید از مساجد بچه های خودو دیوانه های خود را و صدا بلند نکنید و محل خرید و فروش قرار ندهید ، و گم شده خود را آنجا طلب نکنید ، و محل جاری ساختن حدود قرار ندهید ، و محل حکم و قضاوت قرار ندهید ، و شعر آنجا انشاء نکنید و مکتب خانه قرار ندهید ، و محل خیاطی

1- کافی ، ج 3، ص 117 ، از امام صادق(علیه السّلام).

2- فقیه، ج 1، ص 154.

3- فقیه، ج 1، ص 153، از امام باقر(علیه السّلام) .

قرار ندهید(1).

در حدیث دیگر فرمود: مساجد را راه عبور و مرور قرار ندهید مگر آنکه دو رکعت نماز بخوانید (2).

در حدیث دیگر فرمود: مساجد ایشان در آن زمان از گمراهی

آباد است ولی از هدایت خراب است (3) .

در حدیث دیگر فرمود : کسی که رفت و شد داشته باشد در مساجد یکی از هشت چیز گیرش می آید : یا برادر دینی پیدا می کند ، یا دانش خوبی پیدا می کند ، یا آیهٔ محکمی پیدا می کند ، یا رحمت خدا شامل حالش می شود ، یا کلمه ای به گوشش می رسد که از بدیها دوری کند، و یا کلمه ای به گوشش می رسد که به واسطهٔ آن هدایت نصیبش می شود ، یا گناهی را ترک می کند از ترس و یا از حیاء (4) .

مسافر

در حدیثی دارد که : زاد و توشه مسافر حدی و شعر است

1- فقیه ، ج 1، ص 154 از رسول خدا(صلّی الله علیه وآله وسلّم).
2- فقیه ، ج 4، ص 2 از رسول خدا(صلّی الله علیه وآله وسلّم) .
3- روضه کافی ، ذیل حدیث 586.
4- فقیه ، ج 1، ص 153، از امیرالمؤمنین(علیه السّلام)

مادامیکه در آن فحش نباشد(1).

مسجد

در حدیثی دارد که : اگر یکی از شماها سنگریزه ای را از مسجد بیرون کردید باید به جای خود برگردانید یا به مسجد دیگری چون این سنگ ریزه ها تسبیح خدا می کنند (2).

در حدیث دیگر فرمود: هر وقت داخل مسجد شدید صلوات

بفرستید و هر وقت خارج شدید صلوات بفرستید(3).

در حدیث دیگر فرمود : زمین همه اش مسجد است مگر چاه

غائط یا مقبره ای (4) .

در حدیث دیگر فرمود : بهتر آن است چون خواسته باشی داخل مسجد شوی پای راست را بگذاری و چون خارج شوی پای چپ را(5).

در حدیث دیگر فرمود : کسی که چراغ روشن کند در مسجدی از مسجدهای خدا همیشه ملائکه و حمله عرش برای او استغفار

1- فقیه ، ج 2، ص 183، از رسول خدا (صلّی الله علیه وآله وسلّم) .
2- فقیه، ج 1، ص 154، از امام باقر (علیه السّلام).
3- کافی ، ج 3، ص 309، از امام صادق (علیه السّلام).
4- تهذیب، ج 3، ص 259، از امام صادق (علیه السّلام) .
5- کافی ، ج 3، ص 308.

کنند تا روشنایی از آن چراغ باشد(1).

در حدیث دیگر فرمود : کسی که چیز بدبوئی را خورده نباید

داخل مسجد شود(2) (مثل سیر و پیاز و تره).

در حدیث دیگر فرمود : کسی که به مقدار جای مرغی مسجد

بسازد خداوند خانه ای در بهشت برای او بناء کند(3).

در حدیث دیگر فرمود : کسی که اذان را بشنود در مسجد و بدون هیچ علتی از مسجد خارج شود او منافق است مگر آنکه اراده داشته باشد باز گردد (4).

در حدیث دیگر فرمود : کسی که روز پنجشنبه و شب جمعه مسجدی را جاروب کند و به مقداری که در چشم کنند خاک بیرون کند خدا او را بیامرزد(5) .

مسجدالنبی صلّی الله علیه و آله

در حدیثی دارد که فرمود : نماز در مسجد پیغمبر(صلّی الله علیه وآله وسلّم) معادل

1- فقیه، ج 1، ص 154 ، از رسول خدا(صلّی الله علیه وآله وسلّم) .
2- تهذیب ، ج 3، ص 255، از امام صادق (علیه السّلام) .
3- فقیه، ج 1، ص 152 ، از امام باقر (علیه السّلام)
4- تهذیب، ج 3، ص 262، از امام صادق (علیه السّلام).
5- فقیه، ج 1، ص 152 ، از رسول خدا(صلّی الله علیه وآله وسلّم)

هزار نماز است(1).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : یک نماز در مسجد پیغمبر (صلّی الله علیه وآله وسلّم) معادل ده هزار نماز است (2) .

در حدیث دیگر سؤال شد آیا نماز در مدینه مثل نماز در مسجد پیغمبر(صلّی الله علیه وآله وسلّم) است ؟ امام صادق(علیه السّلام) فرمود : خیر نماز در مسجد پیغمبر (صلّی الله علیه وآله وسلّم) معادل هزار نماز است و نماز در مدینه مثل سائر بلاد است (3).

مسلم

در حدیثی دارد که امام باقر (علیه السّلام) از پیغمبر (صلّی الله علیه وآله وسلّم) روایت کند که فرمود : آیا شما را خبر دهم از مسلم ؟ مسلم کسی است که مسلمانها از دست و زبانش سالم بمانند (4).

در حدیث دیگر فرمود : کمک به مسلمان بهتر و اجرش بزرگتر

است از یکماه روزه و اعتکاف در مسجد الحرام (5) .در حدیث دیگر فرمود: به چه چیز مَرد مسلمان است که حلال

1- تهذیب، ج 3، ص 254، از امام صادق (علیه السّلام) .
2- کافی ، ج 4، ص 556.
3- تهذیب، ج 3، ص 254.
4- کافی ، ج 2، ص 235.
5- روضه الکافی ذیل حدیث 1.

باشد با او وصـلت کردن و زن دادن و گرفتن و ارث بردن و خونش حرام می شود ؟ امام صادق (علیه السّلام) فرمود : حرام می شود خونش به واسـطه اسـلام آوردنش و حلال می شود با او وصـلت کردن و ارث دادن و گرفتن (1) (یعنی وقتی کسـی اظهار اسلام کرد او مسلمان است).

در حدیث دیگر فرمود : حرمت مسلمان در وقتی که مُرد مثل

حرمت اوست در وقتی که زنده بود(2) .

در حدیث دیگر فرمود : مسـلمان برادر مسلمان است نباید ظلمش کند و نه ذلیلش کند ، و نه غیبتش کند، و نه خیانتش کند و نه محرومش کند(3).

مسلمون

در حدیثی دارد : کسی که صبح کند و اهمیت به کارهای

مسلمانها ندهد او مسلمان نیست(4).

در حدیث دیگر فرمود : کسی که ضرر آب و آتش را از مسلمانها

1- تهذیب، ج 7، ص 303.
2- تهذیب، ج1، ص 465، از امام صادق (علیه السّلام) .
3- کافی ، ج 2، ص 167، از امام صادق (علیه السّلام)
4- کافی ، ج 2، ص 163، از امام صادق (علیه السّلام) .

دور سازد بهشت برای او واجب می شود(1).

در حدیث دیگر فرمود : کسی که بشنود مردی صدا می کند ای مسلمانها بدادم برسید و جوابش را ندهد او مسلمان نیست (2) .

المصیبه

(المصیبه)(3)

در حدیثی دارد که امام صادق (علیه السّلام) فرمود : ما اهل بیتی هستیم که قبل از وارد شدن مصیبت جزع می کنیم و چون مصیبت وارد شد دیگر جزع نمی کنیم و راضی به رضای خدا هستیم ، و تسلیم امر او هستیم و چیزی را که خدا برای ما دوست می دارد کراهت نداریم (4).

در حدیث دیگر فرمود : زدن مسلمان دستش را بر رانش در

وقت مصیبت سبب از بین رفتن اجر و مزدش می شود(5) .

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) در وقت مصیب می فرمود : حمد خدائی را که مصیبت مرا در دینم قرار نداد ، حمد خدائی را که اگر

1- کافی ، ج 2، ص 164، از امام چهارم (علیه السّلام) .
2- کافی ، ج 2، ص 164، از امام صادق (علیه السّلام) .
3- یعنی رنج و سختی و اندوه .
4- فقیه ، ج 1، ص 119.
5- کافی ، ج 3،ص 224، از امام صادق (علیه السّلام) .

می خواست مصیبت مرا بزرگتر قرار می داد الخ(1).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : صلاح نیست برای میت صیحه بزنند و سزاوار هم نیست ولی مردم نمی دانند، و صبر کردن بهتر است (2) .

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : کسی که مصیبتی به او برسد جزع کند یا نکند ، صبر کند یا نکند ثوابش نزد خدا بهشت است (3) .

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : کسی که به او مصیبتی برسد باید بیاد مصیبتهای پیغمبر(صلّی الله علیه وآله وسلّم) بیفتد که مصیبتهای آن جناب بزرگترین مصیبتها بود (4) .

در حدیث دیگر امام صادق(علیه السّلام) فرمود : کسی که بترسد از حزن مصیبتی پس باید گریه کند که آن سبب آرامش او شود(5) .

در حدیث دیگر امام صادق(علیه السّلام) فرمود : سزاوار است برای همسایه های صاحب مصیبت تا سه روز غذا برای ایشان بپزند (6)

1- کافی ، ج 3، ص 262.

2- کافی ، ج 3، ص 226.

3- فقیه، ج 1، ص 111.

4- کافی ، ج 3، ص 202.

5- فقیه، ج 1، ص 119.

6- کافی ، ج 3، ص 217.

سر و دو سو ربی (چون آنها مشغول عزاداری هستند).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : سزاوار است برای صاحب مصیبت که عبای خود را زمین گذارد تا مردم بشناسد او صاحب مصیبت است(1) (تا به او تعزیت گویند).

معاش

(معاش) (2)

در حدیثی دارد که امام صادق (علیه السّلام) از کسی پرسید که زندگانیت از کجا است ؟ عرض کرد: دو نفر شتر دارم و دو غلام (آنها کار می کنند و من زندگی می کنم) حضرت فرمود : این را از برادرانت پنهان کن که اگر ایشان به تو ضرر نرسانند نفعی برای تو نخواهند داشت (3) (یعنی آنها کاری می کنند که یا شترها را به هلاکت می رسانند و یا غلامان را فراری می دهند از روی حسادت پس به کسی خبر نده).

در حدیث دیگر از امام صادق (علیه السّلام) سؤال شد که : چرا اصحاب عیسی (علیه السّلام) از روی آب راه می رفتند و اصحاب پیغمبر (صلّی الله علیه وآله وسلّم) اینطور نیستند ؟ حضرت فرمود: چون اصحاب عیسی از طلب معاش

1- کافی ، ج 3، ص 204.

2- یعنی وسیله زندگانی .

3- کافی ، ج 5، ص 305.

معفو بودند ولی اصحاب پیغمبر (صلّی الله علیه وآله وسلّم) به آن مبتلا بودند(1).

معروف

(معروف) (2)

در حدیثی دارد که امام صادق (علیه السّلام) فرمود : کار نیک را برای هر کس انجام بده چه اهل باشد و یا نباشد، چون اگر او اهل نشد تو اهل باش (3) .

در حدیث دیگر عربی آمد پیش رسول خدا(صلّی الله علیه وآله وسلّم) و عرض کرد : مرا وصیت کن ، پس از جمله چیزهائی را که وصیت فرمود ، فرمود : فلانی خود داری نکن از کارهای نیک برای اهلش (4).

در حدیث دیگر دارد که امام پنجم (علیه السّلام) فرمود : انجام دادن کارهای خوب مردن بد را دفع کند(5).

در حدیث دیگر دارد که امام صادق فرمود : برای بهشت دریست که آن را معروف می گویند ، و از آن در کسی داخل نشود مگر اهل معروف ، و اهل معروف در دنیا در آخرت هم اهل

1- کافی ، ج 5، ص 71.
2- یعنی کار نیک کردن .
3- کافی ، ج 4، ص 27.
4- کافی ، ج 4، ص27.
5- کافی ، ج 4، ص 29.

معروفند (1).

در حدیث دیگر امام صادق(علیه السّلام) فرمود : بقاء مسلمین و بقاء اسلام در آن است که مالها بدست اهلش برسد که حق آن را بداند و کارهای نیک انجام دهند ، و از فناء اسلام و فناء مسلمین در آن است که مالها بدست نا اهل برسد و حق آن را نشناسد و کارهای خوب انجام ندهد (2).

در حدیث دیگر امام باقر (علیه السّلام) فرمود : اول کسی که داخل بهشت و بر حوض من وارد می شود معروف و اهل معروف است (3).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : اهل معروف در دنیا در آخرت هم اهل معروفند به ایشان گفته شود گناهان شما آمرزیده شد پس کارهای خوب خود را به هر کس که می خواهید ببخشید(4) .

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : می بینم معروف مثل اسمش می باشد، و چیزی افضل از معروف نیست ، مگر ثوابش ، و این از او خواسته شده ، و اینطور نیست که هر کس بخواهد

1- کافی ، ج 4، ص 30.

2- کافی ، ج 4، ص 25.

3- کافی ، ج 4، ص 28.

4- کافی ، ج 4، ص 29.

خلاصه المماحمعروفی نسبت به همه مردم بجا آورد بتواند ، و اینطور نیست که هر کس رغبت دارد قدرت داشته باشد، و اینطور نیست که هر کس قدرت داشته باشد إذن به او داده شود ، پس وقتیکه رغبت و قدرت و اذن جمع شد پس آن وقت است که سعادت به کمال رسیده هم برای طالب و هم برای مطلوب (1).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : معروف صلاحیت ندارد مگر به سه شرط یکی آنکه آن را کوچک شماری ، دوم آنکه آن را پنهان کنی ، سوم آنکه تعجیل کنی و زود به محلش برسانی ، چون وقتی تو آن را کوچک شماری ، نزد آن کسی که معروف را نسبت به او انجام داده ای بزرگ خواهد شد، و چون آن را پنهان داری تمام عیار می شود ، و چون آن را زودتر برسانی گواراتر می شود ، و اگر غیر از این شد آن عمل سبک و ضعیف و ناچیز خواهد بود(2) .

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود: هر معروفی (کار خوبی) صدقه است و کسی که به راه خیر کسی را راهنمایی کند مثل کسی است خودش آن کار خوب را انجام داده (3).

در حدیث دیگر امام باقر (علیه السّلام) فرمود : برای هر چیزی ثمره است

1- کافی ، ج 4، ص 26.

2- کافی ، ج 4، ص 35.

3- کافی ، ج 4، ص 27.

و ثمره معروف زود انجام دادن آن است(1).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) به مفضل فرمود : ای مفضل اگر خواسته باشی بدانی که مردم به طرف خوبی و خیر می روند یا به طرف شرّ و بدی نگاه کن اگر کارهای خویش را نسبت به مردم خوب انجام می دهد بدانکه عاقبت او به خیر است ، و اگر به غیر اهلش انجام می دهد بدانکه عاقبتش به شرّ است (مثلا کسی مالی بدست آورده اگر صرف فقراء می کند بدانکه خوش بخت است و اگر صرف کارهای بد می کند بدانکه بدبخت است).

مکارم الاخلاق

در حدیثی دارد که امام صادق(علیه السّلام) فرمود: خداوند پیغمبران را اختصاص داده به مکارم اخلاق ، پس شما خود را امتحان کنید اگر در شما آن اخلاقهای خوب هست حمد خدا کنید و بدانید که آن خیر است و اگر ندارید از خدا بخواهید و آنها ده چیز است :

یقین ، قناعت ، صبر ، شکر ، حلم ، حُسنِ خُلق ، سخاوت ،

غیرت (که امروزه جایش خالی است) ، شجاعت و مروت (2) .

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : ما دوست داریم که هر

1- کافی ، ج 4، ص 32.

2- کافی ، ج 2، ص 56.

کس عاقل باشد، فهمیده باشد ، فقیه باشد ، بردبار باشد ، مدارا کننده باشد ، صـبور باشد (یعنی بسیار صبر کننده باشد) ، راستگو باشد ، و وفاکننده باشد ، چون خداوند اختصاص داده پیغمبرانش را به مکارم اخلاق پس هر کس دارد حمد خدا کند، و هر کس ندارد تضرّع کند به سوی خدا و از خدا بخواهد.

راوی عرض کرد: فدایت شوم اینها کدامند ؟ فرمود: ورع ، قناعت ، صبر ، شـکر ، حلم ، حیاء ، سـخاوت ، شجاعت ، غیرت ، برّ و نیکویی نمودن ، صدق حدیث و اداء امانت است(1).

مکاسب

در حـدیثی دارد که امام صادق (علیه السّلام) فرمود : اگر مردی از راه حرام کسب کرد و مالی به دست آورد و با آن مال حج رفت ، و تلبیه گفت یعنی گفت : اللهم لبیک ، از طرف خـدا ندا شود که : (لا لبّیک ولا سـعدیک) و اگر از راه حلال شد خدا هم می فرماید : (لبّیک و سعدیک)(2) خلاصه آنکه حج با پول حرام درست نیست.

در حدیث دیگر امام باقر (علیه السّلام) فرمود : من دشمن می دارم مردی را که کسب و کاری برایش متعذر باشد به پشت بخوابد و بگوید

1- کافی ، ج 2، ص 56.

2- کافی ، ج 5، ص 124.

خـدایا مرا روزی بـده و در پی روزی نرود و از فضـل خـدا نخواسـته باشـد ، بـا آنکه جانوران از سوراخ بیرون می رونـد و دنبال روزی می دوند(1).

در حـدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : من در بعض زمینهایم به طوری کار می کنم که عرق می کنم با اینکه احتیاجی ندارم تا اینکه خدا بداند من در صدد طلب رزق حلال هستم (2).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود: خداوند وحی نمود به حضـرت داود (علیه السّلام) که : تو بنده خوبی هستی جز آنکه از بیت المال می خوری و با دست رنـج خود کار نمی کنی ، پس چهل روز داود (علیه السّلام) گریه کرد ، خداوند وحی نمود به آهن که نرم بشو برای بنـده من داود ، پس آهن نرم شـد و حضـرت داود (علیه السّلام) روزی یک زره می ساخت و به هزار درهم می فروخت پس در سالی سیصد و شصت زره ساخت و به 360 هزار درهم فروخت و از بیت المال بی نیاز شد(3).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : دوری کنید از مخلوط

1- فقیه ، ج 3، ص 95.

2- کافی ، ج 5، ص 77.

3- کافی ، ج 5، ص 74.

شدن با مردمِ پَست چون مردم پست روی به خوبی نمی روند(1).

در حدیث دیگر امام هفتم(علیه السّلام) فرمود: مردی آمد پیش رسول خدا (صـلّی الله علیه وآله وسلّم) و عرض کرد: این پسرم را نوشتن یادش دادم به چه کاری او را بگذارم ؟ حضـرت فرمود: به پنج کار او را نگذار : یکی کفن فروشی که همیشه آرزو دارد مردم بمیرند، و دیگر طلا سازی و نه قصابی و نه گنـدم فروشـی و نه برده فروشـی (که غلام و کنیز خرید و فروش می کنند) از رسول خدا (صـلّی الله علیه وآله وسـلّم) سؤال شد که چرا کفن فروشـی بد باشد ؟ فرمود: چون کفن فروشی همیشه آرزوی مرگ امت را می خواهد و حال آنکه یک مولود امت من بهتر است از آنچه آفتاب بر آن بتابد.

واما طلا سازی چون امت مراغش می کنند (طلای 13 عیار را به

18 عیار می فروشند).

و اما قصابی آنقدر می کشد که رحم از دلش می رود .

اما گندم فروشـی چون احتکار می کند به ضرر اُمت من و حال آنکه اگر دزد خدا را ملاقات کند بهتر است به سوی من که چهل روز طعام را احتکار کند.

و اما برده فروش چون جبرئیل مرا خبر داد بدترین امت تو آن

1- فقیه ، ج 3، ص 100.

است که مردم را بفروشند(1).

در حدیث دیگر دارد که راوی گفت : ما داخل شدیم به امام صادق (علیه السّلام) دیدیم در باغ خود کار می کند عرض کردیم فدایت شویم بگذار ما کار کنیم یا غلامان ، فرمود : بگذارید خودم کار کنم دوست می دارم که خدا مرا ببیند که کار می کنم و با دست رنج خود طلب رزق حلال می کنم (2).

در حدیث دیگر دارد که راوی گفت : دیدم حضرت موسی بن جعفر (علیه السّلام) در زمین خود کار می کند و پاهایش غرق عرق شده ، عرض کردم : فدایت شوم مردها کجایند ، حضرت فرمود : کسانی با دست خود کار می کردند که بهتر از من بودند ، و بهتر از پدر من بودند ، عرض کردم : ایشان چه کسانی بودند ؟ فرمود: رسول خدا و امیر المؤمنین و پدران من (علیهم السّلام) همه با دست خود کار می کردند و این کار پیغمبران و مرسلین و اوصیاء و صالحین است (3) .

ملائکه

در حدیثی دارد که امام صادق (علیه السّلام) فرمود : خلقی بیش از ملائکه

1- فقیه ، ج 3، ص 96.

2- فقیه ، ج 3، ص 99.

3- کافی ، ج 5، ص 75.

نیست ، چون در هر شبی هفتاد هزار ملک از آسمان فرود می آیند و دور خانهٔ خدا طواف می کنند و همچنین در هر روز (1).

در حدیثی دارد که امام باقر (علیه السّلام) فرمود : ملائکه خدام مؤمنین هستند (2).

ملح

(ملح) (3)

در حدیثی دارد که امام صادق (علیه السّلام) فرمود : در اول طعام خود ابتداء به نمک کنید ، که اگر مردم می دانستند چه منافعی در نمک هست هرآینه آن را بر تریاق مجرّب مقدم می داشتند (4) (تریاق دوائی است معجون از چند جزء عطارها دارند).

در حدیثی دارد که عقرب حضرت رسول خدا(صلّی الله علیه وآله وسلّم) را زد ، حضرت فرمود : خدا تو را لعنت کند که باکی نداری مؤمن را اذیت کنی یا کافر را ، سپس نمک طلبید و گذاشت روی آن و مالید تا درد ساکن شد (5).

در حدیث دیگر از امام باقر (علیه السّلام) فرمود: خداوند وحی نمود به

1- روضه کافی حدیث 402.

2- کافی ، ج 2، ص 33.

3- ملح یعنی نمک.

4- کافی ، ج 6، ص 324.

5- کافی ، ج 6، ص327.

موسی بن عمران که قوم و جماعت خود را امرکن اول طعام و آخر آن نمک بخورند و الا ملامت نکنند مگر خود را (1).

در حدیث دیگر امام باقر (علیه السّلام) فرمود : در نمک شفاء هفتاد درد است ، یا فرمود : شفاء هفتاد نوع درد است (2) .

و اگر کسی بیش از حدیث خواسته باشد رجوع کند به کتاب

مفاتیح الصحه چاپ چهاردهم .

ملک الموت

(ملک الموت) (3)

در حدیثی دارد که فرمود : من با هر مؤمنی رفیق هستم (4) .

در حدیث دیگر دارد که فرمود: من هر مؤمنی را در وقت مرگش شهادتین را تلقین می کنم یعنی به زبانش می گذارم شهاده لا اله الا الله محمد رسول الله (5) .

در حدیث دیگر دارد که دنیا نزد ملک الموت مثل کاسه ایست نزد شما که هر جا دست بخواهید می گذارید یا مثل یک درهم است

1- کافی ، ج 6، ص 326.

2- کافی ، ج 6، ص 326.

3- ملک الموت یعنی حضرت عزرائیل و فرشته ای که جان مردم را می گیرد .

4- کافی ، ج 3، ص 136، از امام صادق (علیه السّلام) .

5- کافی ، ج 3، ص 137، از امام باقر(علیه السّلام).

در کف دست شما(1).

در حدیث دیگر دارد که : ملک الموت چگونه مؤمن را قبض روح می کند ؟ فرمود : ملک الموت مثل عبد ذلیل نزد مؤمن می ایستد و سلام می کند و بشارت به بهشت می دهد (2).

در حدیث دیگر فرمود : هیچ خانه نیست مگر آنکه روزی پنج

مرتبه به آن سر کسی می کند(3).

در حدیث دیگر دارد که : آیا ملک الموت می داند چه کسی را باید قبض روح کند ؟ فرمود : خیر بلکه نامه ای از آسمان می آید که فلان بن فلان را قبض روح کن (4) .

المماسکه

(المماسکه)(5)

در حدیثی دارد که چانه در چهار چیز نزن ، یکی در پول کفن، دوم در پول بنده خریدن ، سوم در خرید قربانی ، چهارم در پول

کرایه برای مکه (6).

1- فقیه، ج 1، ص 80، از امام صادق(علیه السّلام) .
2- فقیه ، ج 1، ص 256، از رسول خدا(صلّی الله علیه وآله وسلّم)
3- کافی ، ج 3، ص 256، از امام صادق(علیه السّلام) .
4- کافی ، ج 3، ص 255، از امام صادق(علیه السّلام).
5- مماکسه یعنی چانه زدن و از قیمت چیزی کم کردن.
6- فقیه ، ج 2، ص 145 و ج 3، ص 122، ج 4، ص 268، از امام باقر (علیه السّلام) .

در حدیث دیگر فرمود : با مشتری زیاد چانه بزن که برای نفس انسان پاکیزه تر است ، چون شـخص مغبون نه ستوده شده و نه مأجور است (1).

موت

(موت)(2)

در حدیثی دارد که بیشتر مردم از دوستان ما به شکم روش

می میرند(3).

در حدیث دیگر فرمود : زیرکترین مردم کسانی هستند که بیشتر

به یاد مرگ باشند (4) .

در حدیث دیگر فرمود : آخر مزه که انسان می چشد نزد مرگش

مزه انگور است(5) .

در حدیث دیگر فرمود : بین دنیا و آخرت هزار گردنه است که

آسانترین آنها مرگ است (6).

در حدیث دیگر دارد حضرت عیسی (علیه السّلام) رفت سر قبر حضرت

1- فقیه ، ج 3، ص 122 ، از امام باقر (علیه السّلام) .
2- موت یعنی مرگ ، مردن.
3- کافی ، ج 3، ص 112 ، از امام هشتم(علیه السّلام)
4- فقیه، ج 4، ص 282، از امام صادق(علیه السّلام) .
5- فقیه ، ج 1، ص 81.
6- فقیه ، ج 1، ص 80 از امام صادق (علیه السّلام) .

یحیی بن زکریا (علیه السّلام) و از خدا خواسته بود که زنده شود برای او پس دعا کرد و به اجابت رسید و خارج شد از قبرش و عرض کرد چه می خواهی از من ؟ فرمود : می خواهم با من اُنس بگیری چنانچه در دنیا اُنس می گرفتی ، عرض کرد: یا عیسی من هنوز از حرارت مرگ خلاص نشده ام تو می خوهی مرا به دنیا برگردانی و باز حرارت مرگ را بچشم ؟ پس برگشت در قبر خود(1).

در حدیث دیگر فرمود : سکته تخفیف است برای مؤمن

و اندوه و سخت است برای کافر(2).

در حدیث دیگر فرمود : عجب و تمام عجب این است برای کسی که انکار می کند مرگ را و حال آنکه می بیند شب و روز مردم می میرند . (3)

در حدیث دیگر فرمود : برای موعظه مرگ بس است(4) .

در حدیث دیگر امیرالمؤمنین (علیه السّلام) فرمود: غائب و ناپیدائی نیست که نزدیک تر از مرگ باشد (5) .

در حدیث دیگر امام صادق از امیرالمؤمنین (علیه السّلام) نقل کند که : هر

1- کافی ، ج 3، ص 260، از امام صادق (علیه السّلام) .
2- کافی ، ج 3، ص 112، از امام باقر (علیه السّلام) .
3- کافی ، ج 3، ص 258، از امام چهارم (علیه السّلام) .
4- کافی ، ج 2، ص 85.
5- روضه کافی ، ذیل حدیث 4.

کس فردای خود را جزء عمرش بداند او مرگ را درست نشناخته (1).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : کسی که زیاد به فکر مرگ باشد خدا او را دوست دارد (2).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : کسی که فرادی خود را جزء عمرش بداند بد رفاقتی کرده با مرگ (3) .

در حدیث دیگر دارد که هر کس در بین مکه و مدینه بمیرد دفتر

حسابی برای او باز نشود (4).

در حدیث دیگر فرمود : کسی که در حرم مکه یا مدینه بمیرد از

ترس روز قیامت ایمن است(5) .

در حدیث دیگر امام باقر (علیه السّلام) فرمود : کسی که شب جمعه بمیرد از آتش آزاد است (6).

در حدیث دیگر از امیرالمؤمنین (علیه السّلام) فرمود : کسی که شب جمعه

1- کافی ، ج 3، ص 252.
2- کافی ، ج 2، ص 122.
3- فقیه، ج 1، ص 84.
4- فقیه، ج 2، ص 147.
5- فقیه ، ج 1، ص 84 از امام صادق (علیه السّلام) .
6- فقیه، ج 3، ص 415.

بمیرد از فشار قبر آزاد است (1).

در حدیث دیگر از امیرالمؤمنین (علیه السّلام) فرمود : کسی که از مؤمنین روز یک شنبه بمیرد خداوند او را با نصاری در آتش جمع نکند (2) .

در حدیث دیگر امیرالمؤمنین ع فرمود : کسی که روز دو شنبه از مؤمنین بمیرد خداوند او را جمع نکند با دشمنان ما و بنی امیه در آتش هیچ وقت (3).

در حدیث دیگر امیرالمؤمنین (علیه السّلام) فرمود : مؤمنی که روز شنبه بمیرد خداوند او را با یهود جمع نکند (4) .

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : مردن در غربت شهادت است (5) .

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : مرگ دنیا را مفتضح نموده و برای هیچ صاحب عقلی خوشحالی نگذاشته (6).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : مرگ کفاره گناه هر

1- فقیه ، ج 1، ص 272.
2- فقیه ، ج 4، ص 294.
3- فقیه ، ج 4، ص 294.
4- فقیه، ج 4، ص 294.
5- فقیه، ج 1، ص 84.
6- کافی ، ج 2، ص 451 .

مؤمنی است(1).

میت

در حدیثی دارد که : اگر میتی اول روز مرد تا قبل از ظهر باید در

قبر باشد (2).

در حدیث دیگر فرمود: وقتی میت بمیرد خداوند ملکی می فرستد به سوی آن کسی که بیشتر دلش سوخته به قلبش دست می کشد پس فراموش می کند مصیبت خود را والا دنیا خراب می شد و کسی آبادش نمی کرد(3).

در حدیث دیگر فرمود : میت هرآینه خوشحال می شود به واسطه ترحم و استغفار که برای او شده چنانچه برای زنده هدیه می آورند خوشحال می شود (4) .

در حدیث دیگر فرمود : مردگان شما اگر شیعه باشند شهید

مرده اند اگر چه در رختخواب خود مرده باشند(5) .

در حدیث دیگر فرمود : آیا نماز برای میت خوانده می شود ؟

1- فقیه ، ج 1، ص 80.
2- کافی ، ج 3، ص 138، از امام صادق (علیه السّلام) .
3- کافی ، ج 3، ص 228، از امام صادق (علیه السّلام)
4- فقیه ، ج 1، ص 117، از امام صادق (علیه السّلام) .
5- روضه کافی ذیل حدیث 120.

فرمود : بلی حتی اینکه حـال میت بـد است وقتی نماز برایش خوانـده شـد حالش خوب شود و به او گفته شود این به واسـطهٔ نمازی بود که فلانی برای تو خواند الخ(1).

در حدیث دیگر دارد که میت خود را تنها نگذار که شیطان در

جوفش بازی می کند (2).

در حدیث دیگر فرمود : میت را یک مرتبه توی قبر نگذارید بلکه در یک متری و یا دو متری قبر بگذارید بعداً در قبر گذارید تا اسـتعداد پیدا کند برای توی قبر (3).

میته

(میته) (4)

در حدیثی دارد که ده چیز از میته و مردار پاک است : شاخ ، سم ، استخوان ، دندان ، پنیر مایه ، شیر ، مو ، پشم، پر و تخم مرغ (5) .

در حدیث دیگر فرمود: هر کس ادامه بخوردن میته و مرداربدهد بدنش ضعیف و جسمش لاغر و قوتش می رود و نسلش

1- فقیه ، ج 1، ص 117، از امام صادق (علیه السّلام) .
2- فقیه ، ج 1، ص 86، از امام صادق(علیه السّلام) .
3- کافی ، ج 3، ص 161، از امام صادق (علیه السّلام)
4- میته یعنی مردار.
5- فقیه، ج 3، ص 219، از امام صادق (علیه السّلام) .

قطع می شود ، و نمیرد به جز به مرگ فجأه و سکته (1).

در حدیث دیگر فرمود: خداوند مردار هر چیز را حرام کرده (2) .

در حدیث دیگر فرمود : ثمن و پول مردار حرام است (3).

در حدیث دیگر فرمود : سؤال شد از شیر مردار و تخمش و از

پنیر مایه اش فرمود همه اینها پا ک است(4).

در حدیث دیگر فرمود : در هیچ یک از اجزاء میته و مردار نماز

نخوان و لو اینکه بند کفش باشد (5) .

در حدیث دیگر فرمود : شیر و آغوز (6) ، تخم ، مو ، پشم ، شاخ و دندان و سم و هر چیزی که از گوسفند و حیوانات دیگر جدا می شود پاک است (7).

نار

(نار)(8)

در حدیثی دارد که خداوند فرمود : آتش را خلق و ایجاد کردم

1- کافی ، ج 6، ص 242، ذیل حدیث یک ، از امام صادق (علیه السّلام) .
2- تهذیب، ج 1، ص 420، از امام باقر (علیه السّلام) .
3- فقیه ، ج 3، ص 105.
4- کافی ، ج 6، ص 258، از امام صادق (علیه السّلام) .
5- تهذیب ، ج 2، ص 203، از امام صادق(علیه السّلام) .
6- آغوز یعنی شیریکه در اول زائیدن گاو و گوسفند می دوشند .
7- کافی ، ج 6، ص 258، از امام صادق(علیه السّلام)
8- نار یعنی آتش

برای کسانی که کافر شده اند به من و معصیت مرا می کنند و پیروی از پیغمبران من نمی کنند باکی هم ندارم(1).

در حدیث دیگر دارد که : روزه گرفتن سپریست از آتش (2) .

نارباجه

(نارباجه) (3)

در حدیثی دارد که موسی بن یعقوب برای حضرت امام صادق (علیه السّلام) دیگی فرستاد که در آن آش انار بود ، حضرت میل فرمودند و فرمودند بقیه اش را برای من نگاه دارید ، پس حضرت دو مرتبه و یا سه مرتبه خوردند ، پس از آن غلام حضرت آب داخل آن کرد و آورد حضرت فرمود: وای بر تو فاسدش کردی (4).

الناس

(الناس) (5)

در حدیثی دارد که فرمود : نیکوئی کن به تمام مردم چنانچه دوست داری به تو نیکی کنند و راضی باش برای مردم آنچه برای

1- کافی، ج 2، ص 9، از امام باقر (علیه السّلام) .

2- کافی ، ج 2، ص 19، از امام باقر(علیه السّلام) ، از پیغمبر(صلّی الله علیه وآله وسلّم).

3- نار باجه یعنی آش انار.

4- کافی ، ج 6، ص 316.

5- ناس یعنی مردم.

خودت راضی هستی و قبیح شمار از خود آنچه را از مردم قبیح می دانی(1).

در حدیث دیگر فرمود : وقتی دیدی مردم به چیزی اقبال دارند

تو از آن دوری کن (2).

در حدیث دیگر دارد که ذلیل ترین مردم کسی است که مردم را

اهانت کند(3).

در حدیث دیگر فرمود : سخی ترین مردم کسی است که زکات

مالش بدهد (4) .

در حدیث دیگر دارد که : مردی آمد خدمت امیرالمؤمنین (علیه السّلام) و عرض کرد: اگر عالمی مرا خبر بده از ناس ، و از اشباه الناس ، و از نسناس ، حضرت به امام حسین (علیه السّلام) فرمود : جواب این مرد را بده حضرت امام حسین (علیه السّلام) فرمود: مراد از ناس ما هستیم لذا خداوند فرموده : «ثُمَّ أَفِيضُوا مِنْ حَيْثُ أَفَاضَ النَّاسُ » رسول خدا (صلّی الله علیه وآله وسلّم) با مردم کوچ نمود.

و اما مراد از اشباه الناس شیعیان ما هستند ، لذا حضرت

1- فقیه ، ج 45، ص 277 ، از امیرالمؤمنین(علیه السّلام) .
2- تهذیب، ج 5، ص 142، از امام هشتم(علیه السّلام)
3- فقیه ، ج 4، ص 282، از امام صادق(علیه السّلام).
4- فقیه، ج 2، ص 4، از امام صادق (علیه السّلام) .

ابراهیم (علیه السّلام) فرمود : « فَمَنْ تَبِعَنِی فَإِنَّهُ مِنِّی » یعنی هر کسی مرا متابعت کرد او از من است.

و اما نسناس این مردم هستند که مثل حیوانات هستند بلکه

گمراه ترند((1).

در حدیث دیگر فرمود: مردم یک دسته به دست راست و یک دسته به دست چپ رفتند ولی شیعیان ما به راه راست رفتند (2).

در حدیث دیگر فرمود : بلای مردم برای ما بزرگ است اگر ایشان را دعوت کنیم به حرف ما نمی روند و اگر واگذاریم به غیر ما هدایت نشوند(3).

در حدیث دیگر فرمود : احمق ترین مردم کیست ؟ فرمود :

کسی که به دنیا مغرور شود(4).

در حدیث دیگر فرمود: زیرک ترین مردم کیست ؟ فرمود:

کسی که خوب و بد خود را تشخیص بدهد سپس دنبال کار خوب برود(5) .

در حدیث دیگر فرمود : کدام مردم نزد خدا بهترند ؟ فرمود :

1- روضه کافی ذیل حدیث 339، از امام چهارم(علیه السّلام)

2- کافی، ج 2، ص 246، از امام صادق (علیه السّلام) .

3- فقیه ، ج 4، ص 290، از امام صادق (علیه السّلام).

4- فقیه، ج 4، ص 274، از امام هشتم (علیه السّلام) .

5- فقیه ، ج 4، ص 274،از امام هفتم(علیه السّلام) .

کسی که از خدا بیشتر بترسد و به تقوی بیشتر عمل کند و در دنیا زاهدتر باشد(1).

در حدیث دیگر فرمود : بدانکه مردم در سخط وغضب خدا هستند و مردم را مهلت داده برای امری که به ایشان اراده کرده ، پس تو منتظر باش و جدیّت کن که خدا تو را بر خلاف مردم ببیند ، پس اگر عذاب نازل شد و تو در بین ایشان بودی زودتر به رحمت خدا رسیده ای و اگر نجات یافتی ایشان گرفتار شده اند و تو خلاص شده ای ، و بدانکه خدا اجر نیکوکاران را ضایع نخواهد

کرد ، و رحمت خدا به نیکوکاران نزدیک است (2).

در حدیث دیگر فرمود : یکی از علامات آخر الزمان آن است که ببینی همت مردم شکم و فرجشان می باشد باکی ندارند که چه خورند و با چه کس نکاح کردند (محرم باشد یا نامحرم)(3) .

نجف

در حدیثی دارد که نجف کوه بزرگی بود که پسر نوح(علیه السّلام) گفت می روم روی این کوه مرا از غرق شدن نجات می دهد و کوهی

1- فقیه ، ج 4، ص 274، از امام هفتم(علیه السّلام).

2- روضه کافی ، ذیل حدیث 7، از امام صادق (علیه السّلام) .

3- روضه کافی ، ذیل حدیث 7، از امام صادق (علیه السّلام)

بزرگتر از آن نبود ، پس خداونـد وحی نمود به آن کوه که ای کوه آیا به تو پناهنـده می شونـد از غرق شدن ؟ پس قطعه قطعه شد ، و به طرف شام ریگهای ریز پخش شـد پس بعـد از آن دریای بزرگ شـد و آن دریا را (نی) گفتند بعد از آن دریا خشک شد پس گفته شد (نی جف) سپس گفته شد (نجف) چون بر زبان سبک تر بود(1) .

نجوم

(نجوم)(2)

در حدیثی دارد که راوی به امام صادق(علیه السّلام) عرض کرد مردم می گویند سـتاره شناسی حلال نیست و من آن را دوست دارم ، پس اگر بـدین من ضـرر دارد پس حاجتی به آن نـدارم و اگر ضـرر به دینم ندارد به خدا قسم من آن را دوست دارم ، و دلم می خواهد نظر در آن کنم ، حضـرت فرمود: نه ضـرر به دینت ندارد جز آنکه کثیرش درک نشود و قلیلش فایده ای ندارد ، آیا می دانی چند دقیقه فاصله است بین مشتری و زهره ؟ عرض کرد : والله نمی دانم ، فرمود : آیـا می دانی چنـد دقیقه است بین زهره و بین قمر ؟ عرض کرد: خیر ، فرمود : آیا می دانی چند دقیقه است بین شمس و بین سنبله ؟ عرض کرد: از احدی از ستاره شناسان نشنیده ام ، فرمود : آیا

1- سفینه البحار.

2- یعنی ستاره .

می دانی چند دقیقه است بین سنبله و بین لوح محفوظ ؟ عرض

کرد : خیر والله از هیچ منجمی نشنیده ام ، فرمود : بین هر یک از آنها شصت یا هفتاد دقیقه است (شک مال راوی است) پس فرمود: ای عبدالرحمن این حسابی است که هر کس به واقعش برسد می داند نیکی در وسط اینها است و عدد آنچه در دست راستش و در دست چپش و عقبش و جلوش می باشد و مخفی نباشد بر او یک نیی از نیهای آن نی زار(1).

در حدیث دیگر دارد که راوی به امام صادق (علیه السّلام) فرمود : من مبتلا شده ام به این علم (یعنی نجوم) پس هر وقت حاجتی دارم نظر می کنم به طالع اگر طالع شرّ است دنبال آن کار نمی روم و اگر طالع خیر است دنبال آن می روم حضرت فرمود : حکم هم می کنی ؟ عرض کردم : بلی ، فرمود : کتابهای خود را بسوزان(2).

در حدیث دیگر دارد سؤال از ستاره شناسی شد امام صادق (علیه السّلام) فرمود : کسی نداند مگر اهل بیتی از عرب و اهل بیتی از هند(3).

راوی می گوید من نظر به ستاره می کردم و او را می شناختم و طالع را می دانستم ، ولی چیزی به من دست می داد (مثل عجب

1- روضه کافی ، حدیث 233، از امام صادق (علیه السّلام) .

2- فقیه ، ج 2، ص 175 ، از امام صادق(علیه السّلام) .

3- روضه کافی ، حدیث 508.

و تکبر) پس به حضرت موسی بن جعفر (علیه السّلام) شکایت کردم ، حضرت فرمود: هر وقت اینطور شد صدقه بده به اول گدائی که به او برخورد می کنی و برو دنبال کارت خداوند (شرّش) از تو دفع کند (1).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) از کسی پرسید چگونه است بصیرت تو به ستاره شناسی ؟ عرض کرد: در عراق بهتر از من کسی نیست (پس حضـرت چند سؤال کرد و او گفت نمی دانم حضرت فرمود : راست گفتی نمی دانی) اصل حساب حق است ولی کسی نمی داند مگر کسی که موالید جمیع مخلوقات را بداند (2).

النساء

(النساء)(3)

در حدیثی دارد که فرمود: بترسـید از زنهای بد و از خوبهایشان در حذر باشـید و اگر شـما را امر کردن به معروف مخالفت کنید ایشان را تا در بدیها طمع نکنند (4) (مثلاً گفتند اجازه بده برویم

1- فقیه ، ج 2، ص 175 .

2- روضه کافی ، حدیث 549.

3- یعنی زنها.

4- کافی ، ج 5، ص 517، از امام صادق(علیه السّلام) .

ختم صلوات اجازه نده تا بدانند پارک شهر به طریق اولی اجازه

نخواهی داد).

در حدیث دیگر رسول خدا فرمود : افضل زنهای امت من

آنهایی هستند که خوش رو باشند و مهرشان کم باشد(1).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : اکثر اهل بهشت مستضعفین زنها هستند خداوند می دانست ضعف ایشان را پس رحمشان کرده (2) .

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : زنها را بفهمانید دوستی علی را و بگذارید نادان بماند (3) .

در حدیث دیگر امام صادق(علیه السّلام) فرمود : بهترین مساجد زنها خانه است (4) .

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود: خداوند آدم را از آب و گل خلق نموده پس همت این آدم در آب و گل است و حواء را از آدم خلق کرده پس همت زنها در مردان است پس در خانه ایشان را نگاهداری کنید (5) (نه در دانشگاه آزاد که در واقع زایشگاه است).

1- کافی، ج 5، ص 324، از امام صادق(علیه السّلام).
2- فقیه ، ج 3، ص 299.
3- فقیه، ج 3، ص 280.
4- فقیه ، ج 1، ص 244، ص 154.
5- کافی، ج 5، ص 337.

در حدیث دیگر امام صادق(علیه السّلام) فرمود : بدرستی که زنها جهل و عورت هستند ، پس عورتشان را به خانه بپوشانید و جهلشان را به سکوت (1) (یعنی اگر زن ناراحت شد و شما را فحش داد شما خود را به کری بزنید و ناشنیده پندارید).

در حدیث دیگر امام صادق(علیه السّلام) فرمود : مثل زن شایسته در زنها مثل کلاغ یک پا سفید است در بین کلاغها (2) (یعنی کمیاب است).

در حدیث دیگر دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود: هر زنی که عطر بزند و از خانه بیرون رود ملعون است تا به خانه اش برگردد(3).

در حدیث دیگر امیرالمؤمنین (علیه السّلام) فرمود : دوری کن از مشورت کردن با زنها ، چون رای ایشان ضعیف و عزم ایشان سست است ، و به واسطهٔ حجاب خود چشم ایشان را از نامحرم بپوشان و سخت گیری تو در حجاب هم برای تو و هم برای ایشان بهتر است از توی شک افتادن و خروج ایشان از خانه بدتر از این نیست که داخل کنی بر ایشان کسی را که وثوق به او نداری ، و اگر بتوانی

1- فقیه ، ج 3، ص 247.

2- کافی ، ج 5، ص 515، ذیل حدیث 2.

3- کافی ، ج5، ص 518.

کاری کنی که غیر از تو را نشناسد همین کار کن (1).

در حدیث دیگر به امام صادق(علیه السّلام) عرض می شود : شنیده ام مردم می گویند بیشتر اهل جهنم در قیامت زنانند ، حضرت فرمود : این در کجا است و حال آنکه در آخرت هر مردی هزار زن از زنهای دنیا را ترویج می کند در یک قصر (2).

مؤلف گوید : اگر کسی بیشتر راجع به زنها حدیث می خواهد رجوع کند به کتاب « النساء فی اخبار الفریقین » و یا «النساء فی الاسلام » .

النظر

(النظر)(3)

در حدیثی دارد که امام صادق (علیه السّلام) فرمود : نگاه کردن اول مال تو ، دومی بر علیه تو و سومی موجب هلاکت است(4) (یعنی نگاه کردن به نامحرم اینطور است).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : دوری کنید از نظر کردن (به نامحرم) که آن تیری است از تیرهای شیطان (5) .

1- کافی ، ج 1، ص 337.

2- فقیه ، ج 3، ص 299.

3- نظر یعنی نگاه کردن .

4- فقیه ، ج 3، ص 304.

5- تهذیب ، ج 7، ص 435.

در حدیث دیگر فرمود : مردی زنی به او برخورد می کند و او به پشت سـر آن زن نگاه می کند ؟ امام صادق (علیه السّلام) فرمود : آیا یکی از شـماها دوست داریـد به پشت زن او یا نزدیکان او نظر کنند ؟ عرض کرد خیر ، فرمود : پس راضـی باش برای مردم به آنچه برای خودت راضی هستی(1).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : نگاه کردن یک تیریست زهر آلود از تیرهای شـیطان و چه بسا یک نگاه موجب حسرت طولانی شود(2) .

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : نگاه کردن بعد از نگاه در قلب شهوت را می رویاند و همین برای آزمایش صاحبش کافی است(3).

در حدیث دیگر دارد که دختر حضـرت شـعیب عرض کرد بابا موسـی را اجیر بگیر که هم قوی است و هم امین است ، شعیب فرمود : ای دختر من قوتش را از بلنـد کردن سـنگ فهمیدی ، امین بودنش را از کجا فهمیدی ؟ عرض کرد: من جلو او راه می رفتم ، فرمود از عقب من بیا اگر من راه را اشتباه کردم مرا راهنمایی کن ،

1- فقیه ، ج 4، ص 11.

2- کافی، ج 5، ص 559.

3- فقیه، ج 4، ص 11.

چون ما جماعتی هستیم که پشت زنها نگاه نمی کنیم(1) .

نعال

(نعال)(2)

در حدیثی دارد که امام صادق (علیه السّلام) فرمود: وقتی هر یک شما خواستید کفش بپوشید اول پای راست را بپوشید و اگر خواستید بیرون کنید اول پای چپ را بیرون کنید(3).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : کفش خوب برای نگاه داری بدن و کمک بر نماز و طهارت است(4).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) نگاه کرد به بعض رفقایش که کفش سیاه پوشیده بودند ، فرمود: تو را به کفش سیاه چه آیا نمی دانی که کفش سیاه به چشم ضرر دارد و ذَکَر را سست می کند الخ (5) .

در حدیث دیگر حنان می گوید وارد شدم بر امام صادق (علیه السّلام) و حال آنکه کفش سیاه در پای من بود، فرمود : ای حنان تو را به کفش سیاه چه ؟ آیا نمی دانی که در آن سه خصلت است : چشم را ضعیف و ذَکَر را سست و باعث هم و غم می شود ، علاوه بر این

1- فقیه ، ج 4، ص 12.
2- نعال یک نوع کفش است
3- کافی ، ج 6، ص 467.
4- کافی ، ج 6، ص 462.
5- کافی ، ج 6، ص 465.

لباس ستم کاران است ، عرض کردم پس چه رقم کفش بپوشم ؟ فرمود : بر تو باد به کفش زرد که سه خصلت دارد : چشم را جلا می دهد ، ذکر را محکم می کند و هم و غم را برطرف می سازد ، علاوه بر این لباس پیغمبران است (1).

در حدیث دیگر دارد که راوی گفت : با امام صادق (علیه السّلام) بودم که وارد شد بر مردی پس کفش خود را از پا در آورد ، حضرت فرمود : کفشهای خود را در آورید که چون کفش را از پا درآورید قدمها استراحت می کنند (2).

نعش

(نعش) (3)

در حدیثی دارد که اول نعشی که درست شد برای حضرت

فاطمه (علیها السّلام) بود (4).

در حدیث دیگر دارد که اول نعشی که در اسلام درست شد نعش حضرت فاطمه (علیها السّلام) بود(5)

1- کافی ، ج 6، ص 465.

2- کافی ، ج 6، ص 464.

3- نعش مراد اینجا تابوت است .

4- فقیه ، ج 1، ص 124، از امام صادق (علیه السّلام) .

5- تهذیب، ج 1، ص 469.

نعمت

در حـدیثی دارد که امام صادق (علیه السّلام) فرمود : وقتی که خداوند نعمتی به کسـی داد دوست می دارد که آن را ببیند (یعنی صاحبش اظهار کند و پنهان نکند چون خدا زیبا است و دوست می دارد زیبائی را)(1).

در حـدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : وقتی خداوند به بنده ای نعمت داد دوست می دارد ظاهر شود که اگر ظاهر کرد خدا او را حبیب الله می نامند و اگر اظهار نعمت نکرد او را ناقص کننده و دروغگو نعمت خدا می نامند (2).

در حدیث دیگر دارد که راوی گفت : امام هفتم را ملاقات کردم دید من ماهی در دست دارم فرمود : بینداز این را من دوست ندارم شخص ثروتمند چیز پستی را بردارد ، سـپس فرمود : شما جماعتی هستید که دشمن زیاد دارید، و مردم با شما دشمنی می کنند ای جماعت شیعه پس شما نزد مردم با زینت باشید به مقداری که می توانید (3) .

1- کافی ، ج 6، ص 438.

2- کافی ، ج 6، ص 438.

3- کافی ، ج6، ص 480.

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود: مردم در مدینه گفتند امام حسن (علیه السّلام) مالی ندارد ، حضرت فرستاد و از مردی هزار درهم قرض گرفت و فرستاد نزد کسی که صدقه ها را می داد و فرمود : این صدقه مال ماست ، پس مردم گفتند اگر پول نداشت صدقه نمی داد(1) (پس ائمه (علیهم السّلام) دوست دارند شیعیانشان مشتی بگردند و نزد دشمنان با لباسهای فاخر بگردند).

در حدیث دیگر امام صادق از امام چهارم (علیهما السّلام) نقل فرماید که خدا زیبا است و دوست می دارد زیبائی را و دوست می دارد اثر نعمت بر بنده اش ظاهر شود(2) .

در حدیث دیگر امام صادق(علیه السّلام) فرمود: من ناپسند می دارم برای مردی که خدا به او نعمت داده و او اظهار نمی کند (3) (مثل اینکه عبای نو داشته باشد و عبای کهنه بپوشد).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) به عبید بن زیاد فرمود : اظهار نعمت بهتر از نگاهداری آن است پس بهترین لباس جماعت خود را بپوش لذا عبید بهترین لباس جماعت خود را می پوشید تا

1- کافی ، ج 6، ص 440.

2- کافی ، ج 6، ص 438.

3- کافی ، ج 6، ص 439.

وقتیکه مرد(1).

نفس

(نفس) (2)

در حدیثی دارد که امیرالمؤمنین (علیه السّلام) فرمود : در خلاف نفس رشد تو است (3) (یعنی هر چه دلت خواست نکنی و مخالفت نفس کنی).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : کسی که مالک نفسش باشد در وقتی که به چیز رغبت داشته باشد و از چیزی بترسد و چیزی را بخواهد و به چیزی غضب کند و از چیزی راضی باشد خداوند جسدش را بر آتش حرام کند (4) (مثلا کسی وسیله زنا برایش فراهم باشد ولی مالک نفسش باشد و نزدیک زنا نرود و هکذا خدا آتش را بر او حرام کند).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : جان تو عزیز ترین جانها است پس وقتی تو معصیت خدا را کنی به نفس و جان خود بدی کردهای (5) .

1- کافی ، ج 6، ص 440.

2- نفس یعنی جان ، دل .

3- روضه کافی ، ذیل حدیث 4.

4- فقیه ، ج 4، ص 286.

5- کافی ، ج 2، ص 458.

النمیمه

(النمیمه) (1)

در حدیثی رسول خدا (صـلّی الله علیه وآله وسـلّم) فرمود : آیا خبر ندهم شما را به بدترین شما ؟ عرض کردند: بلی یا رسول الله، فرمود : آنهائی که سعی می کنند به سخن چینی و تفرقه انداختن بین دوستان و برای مردمان پاک دامن عیب جوئی کنند (2).

در حدیث دیگر رسول خدا (صلّی الله علیه وآله وسلّم) فرمود : داخل بهشت نمی شود سخن چین (3).

در حدیث دیگر امام باقر (علیه السّلام) فرمود : حرام است بهشت برای دروغ پردازان و سخن چینان (4) .

النوره

(النوره) (5)

در حدیثی دارد که نوره پاک کننده است (6) .

1- نمیمه یعنی سخن چینی .

2- فقیه ، ج 4، ص 271.

3- فقیه، ج 4، ص 4.

4- کافی ، ج 2، ص 369.

5- نوره یعنی دواء حمام که آهک و زرنیخ را مخلوط می کنند برای ازاله موی بدن.

6- تهذیب، ج 1، ص 375، از امام صادق (علیه السّلام) .

در حدیثی دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : دوست می دارم برای مؤمن که هر پانزده روز نوره بکشد(1).

در حدیث دیگر فرمودند : کسی که نشسته نوره بکشد ترس آن

هست که مبتلا به فتق شود(2) .

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : حناء گذاشتن بعد از نوره امان از خوره و برص است (3) (برص یک نوع بیماری پوستی است).

در حدیث دیگر امام صادق(علیه السّلام) فرمود : کسی که ایمان به خدا و روز قیامت دارد پیش از چهل روز نوره را ترک نکند و حلال نیست برای زنی که ایمان به خدا و روز قیامت دارد بیش از بیست روز نوره را ترک کند (4) .

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : نوره باعث خوشحالی می شود و بدن را پاک می کند(5) .

در حدیث دیگر دارد که : بعض مردم گمان می کنند که روز جمعه نوره کشیدن مکروه است ، امام صادق (علیه السّلام) فرمود : اینطور

1- کافی ، ج 6، ص 506.
2- فقیه ، ج 1، ص 67.
3- فقیه، ج 1، ص 68.
4- کافی ، ج 6، ص 576.
5- کافی ، ج 6، ص 506.

نیست ، کدام پاک کننده پاکتر از نوره است در روز جمعه (1).

النوم

(النوم)(2)

در حدیثی دارد که امام صادق (علیه السّلام) فرمود: تنها در خانه خوابیدن شیطان است و دو نفر جماعت است و سه نفر انس است (3) .

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : زیاد خوابیدن دین و دنیا را از بین می برد(4).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : کراهت دارد که مردی در خانه تنها بخوابد (5).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : کراهت دارد بین نماز مغرب و عشاء خوابیدن چون از رزقش محروم می شود (6).

در حدیث دیگر پیغمبر (صلّی الله علیه وآله وسلّم) فرمود : کراهت دارد خوابیدن در بالای بامی که دیوار ندارد(7) .

1- کافی ، ج 3، ص 430 وج 6، ص 506.

2- النوم یعنی خواب .

3- فقیه ، ج 2، ص 183.

4- کافی ، ج 5، ص 84.

5- فقیه ، ج 3، ص 363.

6- فقیه، ج 4، ص 258.

7- فقیه ، ج 3، ص 363.

در حدیث دیگر پیغمبر (صلّی الله علیه وآله وسلّم) فرمود : خواب قبل از عشاء کراهت دارد(1).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : کسی را دیدید که به رو خوابیده بیدارش کنید (2).

در حدیث دیگر از پیغمبر (صلّی الله علیه وآله وسلّم) فرمود : خوابیدن عالم افضل از عبادت عابد است (3).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود: خوابیدن صبح شوم و بد است ، رزق را دور می کند ، رنگ صورت را زرد و زشت می کند و آن خواب هر نحس است و خداوند رزقها را بین طلوع فجر و طلوع آفتاب تقسیم می کند ، پس دروی کنید از خواب این ساعت الخ(4) .

در حدیث دیگر پیغمبر(صلّی الله علیه وآله وسلّم) فرمود : خواب چهار قسم است : خواب انبیا به پشت است ، خواب مؤمنین به طرف راست است ، خواب کفّار و منافقین به طرف چپ است و خواب شیاطین به طرف صورتست (5) .

1- فقیه ، ج 3، ص 363.

2- فقیه ، ج 1، ص 318.

3- فقیه ، ج 4، ص 265.

4- تهذیب، ج 2، ص 139.

5- فقیه ، ج 4، ص 264.

در حدیث دیگر امام صادق(علیه السّلام) فرمود : خواب راحتی جسم است و سخن راحتی روح است ، و سکوت راحتی عقل است(1) .

نیت

در حدیثی دارد که عملها به نیت است (2) .

در حدیث دیگر از امام صادق (علیه السّلام) فرمود : چرا اهل آتش همیشه در آتشند چون قصد داشتند همیشه معصیت خدا کنند و همین طور اهل بهشت همیشه در بهشت هستند ؟ چون قصد داشتند همیشه اطاعت خدا کنند پس به واسطهٔ نیت جهنمی ها همیشه در آتشند و اهل بهشت به واسطه نیت همیشه در بهشت هستند(3).

در حدیث دیگر امیرالمؤمنین (علیه السّلام) فرمود : برای عمل کننده گان خالص کردن نیت از فساد سخت تر است از طول جهاد (4) .

در حدیث دیگر امام چهارم (علیه السّلام) فرود : عملی نیست مگر به نیت (5) .

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : نیت مؤمن بهتر از

1- فقیه، ج 4، ص 287.
2- تهذیب، ج 4، ص 186، از پیغمبر (صلّی الله علیه وآله وسلّم).
3- کافی ، ج 2، ص 85.
4- روضه کافی ، ذیل حدیث 4.
5- کافی، ج 2، ص 84.

عملش می باشد و نیت کافر بدتر از عملش می باشد(1).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : نیت افضل است از عمل کردن (2).

وادی السلام

(وادی السلام)(3)

در حدیثی دارد که شخصی به امام صادق (علیه السّلام) عرض کرد: در بغداد برادری دارم می ترسم آنجا بمیرد ، حضرت فرمود : چه باکی است هر جا که می خواهد بمیرد ، چون هر مؤمنی در هر جا بمیرد در مشرق باشد یا در مغرب خداوند روحش را به وادی السلام می فرستد ، راوی عرض کرد: وادی السلام کجا است ؟ حضرت فرمود : پشت کوفه مثل اینکه من ایشان را می بینم حلقه حلقه نشسته اند و برای همدیگر حدیث می کنند (4).

در حدیث دیگر فرمود : هیچ مؤمنی نیست که در جائی از جاهای زمین بمیرد جز آنکه به روح او گفته شود ملحق شو به وادی

السلام و آن بقعه ای است از بهشت عدن (5).

1- کافی ، ج 2، ص 84.

2- کافی ، ج 2،ص 16.

3- قبرستان نجف اشرف را وادی السلام نامند .

4- کافی ، ج 3، ص 242، از امام صادق (علیه السّلام) .

5- کافی ، ج 3، ص 243 از امیرالمؤمنین(علیه السّلام) .

والدان

(والدان)(1)

در حدیثی دارد که شخصـی به رسول خدا (صلّی الله علیه وآله وسلّم) عرض کرد من جوانی هستم با نشاط و دوست می دارم جهاد را ولی مادری دارم که دوست نمی دارد من این کار را انجام دهم ، رسول خدا(صـلّی الله علیه وآله وسلّم) فرمود : برگردد و با مادرت باش قسم به کسی که مرا به حق فرستاده یک شب مأنوس بودن مادر با تو بهتر است از یکسال جهاد در راه خدا(2).

در حـدیث دیگر دارد عرض کرد من رغبت به جهاد دارم و با نشاط هسـتم ، رسول خدا فرمود جهاد کن در راه خدا که اگر کشـته شدی نزد خدا زنده ای رزق می خوری و اگر هم کشـته نشدی و سالم برگشتی از گناهانت پاک شده ای مثل روزی که از مادر متولد شده ای ، عرض کرد: یا رسول الله من پـدر و مادری دارم که بزرگسالند و گمان می کنند به من مأنوسـند و نمی خواهند من جهاد بروم ، رسول خدا فرمود : پس با پدر و مادرت باش به خدا قسم که جان من در دست قدرت اوست یک شب و یک روز که ایشان به

1- والدان یعنی پدر و مادر.

2- کافی ، ج 2، ص 163.

تو انس داشته باشند بهتر از یکسال جهاد است(1).

در حدیث دیگر دارد که کسی عرض کرد من دعا بکنم به پدر و مادرم با اینکه شیعه نیستند ؟ حضرت رضا (علیه السّلام) فرمود: بلی دعا کن ایشان را و صدقه بده از طرف ایشان و اگر زنده اند مدارا کن با ایشان ، چون رسول خدا فرمودند : خدا مرا به رحمت فرستاده نه به عقوق (2).

در حدیث دیگر دارد که مردی خدمت امام صادق (علیه السّلام) عرض کرد پدر من پیر و ضعیف شده پس ما او را جابجا می کنیم هر وقت حاجتی داشته باشد ، حضرت فرمود : اگر قدرت داری خودت این کار را انجام بده و لقمه در دهانش بگذار که این عمل سپر است فردای قیامت از آتش (3).

در حدیث دیگر دارد که مردی خدمت رسول خدا عرض کرد مرا وصیت کن ، حضرت فرمود: شرک به خدا نیاور اگر تو را به آتش بسوزانند و عذابت کنند مگر آنکه قلبت به ایمان مطمئن باشد و از روی تقیه باشد ، وپدر و مادرت را طعام بده و به ایشان نیکی کن ، زنده باشند یا مرده ، و اگر امرت کنند که زن و مال خود را رها

1- کافی ، ج 2، ص 163، از امام صادق (علیه السّلام).

2- کافی ، ج 2، ص 159.

3- کافی ، ج 2، ص 162.

کن بجا آور که این از ایمانست(1).

در حدیث دیگر سؤال شد چه عملی افضل است ؟ امام صادق (علیه السّلام) فرمود : نماز را در وقتش خواندن و نیکی به پدر و مادر نمودن و جهاد در راه خدا کردن (2) .

در حدیث دیگر دارد که مردی آمد نزد رسول خدا(صلّی الله علیه وآله وسلّم) و عرض کرد: به چه کسی خوبی کنم ؟ حضرت فرمود : به مادرت ، سپس عرض کرد به چه کسی ؟ فرمود : به مادرت ، عرض کرد دیگر به چه کسی ؟ فرمود: به مادرت ، عرض کرد دیگر به چه کسی؟ فرمود : به پدرت (3) (پس سه مرتبه سفارش مادر را کرد و یک مرتبه سفارش پدر را چون مادر حقش از همه بیشتر است).

در حدیث دیگر دارد که پیغمبر (صلّی الله علیه وآله وسلّم) فرمود : خدا لعنت کند پدر و مادری را که وادار کنند بچه هایشان عاق شوند (4) .

در حدیثی فرمود: نگاه کردن به پدر و مادر عبادت است (5) .

1- کافی ، ج 2، ص 158.

2- کافی ، ج 2، ص 158.

3- کافی ، ج 2، ص 159 ، از امام صادق (علیه السّلام)

4- کافی ، ج 4، ص 24 از امام صادق (علیه السّلام) .

5- فقیه ، ج 4، ص 269.

ورع

(ورع)(1)

ورع چند قسم است : یک قسم ورع تائبین است که انسان فسق نداشته باشد و موجب قبولی شهادتش می شود و یک قسم ورع صالحین است که انسان مرتکب شبهات نشود و یک قسم ورع متقین است که انسان حلال را ترک کند که مبادا به حرام برسد و یک قسم ورع صدیقین است که انسان از غیر خدا اعراض کند که مبادا یک ساعت از عمرش را بیخودی تلف کند.

در حدیثی دارد که امام صادق (علیه السّلام) فرمود : از خدا بپرهیزید و دین خود را به واسطهٔ ورع نگاهدارید (2).

در حدیث دیگر امام باقر (علیه السّلام) فرمود : سخت ترین عبادتها ورع است که از حرام دوری کند(3).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : اصحاب من کسی است که سخت با ورع باشد و برای خدا عمل کند و ثواب او را امیدوار باشد ایشانند اصحاب من (4) .

1- ورع یعنی از محرمات دوری کند .

2- کافی ، ج 2، ص 76.

3- کافی ، ج 2، ص 77.

4- کافی ، ج 2، ص 77.

در حدیث دیگر کسی به امام صادق (علیه السّلام) عرض کرد مرا وصیت کن ، حضرت فرمود: تو را وصیت می کنم به تقوای خدا و ورع و اجتهاد و بدانکه اجتهاد و جدیت بدون ورع نفعی ندارد(1).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : بر تو باد به پرهیزکاری و ورع وجدیت در عبادت و راستگوئی در نقل و ادا کردن امانت و حسن خلق و خوب همسایه داری کردن ، و مردم را به طرف خود بخوانید بدون زبانتان و باعث نیکی باشید و موجب زشتی نباشید و بر شما باد به طول دادن رکوع و سجود ، تا آخر

حدیث (2).

در حدیث دیگر دارد که راوی عرض کرد مرا امام صادق (علیه السّلام) موعظه فرمود ، سپس فرمود : بر شما باد به ورع چون مردم نرسند به آنچه نزد خدا است مگر به ورع (3).

وسوسه

(وسوسه)(4)

در حدیثی دارد که مردی آمد نزد رسول خدا (صلّی الله علیه وآله وسلّم) و عرض کرد:

1- کافی ، ج 2، ص 78.

2- کافی ، ج 2، ص 77.

3- کافی ، ج 2، ص 76.

4- وسوسه یعنی شیطان کسی را به گمراهی بکشاند .

یا رسول الله من منافق شده ام ، حضرت فرمود: به خدا قسم تو منافق نیستی اگر منافق بودی نزد من نیامده بودی ، بگو بدانم چه چیز تو را به شک انداخته ، گمان می کنم شیطان آمده و به تو گفته کی تو را آفرید ؟ گفتی خدا ، گفت خدا را کی آفرید ؟ گفت به حق آن کسی که تو را به حق فرستاده همینطور است ، حضرت فرمود : شیطان ازطرف اعمال آمده حریف شما نشده از این ناحیه آمده که شما را متزلزل کند هر وقت اینطور شد شما زیاد بگوئید «لا اله الا الله » و یاد خدا کنید(1).

در حدیث دیگر دارد که به امام صادق (علیه السّلام) عرض شد من در قلبم چیزی بزرگی واقع شده حضرت فرمود بگو : «لا اله الا الله » جمیل گوید : هر وقت چیزی (شکی) در قلبم داخل شد گفتم « لا اله الا الله » آن شک بر طرف شد (2) .

در حدیث دیگر امام صادق(علیه السّلام) فرمود: مردی آمد نزد رسول خدا (صلّی الله علیه وآله وسلّم) عرض کرد: یا رسول الله هلاک شدم ، حضرت فرمود خبیث (شیطان) آمد و به تو گفت کی تو را خلق کرد ؟ گفتی خدا گفت خدا راکی خلق کرد ؟ گفت به خدا قسم اینطور شد ، فرمود :

1- کافی ، ج 2، ص 425 از امام باقر (علیه السّلام).

2- کافی ، ج 2، ص 424.

این محض ایمان است (1) (یعنی شیطان می خواهد شما را گمراهکند اعتنا نکنید).

در حدیث دیگر از امام صادق (علیه السّلام) سؤال شد وسوسه چند صورت دارد خصوصاً اگر زیاد باشد . حضرت فرمود : در آن چیزی نیست بگو لا اله الّا الله (2) (یعنی به گفتن لا اله الّا الله شیطان از شما دور می شود و بیشتر دلش بدرد می آید و دیگر به سراغ شما نمی آید).

در حدیث دیگر دارد که این وسوسه ها صریح ایماناست و هر وقت در خود اینطور شکها را احساس کردید بگوئید ایمان آوردیم بخدا و رسول خدا ولا حول ولا قوّه الا بالله (3) .

ولایت

(ولایت) (4)

در حدیثی دارد که مردم امر شده اند بیایند حج و طواف کنند پس از آن بیایند نزد ما و دوستی خود را نسبت به ما اعلان کنند و ما را یاری نمایند (5) .

1- کافی ، ج 2، ص 425.

2- کافی ، ج 2، ص 424.

3- کافی ، ج 2، ص 424، از امام باقر(علیه السّلام) .

4- ولایت یعنی دوستی اهل بیت(علیهم السّلام)

5- کافی ، ج 4، ص 549 از امام باقر (علیه السّلام) .

در حدیث دیگر از امیرالمؤمنین (علیه السّلام) فرمود : ای اهل ولایت خدا یقین کنید که صورتهای شما سفید است(1) .

در حدیث دیگر امام صادق(علیه السّلام) فرمود : خدا رحمت کند بنده ای از شماها را که بر ولایت و دوستی ما باشد (2).

در حدیث دیگر دارد که اسم مردی نزد امام صادق (علیه السّلام) برده شد حضرت فرمود: خدا رحمتش کند ، یکی گفت من چند دینار از او طلب دارم ، حضرت فرمود: خیال می کنی خداوند برای خاطر پول تو ولی و دوست خود را به جهنّم می برد ؟ آن مرد گفت : من او را حلال کردم ، حضرت فرمود : حالا چرا قبلاً این کار

نکردی (3) ؟

در حدیث دیگر امام باقر (علیه السّلام) فرمود : کسی به ولایت ما نرسد مگر به ورع(4).

در حدیث دیگر امام باقر (علیه السّلام) فرمود : کسی به ولایت ما نرسد مگر به عمل و ورع (5) .

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : بدان که به ولایت ما

1- روضه کافی ذیل حدیث 4.
2- کافی ، ج 2، ص 218.
3- تهذیب، ج 1، ص 464.
4- کافی ، ج 2، ص 176.
5- کافی ، ج 2، ص 75.

نرسد مگر به ورع و اجتهاد(1).

در حـدیث دیگر فرمود : والله اگر مردی روزها روزه و شـبها عبادت کنـد و بـدون ولایت ما خدا را ملاقات کند ، خدا از او راضـی نشود و غضب آلود باشد (2).

در حدیث دیگر امام چهارم (علیه السّلام) فرمود : اگر مردی عمر نوح کند و روزها روزها و شـبها عبادت کند ولی خدا را بدون ولایت ما ملاقات کند نفعی برای او نخواهد داشت (3) .

الولد

(الولد) (4)

در حدیثی دارد که امام صادق (علیه السّلام) از پیغمبر (صـلّی الله علیه وآله وسـلّم) نقل کند که : بچه شایسته ریحانی است از ریحانهای بهشت (5)

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود: خداوند بنده را رحم کند به واسط لذّت محبتش به بچه اش (6).

در حدیث دیگر دارد که مردی به امام هفتم(علیه السّلام) عرض کرد: من

1- روضه کافی ، ذیل حدیث 259 .

2- روضه کافی ، ذیل حدیث 80.

3- فقیه ، ج 2، ص 159.

4- الولد یعنی بچه.

5- کافی ، ج 6، ص 3.

6- کافی ، ج 6، ص50.

پنج سال است دوری می کنم از خواستن بچه چون زنم می گوید من دوست ندارم بچه زیاد را ، چون تربیتش سخت است و چیزی نداریم . حضرت نوشت بچه طلب کن خدا روزیش را می رساند(1).

در حدیث دیگر کسی به امام صادق (علیه السّلام) عرض کرد من از اهل بیتی هستم که دارند منقرض می شوند و من هم بچه ندارم، حضرت فرمود: در حال سجود بگو : «ربّ هب لی من لدنک ولیاً یرثنی» «ربّ هب لی من لدنک ذرّیه طیبه انک سمیع الدعاء» « ربّ لا تذرنی فرداً وانت خیر الوارثین» که این کار را انجام دادم پس دو پسر بنام علی و حسین پیدا کردم (2).

در حدیث دیگر دارد که امام صادق(علیه السّلام) فرمود : اگر مؤمنی بچه اش بمیرد ثوابش بهشت است صبر بکند یا صبر نکند(3).

در حدیث دیگر دارد که امام صادق (علیه السّلام) فرمود : حق بچه به پدرش آن است که اگر پسر است مادرش را خوشحال کند و اسم خوب برای او بگذارد، و کتاب خدا را یادش بدهد ، و ختنه اش کند ، و شناگری یادش بدهد و اگر دختر است ، مادرش را خشنود

1- کافی ، ج 6، ص 3.

2- کافی ، ج 6، ص 8.

3- کافی ، ج 3، ص 219.

سـازد ، و اسم خوب برای او انتخـاب کنـد ، و سوره نور یـادش بدهـد ، و سوره یوسف یادش ندهـد ، و در بالا خانه جایش ندهـد ، و زود شوهرش بدهد ، واگر اسمش را فاطمه گذاشت فحش ندهد و لعنش نکند و کتکش نزند(1).

در حدیث دیگر دارد که امام باقر (علیه السّلام) فرمود : روزی رسول خدا (صلّی الله علیه وآله وسلّم) بر خدیجه وارد شد و این بعد از مرگ قاسم پسـرش بود، دید خدیجه گریه می کند ، فرمود : چرا گریه می کنی ؟ عرض کرد پستانم شیر در آوردگریه ام گرفت، فرمود: ای خدیجه راضـی نیستی روز قیـامت بیایـد درب بهشت و دست تو را بگیرد و وارد بهشت کنـد و به بهترین منازلش تو را جای بدهـد و این برای همه مؤمنین است چون خداوند کریم تر از این است که میوه دل کسی را بگیرد و باز او را عذاب کند (2).

ولیمه

در حدیثی دارد که امام صادق (علیه السّلام) فرمود: هر وقت شما را برای ولیمه و ختنه کردن دعوت کردند اجابت کنید و اگر برای ختنه

1- کافی ، ج 6، ص 49.

2- کافی ، ج 3، ص 218 .

کردن دخترها دعوت کردند نروید(1).

در حدیث دیگر فرمود: هر وقت مردی را دعوت کنند برای ولیمه و جنازه مال جنازه را قبول کنید چون آن شما را به یاد آخرت می آورد، و ولیمه را قبول نکنید چون آن شما را به یاد دنیا می آورد(2) .

در حدیث دیگر به امام صادق (علیه السّلام) عرض کردند: ما در طعام عروسی بوئی استشمام می کنیم که در طعامهای دیگر نیست ، حضرت فرمود : هیچ عروسی نیست که در آن شتری و یاگاوی و یا گوسفندی ذبح کنند مگر آنکه خداوند ملکی بفرستد که با ایشان قیراطی مشک باشد و مخلوط آن طعام کنند لذا بوی آن معطر می شود(3).

در حدیث دیگر امام هفتم (علیه السّلام) فرمود : ولیمه ای نیست مگر در پنج چیز ، در عروسی و در زایمان ، و ختنه کردن و خانه خریدن و از سفر مگه برگشتن (4).

در حدیث دیگر از امام هفتم (علیه السّلام) فرمود : رسول خدا (صلّی الله علیه وآله وسلّم) نهی

1- کافی ، ج 6، ص 275.

2- فقیه ، ج 1، ص 106.

3- کافی ، ج 6، ص 282.

4- فقیه ، ج 3، ص 254.

فرمود از ولیمه ای که اغنیاء دعوت دارند و فقراء محرومند(1).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : ولیمه در روز اول حق است و در روز دوم معروف است و زیادتر از آن ریاء و سمعه است (2).

در حدیث دیگر امام باقر (علیه السّلام) فرمود : ولیمه یک روز است و دو روز کرامت است و روز سیم ریاء و سمعه است (3).

الهدیه

در حدیثی دارد که اگر برای شما هدیه آوردند مثل طعامی و یا

میوه ای و نزد شما جماعتی هستند ایشان هم در آن هدیه شریک می باشند (4) .

در حدیث دیگر امیرالمؤمنین (علیه السّلام) فرمود : کسرا (پادشاه ایران) برای پیغمبر (صلّی الله علیه وآله وسلّم) هدیه فرستاد رسول خدا (صلّی الله علیه وآله وسلّم) قبول فرمود ، قیصر (پادشاه روم) هدیه فرستاد قبول فرمود ، پادشاهان هدیه

فرستادند حضرت قبول فرموده(5) .

1- کافی ، ج 6، ص 282.

2- کافی ، ج 5، ص 368.

3- کافی ، ج 6، ص 368.

4- فقیه ، ج 3، ص 191.

5- فقیه ، ج 3، ص 191.

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : هدیه برای یک دیگربدهید و لو به میوه سدر باشد دوستی خود را زنده کنید(1).

در حدیث دیگر فرمود : هدیه به هم بدهید که کینه ها را

می برد (2).

در حدیث دیگر فرمود : همنشینان مَرد در هدیه شریکند(3).

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : هدیه بر سه قسم است ، هدیه مکافات (یعنی هدیه می دهد که عوضش را بگیرد و هدیه مصانعه است (یعنی معنایش قریب باوّلی است) و هدیه برای خدا که ثوابش را از خدا می خواهد (4) .

یتیم

در حدیثی دارد که امام صادق (علیه السّلام) فرمود : بپرهیزید از مال یتیم که آن عقال است (یعنی پای بند است (5)

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : یتیم را همانطوری که

1- کافی ، ج 5، ص 144.

2- کافی ، ج 5، ص 144، از امام صادق (علیه السّلام) .

3- کافی ، ج 5، ص 143.

4- کافی ، ج 5، ص 141.

5- کافی ، ج 6، ص 211.

فرزند خود را ادب میکنی ادب کن و همانطوری که میزنی بزن (1) .

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : وقتی یتیمی گریه کند عرش خدا به لرزه آید الخ(2).

در حدیث دیگر امام باقر (علیه السّلام) فرمود : خورنده مال یتیم در روز قیامت می آید و حال آنکه شعله آتش در شکمش شعله ور می شود به طوری که از دهن او خارج می شود ، به طوری که تمام مردم بدانند او خورنده مال یتیم است (3).

یقین

در حدیثی امام صادق (علیه السّلام) فرمود : عمل دائم کم با یقین افضل است نزد خدا از عمل بسیار بدون یقین (4).

در حدیث دیگر امام صادق(علیه السّلام) فرمود : یقین افضل است از ایمان (5).

در حدیث دیگر امام هشتم (علیه السّلام) فرمود : عجب دارم از کسی که

1- کافی ، ج 6، ص 47.
2- فقیه، ج 1، ص 119.
3- کافی ، ج 2، ص 131.
4- کافی ، ج 2، ص 57.
5- کافی ، ج 2، ص 51.

یقین به مرگ دارد چگونه خوشحال است(1).

در حدیث دیگر از امام هشتم (علیه السّلام) سؤال شد یقین چیست ؟ فرمود: توکل بر خدا داشتن ، و راضی به قضا خدا بودن ، و امور را به خدا واگذار نمودن (2) .

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السّلام) فرمود : هیچ چیزی نیست مگر آنکه برای آن حدی است ، راوی عرض کرد فدایت شوم حدّ توکل چیست ؟ فرمود : یقین ، عرض کرد ، حدّ یقین چیست ؟ فرمود : با بودن خدا از هیچ چیزی نترسیدن (3) .

در حدیث دیگر امام هشتم (علیه السّلام) فرمود : تقسیم نشده بین بندگان چیزی که کمتر از یقین باشد (4).

یمین

(یمین) (5)

در حدیثی امام باقر (علیه السّلام) فرمود : قسم دروغ و قطع رحم قبیله و خانه را خالی از اهل می گذارد و رحم را عقیم می کند(6) .

1- تهذیب، ج 9، ص 276.
2- کافی ، ج 2، ص 52.
3- کافی ، ج 2، ص 52.
4- کافی ، ج 2، ص 52.
5- یمین یعنی قسم.
6- کافی ، ج 7، ص 436.

در حـدیث دیگر امام صادق (علیه السّـلام) فرمود : یمین و قسم نیست بین پسـر و پدر و نه بین مملوک و مالکش و نه بین زن و شوهرش (یعنی حکمی ندارد)(1).

در حدیث دیگر دارد که پیغمبر (صـلّی الله علیه وآله وسلّم) فرمود : قسم دروغ و قطع رحم قبیله و خانه را خالی از اهل می گذارد و رحم را عقیم می کند (2).

تـا اینجـا این کتاب را که موسوم به «خلاصه المفتاح» است ختم میکنم ولله الحمـد والشـکر وصـلی الله علی محمـد وآله الطاهرین روز جمعه مطابق با 22 شهر ذیحجه الحرام سنه 1427 هجری

1385/10/22 شمسی.

قم جوار عمه سادات حضرت معصومه(علیها السّلام).

سیدمحمد موسوی دهسرخی

1- کافی ، ج 7، ص 440.
2- فقیه، ج 4، ص 4.

الآثار المطبوعه من المؤلف

(1) سراج المبتدئين طبع ثلاثه

(2) هدايه الطالبين ترجمه آداب المتعلمين خواجه طوسى طبع أربع

(3) مفاتيح الصحه طبع (13) مره.

(4) رمز الصحه طبع فى ايران والعرق ولبنان مرات عديده

(5) الجمان الحسان فى احكام القرآن طبع ثلاث مرات.

(6) ثواب اعمال الحج طبع مرتين.

(7) منتخب المناسک مطابق فتواى ثمانيه شخصٍ طبع مرّتين.

(8) جزء اول ايضاح الطريقه إلى تصانيف أهل السنه والشيعه فى تلخيص كشف الظنون و ذيله والذريعه.

(9) جزء ثانى ايضاح الطريقه.

(10) جزء (1) مفتاح الكتب الأربعه من آب الى الإحياء.

(11) جزء (2) من الأخ إلى الأشياء.

(12) جزء (3) من الاصابع إلى ايوب بن يقطين.

(13) جزء (4) من البائت إلى الترويه .

(14) جزء (5) من التزور إلى التيه .

(15) جزء (6) من الثائر إلى الجمعه .

(16) جزء (7) من الجميل إلى حجه الوداع.

(17) جزء (8) من الحجه إلى حجه بن الحسن (عليه السّلام) .

(18) جزء (9) من الحد إلى الحفيف .

(19) جزء (10) من الحق إلى الحيّه .

(20) جزء (11) من الخائف إلى الخيول.

(21) جزء (12) من الداء إلى الدنيّه .

(22) جزء (13) من الدواء إلى الذكيه .

(23) جزء (14) من الذلّ إلى الرفيق .

(24) جزء (15) من الرق إلى الزميل .

(25) جزء (16) من الزنا إلى السرف.

(26) جزء (17) من السرقه إلى السُنّه .

(27) جزء (18) من السواء إلى الشهاده .

(28) جزء (19) من الشهباء إلى الصلاه .

ص: 391

(29) جزء (20) من بقيه الصلاه إلى الصيود .

(30) جزء (21) من الضائن إلى الطينه.

(31) جزء (22) من الظاعن إلى العديله.

(32) جزء (23) من العذاب إلى على بن محمد النوفلى.

(33) جزء (24) من على بن محمد الهادى إلى الغسيل.

(34) جزء (25) من الغش إلى الفيل.

(35) جزء (26) من القائد إلى القصيل.

(36) جزء (27) من القضاء إلى الكزبره.

(37) جزء (28) من الكساء إلى اللين.

(38) جزء (29) من الماء إلى المحاضير.

(39) جزء (30) من المحافظه إلى المدينه.

(40) جزء (31) من المذاء إلى المشيّع.

(41) جزء (32) من المص إلى المكث .

(42) جزء (33) من المكحله إلى الموم.

(43) جزء (34) من مه إلى النسک.

(44) جزء (35) من النسل إلى النيّه.

(45) جزء (36) من الواثق إلى الوقايه.

(46) جزء (37) من الوقت إلى اليهوديه.

(47) جزء (38)مستدركات مفتاح الكتب الأربعه.

(48) فهرست طبع بحارالانوار للقديم والجديد.

(49) يأتى على الناس زمان فى احوالات آخر الزمان فى جزئين طبع ثلاثه مرّات.

(50) جزء اول رمز المصيبه فى مقتل من قال انا قتيل العبره.

(51) جزء ثانى رمز المصيبه .

(52) جزء ثالث رمز المصيبه .

(53) رمز الجلى فى طب الوصى اميرالمؤمنين (عليه السّلام) . (54) النساء فى اخبار الفريقين.

(55) معجم الملاحم والفتن ج 1.

(56) معجم الملاحم والفتن ج 2.

(57) معجم الملاحم والفتن ج 3.

(58) معجم الملاحم والفتن ج 4.

(59) النساء فى الإسلام.

(60) كشكول ج 1.

(61) كشكول ج 2.

(62) خلاصه المفتاح.

تصوير

ص: 393

تصوير

ص: 394

تصوير

ص: 395

تصوير

ص: 396

تصوير

ص: 397

تصوير

ص: 398

نجف اشرف دروازه علم حضرت محمد مصطفی صلّی الله علیه وآله وسلّم

بنگر به نجف سرّ خدایی آنجاست* دروازه علم مصطفایی(صلّی الله علیه وآله وسلّم) آنجاست

انوار علی (علیه السّلام) ربوبی آنجاست* آن شهپر حق مرد خدایی آنجاست

آن همسر زهرای مطهر(علیها السّلام) آنجاست* باب حسنین ومرتضایی (علیهم السّلام) آنجاست

آن روح ولایت و رسالت آنجاست* آن حصن حصین کبریایی آنجاست

سرچشمه مفتاح کتب از آنجاست* نور قلم صاحب مفتاح ولائی آنجاست

حسین صداقت بوشهری

شهر مقدس قم 1378/5/22 خورشیدی

غلط صفحه صحیح

المماسکه 11 المماکسه

الضحات 78 الضحک

المماسکه 344 المماکسه

ص: 399

درباره مرکز

بسمه تعالی

هَلْ یَسْتَوِی الَّذِینَ یَعْلَمُونَ وَالَّذِینَ لَا یَعْلَمُونَ

آیا کسانی که می‌دانند و کسانی که نمی‌دانند یکسانند ؟

سوره زمر/ 9

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان -خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آباده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی -پلاک 129/34- طبقه اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: 03134490125

دفتر تهران: 88318722 ـ 021

بازرگانی و فروش: 09132000109

امور کاربران: 09132000109

مرکز تحقیقات رایانه‌ای
قائمیه
اصفهان
www
برای داشتن کتابخانه های‌تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی
www.Ghaemiyeh.com
www.Ghaemiyeh.net
www.Ghaemiyeh.org
www.Ghaemiyeh.ir
مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.
۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹